

INFORME DE CONDICIONS DE VIDA DE LES DONES DE BARCELONA

2013

Auditoria de les desigualtats de gènere a la ciutat

Dades del 2013 amb actualització del 2015

Ajuntament de
Barcelona

Elaboració del document: Equip tècnic del Centre d'Informació i Recursos per a les Dones (CIRD) de l'Ajuntament de Barcelona.

Georgina Monge López

Laura de Caralt Casanova

Estel Crusellas Tura

Conxita Díaz Fernández

Ramon Solé Ginel

Revisió i assessorament:

Mercè Fernández Gesalí

Pep Gómez Garcia

Col·laboració: Programa de Dona i Departament de Recerca i Coneixement de l'Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports.

Fotografia de coberta: Alfonso Para (CreativeCommons).

Direcció i edició: Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports.

Barcelona 2014

Especial agraïment a totes aquelles persones que han contribuït a aquest estudi, facilitant la participació, o participant en les entrevistes o en els grups de discussió: PIADs, Carmen Susana Soca, Catalina Garau, Iris Bandera, Julia Jorin, Libertad González, Manuela Pérez, Neus Abad, Oriol Homs, Pilar Abadías, Sandra Valent, Shamin Ara Begum, Sonia Fajardo, Sonia Mesa, Susana Castro, Tania Moreno, Teresa Torns i Valerie Amarantinis.

ÍNDIX

1.	INTRODUCCIÓ	7
2.	METODOLOGIA	8
3.	PERFIL SOCIODEMOGRÀFIC	11
	• Homes i dones a la ciutat, els districtes i els barris	12
	• Estructura de la població	12
	• Origen geogràfic.....	14
	• Taxes d'immigració	15
	• Població immigrant.....	17
	• Persones emigrants.....	17
	• Estat civil	18
	• Situació de convivència amb la parella actual.....	19
	• Natalitat	20
	• Filles i fills tinguts per la població femenina	21
	• Nivell d'estudis.....	22
4.	ESTRUCTURA DE LES LLARS	24
	• Estructura de les llars	25
	• Població que viu sola	26
	• Evolució de la població femenina que viu sola	27
	• Estructura de les llars per districtes.....	28
	• Persones residents a la llar.....	29
	• Tipus de llar.....	29
	• Any d'arribada a l'habitatge actual	31
	• Motiu del darrer canvi d'habitatge	32
	• Motiu principal pel qual es té previst canviar d'habitatge	33
5.	ECONOMIA I RENDA	34
	• Nivell de renda.....	35
	• Tipus d'ingrés principal	36
	• Renda anual de la llar.....	36
	• Nivell de renda de la llar segons tipus de llar	37
	• Relació amb l'activitat dels membres de la llar	38

• Capacitat de les llars per arribar a final de mes	38
• Percepció de prestacions	39
• Règim de tinença de l'habitatge	40
• Despesa mensual en habitatge	40
• Taxa de risc de pobresa	41
• Taxa de risc de pobresa i transferències socials	45
• Privacions materials	46
6. MERCAT LABORAL	48
• Evolució de la població ocupada	51
• Evolució de la població aturada	53
• Atur registrat per districtes	54
• Atur per nivell formatiu	55
• Atur per activitat econòmica	55
• Atur per grup d'ocupació	57
• Atur per nacionalitat	57
• Principal motiu pel qual va quedar sense feina	58
• Nombre de mesos que fa que busca feina	59
• Població inactiva	59
• Població inactiva que voldria treballar	60
• Situació de treball	61
• Categoria socioprofessional	61
• Contractació	62
• Rotació laboral	65
• Mitjà pel qual va aconseguir feina	65
• Emprenedoria i empresa	66
• Capacitació professional i ocupació	69
• Horari i jornada	70
• Salari	72
• Condicions de treball	73
• Temps de desplaçament per anar a la feina	76
• Tipus de transport per anar a la feina	77
• Localització del lloc de treball	78

7.	USOS DEL TEMPS, CONCILIACIÓ I CORESPONSABILITAT	80
	• Hores setmanals dedicades a les tasques de la llar	82
	• Persona que organitza les tasques domèstiques i familiars a la llar	82
	• Nivell de dificultat per sol·licitar mesures de conciliació	84
	• Permisos de maternitat i paternitat	85
8.	PARTICIPACIÓ SOCIAL I POLÍTICA	86
	• Càrrecs electes actuals	87
	• Pertinença a associacions.....	87
	• Participació per sectors	88
	• Nombre d'entitats de dones de Barcelona	90
	• Afiliació sindical	90
	• Coneixement de l'activitat sindical.....	90
9.	TEIXIT SOCIAL I XARXA INTERPERSONAL	91
	• Freqüència amb què es troba amb familiars que no viuen a la llar.....	92
	• Freqüència amb què es troba amb amistats que no viuen a la llar.....	92
	• Possibilitat de demanar ajuda a algú que no viu a la llar per fer front a diversos problemes.	93
	• Persona/es que no viuen a la llar a qui acudeix prioritàriament en cas de malaltia (excloent metge)	94
	• Persona/es que no viuen a la llar a qui acudeix prioritàriament en cas de problemes personals	95
	• Persona/es que no viuen a la llar a qui acudeix prioritàriament en cas de manca de recursos econòmics	96
	• Persona/es que no viuen a la llar a qui acudeix prioritàriament en cas de recerca de feina ...	97
10.	SALUT	98
	• Esperança de vida en néixer.....	99
	• Mortalitat	99
	• Valoració de l'estat de salut	100
	• Malalties cròniques	105
	• Salut mental	106
	• Discapacitat.....	107
	• Dificultats de mobilitat.....	108
	• Salut sexual i reproductiva	109
11.	ESPORT	112

• Pràctiques esportives principals	113
• Participants en els jocs esportius escolars	113
• Participació, promoció i activitats esportives organitzades o promogudes per l'Institut Barcelona Esports	114
• Inscripcions a curses	116
12. SEGURETAT CIUTADANA I VIOLÈNCIA MASCLISTA	119
• Tipus de delictes ingressats	121
• Ordres de Protecció	122
• Mesures judicials de protecció penal	123
• Mesures judicials de protecció civil	123
• Persones jutjades	124
• Relació entre la dona agredida i l'agressor	124
• Denúncies-renúncies	125
• Evolució de la violència masclista	126
• Les agressions masclistes als espais públics	127
• Les agressions masclistes a l'àmbit laboral	128
• Percepció de la violència masclista	129
• Assetjament psicològic en l'àmbit de la parella actual	130
• Agressions masclistes en l'àmbit de la parella	131
• Agressions masclistes al llarg de tota la vida	131
• Àmbits de victimització	133
• Victimització de fets delictius contra la seguretat personal	133
• Evolució de la victimització per grups d'edat	135
• Cost psicològic de la victimització i percepció de seguretat	135
• Valoració del nivell de seguretat	137
13. URBANISME I TERRITORI	140
• Valoració de l'espai públic	141
• Ús dels serveis i equipaments municipals	141
• Accessibilitat	142
14. CONCLUSIONS	143
15. ANNEXOS	147

ANNEX. INFORME DE CONDICIONS DE VIDA DE LES DONES DE BARCELONA. Actualització 2015 166

16.	INTRODUCCIÓ	169
17.	PERFIL SOCIODEMOGRÀFIC	170
	• Població barcelonina.....	170
	• Taxes d'immigració	170
	• Taxa emigració	171
	• Nivell d'estudis.....	171
	• Taxa de fecunditat	172
18.	ESTRUCTURA DE LES LLARS	173
	• Estructura de les llars	173
19.	MERCAT LABORAL	175
	• Evolució de la població activa	175
	• Evolució de la població ocupada	176
	• Evolució de la població aturada	177
	• Atur registrat per barris i districtes	178
	• Població inactiva	179
	• Contractació.....	180
20.	USOS DEL TEMPS, CONCILIACIÓ I CORESPONSABILITAT	182
	• Permisos de maternitat i paternitat	182
21.	SALUT	183
	• Esperança de vida en néixer.....	183
	• Mortalitat	183
	• Salut mental	183
	• Interrupcions voluntàries de l'embaràs	184
	• Malalties de transmissió sexual.....	185
22.	ESPORT	187
	• Pràctiques esportives principals	187
23.	SEGURETAT CIUTADANA I VIOLÈNCIA MASCLISTA	188
	• Homicidis per violència masclista	188
	• Delictes i faltes de violència masclista	188
	• Ordres de protecció	189
	• Índex de victimització	190

• Nivell de seguretat.....	192
• Percepció de seguretat durant el darrer any.....	192
24. URBANISME I TERRITORI	193
• Motiu dels desplaçaments	193
• Mode de transport.....	193
• Distribució horària dels desplaçaments	194

1. INTRODUCCIÓ

L'“Informe de condicions de vida de les dones 2013. Auditoria de les desigualtats de gènere a la ciutat” ha estat elaborat pel CIRD, servei del Programa Dona de l'Ajuntament de Barcelona, amb el suport del Departament de Recerca i Coneixement de l'Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports.

Aquest informe dona resposta a l'objectiu 1.2 del *Pla municipal per la igualtat d'oportunitats real i efectiva entre dones i homes (2012-2015)*, posant a disposició de la ciutat una eina que permet un coneixement més acurat de la realitat de les dones de Barcelona. En aquest sentit, el document que es presenta indaga en com són, com viuen i quines són les condicions i hàbits vitals de les dones de Barcelona, realitzant una radiografia de la seva situació en diferents àmbits i quines diferències i/o desigualtats es donen respecte als homes.

En aquells casos en què les dades ho permeten, també s'analitzen les diferències existents dins de la mateixa categoria de “dones” mitjançant la intersecció de les dades relatives a l'edat, la procedència, el nivell formatiu, la situació en el mercat laboral, etc.

L'anàlisi de les condicions de vida de les dones es duu a terme en els àmbits següents: perfil sociodemogràfic, estructura de les llars, economia, mercat laboral, usos del temps, participació ciutadana, xarxes personals, salut, esport, urbanisme, i seguretat i violència envers les dones.

La importància d'estudis com aquest rau en el fet que constitueixen eines que ens ajuden a conèixer millor la realitat de les dones, per tal de dur a terme accions concretes per corregir possibles situacions de discriminació o desigualtat. Per tant, l'informe es constitueix com una eina fonamental per a l'acció política de l'Ajuntament en matèria de gènere.

D'una banda, permet un disseny més acurat de les actuacions adreçades específicament a les dones, com per exemple les iniciatives que promouen la igualtat o la implantació de serveis d'atenció a persones vulnerables. D'altra banda, a més, l'informe esdevé un instrument molt útil per a la posada en pràctica de l'Estratègia dual per la plena igualtat entre dones i homes. L'informe transforma les dades en coneixement, aporta informació que demostra l'existència de diferències per raó de gènere i fonamenta la incorporació de la perspectiva de gènere en els diferents àmbits de les polítiques públiques. Això significa, simplement, que es fan visibles i es tenen en compte en totes les accions polítiques les diferents realitats de dones i homes en tots els àmbits, així com la diferent incidència d'aquestes accions per a cada sexe. D'aquesta manera, des de cada àrea o departament de l'Ajuntament es pot ser sensible a aquestes diferències, desenvolupant i implementant mesures, programes i actuacions adequats que realment fomentin la igualtat efectiva i real entre dones i homes.

2. METODOLOGIA

L'Informe de Condicions de Vida de les Dones de Barcelona 2013 s'ha elaborat a través de la combinació de les metodologies quantitativa i qualitativa. Mitjançant aquests mètodes d'investigació social, s'ha pogut descriure la realitat de les dones de Barcelona i fer una anàlisi de les implicacions d'aquesta realitat en l'àmbit del gènere.

Aquest informe es fonamenta principalment en la recerca, explotació i anàlisi de dades estadístiques sobre la situació de les dones de Barcelona. A més d'aquesta anàlisi estadística, s'ha comptat també amb una part d'anàlisi qualitativa, que ajuda a explicar les raons que hi ha darrere de les situacions de diferència i desigualtat que presenten les dades.

El grup de població estudiat ha estat el corresponent a les **dones**, i l'àmbit territorial, **Barcelona**; tot i així, de vegades s'han fet comparacions amb la resta de Catalunya o amb la resta de l'Estat. A més a més, quan hi ha dades disponibles a escala de districte, també s'incorpora a l'estudi l'anàlisi intraterritorial. Per últim, l'any analitzat ha variat en funció de les fonts. En qualsevol cas, sempre s'han analitzat les dades més pròximes a l'any **2013**, i, ocasionalment, s'han emprat dades més llunyanes per poder fer evolucions temporals i comparacions de la situació actual amb l'anterior.

La **metodologia quantitativa** emprada per aquest estudi ha consistit en l'anàlisi de dades segregades per sexe de diferents fonts:

- Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB), Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya (2011).
- Departament d'Estadística de l'Ajuntament Barcelona
- Altres fonts oficials com ara:
 - Institut Estadístic de Catalunya (IDESCAT)
 - Institut Nacional d'Estadística (INE)
 - Enquesta de la Població Activa (EPA)

També s'han fet servir dades d'altres fonts com l'Informe de "La salut a Barcelona" 2011 de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, dades de la Seguretat Social, dades de la Direcció de Serveis de Prevenció de l'Ajuntament de Barcelona o dades del sindicat CCOO.

L'altra tècnica emprada ha estat la qualitativa. La **metodologia qualitativa** és aquella que permet aproximar-se a un fenomen social a través dels i de les protagonistes del mateix fenomen. És a dir, se centra en l'anàlisi de com els col·lectius implicats en la realitat que s'analitza viuen i interpreten la mateixa realitat. Les tècniques qualitatives intenten respondre els interrogants que plantegen les dades.

En aquest informe s'han combinat dues tècniques d'investigació qualitativa: l'entrevista i els grups de discussió.

S'han realitzat **4 entrevistes semiestructurades**. Les entrevistes serveixen per obtenir informació mitjançant una conversa, a través de la qual la persona entrevistada exposa el seu punt de vista sobre la realitat social sotmesa a anàlisi. Les entrevistes han estat dutes a terme a persones expertes en diferents matèries relatives al gènere:

- Sonia Fajardo, directora de formació de la Fundació Pere Tarrés.
- Libertad González, professora d'economia de la Universitat Pompeu Fabra (UPF).
- Oriol Homs, director de la Fundació CIREM.
- Teresa Torns, professora del departament de sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Membre del grup d'investigació Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball (QUIT).

S'ha treballat, a més, amb **dos grups de discussió** amb dones que participen en activitats dels Punts d'Informació i Atenció a Dones (PIADs) de Barcelona. Els grups de discussió (*focus groups*) són grups de diàleg entre persones diverses que expressen la seva opinió sobre el tema plantejat. En aquest cas, en els grups de discussió van participar 13 dones que viuen a Barcelona i experimenten realitats socials ben diverses. La informació aportada per part de les dones participants en els grups de discussió a través del debat, basat en les seves experiències, vivències, sentiments i percepcions, ha servit per complementar la informació derivada de l'explotació de dades estadístiques que articulen l'Informe. Ha permès, per tant, indagar en les relacions socials que hi ha darrere dels números, i ha facilitat la descripció de la realitat tal com la veuen i viuen les mateixes protagonistes de l'estudi, que són les dones de Barcelona.

Els debats van tenir lloc de forma semidirigida: a partir dels temes marc proposats, les dones empenien un debat al voltant de determinades preguntes genèriques. A partir d'aquí, el CIRD va assumir-ne la moderació i es va anar orientant el debat en funció dels temes l'abordatge dels quals es va considerar més prioritari.

Els àmbits que es van debatre són els mateixos blocs d'anàlisi que articulen el conjunt de l'Informe. Es va posar l'accent en aquells que es van considerar oportuns d'acord amb les prioritats polítiques, i aquells dels quals o bé no s'havien trobat dades estadístiques segregades per sexe, o bé els casos en què aquestes eren insuficients per obtenir una representació fidedigna de la realitat.

La mostra de dones participants no és estadísticament representativa. Els perfils s'han seleccionat a partir de criteris que permetin configurar grups amb dones diverses, que representin la pluralitat interna del col·lectiu de dones de Barcelona. Per tant, es van seleccionar dones amb la intenció que les variables de segmentació següents hi fossin representades:

1. **Districtes:** representació dels 10 districtes.
2. **Estat:** dones de menys de 35 anys, dones d'entre 36 i 59 anys, i dones de més de 60 anys.
3. **Responsabilitats familiars:** dones amb menors de 5 anys a càrrec, dones amb fills/es d'entre 5 i 18 anys a càrrec, dones amb persones dependents a càrrec.
4. **Procedència:** nascudes a l'Estat espanyol i dones nascudes fora de l'Estat espanyol.
5. **Posició en el mercat laboral:** ocupades, aturades o inactives

A partir de la combinació entre metodologia quantitativa i qualitativa s'ha realitzat el present Informe de Condicions de Vida de les Dones de Barcelona (2013).

3. PERFIL SOCIODEMOGRÀFIC

Aquest capítol de l'Informe de Condicions de Vida de les Dones de Barcelona constitueix el marc de la resta de l'estudi, ja que ofereix una **radiografia sociodemogràfica del perfil de les dones que habiten a la ciutat de Barcelona, aportant dades i informacions que permeten el contrast amb la informació relativa al perfil dels homes.**

Aquesta contextualització del perfil sociodemogràfic permet analitzar la població barcelonina d'acord amb els nivells següents:

- Estructura poblacional en relació al nombre d'habitants per sexe.
- Piràmide poblacional per edats.
- Mobilitat poblacional: d'on provenen les persones que viuen a Barcelona, i taxes d'immigració i emigració.
- Estat civil i situació de convivència amb la parella.
- Natalitat.
- Nivell formatiu.

Amb l'exposició de tota aquesta informació es disposa d'una fotografia fixa de les característiques de la població de Barcelona, que podran esdevenir factors explicatius per contribuir a l'anàlisi dels àmbits que centren la resta de capítols de l'estudi.

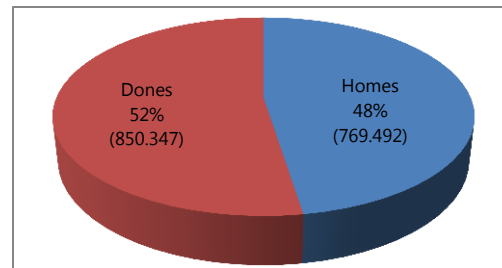
- **Homes i dones a la ciutat, els districtes i els barris**

La població barcelonina està integrada per un 52% de dones i un 48% homes. Així, tal com s'observa al gràfic, a Barcelona hi viuen més dones que homes confirmant un cop més una constant poblacional de la ciutat: hi neixen més nens que nenes però les dones presenten una esperança de vida més gran que els homes.

Aquesta tendència també es manté quan s'analitzen les xifres per districtes.

Així, a tots els districtes hi ha més dones que homes, amb una sola excepció, Ciutat Vella, on trobem més homes que dones. Aquesta diferència es pot deure al fet que, tal com s'analitzarà més endavant, Ciutat Vella és un districte amb una alta taxa de població nouvinguda, la majoria de la qual està integrada per homes¹.

Gràfic 1. Població.2012

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Padró Municipal d'Habitants de l'Ajuntament de Barcelona.

Taula 1. Població per districtes.2012

	Total	Homes	%	Dones	%
1. Ciutat Vella	105.220	55.704	52,9%	49.516	47,1%
2. Eixample	265.592	122.714	46,2%	142.878	53,8%
3. Sants-Montjuïc	183.700	88.432	48,1%	95.268	51,9%
4. Les Corts	82.238	38.474	46,8%	43.764	53,2%
5. Sarrià-Sant Gervasi	145.413	66.424	45,7%	78.989	54,3%
6. Gràcia	121.550	55.885	46,0%	65.665	54,0%
7. Horta-Guinardó	168.525	79.346	47,1%	89.179	52,9%
8. Nou Barris	167.175	79.501	47,6%	87.674	52,4%
9. Sant Andreu	146.963	70.153	47,7%	76.810	52,3%
10. Sant Martí	233.463	112.859	48,3%	120.604	51,7%

Font: Lectura del Padró Municipal d'Habitants a 30.06.2012. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

- **Estructura de la població**

L'estructura d'edats de la població barcelonina és molt similar a la de resta de societats occidentals: la major part de la població es concentra al mig del cicle vital.

Els homes són majoritaris en les primeres franges d'edat que es corresponen a la infància, la joventut i part de l'edat adulta: fins als 44 anys hi ha més homes que dones. A partir d'aquí, en les subseqüents franges d'edat, la tendència s'inverteix i les dones presenten un volum poblacional superior.

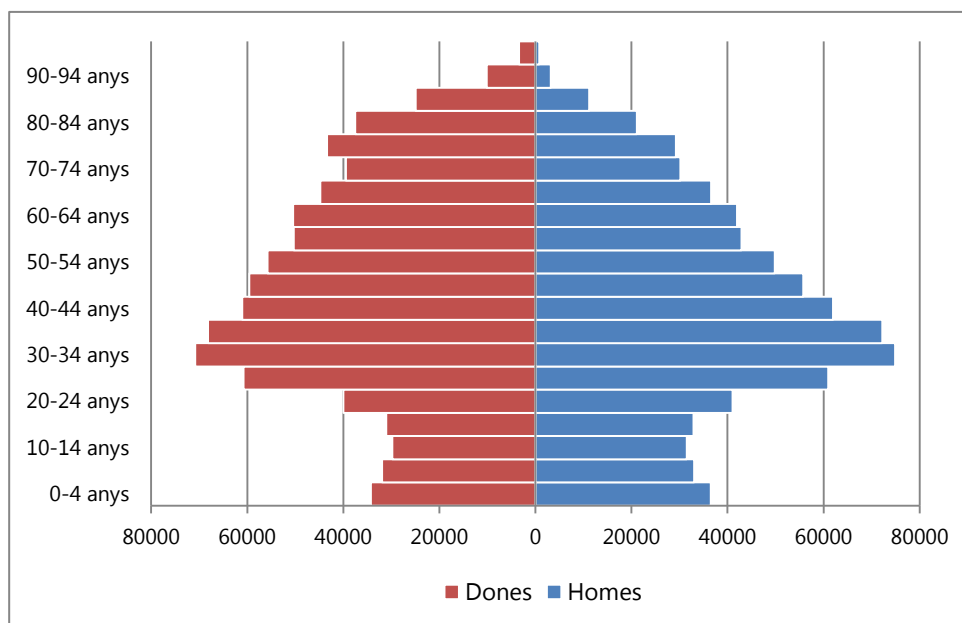
¹ Per veure la informació sobre la població per barris es pot consultar l'Annex 1 i Annex 2 dels Annexos de perfil sociodemogràfic. A la taula de l'Annex 1 s'observa com a Ciutat Vella hi ha més homes que dones. A l'Annex 2 es pot veure com a Ciutat Vella hi ha més homes immigrants que dones.

Taula 2. Estructura de la població per edats. 2011

	Homes	%	Dones	%
BARCELONA	767.915	100.0	847.533	100.0
0-4 anys	36.479	4.8	34.248	4.0
5-9 anys	33.059	4.3	31.900	3.8
10-14 anys	31.544	4.1	29.781	3.5
15-19 anys	32.936	4.3	31.080	3.7
20-24 anys	41.020	5.3	39.985	4.7
25-29 anys	60.967	7.9	60.739	7.2
30-34 anys	74.862	9.7	70.835	8.4
35-39 anys	72.239	9.4	68.161	8.0
40-44 anys	61.984	8.1	61.056	7.2
45-49 anys	55.800	7.3	59.565	7.0
50-54 anys	49.866	6.5	55.764	6.6
55-59 anys	42.891	5.6	50.300	5.9
60-64 anys	41.945	5.5	50.427	5.9
65-69 anys	36.546	4.8	44.809	5.3
70-74 anys	30.211	3.9	39.473	4.7
75-79 anys	29.278	3.8	43.400	5.1
80-84 anys	21.109	2.7	37.534	4.4
85-89 anys	11.205	1.5	24.950	2.9
90-94 anys	3.181	0.4	10.148	1.2
95 anys i més	793	0.1	3.378	0.4

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona, segons xifres oficials de població a 1 de gener de 2011. Instituto Nacional de Estadística. Any: 2011

Gràfic 2. Piràmide de població per edats.2011

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona, segons xifres oficials de població a 1 de gener de 2011. Instituto Nacional de Estadística.

- **Origen geogràfic**

Barcelona és una ciutat plural, i així ho confirmen les dades relatives a l'origen geogràfic dels seus habitants. **En 2011, poc més de la meitat de la població de Barcelona, tant homes com dones, és nascuda a Catalunya. La resta prové principalment de la resta d'Espanya o de la resta del món.** El nombre de persones (tant homes com dones) nascudes a la resta de la Unió Europea representa un percentatge minoritari.

No cal destacar diferències significatives pel que fa a l'origen entre homes i dones. Només cal destacar que mentre que s'observa a Barcelona una proporció més alta d'homes de la resta del món que d'homes provinents de la resta d'Espanya, la situació de les dones és la inversa: la proporció de dones originàries de la resta d'Espanya és més alta que la de les nascudes a la resta del món segons dades del 2011.

Pel que fa a la població provinent de la resta de la Unió Europea, s'observa un percentatge més alt d'homes que de dones, tot i que en ambdós sexes la proporció és baixa.

Tal com es pot observar a la taula 3 i al gràfic 4, respecte al 2006, en 2011 ha disminuït molt la proporció d'homes i dones nascudes a Catalunya que viuen a Barcelona.

A més, **el 2006 a Barcelona hi havia proporcionalment més homes nascuts a Catalunya que dones. Aquesta proporció és diferent de l'observada en 2011, en què la proporció de dones nascudes a Catalunya és lleugerament superior a la d'homes.**

Els motius que poden explicar aquesta evolució són diversos. Per una banda, es pot deure al fet que el nombre d'homes nascuts fora de Catalunya ha augmentat més que el nombre de dones en aquesta mateixa situació. D'altra banda, també podria ser que més homes que dones hagin marxat a viure fora de Barcelona.

Quan s'analitzen les dades absolutes d'origen demogràfic², s'observa que s'han donat totes dues hipòtesis. Efectivament, ha disminuït molt el nombre d'homes de Barcelona nascuts a Catalunya (el 2006 eren 427.000 i el 2011, 347.000) i també el de dones (passant dels 475.800 en 2006 als 403.900 de 2011), i per contra, ha augmentat el nombre de persones nascudes a la resta de la UE i a la resta del món. Aquest augment ha estat proporcionalment superior en el cas dels homes que en el cas de les dones.

La població nascuda a la resta d'Espanya es manté en nivells molt similars entre el 2006 i el 2011, experimentant una lleugera disminució entre els homes.

De la resta d'Europa ha augmentat sobretot el nombre d'homes però, en qualsevol cas, continua sent un col·lectiu d'immigrants minoritari pel que fa a tots dos sexes.

Per últim, la dada més sorprenent en la comparativa del 2006 i 2011 és que, **malgrat la crisi, a Barcelona ha augmentat el nombre de persones nascudes a la resta del món, tant entre els homes com entre les dones.** En el cas dels homes aquesta xifra s'ha més que duplicat, arribant a conformar

²Veure Annex 3 dels annexos de perfil sociodemogràfic.

pràcticament una quarta part de la població masculina que viu a Barcelona. En el cas de les dones, el 2011, les nascudes a la resta del món representen gairebé una cinquena part de les dones barcelonines.

Taula 3. Origen geogràfic segons sexe (població de 16 anys i més). 2011 i 2006

	2011		2006	
	Homes	Dones	Homes	Dones
Catalunya	52,5%	54,2%	65,7%	62,5%
Resta d'Espanya	21,4%	24,0%	23,4%	24,1%
Resta d'UE 27	4,1%	2,8%	0,9%	1,9%
Resta del món	22,0%	19,0%	10,0%	11,4%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011.

Pel que fa a la resta de països del món, el **2011 predominen les dones de Colòmbia, Perú, Equador i Bolívia, països en els quals les dones solen emigrar en solitari. En canvi, hi ha més homes en el conjunt de persones procedents de Colòmbia, Perú, Marroc i Equador.**

Pel que fa als canvis respecte al 2006, ha augmentat el nombre de dones procedents de Colòmbia, Perú i Filipines. En canvi, ha disminuït el nombre de dones procedents d'Equador. Ha augmentat el nombre d'homes procedents de Colòmbia, Perú, Marroc i Argentina.

Taula 4. Principals orígens geogràfics (població de 16 anys i més). 2011 i 2006

	2011		2006	
	% Homes	% Dones	% Homes	% Dones
Espanya	73,9	78,2	89,10	86,70
Colòmbia	3,6	4,1	1,2	1,2
Perú	2,6	2,5	1,2	1,3
Equador	1,5	2,4	1,5	2,6
Marroc	2,2	0,8	0,5	0,8
Bolívia	0,9	1,7	-	-
Argentina	1,4	0,9	0,8	0,7
Filipines	0,6	1,5	0,6	0,4
Xile	0,7	1,1	-	-
Regne Unit	1,2	0,6	-	-
França	-	-	0,2	0,8
Pakistan	-	.	0,8	0,1
República Dominicana	-	-	0,2	0,5
Altres	11,4	6,2	3,9	4,9

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Taxes d'immigració**

A Barcelona, **de cada mil habitants 55,4 persones són immigrants. Les taxes d'immigració, però, varien enormement en funció del barri.**

Les **taxes d'immigració més elevades corresponen a Ciutat Vella**: El Raval, amb 138,1 persones immigrades per cada 1.000 habitants, seguit de Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera, amb 104,9, i del barri Gòtic amb 100,6. Altres barris amb una taxa elevada són, per ordre decreixent: Ciutat Meridiana de Nou Barris, amb 93,9 persones immigrades per cada 1.000 habitants; Trinitat Vella de Sant Andreu amb 90,2; la Barceloneta, novament a Ciutat Vella amb 86,8; i el Poble-sec-Parc Montjuïc al districte de Sants–Montjuïc amb 85,9.

Les **taxes més baixes** corresponen a La Font d'en Fargues d'Horta-Guinardó, amb 24,4 persones immigrades per cada 1.000 habitants; a Canyelles, Can Peguera i La Guineueta, tots tres del districte de Nou Barris amb taxes de 24,9, 27,2 i 27,4 respectivament.

Taula 5. Taxes d'immigració per barris. Taxa per 1000 habitants. 2011

	Taxa d'immigració
BARCELONA	55,4
1 1. El Raval	138,1
1 2. El barri gòtic	100,6
1 3. La Barceloneta	86,8
1 4. Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera	104,9
2 5. El Fort Pienc	59,4
2 6. La Sagrada Família	56,0
2 7. La Dreta de l'Eixample	61,2
2 8. L'Antiga Esquerra de l'Eixample	68,9
2 9. La Nova Esquerra de l'Eixample	59,4
2 10. Sant Antoni	60,0
3 11. El Poble-sec - Parc Montjuïc	85,9
3 12. La Marina del Prat Vermell - Zona Franca	50,7
3 13. La Marina de Port	45,8
3 14. La Font de la Guatlla	64,3
3 15. Hostafrancs	80,5
3 16. La Bordeta	55,1
3 17. Sants - Badal	68,3
3 18. Sants	62,8
4 19. Les Corts	46,5
4 20. La Maternitat i Sant Ramon	55,4
4 21. Pedralbes	62,5
5 22. Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes	45,1
5 23. Sarrià	48,4
5 24. Les Tres Torres	40,1
5 25. Sant Gervasi - la Bonanova	37,6
5 26. Sant Gervasi - Galvany	42,9
5 27. El Putxet i el Farró	47,2
6 28. Vallcarca i els Penitents	41,4
6 29. El Coll	48,7
6 30. La Salut	41,6
6 31. La Vila de Gràcia	62,0
6 32. El Camp d'en Grassot i Gràcia Nova	45,9
7 33. El Baix Guinardó	43,6
7 34. Can Baró	47,0
7 35. El Guinardó	43,1
7 36. La Font d'en Fargues	24,4
7 37. El Carmel	34,1
7 38. La Teixonera	43,6
7 39. Sant Genís dels Agudells	37,8
7 40. Montbau	40,3
7 41. La Vall d'Hebron	38,7
7 42. La Clota	60,6
7 43. Horta	33,2
8 44. Vilapicina i la Torre Llobeta	37,4
8 45. Porta	43,3
8 46. El Turó de la Peira	47,4
8 47. Can Peguera	27,2
8 48. La Guineueta	27,4
8 49. Canyelles	24,9
8 50. Les Roquetes	57,7
8 51. Verdun	52,1
8 52. La Prosperitat	37,6
8 53. La Trinitat Nova	54,0
8 54. Torre Baró	50,2
8 55. Ciutat Meridiana	93,9
8 56. Vallbona	61,8
9 57. La Trinitat Vella	90,2
9 58. Baró de Viver	50,5
9 59. El Bon Pastor	44,9
9 60. Sant Andreu	33,3
9 61. La Sagrera	40,1
9 62. El Congrés i els Indians	43,8
9 63. Navas	43,6
10 64. El Camp de l'Arpa del Clot	48,2
10 65. El Clot	45,5
10 66. El Parc i la Llacuna del Poblenou	63,8
10 67. La Vila Olímpica del Poblenou	45,1
10 68. El Poblenou	52,5
10 69. Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou	56,3
10 70. El Besòs i el Maresme	86,4
10 71. Provençals del Poblenou	49,3
10 72. Sant Martí de Provençals	37,9
10 73. La Verneda i la Pau	40,1

- **Població immigrant**

Tal com es pot observar, les taxes d'immigració són molt diverses en funció del territori. Si es considera el volum poblacional d'immigració per districtes, sorgeixen algunes diferències entre homes i dones.

A la taula 9 s'observa que els homes immigrants predominen sobre les dones a Ciutat Vella amb una diferència que s'aproxima als 20 punts percentuals. En menor mesura també són més nombrosos els homes a Sant Martí, Sants-Montjuïc i Sant Andreu. A la resta dels districtes, les dones són majoritàries³ tot i que la màxima diferència que s'identifica és dels 8 punts de representació a Sarrià-Sant Gervasi on les dones immigrades són el 54,12% respecte al 45,88% dels homes. Segurament, una anàlisi de procedència per districtes permetria establir que les poblacions immigrades de Ciutat Vella i Sarrià-Sant Gervasi presenten procedències i projectes migratoris diferents.

Taula 6. Població immigrant per districtes. 2011

	TOTAL	Homes		Dones	
BARCELONA	89.492	45.880	51,27%	43.612	48,73%
1 Ciutat Vella	12.087	7.134	59,02%	4.953	40,98%
2. Eixample	16.024	7.824	48,83%	8.200	51,17%
3. Sants-Montjuïc	12.171	6.416	52,72%	5.755	47,28%
4. Les Corts	4.231	2.021	47,77%	2.210	52,23%
5. Sarrià-Sant Gervasi	6.299	2.890	45,88%	3.409	54,12%
6. Gràcia	6.297	2.988	47,45%	3.309	52,55%
7. Horta-Guinardó	6.567	3.239	49,32%	3.328	50,68%
8. Nou Barris	7.625	3.763	49,35%	3.862	50,65%
9. Sant Andreu	6.263	3.303	52,74%	2.960	47,26%
10 Sant Martí	11.925	6.302	52,85%	5.623	47,15%
No consta	3	0		3	

Font: Elaboració pròpia. Moviments demogràfics 2011. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

- **Persones emigrants**

Marxen moltes més persones de Barcelona de les que arriben. La ciutat presenta, per tant, un saldo migratori negatiu.

El districte amb més població emigrant és l'Eixample, seguit de Sants-Montjuïc i de Sant Martí. El districte amb menys emigració és el de Les Corts. Si es comparen aquestes dades amb el total d'habitants de cada districte, es comprova que a l'Eixample, Sant Martí i Les Corts ha emigrat el 3% de la seva població. A Sants-Montjuïc aquest percentatge ha augmentat fins al 4%.

³ Per a més informació sobre les dades d'immigració per barris veure l'Annex 2.

El nombre d'homes i dones emigrants és pràcticament idèntic pel que fa al total de Barcelona. L'únic districte que mostra una diferència important entre l'emigració d'homes i dones és Ciutat Vella. En aquest territori, la població emigrant està integrada en un 57,17% per homes i només en un 42,83% per dones.

D'altra banda, els districtes on les dones són majoritàries són l'Eixample, Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi i Gràcia. A Horta-Guinardó la situació és equilibrada ⁴.

Taula 7. Persones emigrants per districtes. 2011

	TOTAL	Homes		Dones	
BARCELONA	56.999	28.893	50,69%	28.106	49,31%
1 Ciutat Vella	5.508	3.149	57,17%	2.359	42,83%
2. Eixample	8.998	4.378	48,66%	4.620	51,34%
3. Sants-Montjuïc	8.010	4.127	51,52%	3.883	48,48%
4. Les Corts	2.741	1.340	48,89%	1.401	51,11%
5. Sarrià-Sant Gervasi	4.174	1.981	47,46%	2.193	52,54%
6. Gràcia	3.762	1.814	48,22%	1.948	51,78%
7. Horta-Guinardó	5.160	2.564	49,69%	2.596	50,31%
8. Nou Barris	5.659	2.854	50,43%	2.805	49,57%
9. Sant Andreu	5.157	2.624	50,88%	2.533	49,12%
10 Sant Martí	7.828	4.061	51,88%	3.767	48,12%
No consta	2	1		1	

Font: Elaboració pròpia. Moviments demogràfics 2011. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

- **Estat civil**

L'estat civil d'homes i dones, malgrat mostrar tendències similars, presenten diferències significatives. Més de la meitat dels homes són casats, un 54,9%. En canvi, tot i que **la majoria de les dones són casades, les taxes no són tan elevades com en el cas dels homes**, ja que només es troba en aquesta situació el 47,2%. **El següent col·lectiu més nombrós és el de solters/es**. En aquest cas, també hi ha més homes solters (38,3%), que dones (32,1%).

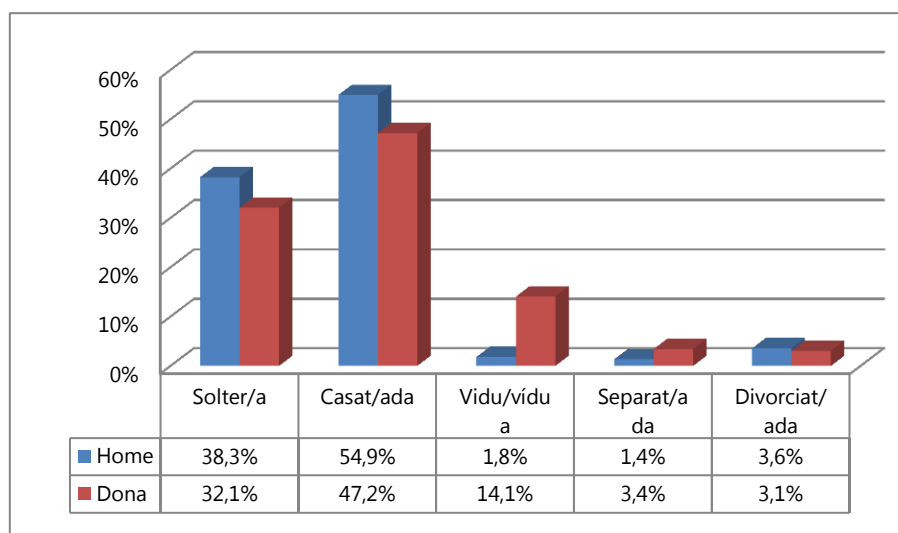
El **col·lectiu on les dones són clarament majoritàries és en el de viduïtat**: només un 1,8% dels homes són vidus, davant del 14,1% de dones. És a dir, la ràtio mostra que per cada 10 dones vídues, només hi ha un home en la mateixa situació. Aquesta realitat està molt lligada al fet que les dones tenen una esperança de vida superior a la dels homes, i per tant, en moltes parelles els sobreviuen.

Els col·lectius minoritaris són els de persones separades i divorciades. En els divorcis les taxes són similars, tot i que lleugerament superiors entre els homes. En el col·lectiu de persones

⁴ Per analitzar les persones emigrants i les taxes d'emigració per barris, veure Annex 4 i 5.

separades, hi ha més dones que homes. En canvi, hi ha més dones separades que divorciades respecte als homes.

Gràfic 3. Estat civil (població de 16 anys i més). 2011

Font: IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya.

Entre 2006 i 2011 ha augmentat en tres punts percentuals tant el percentatge d'homes com de dones solteres. Ha disminuït el nombre de persones casades, vídues i separades, i en canvi ha augmentat el nombre de persones divorciades.

Taula 8. Estat civil (població de 16 anys i més). 2011 i 2006

	2011		2006	
	Homes	Dones	Homes	Dones
Solter/a	38,30%	32,10%	35,30%	29,00%
Casat/da	54,90%	47,20%	58,10%	49,30%
Vidu/vídua	1,80%	14,10%	2,70%	15,00%
Separat/da	1,40%	3,40%	2,30%	4,30%
Divorciat/da	3,60%	3,10%	1,60%	2,40%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011.

- **Situació de convivència amb la parella actual**

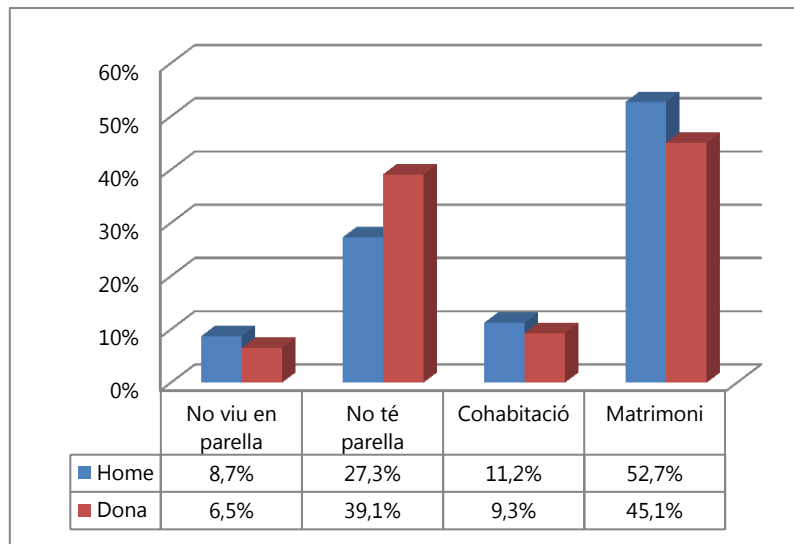
Si en el punt anterior s'ha analitzat l'estat civil de les persones en l'àmbit legal, en aquest s'analitza la situació de convivència de les persones, amb independència de la seva situació legal.

De nou, **predominen els matrimonis**. I també, novament, **més homes que dones es troben en aquesta modalitat de convivència**.

La següent fórmula més comuna és no tenir parella. En aquest cas, les dones sense parella superen en dotze punts percentuals els homes en la mateixa situació. Aquesta dada es pot posar directament en relació amb el fet que hi ha moltes més vídues que vidus.

En tercer lloc, es troben les persones que cohabituen amb la parella sense estar casades. En aquest cas, els percentatges són, tot i que molt similars, lleugerament superiors entre els homes. Succeeix el mateix amb la darrera modalitat, la corresponent a les persones que no conviuen amb la parella, on detectem un percentatge lleugerament superior d'homes.

Gràfic 4. Situació de convivència amb la parella actual (població de 16 anys i més). 2011

Font: IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya

- **Natalitat**

Els naixements són la base de l'estructura poblacional. A Barcelona, **l'any 2011 s'ha produït un total de 13.887 naixements, i la taxa de natalitat ha estat del 8,6.** És a dir, que per cada mil habitants, 8,6 han tingut un/a fill/a.

L'Agència de Salut Pública de Barcelona, en el seu informe de "La salut a Barcelona 2011", afegeix que el 2011 la **taxa de fecunditat de la ciutat ha estat de 37,7 per cada 1.000 dones en edat fèrtil** (entre 15 i 49 anys).

A Barcelona ciutat, durant el 2011, han nascut més nens que nenes seguint la constant demogràfica explicada anteriorment. Dels 10 districtes, a 5 hi han nascut més nens que nenes, i als altres 5, més nenes que nens.

Taula 9. Naixements per districtes. 2011

	TOTAL	Homes	Dones
BARCELONA	13.887	7.078	6.809
1 Ciutat Vella	917	455	462
2. Eixample	2.047	1.108	939
3. Sants-Montjuïc	1.575	820	755
4. Les Corts	633	325	308
5. Sarrià-Sant Gervasi	1.294	629	665
6. Gràcia	1.102	580	522
7. Horta-Guinardó	1.299	641	658
8. Nou Barris	1.489	730	759
9. Sant Andreu	1.360	709	651
10 Sant Martí	2.169	1.080	1.089
No consta	2	1	1

Font: Elaboració pròpia a partir de Moviments demogràfics 2011. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

- **Filles i fills tinguts per la població femenina**

Un terç de les dones de 16 i més anys de Barcelona no té actualment cap fill/a, un 17,3% en té un, i un 28,5% en té dos.

Com és lògic, a mesura que avança l'edat també augmenta el nombre de dones que han tingut més d'un fill/a. Tot i així, si només es prenen en consideració les dones de 55 anys i més (edat a partir de la qual, en principi, moltes dones ja han superat l'etapa reproductiva), s'observa que una de cada 5 de les dones de Barcelona no tenen fills/es i, per tant, ja no és probable que en tinguin.

Comparant el 2011 i el 2006 s'observen canvis molt importants en la franja de 25-34 anys. En aquest sentit, en 2011, les dones d'entre 25 i 34 anys tenen molts menys fills de mitjana que en 2006.

A la taula 10 es pot veure com el 2006 les dones d'entre 25 i 34 anys (franja d'edat en la qual la majoria de dones té el primer fill/a) tenien més fills/es que en 2011:

- En 2006, un 20,3% de les dones d'aquesta franja d'edat tenia un fill/a, i un 12,7% en tenia dos.
- El 2011 aquestes taxes descendeixen, només un 11,8% de les dones d'aquesta franja d'edat tenen un fill/a, i un 7,3% en tenen dos.
- **En termes globals, en 2006 un 36% de les dones d'entre 25 i 34 anys tenia fills/es. En 2011, només un 21,6% de les dones compreses entre aquestes edats tenen fills/es.**

S'observa, per tant, com es pot haver donat cert endarreriment en la decisió de tenir fills atesa la conjuntura socioeconòmica viscuda durant aquest període. De fet, l'anàlisi qualitativa ha permès identificar que ara més que mai la maternitat es percep com un clar obstacle per a la inserció i permanència en el mercat de treball. Si bé aquest és un fenomen que ja es venia produint abans de la crisi, podria haver-se exacerbant en el transcurs de la mateixa.

Taula 10. Naixements. 2006 i 2011

	2011						2006					
	16-24 anys	25-34 anys	35-54 anys	55-64 anys	65 i + anys	Total	16-24 anys	25-34 anys	35-54 anys	55-64 anys	65 i + anys	Total
Cap fill/a	97,1%	78,4%	21,8%	9,1%	10,8%	33,7%	96,2%	64,0%	25,3%	9,2%	16,9%	33,3%
1 fill/a	2,9%	11,2%	23,4%	18,2%	18,0%	17,3%	3,8%	20,3%	22,2%	14,2%	15,2%	17,5%
2 fills/es	0,0%	7,3%	38,3%	48,6%	29,6%	28,5%	0,0%	12,7%	43,1%	47,3%	29,2%	31,0%
3 fills/es	0,0%	3,1%	12,9%	12,8%	25,9%	13,6%	0,0%	2,2%	7,0%	18,4%	24,2%	11,8%
Més de 3 fills/es	0,0%	0,0%	3,2%	10,8%	15,6%	6,8%	0,0%	0,8%	2,4%	10,8%	14,5%	6,4%
No consta	0,0%	0,0%	0,4%	0,5%	0,0%	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

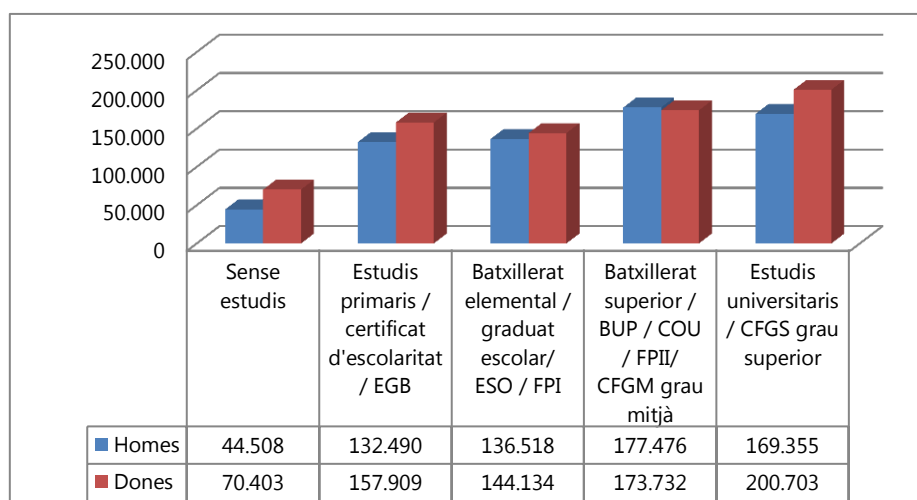
Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població. Any 2011.

• Nivell d'estudis

Les dones representen la majoria tant en l'àmbit de les **persones molt formades** com en el corresponent a les **persones sense estudis**⁵. D'una banda, hi ha més dones sense estudis o estudis primaris. De l'altra, n'hi ha més amb estudis universitaris. En relació al nivell d'estudis universitaris s'observa una de les diferències més importants entre homes i dones, havent-hi en aquest sentit una proporció molt més alta de dones que d'homes. Tot i així, i tal com es veurà al capítol relatiu al mercat laboral, aquesta formació superior de la qual gaudeixen les dones no es veu recompensada en el mercat de treball.

Pel que fa al nivell d'estudis de batxillerat, les xifres són molt semblants, encara que la taula mostra més dones amb nivell de batxillerat elemental, i més homes amb nivell de batxillerat superior.

Gràfic 5. Nivell d'estudis (població de 16 anys i més). 2012

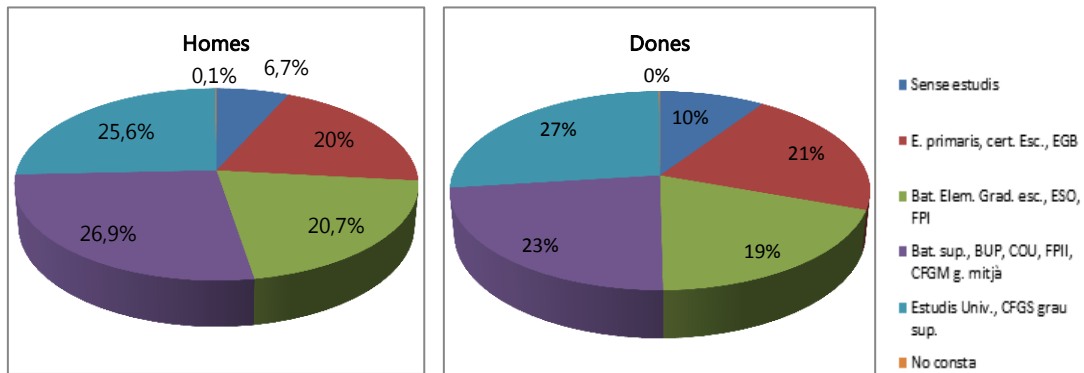
Font: Elaboració pròpia a partir de lectura del Padró Municipal d'Habitants a 30.06.2012. Departament Estadística. Ajuntament Barcelona

⁵ Per veure aquestes dades desagregades a escala de districte, consultar Annex 7 i 8 sobre perfil sociodemogràfic.

També és convenient analitzar com els homes i les dones es distribueixen percentualment dins de cada nivell d'estudis. Com s'observa, les distribucions segons el nivell d'estudis entre homes i dones són relativament similars. I de nou, hi ha proporcionalment més dones sense estudis i més dones amb estudis universitaris que no pas homes.

Una altra dada que revelen els gràfics és que 1 de cada 10 barcelonines (un 10%) no té estudis, i 1 de cada 4 persones residents a Barcelona té estudis superiors.

Gràfic 6. Nivell d'estudis (població de 16 anys i més). 2012

Font: Elaboració pròpia a partir de lectura del Padró Municipal d'Habitants a 30.06.2012. Departament Estadística. Ajuntament de Barcelona.

4. ESTRUCTURA DE LES LLARS

En aquest capítol s'analitza **l'estructura de les llars de Barcelona: com es configuren, qui les conforma, i quina incidència té aquesta qüestió en termes de gènere**. Per fer-ho, el capítol s'estructura en dos apartats. En un primer s'analitza quina és la tipologia de llars de Barcelona (la seva estructura, el nombre de persones que les configuren i les relacions que s'estableixen entre aquestes).

El segon apartat se centra en l'habitatge analitzant quins són els **motius que han portat les persones a viure on ho fan**: quant temps fa que ocupen l'habitatge actual i, eventualment, les explicacions de possibles canvis de llar.

És important tenir en compte que, tradicionalment, la llar així com l'espai privat en general, ha estat una esfera reservada a les dones, mentre que l'espai públic ha estat eminentment reservat als homes. Per això, és important detectar l'existència de pautes de gènere que puguin posar en relleu la necessitat d'elaborar polítiques públiques específiques.

En darrer lloc, és important poder establir si la conjuntura econòmica ha comportat modificacions importants a les llars (tant pel que fa al volum de persones cohabitant en una mateixa llar, com pel que fa a la mobilitat residencial).

- **Estructura de les llars**

Entre les persones que estan a càrrec d'un/a o més menors en solitari, les diferències entre homes i dones són significatives: a Barcelona només hi ha 0,44% de llars amb un home de 16 anys i més, i un/a o més menors a càrrec, mentre que existeixen 1,99% de llars amb dones en aquesta situació. És a dir, hi ha pràcticament 5 vegades més de llars de dones amb menors a càrrec que d'homes (taula 11): mentre els homes representen el 18,09% de les persones adultes amb menors a càrrec; les dones representen un 81,91% d'aquests casos.

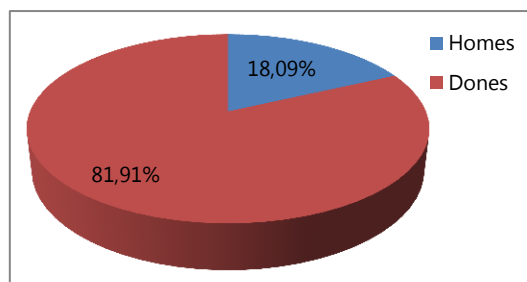
La següent informació destacable és la relativa a les llars unipersonals. Si només s'observen les llars unipersonals integrades per persones d'entre 16 i 64 anys, els percentatges són molts similars, amb un 9,03% en el cas de les dones i un 8,72% en el dels homes. En canvi, si s'analitzen les llars unipersonals de les persones de més de 65 anys, les diferències entre homes i dones són significatives, ja que mentre hi ha un 2,93% homes de més de 65 anys que viuen sols, les dones d'aquesta edat que es troben en aquesta mateixa situació representen un 10,24%.

Taula 11. Estructura de les llars. 2012

TOTAL	660.232	100%
Una dona de 16 a 64 anys	59.615	9,03%
Un home de 16 a 64 anys	57.549	8,72%
Una dona de 65 anys o més	67.602	10,24%
Un home de 65 anys o més	19.373	2,93%
Una dona de 16 anys i més amb un/a o més menors	13.106	1,99%
Un home de 16 anys i més amb un/a o més menors	2.895	0,44%
Dos adults/es de 16 a 64 anys, sense menors	89.408	13,54%
Dos adults/es, un almenys de 65 anys o més, sense menors	95.607	14,48%
Dos adults/es i un/a menor	37.490	5,68%
Dos adults/es i dos menors	31.467	4,77%
Dos adults/es i tres o més menors	5.989	0,91%
Dos adults/es de 35 anys o més, un de 16 a 34 anys, sense menors	41.653	6,31%
Dos adults/es de 35 anys o més, un de 16 a 34 anys i un/a menor	12.419	1,88%
Dos adults/es de 35 anys o més, un de 16 a 34 anys i dos o més menors	3.654	0,55%
Tres adults/es, amb o sense menors	49.297	7,47%
Dos adults/es de 35 anys o més, dos de 16 a 34 anys, sense menors	22.611	3,42%
Dos adults/es de 35 anys o més, dos de 16 a 34 anys i un/a menor	3.415	0,52%
Dos adults/es de 35 anys o més, dos de 16 a 34 anys i dos o més menors	1.399	0,21%
Quatre adults/es, amb o sense menors	20.850	3,16%
Cinc o més adults/es, amb o sense menors	24.341	3,69%
NC	492	0,07%

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Lectura del Padró Municipal d'Habitants a 30 juny 2012.

Gràfic 7. Persones adultes amb un o més menors a càrrec. 2012

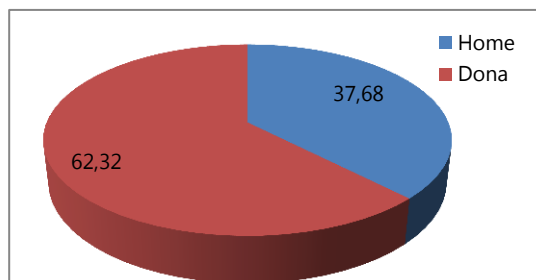

Font: Elaboració pròpia a través de dades del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Lectura del Padró Municipal d'Habitants a 30 juny 2012.

- **Població que viu sola**

Pràcticament dues tercers parts de la població que viu sola a Barcelona són dones (concretament, un 62,32%).

Gràfic 8. Població que viu sola. 2001-2012

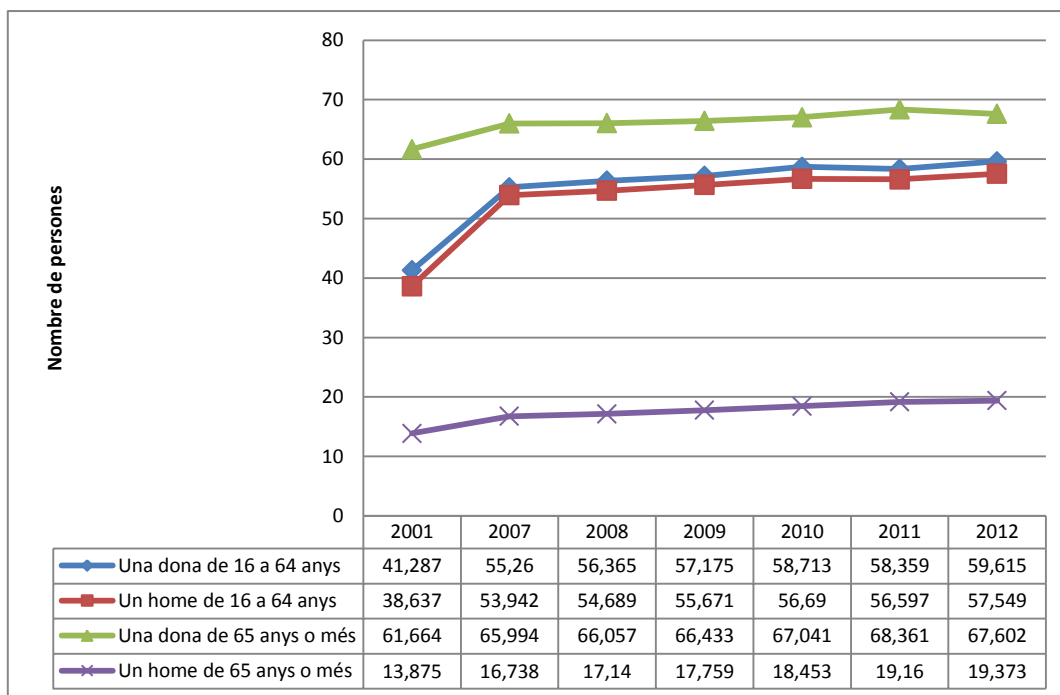
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de Padró Actiu del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

El 15% de dones de 16 anys o més viuen soles, davant del 9,9% d'homes.

A més, **les dones són molt més presents que els homes en les llars unifamiliars (veure gràfic 8 i 9)**. En aquest sentit, **el col·lectiu més nombrós dins de les estructures familiars unipersonals és el de dones de 65 anys o més, seguit del de dones d'entre 16 a 64 anys**. En tercer lloc se situa el grup d'homes d'entre 16 i 64 anys. I amb molta distància, el col·lectiu d'homes de 65 anys o més.

D'altra banda, s'observa que les llars unipersonals han mostrat una tendència al creixement moderat des de 2007.

Gràfic 9. Evolució del nombre de persones que viuen soles en funció de l'edat. 2001-2012

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de Padró Actiu del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

- **Evolució de la població femenina que viu sola**

Amb el temps **augmenta el nombre de dones que viuen soles. I també augmenta el percentatge tant en relació al nombre total de dones, com pel que fa a la població total de Barcelona.** Actualment, de cada 100 barcelonines, 15 viuen soles.

Taula 12. Evolució de la població femenina que viu sola. 1991-2012

Any	Població femenina que viu sola	% sobre el total de població	% sobre el total de població femenina
1991	73,817	4,5	8,5
1996	86,828	5,8	10,8
2001	102,951	6,8	12,9
2006	118,935	7,3	13,9
2007	121,254	7,6	14,4
2008	122,422	7,5	14,3
2009	123,608	7,5	14,4
2010	125,754	7,7	14,7
2011	127,382	7,9	15,0

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Font: Padró Municipal d'Habitants dels anys 1991 i 1996. Ajuntament de Barcelona. Nota: població classificada de 16 anys i més que viu sola.

- **Estructura de les llars per districtes**

Pel que fa a les **persones que viuen soles d'entre 16 i 64 anys**, a l'Eixample, Sarrià-Sant Gervasi i Gràcia, s'observen moltes més dones que homes en aquesta situació, i en canvi a Ciutat Vella la situació és la inversa. A la resta de districtes, el volum d'homes i dones vivint sols/es, d'entre 16 i 64 anys és similar⁶.

A tots els districtes hi ha més dones que homes de 65 anys i més vivint sols (en bona part, com s'ha dit, a causa de l'esperança més gran de vida de les dones). **La majoria de dones grans que viuen soles es troben al districte de l'Eixample (la qual cosa està relacionada amb el fet que l'Eixample és el districte que té més població).**

En el cas de persones de 16 anys i més que viuen amb un/a o més menors a càrrec, sempre es troben molt més dones que homes en aquesta situació en tots els districtes: quadruplicant o quintuplicant els percentatges.

Taula 13. Estructura de les llars per districte. 2012

	TOTAL *	Una dona de 16 a 64 anys		Un home de 16 a 64 anys		Una dona de 65 anys o més		Un home de 65 anys o més		Una dona de 16 anys i més amb un o més menors		Un home de 16 anys i més amb un o més menors	
BARCELONA	660.232	59.615	9,03%	57.549	8,72%	67.602	10,24%	19.373	2,93%	13.106	1,99%	2.895	0,44%
1. Ciutat Vella	41.648	4.815	11,56%	5.895	14,15%	3.555	8,54%	1.482	3,56%	703	1,69%	153	0,37%
2. Eixample	113.45	11.824	10,42%	10.565	9,31%	12.755	11,24%	3.433	3,03%	2.131	1,88%	501	0,44%
3. Sants-Montjuïc	74.481	6.903	9,27%	6.760	9,08%	7.131	9,57%	2.281	3,06%	1.347	1,81%	271	0,36%
4. Les Corts	33.122	2.849	8,60%	2.451	7,40%	3.332	10,06%	1.008	3,04%	693	2,09%	167	0,50%
5. Sarrià-Sant Gervasi	56.111	5.099	9,09%	4.450	7,93%	5.991	10,68%	1.600	2,85%	1.491	2,66%	459	0,82%
6. Gràcia	53.325	6.340	11,89%	5.177	9,71%	5.786	10,85%	1.511	2,83%	1.145	2,15%	253	0,47%
7. Horta-Guinardó	69.307	5.397	7,79%	5.427	7,83%	7.382	10,65%	1.967	2,84%	1.394	2,01%	278	0,40%
8. Nou Barris	66.149	4.415	6,67%	4.472	6,76%	7.377	11,15%	2.045	3,09%	1.168	1,77%	216	0,33%
9. Sant Andreu	58.896	4.531	7,69%	4.524	7,68%	5.611	9,53%	1.529	2,60%	1.149	1,95%	196	0,33%
10. Sant Martí	93.743	7.442	7,94%	7.828	8,35%	8.682	9,26%	2.517	2,69%	1.885	2,01%	401	0,43%

*Aquest és el total de llars de Barcelona per districte. En aquesta taula només se segregen les dades de llars de les quals hi ha informació diferenciada d'homes i dones, i no s'inclou la resta de tipus de llars. Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Font: Lectura del Padró Municipal d'Habitants a 30 juny 2012.

⁶ Per veure la informació completa de les estructures de llars per districtes i per barris de Barcelona, v. Annex 1 i Annex 2 dels Annexos relatius a estructures de les llars.

- **Persones residents a la llar**

La majoria de llars de Barcelona estan integrades per dues persones, segueixen les llars de quatre persones i, en tercer lloc, les de tres persones. Altra vegada es comprova que a Barcelona el volum de població que viu sola és sobretot femení (concretament, un 2,5% més de dones que d'homes). A banda, també s'observa que les dones són més nombroses que els homes en els habitatges formats per dues persones així com en les llars de cinc persones o més (tot i que en aquest darrer cas la diferència amb els homes és baixa). En canvi, el gràfic mostra molts més homes que dones vivint en llars de quatre persones.

Respecte a l'any 2006, ha disminuït considerablement el percentatge de llars unipersonals, especialment en el cas de les dones. Aquesta disminució percentual de les llars unipersonals femenines ha comportat que s'escurcessin les distàncies en relació amb les llars unipersonals masculines, distàncies que eren molt més pronunciades en 2006 que en 2011.

Pel que fa a les llars de dues persones i les llars de quatre persones, el 2011 ha augmentat tant el percentatge d'homes com de dones que viuen en aquest tipus de llars. Per contra, ha disminuït molt el nombre de persones que viuen a llars de tres persones, sobretot en el cas dels homes.

En les llars de 5 o més persones, ha disminuït el percentatge pel que fa als homes i augmentat pel que fa a les dones.

En qualsevol cas, **sembla que la tendència general és que cada cop hi hagi menys gent vivint sola i més gent compartint la llar**, bé amb altres familiars, bé amb amistats.

Taula 14. Nombre de persones residents a la llar. 2006-2011

	2011		2006	
	Home	Dona	Home	Dona
Una persona	7,3%	9,8%	7,0%	13,1%
Dues persones	32,8%	35,1%	29,2%	31,6%
Tres persones	21,2%	20,9%	30,1%	24,7%
Quatre persones	29,8%	24,8%	24,4%	22,0%
Cinc persones o més	8,8%	9,4%	9,3%	8,5%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

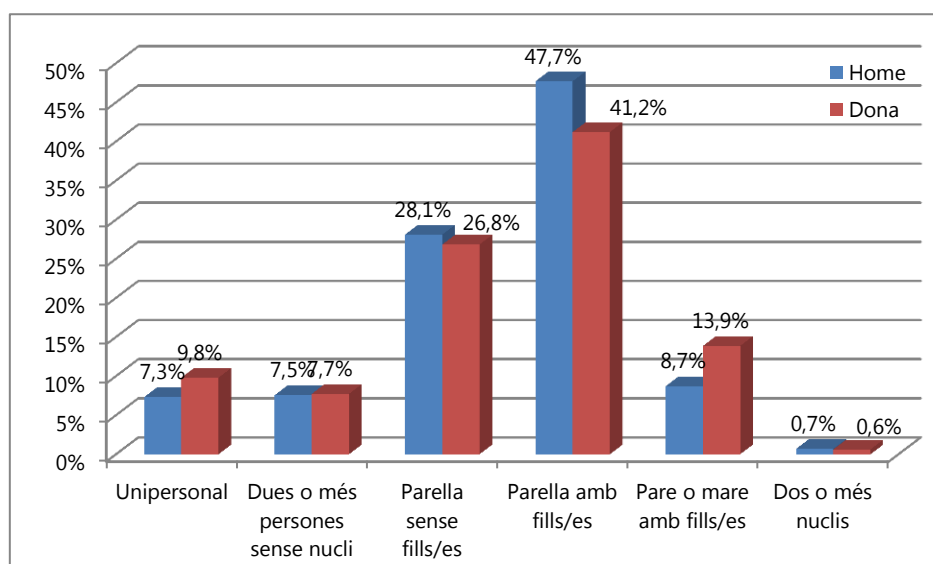
- **Tipus de llar**

A Barcelona la majoria de persones conviu amb la parella i fills/es. La segona unitat de convivència més habitual és la de parella sense fills/es. Això implica que la gran majoria de barcelonins i barcelonines conviu en parella (el 75,8% dels homes i el 68% de les dones). La diferència per sexes és de gairebé 8 punts percentuals tot i que aquesta realitat és coherent amb

el fet que siguin majoritàries les llars unipersonals femenines i que la majoria de les famílies monoparentals⁷ siguin encapçalades per dones.

Pel que fa a la resta de tipus de llar, les que no impliquen l'existència de parentiu entre els seus membres són minoritàries i no presenten grans diferències entre dones i homes.

Taula 10. Tipus de llar. 2011

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

La comparació amb l'any 2006 torna a mostrar que el nombre de dones que viuen soles segueix essent superior al d'homes.

També ha disminuït el nombre de parelles amb fills/es, entre els homes. Aquestes dades es poden deure a un endarreriment a l'hora de tenir el primer fill/a, o bé al fet que, per circumstàncies econòmiques o personals cada cop hi hagi més persones que decideixin no tenir-ne. Ambdues hipòtesis estan clarament relacionades amb les dades analitzades al capítol sociodemogràfic, concretament a les dades sobre natalitat i nombre de fills/es de les dones barcelonines.

Per contra, la resta de tipus familiars ha augmentat, tant les llars de dues o més persones sense nucli, sobretot en el cas dels homes; com el nombre de persones que viuen amb parella sense fills/es, i les famílies monoparentals.

⁷ Es fa servir la paraula **monoparental** en un sentit que inclou tant les llars encapçalades per homes com per dones, ja que, com explica la filòloga Eulàlia Lledó, 'monoparental' ve de 'parió', és a dir, de 'parir'. Per tant, la paraula '**monoparental**' no es refereix només al pare, excloent la mare, sinó que els inclou a tots dos. El terme derivat de 'pare' (*pater*, masculí) seria 'monopaternal'.

Taula 15. Tipus de llar. 2006-2011.

	2011		2006	
	Home	Dona	Home	Dona
Unipersonal	7,3%	9,8%	7,0%	13,1%
Dues o més persones sense nucli	7,5%	7,7%	4,4%	6,4%
Parella sense fills/es	28,1%	26,8%	27,8%	24,0%
Parella amb fills/es	47,7%	41,2%	53,4%	43,8%
Pare o mare amb fills/es	8,7%	13,9%	5,9%	11,1%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Any d'arribada a l'habitatge actual**

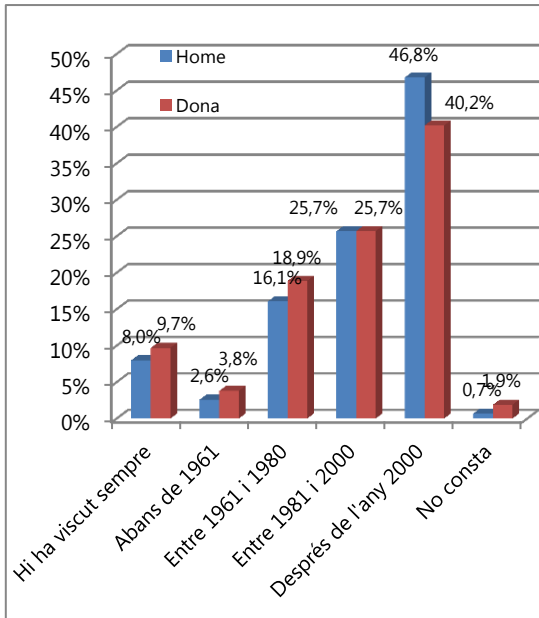
Atès el context econòmic actual, resulta interessant indagar en les condicions de les llars i en qüestions com, per exemple, quant de temps fa que s'ha arribat a l'habitatge actual i per quins motius les persones han canviat d'habitatge. Sobretot perquè la crisi econòmica actual es va originar amb l'esclat de la bombolla immobiliària, fet a partir del qual el manteniment de l'habitatge ha esdevingut una dificultat per a moltes persones i famílies (sobretot per a aquelles que han de fer front a hipoteques).

Tal com indiquen les taules 11 i 12, **les persones ara canvien més d'habitatge que abans (any 2006) i, per tant, hi ha cada cop més gent que porta pocs anys vivint al seu habitatge actual, i cada cop menys gent que fa anys que viu al mateix lloc.** Això té dues explicacions: la primera és que abans del 2008 es van construir molts habitatges nous, fet que pot haver facilitat una mobilitat més gran en termes d'habitatges per part de la població barcelonina. La segona és que, a partir del 2008, arran de l'esclat de la crisi, hi ha gent que pot haver canviat d'habitatge per qüestions econòmiques.

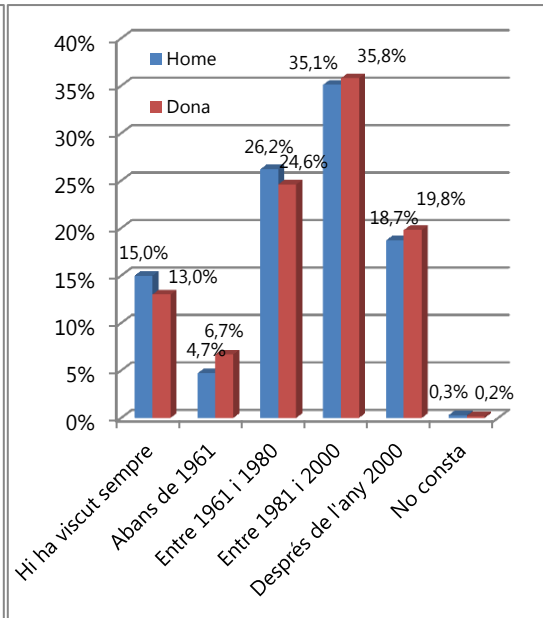
En 2011 destaca el fet que pràcticament la meitat d'homes (46,8%) visqui al mateix habitatge que en 2000, així com el 40,2% de les dones. En aquest sentit, **des de la perspectiva del gènere, s'ha de destacar el fet que, en general, homes i dones presenten patrons similars quant a anys de permanència en el seu habitatge. Tot i així, la taxa de persones que viu des de sempre en el mateix habitatge, o que hi viu des d'abans de 1961 és superior entre les dones (també és cert que elles tenen una esperança de vida més gran).** En canvi, en la categoria de persones que viuen a l'habitatge actual des de després de l'any 2000 hi ha més homes que dones.

Per analitzar si la crisi ha tingut un impacte en aquests canvis respecte al 2006, cal indagar en els motius que han portat la població barcelonina a canviar d'habitatge. Són les dades que es presenten a continuació.

Taula 11. Any d'arribada a l'habitatge actual . 2011

Taula 12. Any d'arribada a l'habitatge actual. 2006

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

• Motiu del darrer canvi d'habitatge

Els motius per canviar d'habitatge són similars entre dones i homes. La majoria ha canviat d'habitatge per independitzar-se o per formar parella. En segon lloc, per millorar-lo i, en tercer lloc, per motius familiars, laborals o de formació. Amb tot, les dades del 2011 mostren que **més dones que homes han canviat d'habitatge perquè s'han independitzat o han format parella, perquè han optat per una millora del règim de tinença de l'habitatge o bé per accedir a un habitatge més barat. En canvi, més homes que dones han canviat d'habitatge per millores en l'habitatge, per motius laborals o de formació, o per millores de l'entorn.** Pel que fa a la resta de motius per canviar d'habitatge, homes i dones presenten tendències molt similars. Es pot veure com entre els homes hi ha més tendència a traslladar-se per millorar la situació anterior.

Els canvis respecte al 2006 també són notables. Es poden resumir en els punts següents:

- Ha augmentat en 10 punts el percentatge de dones que canvien d'habitatge perquè s'independitzen o formen parella; en canvi, en el cas dels homes la proporció s'ha mantingut.
- També s'ha més que duplicat en el cas dels homes i més que triplicat en el cas de les dones el canvi d'habitatge per accedir a un de més barat. Tot i així, aquest només és el motiu d'un 5,1% dels homes i d'un 5,4% de les dones.
- Ha augmentat entre els homes i disminuït entre les dones el canvi d'habitatge per motius familiars i per millorar-lo.

Taula 16. Motiu del darrer canvi d'habitatge (població de 16 anys i més que ha canviat d'habitatge). 2006-2011

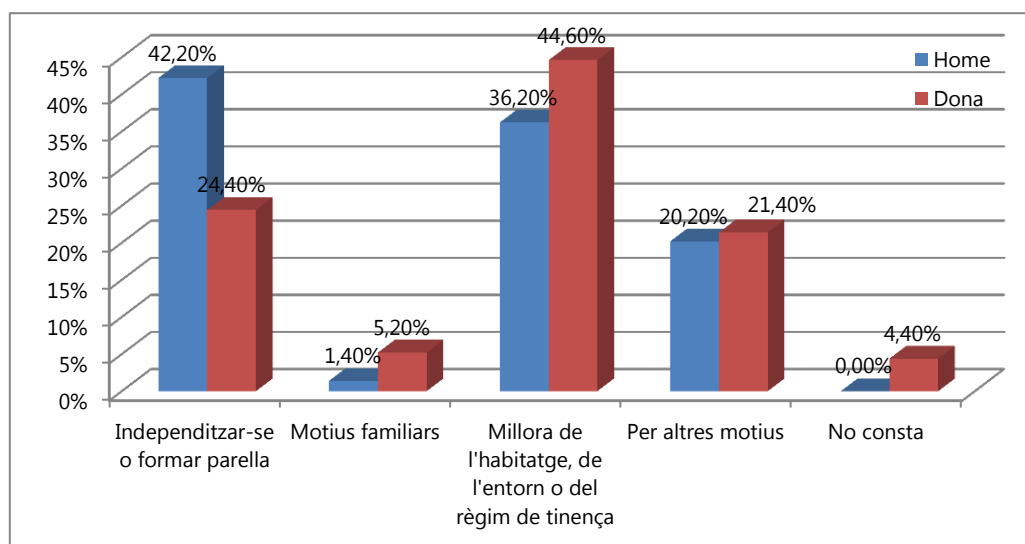
	2011		2006	
	Home	Dona	Home	Dona
Independitzar-se o formar parella	34,4%	38,1%	34,4%	28,1%
Motius familiars	13,1%	12,8%	9,3%	12,4%
Millora de l'habitatge	24,6%	21,3%	20,8%	23,3%
Millora del règim de tinença de l'habitatge	2,9%	5,7%	10,7%	12,2%
Per accedir a un habitatge més barat	5,1%	5,4%	2,2%	1,6%
Motius laborals o de formació	12,8%	11,5%	10,1%	10,2%
Millora de l'entorn	4,6%	2,3%	5,2%	3,6%
Altres motius	1,8%	2,0%	4,8%	6,9%
No consta	0,6%	0,8%	2,5%	1,6%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Motiu principal pel qual es té previst canviar d'habitatge**

La majoria d'homes (pràcticament el doble d'homes que de dones) canviarà d'habitatge per independitzar-se o per formar parella. La majoria de dones canviarà d'habitatge per a una millora de l'habitatge, de l'entorn, o del règim de tinença.

Gràfic 13. Motiu pel qual es té previst canviar d'habitatge (població de 16 anys i més que ha canviat d'habitatge). 2011.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

5. ECONOMIA I RENDA

En aquesta secció s'analitza des de la perspectiva de gènere la realitat econòmica de Barcelona: el nivell de renda individual i del conjunt de la llar, fonts principals d'ingressos, relació amb l'activitat al mercat de treball de les persones que conviuen en una mateixa llar, capacitat de les llars per arribar a finals de mes, percepció de les prestacions, règim de tinença de l'habitatge, despeses mensuals en habitatge, risc de pobresa i privació material. S'aporta, doncs, informació cabdal per conèixer amb profunditat la situació econòmica específica de les barcelonines i, també, en comparació amb els barcelonins.

Es parteix d'una situació en la qual, a causa de la tradicional divisió sexual del treball, les dones han tingut menys ingressos econòmics i, per tant, escassa autonomia personal. Aquesta realitat, sovint qüestionada actualment mitjançant el discurs d'"avui això no passa", queda, per contra, fermament palesa a través de les dades que s'aporten.

Aquesta secció estudia, en primer lloc, el nivell de **renda individual, és a dir, la capacitat o no de tenir ingressos propis i les característiques d'aquests ingressos.**

A continuació, s'observen les **dades econòmiques de les llars**, ja que la realitat de les dones es veu molt condicionada per les característiques i la situació de les llars en les quals s'integren, tant pel que fa a composició com a la relació amb el mercat de treball dels seus membres.

Seguidament, l'anàlisi se centra en la percepció de **prestacions i transferències socials**. Aquesta és una de les dues fonts d'ingressos del nostre sistema econòmic (l'altra font principal és el salari derivat del treball al mercat laboral remunerat). El seu gaudiment, però, depèn en molts casos de l'adquisició prèvia del dret, a través de la cotització al sistema de seguretat social mitjançant la plena incorporació al mercat de treball, o bé a l'existència d'un sistema de garanties procedents de l'Estat. Tal com s'ha comentat anteriorment, la tradicional divisió sexual del treball ha condicionat l'accés de les dones a les prestacions socials, fent que majoritàriament depenguin de les ajudes a la supervivència, tal com es veurà més endavant.

En el marc de la crisi i de la bombolla immobiliària, la tinença d'habitatge i les despeses en aquest àmbit s'han convertit en temes recurrents en l'anàlisi de la situació econòmica de les persones. És per aquest motiu que també s'ha incorporat a l'anàlisi que es presenta.

I una vegada valorades totes les dades relatives a la renda, la secció analitza **la taxa de risc de pobresa.**

Per últim, s'analitzen quines són les principals privacions materials que pateixen les dones de Barcelona.

- **Nivell de renda**

Segons l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya 2011 (ECVIH), a Barcelona hi ha diferències de renda poc significatives entre dones i homes. Només en dos intervals trobem diferències que superin un punt percentual: el comprès entre 9.000 i 13.999€, on trobem el 23% de les dones, davant del 20% dels homes; i el de 35.000€ i més, on només hi ha el 6,7% de les dones, davant del 7,9% dels homes. És a dir, **les diferències més importants entre dones i homes es donen en els extrems dels nivells de renda**. Amb tot, és important observar que el 64,5% de les dones i el 63% dels homes de la ciutat s'ubica en els tres grups de renda més baixa. És a dir, **més de la meitat de les dones de Barcelona no té una renda que superi els 18.999€ l'any**.

Taula 17. Nivell de renda. 2011.

	Homes	Dones	Total
Menys de 9.000€	24,0%	23,4%	23,7%
Entre 9.000 i 13.999€	20,0%	23,0%	21,6%
Entre 14.000 i 18.999€	19,0%	18,2%	18,6%
Entre 19.000 i 24.999€	16,7%	16,9%	16,8%
Entre 25.000 i 34.999€	12,4%	11,8%	12,1%
35.000 i més	7,9%	6,7%	7,3%
Total	100,0%	100,0%	100,0%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

A Barcelona la renda anual neta mitjana per persona és de 12.633€ pels homes i d'11.760,30€ per a les dones. S'observa, doncs, una diferència de gairebé 900€ entre els uns i les altres.

La taula 18 permet comprovar, a la vegada, **que els nivells de renda per persona són més alts a Barcelona que a la resta de Catalunya on, alhora, les diferències per sexe no són tan marcades** (300 euros). Amb tot, **en els dos àmbits territorials les dones mostren una renda anual per sota de la dels homes**.

Taula 18. Renda anual neta mitjana per persona. 2011

Barcelona			Catalunya		
Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
12.633,0	11.760,3	12.175,2	10.508,6	10.174,1	10.339,7

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Tipus d'ingrés principal**

Al nostre sistema econòmic es poden diferenciar dues fonts principals d'ingressos: el mercat de treball i el sistema públic de prestacions o transferències socials. Beneficiar-se d'una o altra depèn de la situació i la trajectòria laboral i social de les persones. En aquest marc, el **tipus d'ingrés principal de les dones de Barcelona es basa, majoritàriament, en les rendes del treball. Amb tot, s'observa una diferència percentual de pràcticament 10 punts entre homes i dones pel que fa a aquest tipus d'ingrés. És a dir, molts més homes que dones perceben rendes del treball.**

En canvi, **el percentatge de dones que no rep cap ingrés és significativament superior al dels homes. En aquest cas, la diferència és de més de 4 punts percentuals.** Es podria plantejar la hipòtesi que aquesta categoria inclou els ajuts econòmics procedents de la xarxa familiar i social, tan davant de situacions de precarietat econòmica derivades de l'impacte de la crisi en la situació laboral i social de les persones, com davant d'altres transferències privades que poden realitzar-se entre familiars o parelles i exparelles.

Taula 19. Tipus d'ingrés principal (població de 16 anys i més). 2011

	Homes	Dones	Total
Rendes del treball	54,5%	46,0%	50,0%
Fonts privades	3,0%	5,7%	4,4%
Transferències socials	26,0%	27,4%	26,7%
No rep ingressos	16,5%	20,9%	18,8%
Total	100,0%	100,0%	100,0%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Renda anual de la llar**

Tant a Barcelona com al conjunt de Catalunya **les diferències entre homes i dones en termes de renda familiar són poc significatives pel que fa als nivells de renda més centrals.** En canvi, **les dones s'ubiquen en major mesura en llars amb baixos nivells de renda;** situació que s'inverteix a l'altre extrem de l'escala. Aquí, a les llars amb 35.000€ i més de renda, la presència masculina és majoritària. Ambdós patrons es reproduïxen pràcticament per igual tant a Barcelona com al conjunt de Catalunya.

Taula 20. Nivell de renda anual neta de la llar. 2011

	Barcelona			Catalunya		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Menys de 9.000€	6,6%	8,2%	7,4%	8,7%	10,1%	9,4%
Entre 9.000 i 13.999€	7,5%	9,0%	8,3%	8,9%	9,4%	9,1%
Entre 14.000 i 18.999€	13,4%	13,7%	13,5%	13,0%	12,4%	12,7%
Entre 19.000 i 24.999€	14,4%	13,9%	14,2%	14,4%	14,3%	14,3%
Entre 25.000 i 34.999€	20,5%	20,1%	20,3%	21,1%	21,3%	21,2%
35.000 € i més	37,6%	35,1%	36,3%	34,0%	32,6%	33,3%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Nivell de renda de la llar segons tipus de llar**

El **31,9% de les dones, davant del 15,7% dels homes, pertany a llars unipersonals amb una renda inferior als 9.000€ anuals**. De fet, la majoria dels homes en llars unipersonals s'ubiquen, sobretot, en nivells mitjans de renda havent-hi, fins i tot, un 5,9% amb un nivell de renda de 35.000€ i més l'any. En aquest segment només es troba un 0,7% de dones i la gran majoria d'aquestes formen llars unipersonals de rendes mitjanes i baixes. És a dir, **les llars unipersonals de les dones que, en termes absoluts, són més nombroses que les dels homes, tenen nivells de renda significativament inferiors a les llars unipersonals masculines**.

En general, en el cas de **llars sense infants dependents no s'observen diferències significatives en la distribució d'homes i dones en els diferents nivells de renda**. En les llars amb infants dependents també és molt similar la distribució d'homes i dones en els diferents nivells de renda. Les diferències més importants pel que fa al nivell de renda en funció del tipus de llar la trobem a les llars unipersonals, on hi ha el doble de dones que d'homes en la franja de nivell de renda més baixa.

Taula 21. Nivell de renda anual neta de la llar segons tipus de llar. 2011

	Homes				Dones			
	Uni-personal	Llars sense infants dependents	Llars amb infants dependents	Total	Uni-personal	Llars sense infants dependents	Llars amb infants dependents	Total
Menys de 9.000€	15,7%	5,5%	6,3%	6,6%	31,9%	4,2%	7,5%	8,2%
Entre 9.000 i 13.999€	18,2%	9,5%	3,4%	7,5%	26,0%	8,1%	5,9%	9,0%
Entre 14.000 i 18.999€	34,0%	9,3%	14,6%	13,4%	19,5%	13,8%	12,1%	13,7%
Entre 19.000 i 24.999€	16,1%	17,9%	10,1%	14,4%	14,4%	17,5%	9,5%	13,9%
Entre 25.000 i 34.999€	10,1%	21,3%	21,3%	20,5%	7,4%	20,8%	22,3%	20,1%
35.000 i més	5,9%	36,5%	44,2%	37,6%	0,7%	35,5%	42,8%	35,1%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

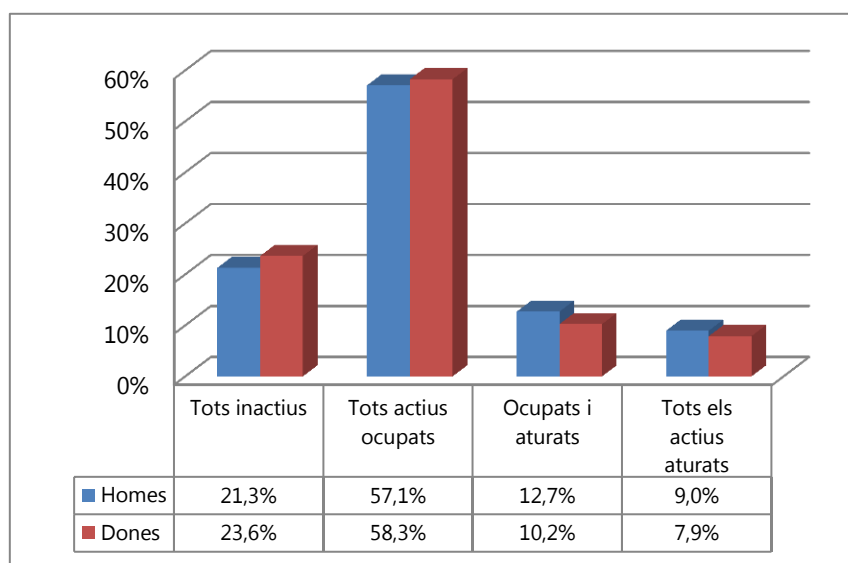
- **Relació amb l'activitat dels membres de la llar**

Més de la meitat de les llars de Barcelona són integrades per persones actives ocupades. Aquesta dada és molt similar entre homes i dones.

El 7,9% de les dones viu en llars on totes les persones actives es troben a l'atur; i el 23,6% en llars on totes les persones en edat de treballar són considerades inactives. Així, **més del 30% de les dones de Barcelona s'integren en llars sense cap salari derivat del mercat de treball formal remunerat.**

En el conjunt de les situacions descrites s'observen petites diferències entre homes i dones. Així, el gràfic mostra **més dones en el cas de les llars on totes les persones són inactives** (un 23,6% davant d'un 21,3% d'homes) i, **per contra, els homes són majoritaris en llars on conviuen persones aturades amb persones ocupades, i a les llars on totes les persones actives es troben a l'atur.**

Gràfic 14. Relació amb l'activitat de tots els membres de llar. 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Capacitat de les llars per arribar a final de mes**

No hi ha diferències significatives entre homes i dones pel que fa a la capacitat de les llars que habiten d'arribar a final de mes. Amb tot, es pot observar que **pràcticament la meitat de les dones s'ubiquen en llars que tenen dificultats per arribar a final de mes. A banda, el percentatge dels homes en llars amb facilitat per arribar a final de mes sempre és superior al de les dones en la mateixa situació.**

Taula 22. Capacitat de la llar per arribar a final de mes. 2011

	Homes	Dones	Total
Amb molta dificultat	13,0%	11,7%	12,3%
Amb dificultat	14,9%	15,3%	15,1%
Amb certa dificultat	21,6%	23,8%	22,8%
Amb certa facilitat	28,0%	27,9%	27,9%
Amb facilitat	18,4%	17,8%	18,1%
Amb molta facilitat	1,9%	1,6%	1,8%
No consta	2,2%	1,9%	2,0%
Total	100,0%	100,0%	100,0%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Percepció de prestacions**

El 10,6% de les dones cobra una prestació per supervivència, davant de només el 0,2% d'homes. Aquesta diferència considerable s'explica pel fet que s'integren en aquesta dada el conjunt de prestacions socials no contributives, és a dir, aquelles el gaudiment de les quals no es deriva d'haver contribuït al sistema de la Seguretat Social. Les pensions no contributives són, doncs, els ingressos econòmics que l'Estat garanteix a aquelles persones que no tenen recursos suficients per a la seva subsistència i que no poden acollir-se -per manca de cotització a la Seguretat Social- a les pensions contributives. Aquesta és una situació molt estesa entre les dones de més edat que no s'han integrat mai en el mercat de treball formal i que, a més, són molt més nombroses que els homes (tal com mostren les dades sociodemogràfiques d'estructura poblacional per edat, i tal com es veurà a les dades relatives a salut i esperança de vida).

Les dones són més nombroses que els homes en la percepció de la prestació per protecció a la família. El percentatge de dones que reben aquest tipus de prestació és del 3,1% davant del 0,8% dels homes. S'observa així una extensió del rol de gènere de les dones. Els homes, en canvi, reben més prestacions de vellesa o jubilació i atur. Són precisament aquelles prestacions de caràcter contributiu el gaudiment de les quals es deriva d'haver cotitzat i, per tant, haver tingut més presència (i durant més temps) en el mercat laboral formal.

Taula 23. Percepció de diferents prestacions. 2011

	Homes	Dones	Total
Prestació per atur, formació professional o foment de l'ocupació	5,0%	4,1%	4,5%
Prestació per vellesa o jubilació	19,5%	15,1%	17,2%
Prestació per supervivència	0,2%	10,6%	5,7%
Prestació per protecció a la família	0,8%	3,1%	2,0%
Prestació per malaltia	0,4%	0,0%	0,2%
Prestació per invalidesa	1,9%	2,0%	1,9%
Prestació per ajudes escolars o beques	1,5%	1,0%	1,2%
Altres prestacions o ajudes	0,3%	0,6%	0,5%

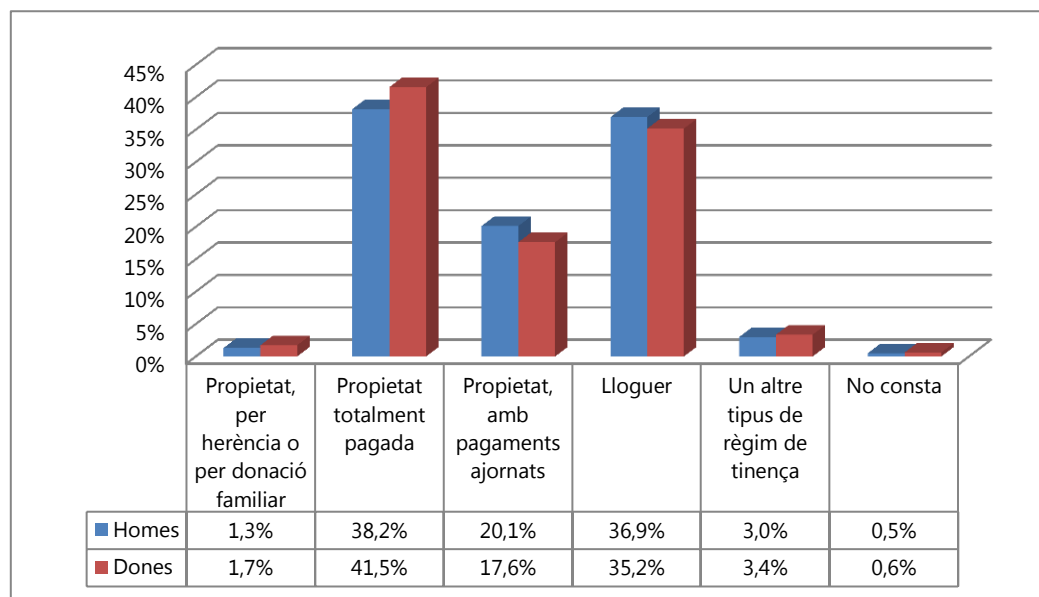
Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Règim de tinença de l'habitatge**

Pel que fa al **règim de tinença de l'habitatge principal segons sexe**, observem un percentatge lleugerament superior de dones amb la propietat totalment pagada i, en canvi, lleugerament superior d'homes amb la propietat amb pagaments ajornats. Una possible explicació a aquest fet seria que els bancs han facilitat molts més préstecs hipotecaris a homes que a dones i que, alhora, els homes tenen més tendència a assumir riscos i, per tant, a igual salari, es pot haver donat el fenomen que els homes hagin contret hipoteques proporcionalment superiors a les contretes per les dones (Gálvez i Torres, 2010)⁸.

Amb tot, a Barcelona els patrons de tinença de l'habitatge són molt similars entre homes i dones.

Gràfic 15. Règim de tinença de l'habitatge principal. 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Despesa mensual en habitatge**

El règim de propietat també es pot relacionar amb la **despesa total mensual de l'habitatge segons sexe**. Amb tot, a la taula següent s'observen **escasses diferències entre homes i dones**. Quan la propietat és per herència o donació familiar, o per lloguer, els homes assumeixen una despesa lleugerament superior a les dones. Per contra, la despesa de les dones és superior a la dels homes en el cas de l'habitatge en propietat amb pagaments ajornats.

⁸GÁLVEZ, LINA I TORRES, JUAN (2010). Desiguales. Mujeres y hombres en la crisis financiera. Ed. Icaria Antrazyt. Barcelona.

Taula24. Despesa total mensual mitjana de l'habitatge principal segons règim de tinença. 2011

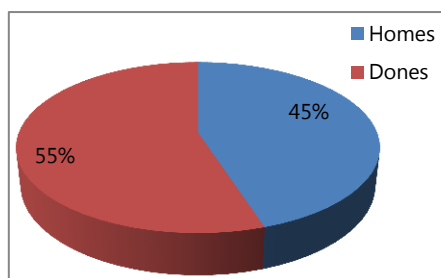
	Homes	Dones	Total
Propietat, per herència o per donació familiar	193,37	183,99	187,79
Propietat totalment pagada	218,73	219,12	218,94
Propietat, amb pagaments ajornats	516,3	527,7	521,9
Lloguer	738,1	723,7	730,7
Un altre tipus de règim de tinença	173,6	163,4	168,0
Total	469,6	449,5	459,1

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Taxa de risc de pobresa**

A Barcelona el **55% de les persones en situació de risc de pobresa són dones** mentre que el 45% són homes.

Gràfic 16. Distribució de la taxa de risc de pobresa. 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

La taxa AROPE, per la seva banda, és un indicador que recull la proporció de població que es troba en situació de risc de pobresa, en situació de privació material severa, o que viu en llars amb escassa vida laboral. La **taxa AROPE a Barcelona és lleugerament superior entre les dones** (28,4% davant del 27% dels homes), mentre que per al conjunt de Catalunya aquesta taxa és pràcticament idèntica per tots dos sexes.

A Barcelona també és superior la **taxa de risc de pobresa entre les dones, ja que se situa en el 19,2% davant de 17,3% dels homes**. En canvi, tot i que aquesta taxa és superior quan s'analitza el total de Catalunya, no mostra diferències entre homes i dones, un 21,8% pels homes davant del 21,9% per les dones.

Taula 25. Població en risc de pobresa o exclusió. 2011

	Barcelona			Catalunya		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Taxa AROPE	27,0%	28,4%	27,7%	29,4%	29,5%	29,4%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

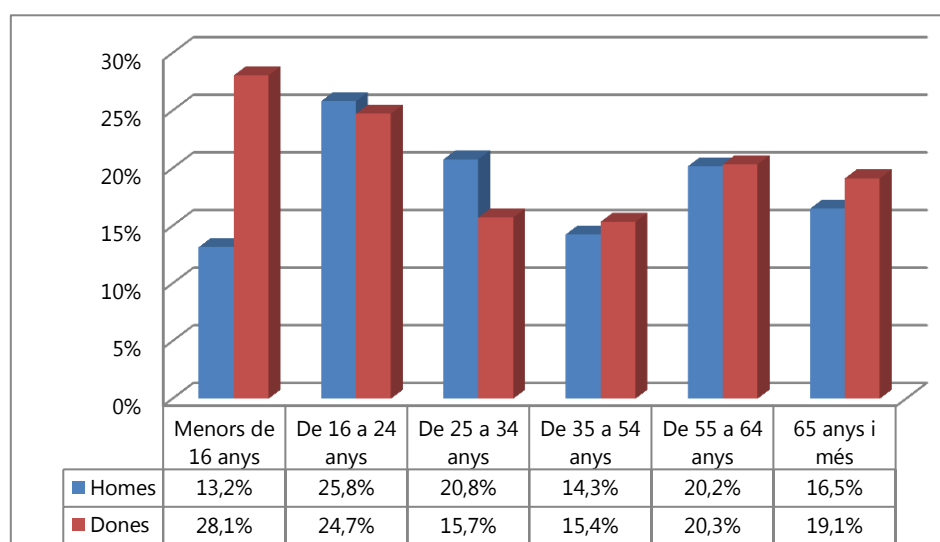
Un col·lectiu especialment susceptible de patir risc de pobresa és el de les famílies monoparentals: **el 40% de les persones que viuen en llars monoparentals es troben en situació de risc de pobresa, pràcticament el doble que a la resta dels tipus de família. I cal recordar que el 82% d'aquestes llars està encapçalada per dones.**

En funció de l'edat i el sexe, la taxa de risc de pobresa mostra diferències molt importants (i insòlites) en la franja d'edat de menors de 16 anys on les dones tenen una taxa de risc de pobresa del 28,1% davant del 13,2% dels homes. Per tant, es pot afirmar que hi ha més del doble de noies que de nois amb menys de 16 anys en risc de pobresa.

En altres franges d'edat també s'observen diferències significatives. Entre els 25 i els 34 anys la taxa de risc de pobresa és més gran per als homes que per a les dones. Per últim, en el tram final de la vida de les persones, a partir dels 65 anys, torna a ser més alta la taxa de risc de pobresa de les dones.

A Barcelona, doncs, les dones presenten més risc de pobresa en edats en les quals són més vulnerables i disposen de menys eines i capacitats per gestionar la situació.

Gràfic 17. Taxa de risc de pobresa segons edat. 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

Comparant aquestes dades amb les del total de Catalunya, s'observa que no es dona la diferència entre la població menor de 16 anys i, en canvi, sí que es detecta a la franja d'edat d'entre 25 i 34 i a la de més de 65 anys. A la primera, tenen més risc novament els homes mentre que a la segona, les dones.

Taula 26. Taxa de risc de pobresa segons edat. 2011

	Barcelona			Catalunya		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Menors de 16 anys	13,2%	28,1%	20,4%	27,6%	28,4%	28,0%
De 16 a 24 anys	25,8%	24,7%	25,3%	28,7%	28,2%	28,4%
De 25 a 34 anys	20,8%	15,7%	18,3%	20,5%	17,3%	18,9%
De 35 a 54 anys	14,3%	15,4%	14,8%	20,6%	20,9%	20,8%
De 55 a 64 anys	20,2%	20,3%	20,3%	18,6%	19,4%	19,0%
65 anys i més	16,5%	19,1%	18,1%	17,4%	20,7%	19,3%
Total	17,3%	19,2%	18,3%	21,8%	21,9%	21,9%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

Pel que fa a la **taxa de risc segons origen geogràfic i sexe**, les dades de la taula mostren que, per tots dos sexes, **la taxa de risc de pobresa és inferior quan la procedència és de Catalunya**. A Barcelona, les persones procedents de la resta d'Espanya són les que tenen més risc de pobresa. En canvi, al conjunt de Catalunya el risc de pobresa augmenta quan l'origen és la resta del món. En tot cas, **tant a Barcelona com a Catalunya les dones mostren una taxa de risc de pobresa significativament més elevada quan provenen de la resta d'Espanya o de la resta del món que no pas quan han nascut a Catalunya**.

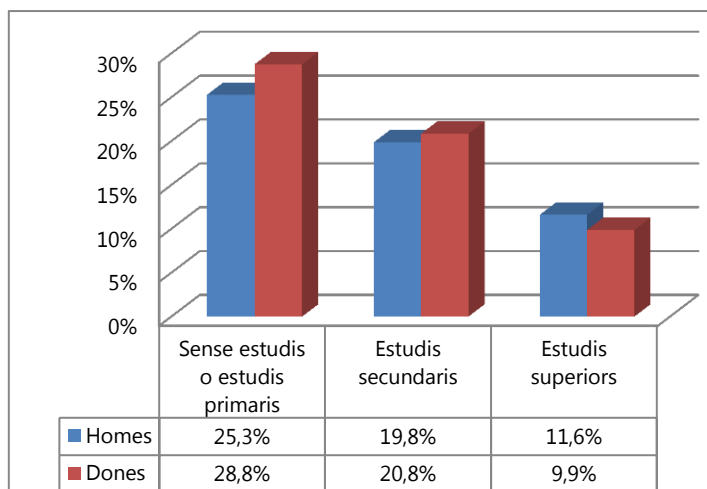
Taula 27. Taxa de risc de pobresa segons origen geogràfic. 2011

	Barcelona			Catalunya		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Catalunya	16,8%	18,3%	17,6%	17,6%	17,9%	17,8%
Resta d'Espanya	16,5%	24,0%	20,7%	16,8%	22,5%	19,9%
Resta del món	19,5%	18,4%	19,0%	34,0%	33,9%	34,0%
Total	17,4%	19,7%	18,6%	20,8%	22,0%	21,4%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

Quant al **nivell d'estudis**, la **taxa de risc de pobresa disminueix, per ambdós sexes, a mesura que augmenta la qualificació acadèmica assolida**. En tot cas, **les dones presenten clarament un risc de pobresa més alt quan no tenen estudis o només en tenen de primaris**. Els homes, en canvi, presenten una taxa lleugerament superior a la de les dones quan han finalitzat els estudis superiors. Tot i la crisi econòmica, per tant, l'assoliment de nivells d'estudis elevats continua sent una garantia contra el risc de pobresa, sobretot per a les dones.

Gràfic 18. Taxa de risc de pobresa segons nivell d'estudis. 2011

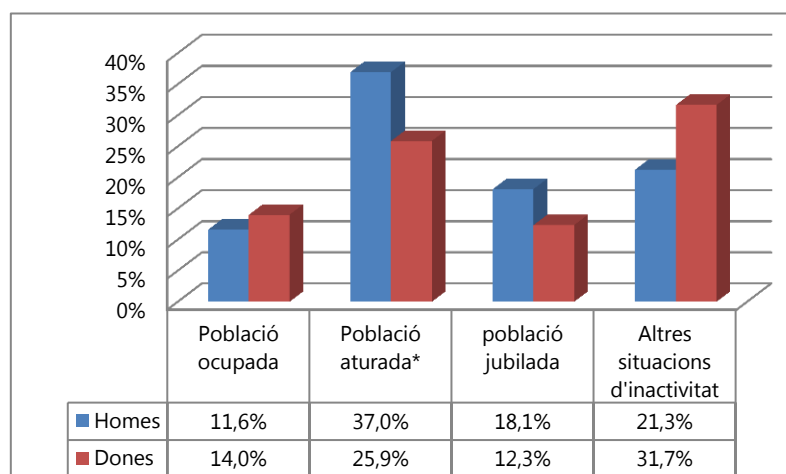

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

En funció de la relació amb el mercat de treball i el sexe també s'observen diferències significatives en termes de risc de pobresa. Per una banda, i per ambdós sexes, és raonable que les situacions **d'atur o d'inactivitat presentin un risc de pobresa més elevat que les d'ocupació o jubilació**. En tots els casos, però, s'observen diferències significatives entre homes i dones. Així doncs, **les dones presenten un risc de pobresa més alt quan estan ocupades (un 14% davant d'un 11,6%) i quan presenten situacions d'inactivitat (un 31,7% front un 21,3%)**. Els homes, en canvi, presenten un risc de pobresa més alt quan es troben en situació d'atur i quan estan jubilats.

En qualsevol cas, i en termes globals, les fórmules que presenten una taxa inferior de risc de pobresa són, tant per als homes com per a les dones, les relatives a ocupació o jubilació.

Gràfic 19. Taxa de risc de pobresa segons relació amb l'activitat. 2011

*Dades estadísticament no significatives, Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

Si es comparen aquests resultats amb el total de Catalunya, no s'observen diferències significatives entre dones i homes en situació d'ocupació ni en cas d'estar jubilats o jubilades. Es reproduïx la pauta d'una taxa més alta de risc de pobresa entre els homes aturats en comparació amb les dones en la mateixa situació; i de més risc de pobresa de les dones en situacions d'inactivitat. Les diferències, però, són menys marcades que les dades corresponents a Barcelona.

Taula 28. Taxa de risc a la pobresa segons relació amb l'activitat. 2011

	Barcelona			Catalunya		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Ocupats/des	11,6%	14,0%	12,8%	15,3%	14,3%	14,8%
Aturats/des	37,0%	25,9%	32,2%	40,0%	34,3%	37,4%
Jubilats/des	18,1%	12,3%	15,5%	16,1%	15,9%	16,0%
Altres situacions d'inactivitat	21,3%	31,7%	28,6%	27,3%	30,6%	29,7%
Total	17,4%	19,7%	18,6%	20,8%	22,0%	21,4%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

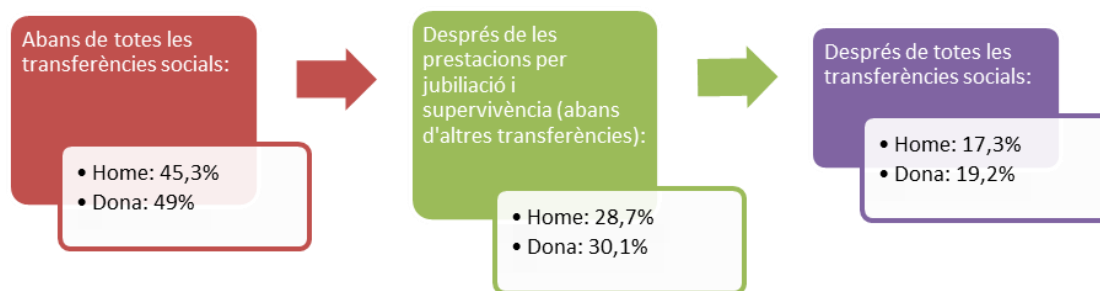
- **Taxa de risc de pobresa i transferències socials**

Què passa amb la taxa de risc de pobresa quan s'incorpora a l'anàlisi la percepció (o manca de percepció) de transferències socials? Fins aquí la taxa de risc de pobresa s'ha analitzat després de totes les transferències socials. És a dir, la taxa del 19,2% de les dones i del 17,3% dels homes és el risc de pobresa que tenen ambdós sexes havent rebut totes les prestacions socials.

Les transferències socials redueixen el risc de pobresa de tots dos sexes. En el cas de les dones, la taxa passa del 49% al 19,2%, és a dir, es redueix en gairebé 30 punts percentuals. Entre els homes, la reducció és lleugerament menor, essent de 28 punts.

Si s'analitza cada tipus de prestació, s'observa que entre les dones l'impacte més fort en la reducció de la taxa de pobresa el tenen les prestacions per jubilació i supervivència. En aquest sentit, la taxa cau en 18,9 punts percentuals quan s'incorporen aquestes transferències mentre que només cau en un 10,9% quan s'incorpora la resta de transferències socials. Entre els homes es manté aquesta pauta encara que les diferències entre les disminucions de la taxa de risc de pobresa no siguin tan pronunciades.

Gràfic 20. Taxa de risc de pobresa abans/després de les transferències socials. 2011.

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

• Privacions materials

Per últim, i pel que fa al tipus de **privacions materials**, només s'observen diferències significatives entre dones i homes en relació al fet de deixar de tenir automòbil. D'acord amb **patrons de gènere àmpliament coneguts, les dones prescindeixen del cotxe en major mesura que els homes**. Altres privacions materials de les dones de Barcelona són poder fer front a despeses imprevistes, sortir de vacances una setmana l'any com a mínim, mantenir l'habitatge a una temperatura adient i pagar amb endarreriments o ajornaments. En el cas dels homes, la primera privació material és la relativa a fer front a despeses imprevistes, seguit d'anar de vacances. En tercer lloc, opten per prescindir de l'automòbil. Així, tot i que homes i dones presenten les mateixes tres privacions materials principals, l'ordre de prioritització d'aquestes és diferent en funció del sexe.

Taula 29. Tipus de privacions materials. 2011.

	Barcelona		Catalunya	
	Homes	Dones	Homes	Dones
Fer front a despeses imprevistes	33,0%	34,2%	38,2%	38,6%
Anar de vacances almenys una setmana a l'any	30,7%	30,7%	38,1%	38,6%
Pagar sense endarreriments rebuts de l'habitatge o de compres ajornades	13,0%	10,6%	15,7%	15,2%
Un àpat de carn, pollastre o peix almenys cada dos dies	3,7%	3,8%	3,1%	3,3%
Mantenir l'habitatge a una temperatura adient	14,7%	15,3%	12,8%	12,7%
Tenir rentadora	0,3%	0,3%	0,1%	0,1%
Tenir TV en color	0,3%	0,4%	0,2%	0,1%
Tenir telèfon	1,9%	2,2%	1,7%	1,6%
Tenir automòbil	29,6%	35,1%	16,2%	19,7%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

Quan es comparen aquests resultats amb les xifres del conjunt de Catalunya s'observa que es mantenen les pautes descrites excepte en el cas, precisament, de l'automòbil, on les diferències entre dones i homes són menys significatives que en el marc barceloní. Això pot estar directament relacionat amb pautes de mobilitat més basades en el transport privat i a la menor disponibilitat de transport públic fora de la ciutat.

6. MERCAT LABORAL

El mercat laboral és l'àmbit on més s'ha evidenciat l'impacte de la crisi econòmica. Aquesta ha comportat la destrucció d'un nombre molt elevat de llocs de treball i, per tant, un augment de l'atur, que ha impactat de manera directa (i en general negativa) en les condicions de vida de les persones de Barcelona. Aquests efectes, al seu torn, han tingut un impacte diferencial per raó de gènere, tal com s'analitza al llarg d'aquest capítol.

El mercat de treball ha estat tradicionalment un espai de desigualtat per a les dones. Principalment, perquè l'espai públic i el treball remunerat han estat reservats als homes, també com a conseqüència de l'extensió del rol social masculí del *male breadwinner* (el mascle que guanya el pa), consagrant la responsabilitat eminentment masculina de mantenir econòmicament la llar. Per contra, l'espai destinat a les dones ha estat l'àmbit privat, la llar, on havien de desenvolupar el seu rol femení, de mare i esposa, i encarregar-se de les tasques domèstiques i de cura. Aquests rols, però, no han deixat de ser un ideal dins de l'imaginari social, més que no pas una pràctica estricta. La majoria de dones ha hagut de treballar no només a la llar, sinó també al mercat laboral (formal i/o informal), tot i que en unes condicions molt pitjors que els homes.

D'entrada, **el fet d'haver d'atendre dos àmbits simultàniament (el públic i el privat, el treball remunerat i el treball de la llar), ha impactat de manera negativa en la possibilitat de les dones d'incorporar-se i mantenir-se en el mercat laboral.** Cal tenir present que la participació de les dones en la construcció, el manteniment i la transformació de la societat s'ha fet des de la perspectiva diferenciada de ser i haver estat les responsables principals de les tasques de cura i atenció i d'assegurar la reproducció social. I ho han fet amb moltes dificultats. Les barreres de les dones per inserir-se en el mercat laboral són molt grans, però un cop s'hi incorporen, no ho fan amb els mateixos drets que els homes: les dones acaparen les jornades parcials, les contractacions temporals, els càrrecs de menys responsabilitat i els salaris inferiors. És a dir, **les dones pateixen molta més precarietat laboral.** Tot i així, també és cert que la crisi ha comportat una igualtat negativa: els homes veuen empitjorar les seves condicions laborals, i aquestes es van equiparant a les que tradicionalment han tingut les dones. Tanmateix, **ells continuen trobant-se millor posicionats que les dones en el mercat laboral.**

Aquest capítol fa una anàlisi detallada de les condicions d'homes i dones dins del mercat laboral per poder descriure amb dades quina és la posició de tots dos sectors de la societat, i quines desigualtats persisteixen encara avui en aquest àmbit.

Abans de procedir a l'anàlisi, és important tenir en compte que les categories del mercat laboral emprades són les de l'Enquesta de Població Activa del Instituto Nacional de Estadística. Aquestes categories han estat molt criticades per part d'autores feministes perquè invisibilitzen

el treball de les dones. Tal com han afirmat Carrasco i Mayordomo (1999)⁹, aquestes categories “poden servir per a una interpretació més adequada del treball masculí –per ser precisament la principal activitat dels homes- però no del femení, ja que no registren el treball familiar domèstic que ocupa la major part del temps de les dones” (pàg. 128). A més, tal com també expliquen les autores, aquestes categories tampoc consideren les restriccions familiars que determinen gran part de l’ocupació femenina.

Alhora, amb la seva definició d’activitat i inactivitat, l’EPA “manté legítima la idea que la dona a casa no és ‘productiva’ en antítesi de l’activitat desenvolupada per la dona ‘treballadora’” (Pàg. 131). Les autores recorden que és gràcies al treball familiar domèstic i familiar que es pot reproduir la força de treball i que es poden crear les condicions pel desenvolupament de la vida.

A banda, les autores critiquen el fet que dins de la població inactiva s’inclouï un grup molt divers de persones, amb realitats completament diferenciades: dones que treballen a la llar, estudiants, pensionistes, rendistes, jubilats/des... És a dir, el fet d’incloure dins d’una mateixa categoria persones que en principi no realitzen cap activitat (jubilats/des, pensionistes i rendistes), com alhora aquelles que sí que en desenvolupen alguna (estudiants i dones que treballen a la llar).

Per últim, les autores exposen com és de fina la línia entre allò que es cataloga com a persones aturades d’una banda i com a persones inactives de l’altra. Només divergeix l’opinió que expressen sobre la voluntat de trobar feina. Així, la majoria d’homes declara que sí que n’està buscant i, per tant, s’inclouen dins de la població aturada; en canvi, les dones declaren que no n’estan buscant, de feina, i per tant són catalogades com a inactives.

Un cop fets aquests aclariments, es procedeix a l’anàlisi del mercat laboral de Barcelona des de la perspectiva de gènere.

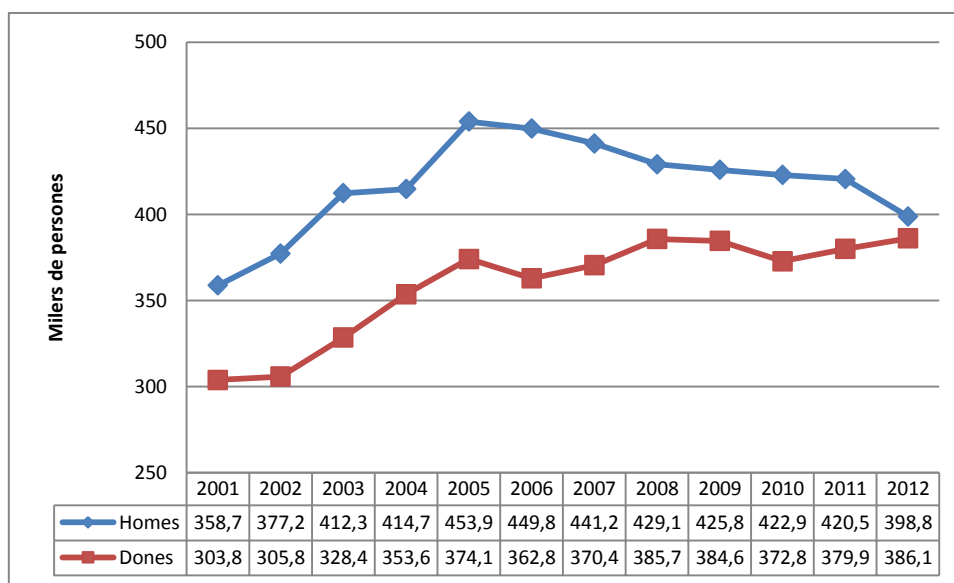
⁹Carrasco, Cristina (ed.) (1999). *Mujeres y economía. Nuevas perspectivas para viejos y nuevos problemas*. Barcelona: Icaria.

Evolució de la població activa

El gràfic 21 mostra l'evolució del nombre de persones que conformen la població activa¹⁰, és a dir, totes aquelles persones que declaren treballar o bé trobar-se en situació de buscar feina; inclou, per tant, tant les persones ocupades com les aturades. L'anàlisi del gràfic ens permet extreure les informacions següents:

- Durant tot el període analitzat, el nombre d'homes dins de la població activa sempre ha estat superior al nombre de dones.
- Fins al 2005, tant la població femenina com la masculina presentava una tendència creixent quant al nombre de persones incloses a la categoria de població activa.
- A partir d'aquest any, comença el decreixement pel que fa als homes.
- Per a les dones, en canvi, i malgrat els lleus increments i descensos, la tendència continua sent generalment creixent.
- I, per últim, la informació més destacable és que el 2012, per primer cop en l'evolució de la població activa, dones i homes presenten un nombre pràcticament idèntic. Per a l'any 2012, **398.800 barcelonins i 386.100 barcelonines s'inclouen dins de la categoria de població activa.**

Gràfic 21. Evolució població activa (en milers de persones). 2001-2012

Font: elaboració pròpia a través de dades de l'EPA

Pel que fa a la **taxa d'activitat**, l'any 2012 el **57,1% de les dones es declaraven actives**. Aquest percentatge es troba pràcticament a 10 punts percentuals de la taxa d'activitat **dels homes, que**

¹⁰ Per a més informació sobre la població activa veure Annex 1 dels Annexos de Mercat laboral.

és del **66,6%**, (per a més informació veure Annex 2). Una de les interpretacions més generalitzades del descens de la taxa d'activitat masculina, ja detectat abans de la crisi, la vincula a la pràctica generalitzada de les prejubilacions¹¹.

Paral·lelament, l'augment de la taxa d'activitat femenina en els darrers anys està molt lligat a la necessitat de les famílies de generar ingressos econòmics per fer front a les diverses situacions d'atur dels seus membres. Arran de la crisi i davant de la necessitat, han passat a formar part de la població activa dones de més de 50 anys. Més enllà de les dificultats d'ocupabilitat evidents d'aquest col·lectiu, aquest fenomen pot revertir positivament en tendències futures. En aquest sentit s'entén que, a llarg termini, i tenint en compte que els fills i filles tendeixen a reproduir patrons familiars, és probable que les filles d'aquestes dones de més de 50 anys que s'han incorporat a la població activa repliquin la mateixa tendència en el futur.

Dins de la població activa, però, hi ha dos col·lectius clarament diferenciats: la població ocupada i la població aturada. Analitzem tots dos a continuació des de la perspectiva de gènere.

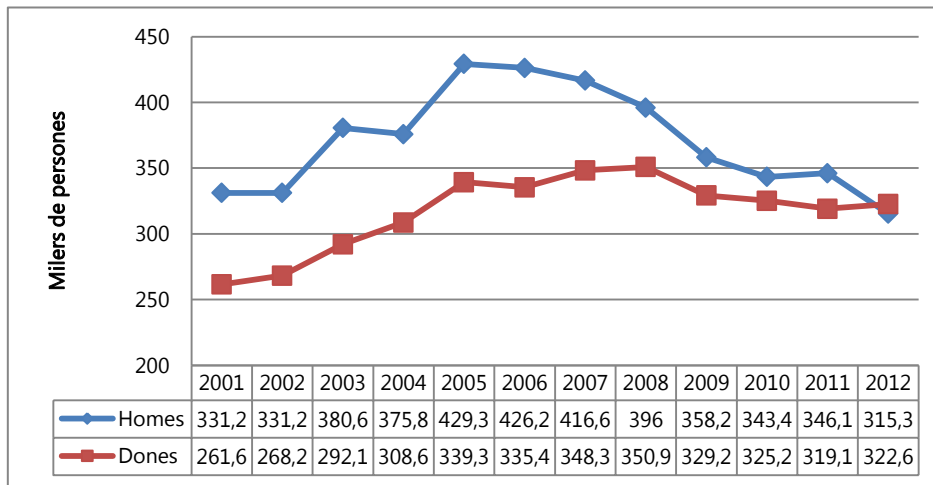
- **Evolució de la població ocupada**

La població ocupada inclou les persones que treballen al mercat laboral formal de manera remunerada. Les dades sobre el nombre de persones que integren la població ocupada ofereixen informació molt rellevant quant a les diferències existents en aquest àmbit entre homes i dones.

- El volum de població ocupada presentava pautes creixents, tant entre les dones com entre els homes, entre els anys 2001 i 2005.
- A partir d'aquest any, en el cas de les dones, el creixement continua però de manera moderada. En el cas dels homes, el nombre d'ocupats comença a decreixer.
- Per a les dones, el decreixement en l'ocupació comença el 2008, coincidint amb l'esclat de la crisi econòmica.
- **En 2012 es dona un fenomen insòlit dins del mercat laboral barceloní, i és que el nombre de dones ocupades és superior al nombre d'homes ocupats.** Tot i així, cal tenir en compte que, tal com s'ha dit al primer capítol, el nombre de dones que viuen a la ciutat de Barcelona és superior al d'homes. **Així, el percentatge d'homes ocupats sobre el total d'homes de la ciutat és del 52,7%.** És a dir, poc més de la meitat dels barcelonins estan ocupats. En canvi, **la taxa d'ocupació femenina és del 47,7%.** És a dir, que proporcionalment, hi ha més homes ocupats que dones.

¹¹ Explicació aportada per Oriol Homs, Director General del Grup CIREM, expert en matèria d'ocupació, a través d'una entrevista realitzada per elaborar el present informe.

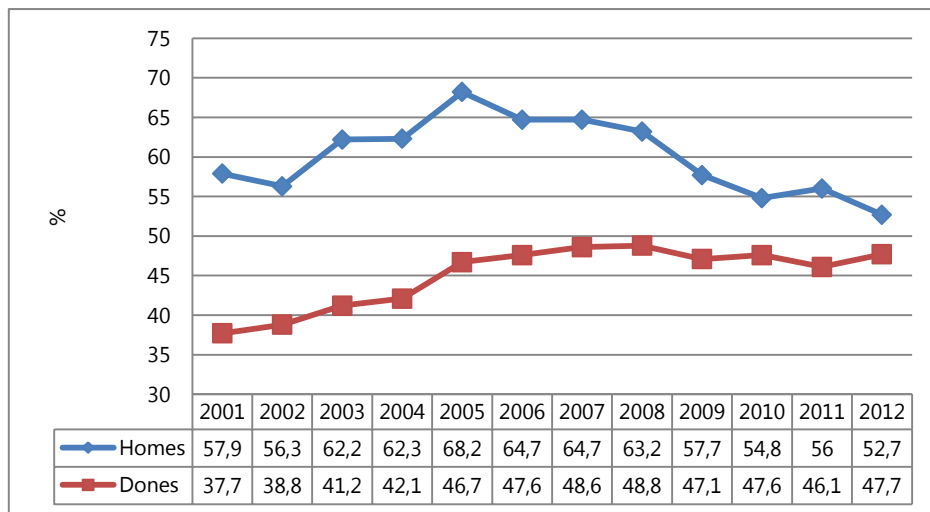
Gràfic 22. Evolució població ocupada (en milers de persones). 2001-2012

Font: elaboració pròpia a través de dades de l'EPA

A continuació s'exposa com ha evolucionat aquesta taxa d'ocupació tot analitzant el percentatge de població ocupada sobre el total de població activa.

Gràfic 23. Evolució taxa d'ocupació (%). 2012

Font: elaboració pròpia a través de dades de l'EPA

El gràfic mostra el fet exposat anteriorment: el 2012, la taxa d'ocupació masculina supera la taxa femenina. De fet, i tal com també mostra el gràfic, la taxa d'ocupació és i ha estat sempre superior entre els homes respecte a les dones. Sí que s'hi pot apreciar, però, una diferència important quant a l'evolució de les taxes d'ocupació: **mentre que a partir del 2005 la taxa dels homes comença a disminuir, en el cas de les dones es dona un creixement continuat fins al 2008, data a partir de la qual es manté relativament estable.**

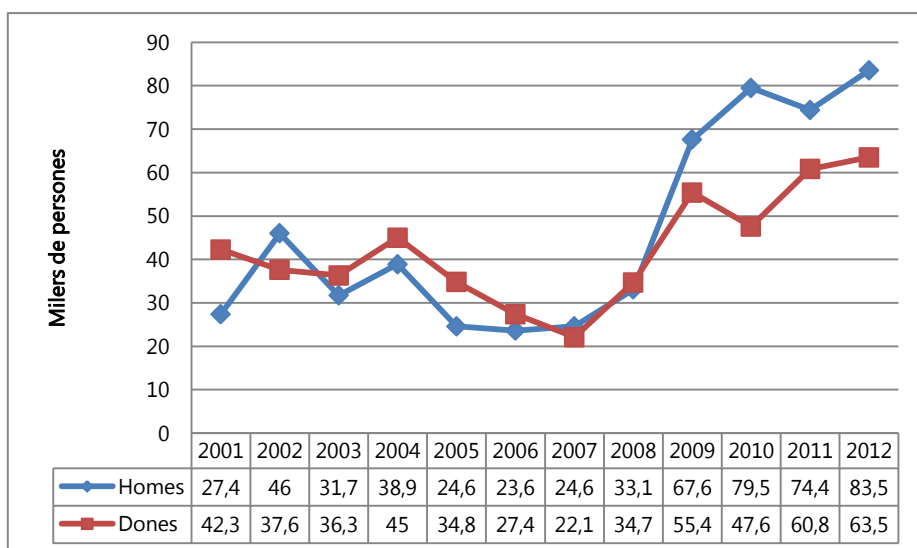
- **Evolució de la població aturada**

La població aturada és aquella que no treballa però que vol fer-ho. Inclou tant aquelles persones que perceben la prestació d'atur com aquelles que no la perceben però que estan buscant feina.

En el cas de la població aturada, el gràfic evidencia que l'evolució, tant per a les dones com per als homes, està fortament marcada per la irrupció de la crisi econòmica. **Mentre que fins al 2007 el nombre de persones a l'atur decreixia, a partir del 2008 comença un fort creixement tant entre els homes com entre les dones.** S'observen, novament, diferències importants:

- Si bé fins al 2006 la taxa d'atur femenina era superior a la masculina, a partir del 2007 es comença a invertir aquesta tendència.
- A mesura que avancen els anys, el nombre d'homes a l'atur és superior al nombre de dones.
- De tota manera, però, **això no vol dir que hi hagi menys homes treballant que dones: com s'ha observat a l'apartat anterior, malgrat que les taxes d'atur siguin superiors entre els homes que entre les dones, també són superiors per als homes les taxes d'ocupació.** Això es deu al fet que hi ha un nombre més elevat d'homes dins de la població activa i que, al seu torn, hi ha més dones dins de la població inactiva (tal com es detallarà a l'apartat següent).

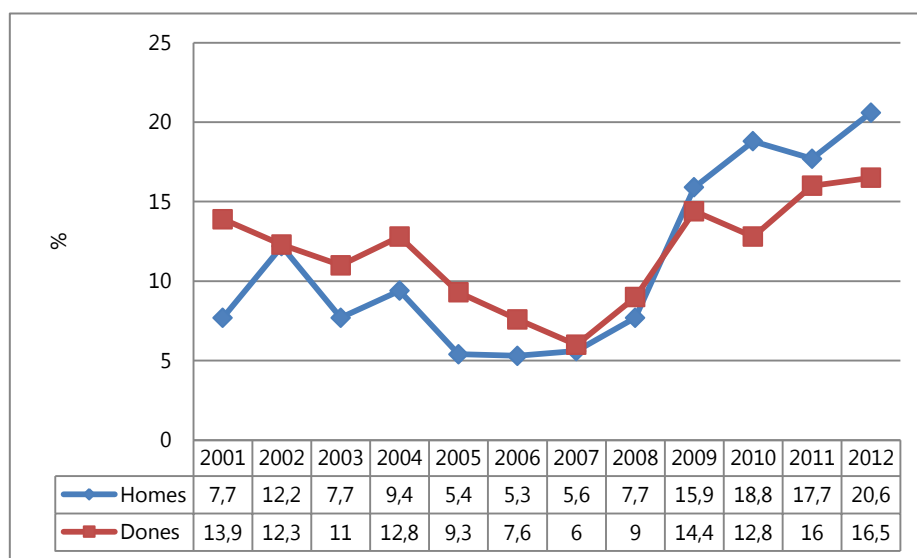
Gràfic 24. Evolució població aturada. 2012

Font: elaboració pròpia a través de dades de l'EPA

De fet, si s'analitza l'evolució de la taxa d'atur, es pot veure com les distàncies entre homes i dones no són tan grans com quan s'analitzen les xifres absolutes. **El 2012 s'observa que la taxa masculina d'atur és superior a la femenina: els homes presenten una taxa del 20,6% d'atur, mentre que les dones, un 16,5%.**

Gràfic 25. Evolució població aturada. 2012

Font: elaboració pròpia a través de dades de l'EPA

- **Atur registrat per districtes**

La taula 30 recull l'atur registrat per districte¹². En aquest punt, no resulta tan interessant analitzar a quins districtes hi ha més persones aturades (ja que a cada districte resideix un volum poblacional diferent) com identificar quines diferències es donen entre homes i dones a cada districte.

Així, els districtes on hi ha més atur femení que masculí són l'Eixample, Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi i Gràcia. A la resta, hi ha més homes que dones a l'atur.

Taula 30. Evolució població aturada. Gener 2013

	Atur registrat masculí	Atur registrat femení	Diferència d/h
1. Ciutat Vella	5,723	4,034	-1,689
2. Eixample	7,940	8,301	0,361
3. Sants-Montjuic	6,882	6,703	-0,179
4. Les Corts	2,143	2,355	0,212
5. Sarrià-Sant Gervasi	2,590	3,045	0,455
6. Gràcia	3,746	4,006	0,26
7. Horta-Guinardó	6,213	6,149	-0,064
8. Nou Barris	8,138	6,967	-1,171
9. Sant Andreu	5,729	5,726	-0,003
10. Sant Martí	9,159	8,89	-0,269

Nota: Estimació per districtes a partir de dades facilitades per codis postals. Font: Departament d'Empresa i Ocupació. Generalitat de Catalunya. Elaboració del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

¹²Per veure l'atur per barris anar a Annex 5.

- **Atur per nivell formatiu**

Actualment, **les persones amb educació general / estudis secundaris són les que presenten un atur registrat més elevat. A partir d'aquí, com més estudis, menys atur.**

El nivell formatiu és, per tant, un factor determinant en termes d'ocupació i atur. A Barcelona hi ha una alta concentració de serveis i llocs de treball qualificat, i és per això que, en certa manera, les dones, pel fet d'estar més qualificades, han pogut esmorteir millor els efectes de la crisi.

Tot i així, **és significatiu el fet que, si s'observen les persones amb estudis superiors als estudis de nivell secundari (és a dir, estudis tècnics-professionals superiors, universitaris primer cicle i universitaris segon cicle), en tots els nivells l'atur és sistemàticament més alt entre les dones que entre els homes. En canvi, els homes presenten uns volums d'atur registrat més elevats que les dones en estudis de nivell inferior.**

Per tant, per molt que les dones facin més esforços que els homes per equiparar la seva presència al mercat laboral a través de la millora de la seva formació i qualificació, aquesta formació no té tanta utilitat com la té per als homes, ja que elles presenten xifres d'atur més altes que ells en les franges superiors de formació.

Les dones participants en els grups de discussió per a l'elaboració d'aquest informe han posat sobre la taula una situació molt estesa entre la població general (també entre els homes) que està buscant feina: han manifestat que tot i tenir qualificació, han d'adaptar sovint els seus currícula vitae per poder optar a feines menys qualificades, ja que la majoria d'ofertes de feina tenen unes condicions molt precàries i sovint les persones empleadores prefereixen que els/les candidats/es que s'hi presenten no tinguin nivells formatius massa alts.

Taula 31. Atur registrat per nivell formatiu. Octubre 2013

	Homes	Dones
TOTAL	55.032	54.952
Sense estudis	134	125
Estudis primaris incomplets	1.138	836
Estudis primaris complets	2.598	2.395
Programes Formació Professional	4.444	5.490
Educació general-Estudis secundaris	34.750	30.481
Tècnics-professionals superiors	4.190	4.712
Universitaris primer cicle	2.221	3.155
Universitaris segon cicle	5.474	7.606
Altres estudis post-secundaris	83	152

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

- **Atur per activitat econòmica**

L'atur segons activitats econòmiques mostra pautes de gènere que responen a la segregació ocupacional que hi ha al mercat laboral. En aquest sentit cal recordar que la diferència en la ubicació d'homes i dones en els diferents sectors d'activitat es deu a la segregació horitzontal del treball, que és la "distribució no uniforme d'homes i dones en un sector d'activitat

determinat. Generalment, la segregació horitzontal de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball que es caracteritzen per una remuneració i un valor social inferiors i que són en bona mesura una prolongació de les activitats que fan en l'àmbit domèstic"¹³.

En aquest cas, les dones tradicionalment s'han ocupat amb més freqüència en el tercer sector, el sector dels serveis, i en totes aquelles ocupacions que tenen una relació més directa amb la cura de les persones (com ara educació o sanitat). Això fa que sigui en aquestes **activitats econòmiques on es doni més atur femení registrat: en el comerç i reparacions, en activitats administratives i serveis auxiliars, en activitats professionals tècniques, en hoteleria, activitats sanitàries i serveis socials, en educació, i en altres serveis.**

Els homes presenten un atur més elevat en àmbits amb una forta presència masculina: sector de la construcció, comerç i reparacions, activitats administratives i serveis auxiliars, indústries manufactureres, i també en hoteleria. En alguns coincideixen amb les dones, en d'altres, com l'àmbit de la construcció o indústries manufactureres, les diferències respecte a les dones són molt grans.

Quant a possibles previsions a llarg termini sobre l'impacte de l'atur en les diferents activitats econòmiques, i d'acord amb persones expertes consultades per a l'elaboració d'aquest estudi, es preveu que, amb tota probabilitat, el sector que seguirà creixent serà el sector dels serveis. Això beneficiaria les dones, ja que hi són les principals ocupades.

Taula 32. Atur registrat per activitat econòmica. Octubre 2013

	Homes	Dones
TOTAL	55.032	54.952
A. Agricultura, ramaderia i pesca	411	102
B. Indústries extractives	25	16
C. Indústries manufactureres	5527	4.224
D. Energia elèctrica i gas	153	50
E. Aigua, sanejament, residus	526	272
F. Construcció	9459	1.524
G. Comerç i reparacions	7444	10.257
H. Transports i emmagatzematge	2862	993
I. Hoteleria	5485	5.024
J. Informació i comunicacions	2385	1.857
K. Activitats financeres i d'assegurances	900	890
L. Activitats immobiliàries	456	661
M. Activitats professionals, tècniques	4381	6.335
N. Activitats administratives i serveis auxiliars	7183	8.679
O. Administració pública	563	711
P. Educació	1505	2.440
Q. Activitats sanitàries i serveis socials	1120	3.995
R. Activitats artístiques, recreatives	1121	1.149
S. Altres serveis	1406	2.575
T. Llars que ocupen personal domèstic	493	933
U. Organismes extraterritorials	20	23
Sense ocupació anterior	1607	2.242

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

¹³“Recull de termes. Dona i treball”, Departament d'Ocupació i Empresa de la Generalitat de Catalunya (Barcelona, 2010).

- **Atur per grup d'ocupació**

Quan s'analitza l'atur per grup d'ocupació es pot detectar un altre tipus de segregació que es dona al mercat laboral per raó de gènere: la **segregació ocupacional vertical**. És a dir, la "distribució no uniforme d'homes i dones en nivells o categories. Generalment, la segregació vertical de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball de menor responsabilitat"¹⁴.

La taula anterior mostra que **l'atur entre ocupacions de direcció i gerència és lleugerament superior entre els homes**. Tot i així, això no es deu tant al fet que amb la crisi més homes s'hagin vist més afectats que les dones en aquesta ocupació, sinó que al fet que **hi ha molts més homes que dones ocupats en llocs de direcció i gerència**. Per tant, és lògic que l'atur registrat també sigui més alt entre el col·lectiu d'homes.

Pel que fa a les ocupacions tècniques, en el cas de les científiques l'atur femení és superior, i en el cas de professionals de suport, més alt entre els homes.

Pel que fa a les ocupacions administratives, es pot veure com l'atur entre les dones és, pràcticament, tres vegades més alt que entre els homes. Això es deu també al fet que tradicionalment hi ha hagut més dones que homes empleades en aquesta ocupació. El gruix d'atur registrat entre les dones es dona, precisament, en ocupacions administratives i en serveis.

Es dona el mateix cas entre els homes en les ocupacions de treball qualificat i en les d'operadors/es de maquinària: en tots dos casos l'atur masculí és molt superior al femení.

Taula 33. Atur registrat per ocupació. Octubre 2013

	Homes	Dones
TOTAL	55.032	54.952
1. Directors/es i gerents	2.456	1.233
2. Ocu. tècniques/Científiques	6.161	7.576
3. Ocu. tècniques/Professionals de suport	7.938	5.679
4. Ocu. Administratives	4.813	13.840
5. Serveis	7.896	15.236
6. Agricultura/Pesca	399	107
7. Treballadors/es qualificats/es	10.879	911
8. Operadors/es maquinària	3.703	940
9. Treballadors/es sense qualificar	10.787	9.430

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

- **Atur per nacionalitat**

L'atur registrat és més alt entre les persones nascudes a l'Estat espanyol que entre les provinents d'altres Estats. Això es pot deure a dues raons. En primer lloc, tal com s'ha vist al capítol de

¹⁴"Recull de termes. Dona i treball", Departament d'Ocupació i Empresa de la Generalitat de Catalunya (Barcelona, 2010).

dades sociodemogràfiques, a Barcelona són més nombroses les persones nascudes a l'Estat espanyol que no pas les estrangeres. En segon lloc, és molt probable que hi hagi més persones estrangeres ocupades en el sector informal i que per tant no estiguin registrades a les estadístiques oficials com a aturades.

Pel que fa a les diferències entre dones i homes, es pot observar que **l'atur registrat és superior entre els homes que entre les dones, tant pel que fa a les persones nascudes a l'estat Espanyol com entre les nascudes a l'estranger**. De nou, això es deu al fet que hi ha més homes que dones dins de la població activa, i per tant hi ha més aturats, però també més ocupats. I en segon lloc també es deu al fet que ells estan més ocupats que elles en el marc del sector formal de l'economia.

Quant a les possibilitats d'ocupació de les dones immigrants, les anàlisis de caràcter més qualitatiu tendeixen a establir una important diferència en funció del nivell de qualificació. Pel que fa a les dones immigrants qualificades, s'assenyala un major grau d'ocupabilitat que les no qualificades. En aquest sentit, s'entén que la situació d'aquest segon grup és potencialment més problemàtica i que, en el pitjor dels casos, hauran de tornar als seus països d'origen.

Taula 34. Atur registrat per nacionalitat. Octubre 2013

	Homes	Dones
TOTAL	55.032	54.952
De l'Estat espanyol	42.435	46.545
De l'estranger	12.597	8.407

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

- **Principal motiu pel qual va quedar sense feina**

El motiu d'atur del 40,6% d'homes és la finalització de contracte. Ho és així pel 33,9% de les dones.

L'atur per acomiadament o l'atur per tancament o trasllat de l'empresa és molt similar per a tots dos sexes.

Sí que s'observa diferència, però, en el cas de **l'atur per baixa voluntària**. En el cas dels homes és tan baix que no és representatiu en termes estadístics, i per tant, ni tan sols s'ha inclòs en els resultats de l'enquesta. En el cas de les dones, en canvi, es tracta d'un percentatge elevat; concretament un 16,9%. Seria molt interessant poder conèixer quins són els motius que expliquen aquesta baixa voluntària, ja que les dades permeten establir l'obvietat d'una diferència significativa per raó de gènere.

Taula 35. Motiu de l'atur (població aturada de 16 a 64 anys). 2011

	Homes	Dones
Finalització del contracte	40,6	33,9
Acomiadament	24,6	23,9
Baixa voluntària	„	16,9
Tancament o trasllat de l'empresa	19,6	17,3
Altres raons	„	„
No consta	9,2	„

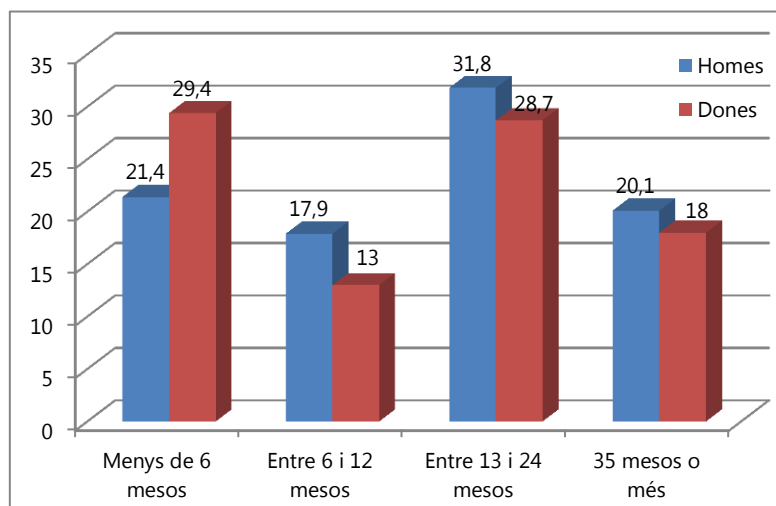
Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població Any: 2011.

- **Nombre de mesos que fa que busca feina**

Les dones triguen menys temps a trobar feina que els homes. Això es pot deure a tres factors: que trobin abans feina que els homes; que tinguin més entrades i sortides del mercat laboral; o que, si no troben feina, abandonen la cerca abans que els homes (i per tant passen a formar part de la població inactiva). Una última explicació possible seria que els homes siguin més exigents a l'hora de buscar feina i que per això triguin més a trobar-ne.

Així doncs, mentre un 29,4% de dones triguen menys de 6 mesos a trobar feina, la taxa d'homes en aquesta situació és del 21,4%. A la franja d'entre 6 i 12 mesos s'hi troben, en canvi, més homes (un 17,9%) que dones (un 13%). I passa el mateix amb la franja compresa entre els 13 i 24 mesos, on hi ha un 31,8% d'homes i un 28,7% de dones.

Gràfic 26. Mesos que fa que busca feina (població aturada de 16 a 64 anys). 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població Any: 2011.

- **Població inactiva**

Deixant de banda la població que treballa o vol treballar, dins de la població d'entre 16 i 64 anys només queda la població inactiva.

Per tant, la població inactiva és aquella que no treballa ni està buscant feina. Inclou estudiants, pensionistes, jubilats/des, retirats/des, persones dedicades a les feines de la seva llar i persones amb discapacitat permanent, entre altres.

Tal com s'apuntava anteriorment, **el nombre de dones incloses dins de la categoria de població inactiva és superior que el nombre d'homes (concretament, 318.900 dones més que homes).**

Sovint, moltes dones incloses dins de la categoria d'inactivitat s'han ocupat de les feines de la llar, mentre que la majoria d'homes inactius són jubilats. En aquest sentit, es dona una segregació de gènere també en la població inactiva.

Taula 36. Població inactiva (en milers de persones). 3r trimestre 2013

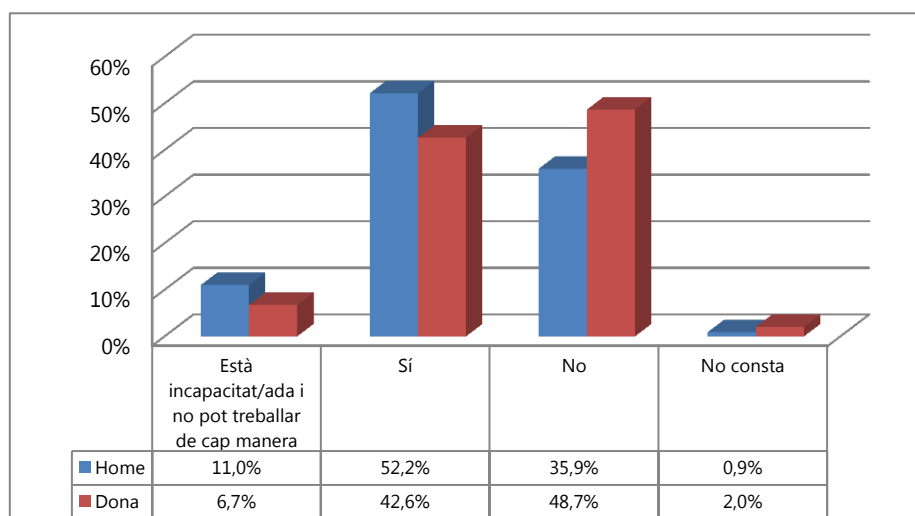
	Homes	Dones
Població inactiva	666,9	985,8

Font: Idescat a través de l'Enquesta de Població Activa

- **Població inactiva que voldria treballar**

S'observen diferències clares per raó de gènere quant a la voluntat de treballar per part de la població inactiva. Deixant de banda les persones incapacitades per treballar (categoria que inclou més homes que dones), el gràfic mostra uns **10 punts percentuals més d'homes que formen part de la població inactiva però que voldrien treballar**. Probablement, aquest fet està molt lligat a la socialització diferencial de gènere i als rols de gènere que la societat estableix, i que espera dels homes que siguin els sustentadors econòmics de les llars. Cal recordar també les crítiques que s'han fet a l'inici d'aquest apartat respecte a la classificació d'inactivitat, ja que moltes dones que figuren com a inactives, en realitat realitzen molta activitat no remunerada.

Gràfic 27. Població inactiva que voldria treballar (en milers de persones). 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Situació de treball**

La **majoria de població ocupada està assalariada**. Tot i així, en aquesta situació es troba un 85,1% de dones davant d'un 78,6% dels homes. És a dir, **les dones són assalariades en una proporció molt superior als homes**. Per contra, en el marc de la següent modalitat de treball més habitual, la d'**empresariat/autònom(a) sense personal assalariat, s'observen més homes (15,1%) que dones (10,4%)**.

Taula 37. Situació de treball (població ocupada de 16 a 64 anys). 2011

	Homes	Dones
Empresariat/Autònom amb personal assalariat	6,0%	4,5%
Empresariat/Autònom sense personal assalariat	15,1%	10,4%
Assalariats/des	78,6%	85,1%
Altres situacions	0,0%	0,0%
No consta	0,4%	0,0%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Categoria socioprofessional**

La majoria de persones es concentra dins de la categoria corresponent a direcció, gerència i tècnica (dins de la subcategoria tècnica, amb tota probabilitat, es troba el gruix de la població). És en aquesta categoria on s'ubiquen més d'un terç de les dones, el 34,5%, i un 26,2% dels homes.

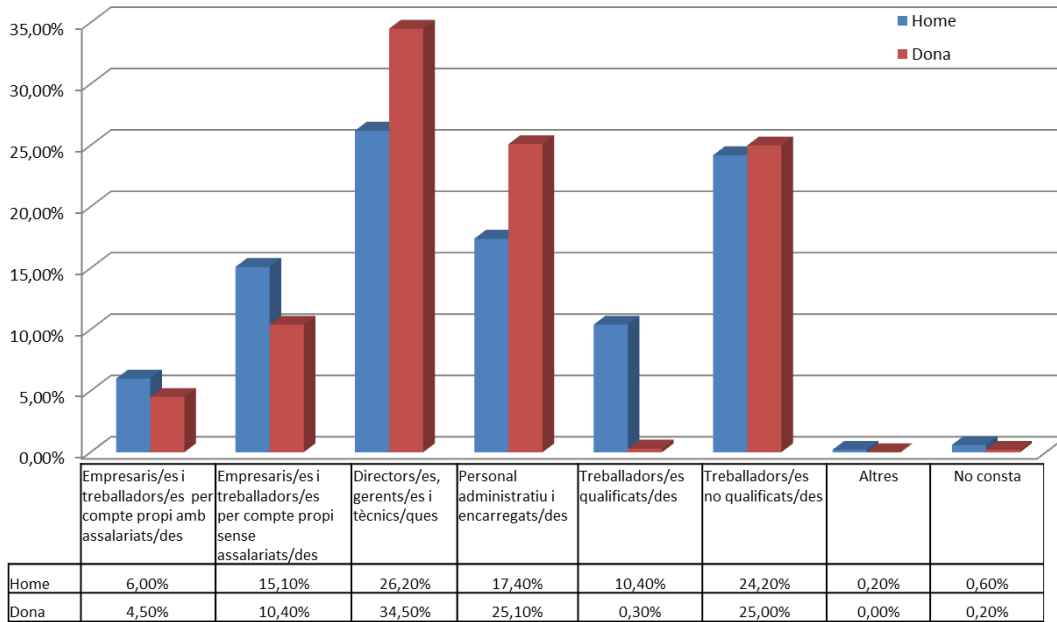
Les dones es distribueixen per igual en dues categories: personal administratiu i encarregats/des i treballs no qualificats (amb un 25% a cada categoria). Els homes també se situen en segon i tercer lloc en aquestes categories, però amb menor proporció que les dones. En canvi, ells tenen una major presència a les categories d'empresariat i treballadors/es per compte propi.

A la categoria de treballadores i treballadors qualificats/des es troba el 10,4% dels homes i només un 0,3% de les dones.

Les categories emprades per l'enquesta dificulten l'anàlisi, ja que en alguns casos es barregen categories amb rangs i responsabilitats molt diferents dins de l'empresa, un exemple clar és el de direcció, gerència i personal tècnic. És ben probable que, proporcionalment, hi hagi més homes a direcció i gerència, i més dones dins de la categoria tècnica. Tot i així, no es disposa d'aquestes dades.

Pel que fa a la resta, de les dades que s'han presentat es pot concloure que **hi ha més homes que dones treballant per compte propi, i també més homes fent treballs qualificats. En canvi, hi ha més dones dins de personal d'administratiu i encarregats/des, i a la categoria de direcció, gerència i personal tècnic.**

Gràfic 28. Categoria socioprofessional (població ocupada de 16 a 64 anys). 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Contractació**

A Barcelona, el mes **d'octubre de 2013, han estat contractades més dones que homes, tant a través de contractes indefinits com temporals**. Cal recordar que, a Barcelona, les dones són més nombroses que els homes entre la població en edat de treballar¹⁵ i que, per tant, és normal en termes proporcionals que hi hagi més contractació femenina. Alhora cal tenir present que l'augment del volum de contractació també **pot tenir relació amb un augment del nombre de les entrades i sortides del mercat laboral i, per tant, no implica necessàriament ni millor contractació ni més estabilitat econòmica**.

S'ha expedit **pràcticament el triple de contractes interins a dones que a homes**. Aquest fet està indubtablement relacionat amb el fet que aquesta és una modalitat de contractació específica del sector públic, que és precisament on s'ocupa una gran quantitat de dones.

¹⁵ Concretament, hi ha 547.912 dones d'entre 15 i 64 anys, davant de 534.510 homes. No es disposa de les dades que incloquin la forquilla d'edat concreta d'entre 16 i 65 anys, que són específicament les edats de la població potencialment activa.

Pel que fa a la resta de categories contractuals, les diferències entre homes i dones són menys significatives. A grans trets, **hi ha més dones que homes en l'àmbit de la contractació ordinària, de la convertida en indefinida, inserció, relleu, pràctiques i formació. Els homes, en canvi, destaquen en els contractes de foment a la contractació indefinida, en el de minusvàlidesa, el d'obra o servei, l'eventual, i el de jubilació parcial.**

Tot i així, com s'ha comentat, aquesta anàlisi respon només al nombre de contractes expedits. Cal veure també com homes i dones es distribueixen dins dels diferents tipus de contracte.

Taula 38. Tipus de contractes. Octubre 2013

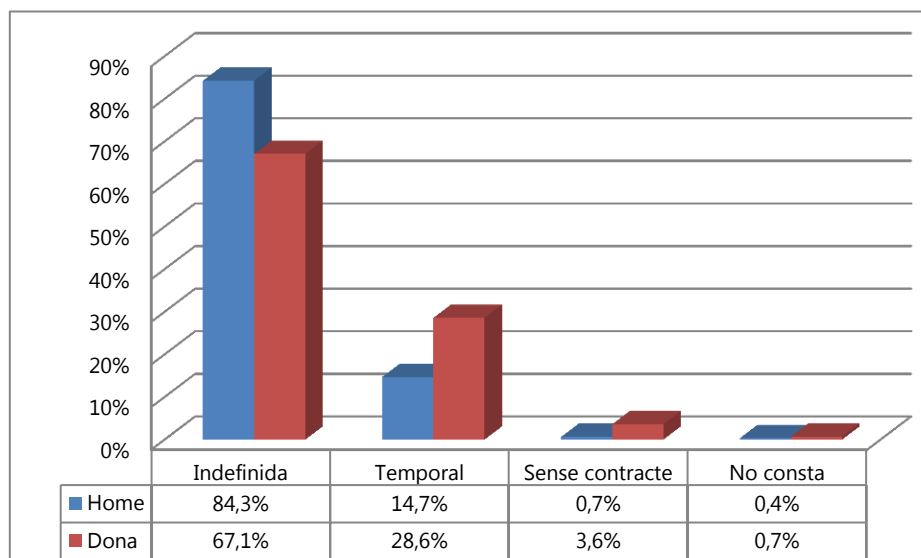
Tipus de contracte	Homes	Dones
TOTAL CONTRACTES	40.240	45.005
Total contractes indefinits	4.428	5.006
Ordinari	2977	3479
Foment contractació indefinida	121	116
Minusvàlids	25	22
Convertits en indefinits	1305	1389
Total contractes temporals	35.812	39.999
Obra o servei	16.064	14.884
Eventuals	15.158	14.275
Interinitat	3.754	10.085
Minusvàlids	66	35
Inserció	5	7
Relleu	50	73
Jubilació parcial	67	45
Substitució jubilació 64 anys	0	0
Pràctiques	215	298
Formació	116	159
Altres	317	138

Font: Departament d'Empresa i Ocupació. Generalitat de Catalunya. Elaboració del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Proporcionalment hi ha més homes contractats de manera indefinida que dones. En canvi, el percentatge de dones que treballa amb contracte temporal és el doble que el dels homes. D'altra banda, hi ha més dones que homes treballant sense contracte.

Per tant, les dones es concentren en els tipus de contractacions més precàries i que garanteixen una estabilitat laboral menor.

Gràfic 29. Tipus de contractes (en %). 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

A més, aquesta situació s'ha vist agreujada amb la crisi econòmica. En comparació amb el 2006 ha **disminuït el percentatge de dones contractades indefinidament i ha augmentat molt la contractació temporal**. Amb tot, també ha disminuït el percentatge de dones que treballen sense contracte.

En canvi, en comparació amb el 2006 hi ha un percentatge superior de contractació indefinida entre els homes, i una proporció inferior d'homes que treballen amb contracte temporal. Tot i així cal tenir present que també ha disminuït molt la contractació masculina i que, per tant, aquest augment de la contractació no es deu a un augment d'homes contractats indefinidament sinó que, proporcionalment, dels que romanen al mercat de treball, n'hi ha més de contractats indefinidament.

Taula 39. Tipus de contractes (en %). 2006 i 2011

	2011		2006	
	Home	Dona	Home	Dona
Indefinida	84,3%	67,1%	78,2%	73,1%
Temporal	14,7%	28,6%	17,7%	19,4%
Sense contracte	0,7%	3,6%	1,0%	4,5%
No consta	0,4%	0,7%	3,1%	3,0%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Rotació laboral**

La major part de les persones ocupades no ha canviat de feina durant el darrer any. Tot i així, d'entre les que sí han canviat, el percentatge de dones és superior (8,5%) al percentatge d'homes (4,9%).

Taula 40. Ha canviat de feina en els darrers 12 mesos (població ocupada de 16 a 64 anys). 2011

	Homes	Dones
Sí	4,9%	8,5%
No	94,8%	90,9%
No consta	0,3%	0,6%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Mitjà pel qual va aconseguir feina**

Al voltant d'un terç dels barcelonins i barcelonines aconsegueix feina a través de xarxes d'amistat o familiars. En canvi, la via que menys ha servit per proveir d'un lloc de treball han estat els serveis públics d'ocupació: aquest ha estat el mitjà per trobar feina de tan sols un 1,7% de les dones i d'un 3,1% dels homes.

Les dones són les que utilitzen més les xarxes familiars o d'amistat a l'hora de trobar feina. Això vol dir que per a les dones el capital social¹⁶ és altament important per a la inserció laboral; és a dir, que utilitzen o depenen més de xarxes que poden emprar individualment i de les quals deriven oportunitats laborals.

L'altra manera d'obtenir feina que han utilitzat més les dones ha estat la via del concurs o oposició, que és la fórmula que garanteix més objectivitat en l'accés a un lloc de treball.

Per contra, més homes que dones s'han (auto)ocupat creant un negoci propi bé en solitari, o bé amb més persones.

Taula 41. Mitjà pel qual va aconseguir la feina actual (població ocupada de 16 a 64 anys). 2011

	Home	Dona	Dif d/h
A través d'un servei públic d'ocupació	3,10%	1,70%	-1,40%
A través d'una Empresa de Treball Temporal	1,70%	0,40%	-1,30%
A través d'amics/gues, coneguts/des o familiars	30,30%	37,90%	7,60%
Per anuncis (taulells, premsa, Internet)	12,00%	10,30%	-1,70%
Internet (portals especialitzats, xarxes professionals, etc.)	5,80%	4,40%	-1,40%
Adreçant-se directament a l'empresa	11,80%	11,80%	0,00%
Fent oposicions o concursos	9,10%	13,40%	4,30%
Creant un negoci propi (sol/a o amb més persones)	19,60%	11,20%	-8,40%
Per un altre mitjà	5,10%	8,20%	3,10%
No consta	1,50%	0,60%	-0,90%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

¹⁶Putnam, Robert (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.

- **Emprenedoria i empresa**

Barcelona Activa, l'organització executora de les polítiques de promoció econòmica de l'Ajuntament de Barcelona, disposa de dades pròpies força interessants sobre empenedoria i empresa.

Un dels serveis més destacats de Barcelona Activa és l'acompanyament a les persones empenedores des de la idea de negoci fins a la posada en marxa de l'empresa. Si es té en compte la taula 42, s'observa que a **l'assistència als seminaris formatius de curta durada i als projectes empresarials acompanyats hi ha una gran paritat entre homes i dones.**

Taula 42. Assistència a serveis d'empenedoria de Barcelona Activa. 2012

	Homes	Dones
Persones que han assistit a la sessió informativa d'empenedores	50,1%	49,9%
Persones que han participat en seminaris formatius de curta durada	51,4%	48,6%
Promotors de projectes empresarials acompanyats	48,5%	51,5%

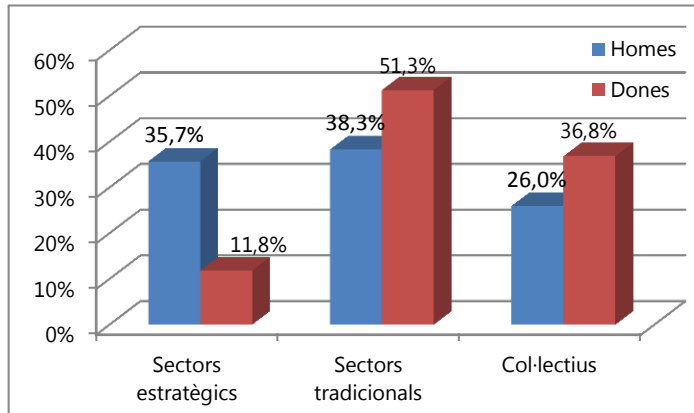
Font: elaboració pròpia a partir de dades de Barcelona Activa

Des de Barcelona Activa es realitzen programes a mida (entre els quals figura l'Escola de Dones Empenedores). Aquests programes són accions d'acompanyament a la creació d'empreses adreçades a determinats col·lectius empenedores o sectors d'activitat. Resulta interessant esbrinar cap a quins sectors s'orienten homes i dones respectivament. Els programes a mida es divideixen en:

- Sectors estratègics: ciències de la vida, tecnologies netes, indústries creatives i noves tecnologies o tecnologies digitals, etc.
- Tradicionals: artesanía, construcció i comerç.
- Col·lectius: menors de 30 anys i majors de 45.

Hi ha una segregació forta en la distribució de dones i homes en els diferents sectors d'empenedoria. Així, **mentre més d'un terç dels homes (un 35,7%) se situa en els sectors estratègics, només una de cada deu dones (11,8%) opta per aquests sectors. D'altra banda, més de la meitat de les dones s'orienta cap a sectors tradicionals (un 51,3%). També una majoria d'homes (un 38,3%) s'ocupa en sectors tradicionals, però el percentatge és molt similar al d'aquells que s'ocupen en sectors estratègics.** Pel que fa a les persones que participen en els programes a mida per col·lectius, s'observa una presència de dones superior a la d'homes, amb deu punts percentuals de diferència.

Gràfic 30. Participació en programes a mida de Barcelona Activa. 2012

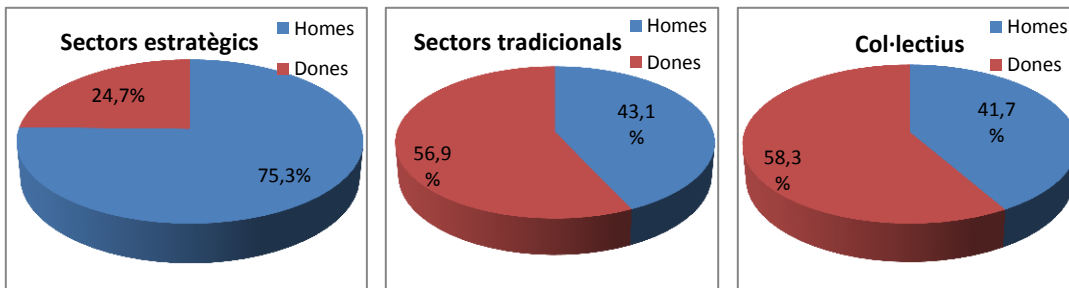
Font: Elaboració pròpia a través de dades de Barcelona Activa

Per aprofundir en l'anàlisi d'aquesta segregació, convé veure la participació en els diferents programes a mida en funció de la distribució per sexes. Amb aquests gràfics la segregació es fa encara més evident. **Mentre que el 75,3% de persones que participen en sectors estratègics són homes, només el 24,7% són dones.**

En els altres sectors la distància entre homes i dones no és tan accentuada. De fet, tot i entrar en el que es considera paritat, en ambdós sectors hi ha una presència superior de dones que d'homes.

De totes aquestes dades es pot inferir que la tria dels programes que decideixen fer les persones per endegar un projecte d'emprenedoria està molt basada en la divisió de rols tradicional: els homes tendeixen a centrar-se en projectes estratègics, que probablement seran més ben remunerats. Les dones, en canvi, s'orienten cap a aquells sectors més vinculats a les tasques lligades al seu rol tradicional: artesanía, comerç, etc.

Gràfic 31. Participació en programes a mida de Barcelona Activa. 2012

Font: Elaboració pròpia a través de dades de Barcelona Activa

A partir de l'anàlisi d'altres projectes impulsats per Barcelona Activa en matèria d'emprenedoria observem que la participació és molt igualitària.

Taula 43. Participació en promocions de projectes empresarials acompanyats de Barcelona Activa. 2012

	Projectes empresarials acompanyats
Dones	51,5%
Homes	48,5%

Font: Elaboració pròpia a través de dades de Barcelona Activa

La taula 44 mostra que gairebé un terç de les persones ha creat una empresa legalment constituïda, que un altre es troba en vies de constitució, i que el darrer ha abandonat el projecte. En termes de gènere, s'observa també una paritat pràcticament absoluta en la constitució de projectes empresarials acompanyats de Barcelona Activa. Així, tot i que el nombre d'empreses legalment constituïdes és lleugerament superior entre les dones i, en el cas d'empreses en vies de constitució, és lleugerament superior entre els homes, les diferències són poc significatives. Quant als projectes abandonats, la taxa és pràcticament idèntica.

Pel que fa a qüestions d'emprenedoria, cal matisar que aquesta no hauria de voler dir autoocupació. En aquest sentit, cal tenir en compte que una societat pot ser molt emprenedora però amb poca capacitat per consolidar una empresa.

Taula 44. Constitució dels projectes empresarials acompanyats de Barcelona Activa. 2012

	Homes	Dones
Empresa legalment constituïda	33,9%	30,9%
Empresa en vies de constitució	36,3%	38,2%
Projecte abandonat	29,8%	30,9%

Font: Elaboració pròpia a través de dades de Barcelona Activa

Molts més homes que dones han participat en alguna activitat de la línia d'Empresa de Barcelona Activa (aproximadament, un terç de les persones participants han estat dones i dos terços, homes).

Taula 45. Persones que han fet com a mínim una activitat de la línia d'Empresa de Barcelona Activa. 2012

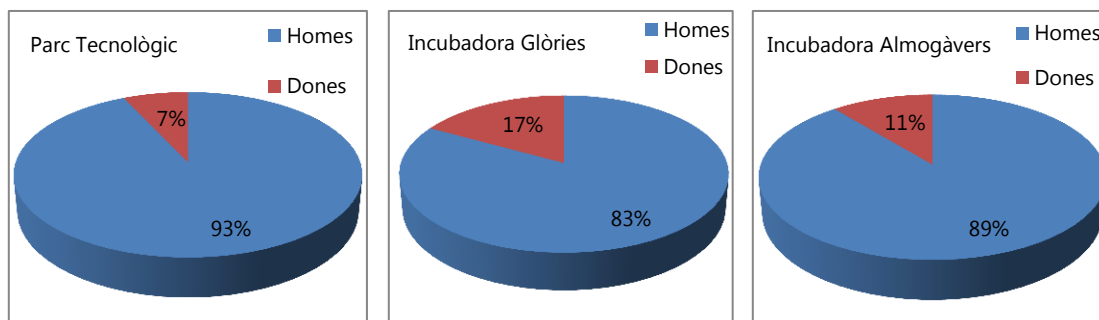
	Participació en activitats línia Empresa
Dones	37,0%
Homes	63,0%

Font: Elaboració pròpia a través de dades de Barcelona Activa

Barcelona Activa facilita la instal·lació d'empreses de nova creació a la ciutat de Barcelona en diferents espais d'incubació. A partir de l'anàlisi de **les empreses que fan ús dels tres espais d'incubació de Barcelona Activa**, s'observa que els homes són, de manera clarament majoritària, les persones sòcies/treballadores d'aquestes empreses incubades.

L'àmbit d'empresa es troba, per tant, fortament masculinitzat.

Gràfic 32. Socis/es treballadors/es dels tres espais d'incubació de Barcelona Activa. 2012

Font: Elaboració pròpia a través de dades de Barcelona Activa

- **Capacitació professional i ocupació**

Barcelona Activa també recopila informació sobre les persones que participen en els cursos i serveis de capacitació professional i ocupació que s'ofereixen.

Taula 46. Participació en els cursos i serveis de capacitació professional i ocupació. 2012

	Homes	Dones
Total de persones que ha fet alguna activitat de la línia de Capacitació Professional i Ocupació	48,60%	51,4%
Persones participants en els serveis d'orientació i cerca de feina i de desenvolupament professional	43,30%	56,70%
Persones participants en cursos de formació ocupacional	43,30%	56,70%
Persones participants en el programa Treball als Barris	54,90%	45,10%

Font: Elaboració pròpia a través de dades de Barcelona Activa

Es pot apreciar a la taula que, en general, hi ha paritat quant a l'accés i participació en aquests serveis, ja que cap dels dos sexes és representat per sota del 40%. De tota manera, s'observa que hi ha un nombre lleugerament superior d'homes participant en el programa de Treball als Barris, i un percentatge superior de dones participant en els serveis d'orientació i recerca de feina i de desenvolupament professional, així com en els cursos de formació ocupacional.

Quant a la participació en alguna activitat de la línia de Capacitació Professional i Ocupació, hi ha paritat.

Per últim, en relació a la capacitació professional, Barcelona Activa disposa de formacions específiques en matèria tecnològica.

Taula 47. Participació en accions de formació tecnològica de Barcelona Activa. 2012

	Participació en accions de formació tecnològica
Dones	56,2%
Homes	43,8%

Font: Elaboració pròpia a través de dades de Barcelona Activa

La presència en aquestes formacions és molt equilibrada entre homes i dones, sent lleugerament superior entre aquestes. Això pot implicar que les dones cada cop es formen més en sectors tradicionalment masculinitzats.

- **Horari i jornada**

Un factor determinant de les condicions de treball que té força implicacions en les possibilitats de compatibilitzar l'esfera laboral amb la resta d'àmbits vitals, és l'horari i la jornada laborals.

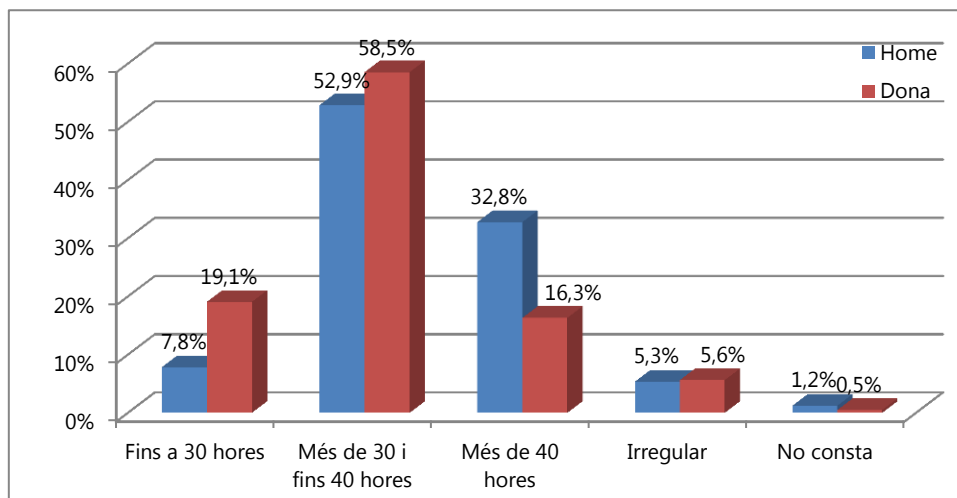
Més de la meitat d'homes i dones de Barcelona treballa entre 30 i 40 hores setmanals. Entre les dones, el percentatge és del 58,5% mentre que entre els homes és del 52,9%.

El gràfic 33 il·lustra la diferència entre dones i homes pel que fa a la resta de la distribució. Mentre el següent grup més nombrós entre els homes és el de més de 40 hores setmanals (amb un 32,8% dels homes), les dones tan sols es posicionen en aquest grup en un 16,3% i, en canvi, en un 19,1% fan jornades inferiors a 30 hores. Entre els homes, només un 7,8% treballa menys de 30 hores setmanals.

Aquestes dades mostren que **la majoria de la població en actiu té una dedicació propera a la jornada completa però que els homes són els que excedeixen principalment aquesta dedicació, mentre que les dones ocupen en major grau les jornades més curtes.** I cal tenir en compte que a jornades més curtes, salaris més baixos i menors beneficis socials derivats del treball remunerat.

Alhora, **les dades poden estar indicant que les dones, en fer jornades més curtes que els homes, són les que tenen més disponibilitat per assumir responsabilitats familiars i de cura** (en el capítol d'usos del temps s'aprofundeix en aquesta qüestió).

Gràfic 33. Hores setmanals a la feina (població ocupada de 16 a 64 anys). 2011

Font: Idescat i IERMB. Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011.

Idescat complementa les dades de l'Enquesta de Condicions de Vida i Hàbits de la població (2011) amb la mitjana d'hores setmanals que treballa al mercat laboral la població ocupada:

Taula 48. Mitjana d'hores setmanals de la població ocupada. 2010

	Mitjana d'hores
Home	40,9
Dona	38,5
Total	39,6

Font: Idescat. Departament de Treball. Generalitat de Catalunya i Ministerio de Trabajo e Inmigración. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

Les dades confirmen el que s'ha exposat fins ara: la majoria de barcelonins i barcelonines treballen a jornada completa. Tot i així, elles treballen en el mercat de treball 2,4 hores menys de mitjana a la setmana que ells.

Aquestes 2,4 hores que treballen més els homes que les dones poden suposar una diferència important de cara a l'organització dels temps de cura de les persones, sobretot pel que fa a la conciliació entre el temps laboral i el personal, social, i familiar.

Taula 49. Horari laboral de la població ocupada (població ocupada de 16 a 64 anys). 2011

Tipus d'horari a la feina	Home	Dona
Horari partit de matí i tarda	45,0%	37,3%
Continu de matí	24,2%	30,2%
Continu de tarda	3,7%	6,9%
Continu de nit	3,4%	0,5%
Continu rotatiu de matí o tarda	3,2%	4,8%
Continu rotatiu de matí, tarda o nit	3,0%	1,4%
Un altre horari	16,8%	17,8%
No consta	0,6%	1,0%
Total	100,0%	100,0%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

L'horari més freqüent tant entre les dones (37,3%) com entre els homes (45%) continua sent la jornada partida de matí i tarda. Tot i així, s'observa com aquesta modalitat té un pes lleugerament superior entre els homes. El segueix l'horari continu de matí, amb el 30,2% de les dones i el 24,2% dels homes, seguit d'altres horaris no especificats. Cal destacar que els torns nocturns son ocupats majoritàriament per homes. Concretament, hi ha un 3,4% dels homes davant de tan sols un 0,5% de les dones. En canvi, en els horaris continus de tarda s'observa gairebé el doble de percentatge de dones (6,9%) que d'homes (3,7%).

Per tant, tot i que les diferències entre homes i dones no són molt significatives, es pot veure com els homes tendeixen més a la jornada partida, i en canvi les dones tenen una representació similar en la jornada partida i en la jornada contínua de matí.

Si en comptes d'observar la variació de la tipologia de jornada l'anàlisi se centra només en dos tipus diferents de jornada (contínua i partida), les dades mostren el següent:

Taula50. Tipus de jornada (% població ocupada). 2010

	Home	Dona
Contínua	40,0	66,4
Partida	60,0	33,6

Font: Idescat. Departament de Treball. Generalitat de Catalunya i Ministerio de Trabajo e Inmigración Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

D'entre els homes, el 60% treballa en règim de jornada partida davant del 40% que ho fa en jornada contínua. Les dones, en canvi, se situen majoritàriament en les jornades contínues (66,4%). Així doncs, es pot concloure que les dones participen del treball productiu remunerat ocupant tipus de jornades que els permeten seguir assumint les responsabilitats de la llar i la cura de les persones, en major mesura que als homes. Una fórmula per equilibrar aquesta situació seria establir una coresponsabilitat de les tasques de la llar entre dones i homes per tal de garantir una igualtat de condicions real i efectiva en l'accés al món laboral i la independència econòmica.

- **Salari**

Una dada que seria molt interessant d'analitzar per veure les diferències i les desigualtats entre dones i homes en el mercat laboral és la bretxa salarial de gènere¹⁷. Tot i així, no es disposa d'aquestes dades segregades a escala de Barcelona ciutat.

Sí que es disposa, però, a través de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya (2011), de la mitjana mensual d'ingressos nets per treball d'homes i dones: **existeix una desigualtat salarial forta entre dones i homes. La mitjana salarial és de 1.656,2 € mensuals per als homes, i de 1.372,5 € per a les dones.** Això vol dir que de mitjana els homes cobren 283,7 € més al mes que les dones, fet que implica que de mitjana al llarg de l'any ells cobren 3.404 € més que elles.

¹⁷ **Definició de bretxa salarial d'Idescat:** Aquest indicador, conegut en anglès com a *gender pay gap*, es calcula a partir de les dades de l'Enquesta d'estructura salarial realitzada per l'INE. La bretxa salarial entre homes i dones es defineix com la diferència entre la mitjana del guany salarial brut per hora dels homes i la mitjana del guany salarial brut per hora de les dones com a percentatge de la mitjana del guany salarial brut per hora dels homes. La població objecte d'estudi són tots els treballadors per compte d'altri que prestin els seus serveis en comptes de cotització de 10 o més treballadors sense restriccions pel que fa a l'edat i a les hores treballades. L'àmbit de cobertura sectorial són els comptes de cotització l'activitat econòmica dels quals s'englobi en els sectors de la indústria, la construcció i els serveis. S'exclou l'administració pública, les llars que ocupen personal domèstic i els organismes extraterritorials. El concepte de guany salarial utilitzat inclou els pagaments per hores extraordinàries, però no els pagaments extraordinaris.

Aquesta diferència s'explica en bona mesura a causa de la segregació vertical del mercat laboral per raó de sexe, que és, com s'ha vist, la "distribució no uniforme d'homes i dones en nivells diferents d'activitats. Generalment, la segregació vertical de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball de menor responsabilitat"¹⁸. I conseqüentment, caldria afegir, cobrin menys. Així, com que hi ha més homes que dones que ocupen llocs de major responsabilitat i categoria, la mitjana salarial és més alta per als homes que per a les dones. Caldria veure, també, si dins d'una mateixa categoria laboral homes i dones tenen salaris iguals o bé, com indica la Unió Europea¹⁹, es donen desigualtats.

Una de les eines de més interès per combatre la bretxa salarial de gènere és la negociació col·lectiva. És important abordar-ho des del nivell micro, ja que s'ha demostrat més efectiu a l'hora de tractar obstacles específics, tant des d'una perspectiva horitzontal (dins de les categories professionals) com vertical (entre les diferents categories professionals i els diferents nivells de retribució).

Taula 51. Mitjana mensual d'ingressos nets per treball (població ocupada de 16 a 64 anys). 2011

	Homes	Dones
Salaris mensuals	1.656,2	1.372,5

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Condicions de treball**

Un següent bloc d'anàlisi pel que fa a la situació de les dones de Barcelona correspon a les condicions de treball. Aquest bloc inclou els aspectes següents²⁰:

Satisfacció al lloc de treball

La població ocupada de Barcelona presenta **taxes de satisfacció elevades en relació a la feina**: en una escala de 0 a 10 on el 0 és la puntuació mínima i el 10 la màxima, els homes valoren la feina amb una mitjana de 7,3 i les dones de 7,2.

Satisfacció amb diferents aspectes del lloc de treball

En general, tot i que les valoracions són similars entre homes i dones, sempre són lleugerament superiors entre els primers. Les qüestions valorades de manera més diferencial entre els sexes són, en ordre decreixent, la possibilitat de promoció, les ajudes socials, i per últim, la formació.

¹⁸ "Recull de termes. Dona i treball", Departament d'Ocupació i Empresa de la Generalitat de Catalunya (Barcelona, 2010).

¹⁹ http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/gender-pay-gap/index_es.htm

²⁰ Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Font: Idescat. Departament de Treball. Generalitat de Catalunya i Ministerio de Trabajo e Inmigración. 2010

Pel que fa a la promoció, una possible raó de la pitjor valoració per part de les dones és l'anomenat "sostre de vidre", i que és una "barrera invisible que dificulta l'accés de les dones al poder, als nivells de decisió i als nivells més alts de responsabilitat d'una empresa o organització a causa dels prejudicis envers les seves capacitats professionals"²¹. Pot ser que les dones identifiquin aquesta dificultat o barrera en la seva carrera professional i per això valorin pitjor la possibilitat de promoció.

Algunes de les propostes que es plantegen per trencar amb el sostre de vidre, que afecta sobretot a les dones qualificades, és crear polítiques d'acció positiva, com per exemple el pagament, per part de la Seguretat Social, del 150% del sou per cobrir la baixa maternal.

Taula 52. Satisfacció amb diferents aspectes del lloc de treball (mitjana 0-10). 2010

	Home	Dona	Dif. d/h
Jornada de treball	7,1	7	-0,1
Flexibilitat d'horaris	6,7	6,3	-0,4
Temps de descans	6,9	6,5	-0,4
Vacances i permisos	7,4	7,4	0
Salari	6	5,5	-0,5
Estabilitat	7,1	6,9	-0,2
Ajudes socials	3,7	2,8	-0,9
Organització treball	7,6	7,1	-0,5
Autonomia/ independència	7	6,5	-0,5
Formació	8	7,3	-0,7
Participació en decisions	5,6	5,3	-0,3
Activitat desenvolupada	7,1	6,9	-0,2
Ambient de treball	7,9	7,8	-0,1
Possibilitat de promocions	5,8	4,6	-1,2
Valoració dels superiors	7,4	7,2	-0,2
Desenvolupament personal	7,6	7,5	-0,1

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Font: Idescat. Departament de Treball. Generalitat de Catalunya i Ministerio de Trabajo e Inmigración. 2010

Valoració de la utilitat de la formació acadèmica en el treball

En aquest cas **són les dones qui millor valoren la utilitat de la formació acadèmica en el treball**: donen de mitjana un 7,0 davant del 6,2 dels homes.

Una possible explicació per a aquesta diferència pot ser el fet que les dones necessiten més credencials (formació i qualificacions) que els homes per accedir als mateixos llocs, i per això valoren més la formació acadèmica.

²¹"Recull de termes. Dona i treball", Departament d'Ocupació i Empresa de la Generalitat de Catalunya (Barcelona, 2010).

Valoració de discriminacions en el lloc de treball (per edat, sexe, discapacitat, etc.)

En general no es detecten discriminacions en el lloc de treball. Pel que fa a les discriminacions per raó de sexe, els homes ho valoren amb un 0,9 i les dones amb un 1,1. Per tant, la valoració és molt semblant. S'observen més diferències en la valoració de discriminació per discapacitat (més homes en detecten) o per assetjament moral (les dones tenen una valoració que duplica la masculina).

Pel que fa a l'assetjament sexual, la valoració és molt baixa tant per als homes com per a les dones, tot i que és lleugerament superior entre ells.

Taula 53. Valoració de discriminacions en el lloc de treball (mitjana 0-10). 2010

	Home	Dona
Per sexe	0,9	1,1
Per edat	1,0	0,9
Per nacionalitat	0,6	0,9
Per discapacitat	1,1	0,6
Per assetjament moral	0,5	1,0
Nivell d'assetjament sexual	0,3	0,1

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Font: Idescat. Departament de Treball. Generalitat de Catalunya i Ministerio de Trabajo e Inmigración. 2010

Valoració de les condicions ambientals

Respecte a l'estrès i la monotonia-rutina, homes i dones presenten valoracions semblants. En canvi, pel que fa a l'esforç físic o la situació de risc o perill, els homes presenten valoracions més altes. Això es pot deure a dos factors. El primer és que, efectivament, a causa de la construcció tradicional dels rols de gènere, els homes tendeixen a ocupar-se en professions més exposades al risc i a l'esforç físic que les dones, ja que el rol masculí es basa tradicionalment, entre altres, en valors com ara la valentia, la fortalesa i l'agressivitat. També es pot deure, però, al fet que allò que es considera risc o perill no encaixa amb el risc o perill que poden patir efectivament les dones. Un exemple seria l'exposició a productes químics de neteja. Majoritàriament s'hi exposen les dones, però malgrat estar demostrat que són nocius per a la salut, no són declarats com a factors de risc o perill. I, normalment, aquests riscos no s'acostumen a recompensar amb complements salarials per perillositat, com sí se sol fer amb les professions masculines amb un component de risc.

Taula 54. Valoració de les condicions ambientals (mitjana 0-10). Barcelona, 2010

	Home	Dona
Nivell d'estrès	6,5	6,6
Nivell de monotonia-rutina	5,1	5,0
Nivell d'esforç físic	4,4	3,7
Nivell situació de risc o perill	3,3	2,7

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Font: Idescat. Departament de Treball. Generalitat de Catalunya i Ministerio de Trabajo e Inmigración. 2010

Valoració de la seguretat al treball

La valoració dels riscos laborals difereix lleugerament entre dones i homes, sobretot quant a la informació sobre generadors de perill. **Els homes valoren millor tant la prevenció de riscos, com ara la informació sobre riscos i el treball en condicions segures. On hi ha més diferències respecte a les dones és en l'àmbit de la informació.**

Taula 55. Valoració de la seguretat al treball (mitjana 0-10). Barcelona, 2010

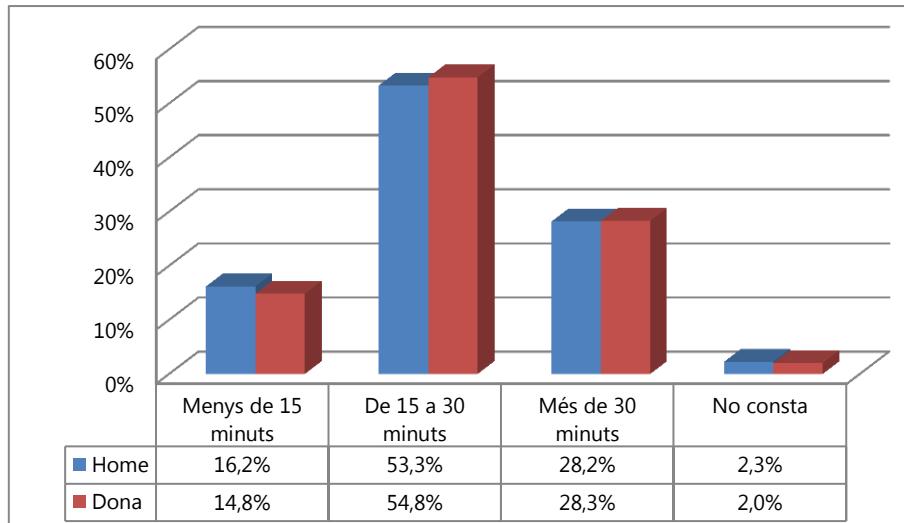
	Home	Dona
Per prevenir riscos laborals	7,4	7,1
Informació sobre riscos	7,6	6,6
Treball en condicions segures	7,6	7,0

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Font: Idescat. Departament de Treball. Generalitat de Catalunya i Ministerio de Trabajo e Inmigración. 2010

- **Temps de desplaçament per anar a la feina**

Una qüestió clau en la qualitat de vida de les persones treballadores és el temps de desplaçament que dediquen per anar a la feina, ja que aquest condiciona les possibilitats de conciliació de l'esfera laboral amb la resta d'espais vitals (personal, familiar o social). El temps dedicat a anar a la feina (anomenat *commuting* per la Unió Europea) és un temps que no és ni laboral ni personal però que pot suposar un nombre elevat d'hores al llarg del mes.

Gràfic 34. Temps de desplaçament al lloc de treball (només l'anada). Població ocupada de 16 anys i més que treballa en un lloc fix fora de casa. 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

S'observa com la distribució és pràcticament idèntica per a homes i dones. **Més de la meitat de la població barcelonina dedica entre 15 i 30 minuts per desplaçar-se al seu lloc de treball.** En aquest sentit, en principi, el *commuting* no hauria de suposar un problema afegit per a la conciliació, ja que el temps de desplaçament a la feina és baix. Tot i així, al voltant d'un 30% d'homes i dones hi dediquen més de mitja hora, i per a aquests sí que pot resultar més complex el fet de conciliar vida laboral i personal/familiar.

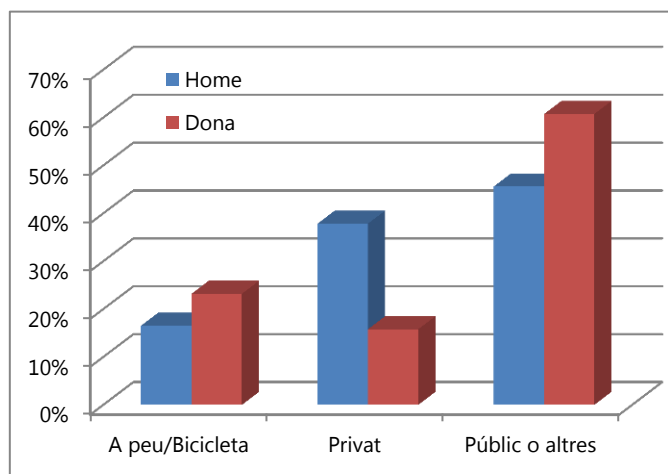
- **Tipus de transport per anar a la feina**

A Barcelona, la gran majoria de persones utilitza el transport públic per desplaçar-se. Tot i així, les dones es decanten més per aquest tipus de transport mentre que molts més homes que dones opten pel transport privat. I pel que fa a anar a peu o amb bicicleta, tornen a ser les dones qui fan més ús d'aquestes opcions.

Per tant, **les dones fan servir en major mesura que els homes el transport públic, mentre que els homes superen les dones en l'ús del transport privat.**

Tot sovint això pot anar lligat al fet de disposar de transport privat. Normalment els homes han estat propietaris de cotxes i/o motos en major mesura que les dones. El fet de disposar de transport privat permet accedir amb més facilitat a tots els punts de la ciutat i de fora de la ciutat. Aquest factor ha facilitat que alguns llocs de treball fossin ocupats amb major facilitat per homes (per exemple, a llocs com els polígons industrials, de difícil accés amb transport públic, sovint hi ha hagut més homes treballadors que dones).

Taula 35. Mitjà de transport utilitzat en els desplaçaments al lloc de treball (població ocupada de 16 anys i més que treballa en un lloc fix fora de casa). 2011

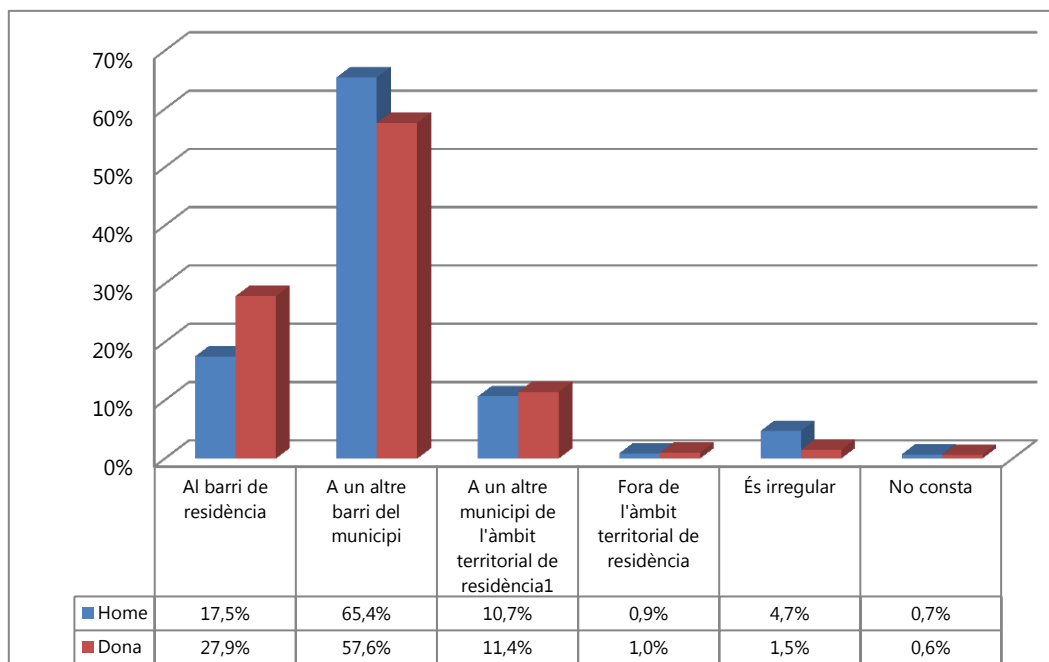
Font: Idescat i IERMB, *Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011*

- **Localització del lloc de treball**

La gran majoria de persones que viu a Barcelona també treballa a Barcelona. Això és així per a un 82,9% dels homes i per a un 85,5% de les dones.

En aquest sentit, un percentatge molt similar d'homes i dones treballa a la ciutat. Hi ha, però, una diferència important quant a si treballen en el mateix barri on viuen o en un altre. Les dades mostren que **el 27% de les dones treballa en el seu barri, davant del 17% dels homes**. Una explicació a aquest fet podria ser que les dones prioritzen treballar a prop de les seves llars per motius de conciliació. En canvi, s'observen més homes que dones treballant a un altre barri del municipi. En qualsevol cas, però, més de la meitat dels barcelonins i barcelonines treballen a Barcelona, però a un barri diferent del de residència.

Gràfic 36. Localització del lloc de treball (població ocupada de 16 anys i més que treballa fora de casa). 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011
 1 Es refereix a l'àmbit territorial de la Regió Metropolitana de Barcelona

7. USOS DEL TEMPS, CONCILIACIÓ I CORESPONSABILITAT

L'organització i l'ús del temps és un element essencial per a la consecució de la igualtat d'oportunitats real i efectiva entre dones i homes, ja que incideix de manera important en la vida quotidiana, afavorint o dificultant la disponibilitat per desenvolupar les diferents facetes de la vida i, per tant, per exercir en condicions d'igualtat els drets de ciutadania. Tradicionalment, el temps dedicat al treball ha estat l'eix vertebrador del temps de la societat, i la **divisió sexual del treball** ha estat l'organització que ha estructurat les funcions de dones i homes, adjudicant responsabilitats als homes en l'àmbit públic i en el mercat laboral de forma remunerada, i a les dones en l'àmbit domèstic i el treball reproductiu i de cura no remunerats. Una distribució de tasques que situa les dones en una posició de desavantatge, ja que, amb la incorporació massiva de les dones al mercat de treball remunerat, aquestes han hagut de fer front a una **dobla jornada** (la laboral i la del treball de la llar i de cura de persones dependents) i a una **dobla presència**²² (presència d'una dona al lloc de treball en el qual realitza la tasca d'assalariada mentre s'ocupa també de la major part del treball reproductiu).

Una conseqüència directa d'aquesta divisió de funcions és la distribució desigual del temps, un bé escàs i que cada vegada adquireix més valor en la mesura que és un element clau per gaudir d'una millor qualitat de vida. En termes generals, **els homes continuen dedicant la major part del seu temps a la feina remunerada**, donant prioritat a l'objectiu de proveir el sosteniment econòmic de la família. El temps que els resta, un cop finalitzada la jornada laboral, acostuma a ser temps personal. **Les dones, en canvi, o bé es dediquen exclusivament a l'àmbit de la llar, o bé, majoritàriament, compaginen la responsabilitat de les tasques domèstiques amb una feina remunerada**. Això limita la possibilitat de poder gaudir de temps personal, i les obliga a no tenir temps per a elles mateixes, ja que han de destinar la pràctica totalitat del seu temps a les persones del seu entorn. Tal com mostren les dades presentades en aquest capítol, les dones continuen sent considerades les responsables de les tasques de manteniment de la llar i del benestar i la cura de les persones que hi viuen.

A Catalunya, l'any 2001 l'Idescat va fer públic el primer compte satèl·lit de la producció domèstica, que permet mesurar el valor del treball no remunerat relacionat amb activitats que constitueixen "producció" en un sentit ampli del terme, però que queden excloses de les estadístiques oficials per no constituir producció de mercat. Gràcies a això és possible quantificar el que representaria el treball domèstic en el PIB nacional, una dada que els estudis més recents xifren en un 53% per al conjunt d'Espanya.

²² "Recull de termes Dones i treball". Direcció General d'Igualtat d'Oportunitats en el Treball de la Generalitat de Catalunya. 2008

El terme conciliació de la vida personal, laboral, social i familiar es refereix a la possibilitat de disposar del temps i dels recursos necessaris per a desenvolupar de manera simultània els diferents àmbits de la pròpia vida. Per tal que aquesta conciliació es doni en condicions d'igualtat d'oportunitats real i efectiva entre dones i homes, és necessari establir una distribució social del temps fonamentada en la coresponsabilitat, que es basi en compartir entre dones i homes, de manera equilibrada, la planificació, organització i realització de les tasques domèstiques i de cura i el treball remunerat, valorant també equitativament els diferents tipus de treballs.

El concepte de nous usos del temps planteja una nova manera d'organitzar socialment la realitat quotidiana, tenint en compte la necessitat de les persones de conciliar el temps personal, el temps laboral, el temps familiar i el temps social.

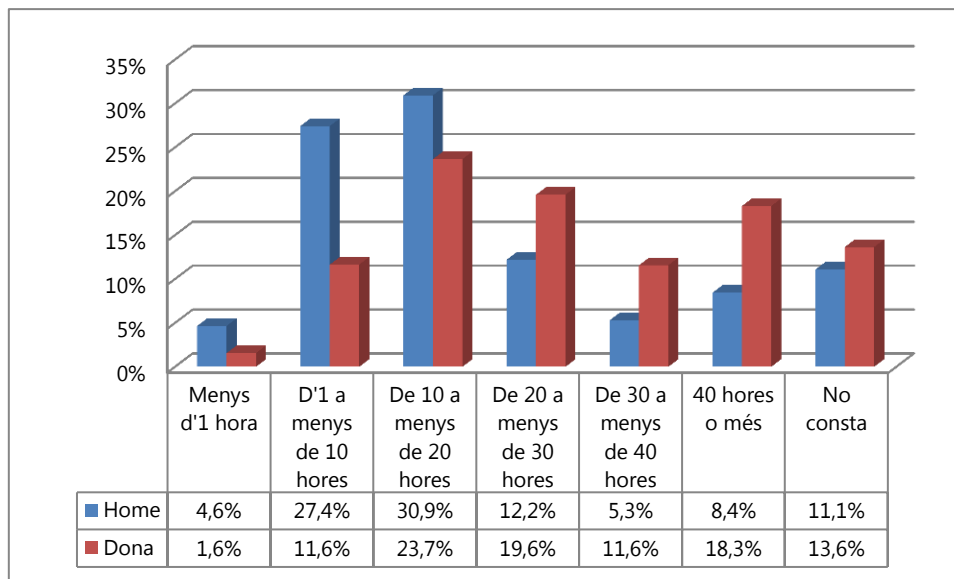
En aquest capítol, es presenten les dades disponibles en l'àmbit de Barcelona que permeten avaluar quina és l'organització del temps d'homes i dones, i quins desequilibris es donen per raó de gènere.

- **Hores setmanals dedicades a les tasques de la llar**

La taula següent mostra dades de la dedicació a tasques de la llar segregades per sexe. Com es pot veure, els homes concentren la seva dedicació en dues franges principals: **d'1 a menys de 10 hores i de 10 a menys de 20 hores, que sumades componen el 58,3% de la dedicació masculina. La concentració de la dedicació femenina està més repartida, però situa el 73,2% de la dedicació entre 10 i 40 hores o més.**

Les dades semblen clares, i mostren que malgrat que els homes cada cop presenten una participació més alta i més responsabilitat en les tasques de la llar, ara com ara encara ho fan en unes proporcions molt inferiors a les dones.

Gràfic 37. Hores setmanals dedicades a les tasques de la llar (població de 16 anys i més). 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població Any: 2011.

- **Persona que organitza les tasques domèstiques i familiars a la llar**

Més enllà de l'anàlisi quantitativa del temps (és a dir, del nombre d'hores que els uns i les altres dediquen a les tasques de la llar), també és interessant fer l'anàlisi des d'un vessant qualitatiu per veure qui és la persona que principalment organitza les tasques de les llars barcelonines.

A la taula 56 es pot apreciar com **les dones continuen sent les principals responsables de l'organització de les tasques domèstiques i familiars, i així ho consideren el 47,1% de les persones enquestades.**

Aquesta percepció, però, és molt diferent entre homes i dones. **Mentre les dones consideren que tan sols en un 2,2% dels casos és un home qui s'encarrega de l'organització de les tasques domèstiques i familiars, els homes ho consideren en un 16,1% dels casos** (la diferència és del

13,9%). El mateix succeeix en el cas de manifestar que és una **dona la principal encarregada de l'organització domèstica i familiar: les dones ho consideren en el 55,7% dels casos, mentre que els homes ho fan en el 37,4% dels casos** (en aquest cas la diferència arriba al 18,3%).

Aquestes diferències en funció del sexe de la persona entrevistada mostren la subjectivitat de les respostes. Per a una anàlisi de gènere que permetés aprofundir en la interpretació d'aquestes diferències caldria recollir informació sobre quines tasques i funcions tenen en compte dones i homes a l'hora de definir el rol de persona encarregada de l'organització de les tasques domèstiques i familiars. Cal tenir present que a les dones se'ls ha assignat tradicionalment la responsabilitat d'aquestes tasques i, per tant, són bones coneixedores del volum de feina, la quantitat i varietat de tasques que suposen. Les dades semblen indicar que els homes, tot i participar cada cop més en l'organització de les tasques domèstiques i familiars, potser no són plenament conscients de totes les seves implicacions. En aquest sentit, els homes responen que són totes dues persones qui organitzen les tasques domèstiques i familiars en un 8% més de casos que les dones. Sembla que, si més no, les dones tenen la percepció de realitzar més tasques que els homes i, aquests, tenen una percepció de major igualtat que les dones en el repartiment de les tasques domèstiques i familiars.

Aprofundint en aquesta idea, s'ha observat unanimitat entre les dones participants en els grups de discussió per a l'anàlisi qualitativa del present informe en relació al fet que, encara avui en dia, segueixen sent les dones les principals responsables de les llars. Així, s'afirma que, malgrat que cada cop hi hagi més participació masculina, el repartiment de tasques de cura i de la llar continua sense estar equilibrat entre dones i homes. També es manifesta que, sovint, si els homes realitzen tasques a la llar, no és tant per iniciativa pròpia com pel fet que són les dones qui els ho demanen. A més, les dones expliquen que encara senten que són elles que s'han d'adaptar sempre als horaris de fills/es i marits, i que per tant, el seu temps va a remolc dels altres. Això fa que moltes dones es queixin que no tenen temps per a elles mateixes, i facin afirmacions com "sempre em falta temps", o bé "mai tinc temps per fer coses per mi".

Taula 56. Persona que organitza les tasques domèstiques i familiars (població de 16 anys i més). 2011

Persona encarregada	Home	Dona	Total
Persona principal masculina	16,1%	2,2%	8,8%
Persona principal femenina	37,4%	55,7%	47,1%
Totes dues persones principals	29,9%	21,9%	25,7%
Altres membres de la llar o tots conjuntament	8,0%	12,1%	10,1%
Altres persones	8,4%	7,8%	8,1%
No consta	0,2%	0,3%	0,3%
Total	100,0%	100,0%	100,0%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Nivell de dificultat per sol·licitar mesures de conciliació**

Tan important és que existeixin les mesures de conciliació, com que es donin les possibilitats per poder fer-ne ús. Per això resulta interessant analitzar les dificultats amb què es troben les persones a l'hora de sol·licitar aquest tipus de mesures.

Pel que fa al nivell de dificultat per sol·licitar mesures per a la conciliació, es pot observar que **les dones expressen major dificultat que els homes en tots els casos excepte en el cas de la sol·licitud de reducció de jornada per motius familiars**, on els homes expressen una major dificultat. Alhora, de mitjana, les dones expressen major dificultat que els homes per sol·licitar mesures de conciliació de la vida laboral i la vida familiar. En línia amb els rols tradicionals de gènere, pot ser que elles es trobin amb més dificultats perquè també són elles qui demanen en major proporció aquest tipus de mesures, ja que continuen sent les dones les principals responsables de l'organització, execució i gestió de les tasques de la llar.

Dins de la tradicional divisió sexual del treball, l'home s'ha encarregat sempre de realitzar el treball productiu, entenent que les dones s'encarregaven del treball reproductiu (manteniment de la llar i cura de les persones). Les dones s'han incorporat massivament en el mercat de treball productiu, però aquest últim no ha actualitzat la seva concepció de les noves necessitats de les famílies, de manera que les dones que s'incorporen en el mercat de treball remunerat, ho fan en condicions de desigualtat respecte als homes: tal com mostren les dades ja comentades de la taula 56, segueixen sent les dones qui organitzen les tasques domèstiques i familiars en un 47,1% dels casos.

Si s'analitzen les dificultats concretes expressades a la taula 57, es pot obtenir un cert nivell d'informació. Tal com s'ha comentat, la dificultat per sol·licitar una reducció de jornada per motius familiars és superior per als homes que per a les dones. Això es tradueix finalment en el fet que són elles majoritàriament les que redueixen jornada per tenir cura de les persones dependents de la llar, la qual cosa té implicacions en la vida laboral de les dones, tant implicacions presents (menys salari) com implicacions futures (prestacions d'atur i pensions de jubilació més baixes). Alhora, els homes es troben amb dificultats per sol·licitar aquest tipus de mesures perquè des del món laboral no s'entén que siguin ells els que hagin de reduir la jornada, ja que en l'imaginari col·lectiu aquest és el paper de les dones. Per tant, aquesta dada que evidencia la dificultat més gran dels homes per sol·licitar una reducció de jornada sembla ser una expressió de la resistència, encara vigent en l'àmbit laboral, a trencar aquest esquema d'organització social tot i els grans canvis en el mercat laboral i l'organització social en els últims anys.

Alhora, és imprescindible tenir en compte també que el sou de l'home acostuma a ser més alt i que es continua percebent com el sou principal del nucli familiar. Aquest element pot incidir amb força en les decisions sobre la sol·licitud de mesures laborals de conciliació, i especialment sobre la possibilitat de reduir jornada.

A més, aquesta realitat explica fenòmens com la doble jornada: la jornada de treball de les dones no acaba quan surten del lloc de treball, ja que segueixen treballant en les tasques de manteniment de la llar i cura de filles, fills i gent gran, i durant la jornada laboral han d'estar pendents també d'atendre aquestes responsabilitats.

Seguint amb l'anàlisi de les dificultats per sol·licitar mesures de conciliació, cal destacar també com el fet d'absentar-se del lloc de treball per resoldre assumptes particulars és el que mostra menys diferències entre sexes: només 0,1 punts. És important tenir en compte que aquesta mesura concreta de conciliació és la que implica menys reorganització de la vida quotidiana general, ja que serveix només per imprevistos i per moments excepcionals i puntuals.

De fet, **s'observa en general que les mesures que no requereixen una reorganització del temps de treball per adaptar-lo a les necessitats familiars són les que presenten menys nivell de dificultat tant per dones com per homes** (absentar-se de la feina per resoldre assumptes particulars i sol·licitar dies de permís sense sou per motius familiars). En canvi, **aquells que presenten reorganitzacions més integrals del temps laboral per tal de fer-lo compatible amb la resta d'esferes vitals presenten nivells de dificultat més alts** (sol·licitar excedència per motius familiars o bé sol·licitar una reducció de jornada per motius familiars).

Més enllà d'aquestes dades, les dones participants en els grups de discussió han manifestat que l'horari laboral els resulta una trava important per poder conciliar els diferents espais vitals, i sobretot, la feina amb la família i amb la vida personal.

Taula 57. Conciliació de la vida laboral i la vida familiar (Mitjana 0-10).

Mesures laborals	Homes	Dones
Nivell de dificultat per sol·licitar dies de permís sense sou per motius familiars	3	3,7
Nivell de dificultat per sol·licitar una excedència per motius familiars	3,7	4
Nivell de dificultat per sol·licitar una reducció de jornada per motius familiars	4,4	4
Nivell de dificultat per absentar-se de la feina per resoldre assumptes particulars	3	3,2
Mitjana	3,525	3,73

Font:Elaboració pròpia a partir de Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Idescat. Departament de Treball. Generalitat de Catalunya i Ministerio de Trabajo e Inmigración.

- **Permisos de maternitat i paternitat**

Per últim, és important també tenir en compte que els **homes s'acullen molt menys a les mesures de conciliació que les dones; l'any 2011 es van acollir a la província de Barcelona 38.357 homes al permís de paternitat i 42.468 dones al permís de maternitat**. Pel que fa al permís de maternitat, 754 homes el van compartir amb les mares dels seus fills o filles (1,74%)²³. El fet de no disposar de dades d'altres mesures laborals de conciliació en l'àmbit de la ciutat de Barcelona, no permet analitzar més a fons les raons que expliquen la realitat diferenciada entre homes i dones al voltant de la conciliació laboral/familiar.

²³ Font: Ministerio de Empleo y Seguridad Social

8. PARTICIPACIÓ SOCIAL I POLÍTICA

La participació política i social és aquella acció empresa per la ciutadania per influir en afers polítics. Inclou tant accions d'elecció dels càrrecs públics, com accions per influir en processos polítics més amplis relatius a les polítiques públiques.

L'acció política, per tant, implica la mobilització en l'àmbit públic per part de les persones, les quals dediquen part del seu temps de manera voluntària i generalment desinteressada (és a dir, sense cap contraprestació econòmica) a treballar per a la societat en el seu conjunt.

La participació política més elemental és el vot dels càrrecs representatius públics. A partir d'aquí, n'hi ha moltes més que impliquen una dedicació més intensiva i activa per part de les persones, i que comprenen des de l'afiliació a sindicats o partits polítics fins a la participació en moviments socials, passant per la implicació o el suport a campanyes concretes d'alguna ONG, o bé la participació de caràcter més puntual, com pot ser l'assistència a manifestacions o actes a favor o en contra d'un canvi social i polític o d'alguna mesura empresa bé pel govern o institucions, bé pel sector privat.

A més, el govern i les institucions també disposen d'altres mecanismes de participació: referenda, consells municipals de ciutadania, consultes populars, les iniciatives de legislació popular, etc.

La participació social i política implica poder disposar de temps propi per dedicar-lo a aquesta activitat i la possibilitat d'incidir en la presa de decisions de les organitzacions. Tal com s'explica en el capítol d'usos del temps, la tradicional divisió sexual del treball segueix sent un element important que incideix en l'organització de les famílies, de dones i homes, i facilita o dificulta la conciliació entre els diferents àmbits de la vida de les persones, afectant de manera clara la possibilitat de participar en l'activitat social i política. Les dades que es presenten en aquest capítol confirmen una **diferència en els nivells de participació entre dones i homes**.

En concret, en aquest capítol s'analitzen les dades disponibles quant a participació política i social a Barcelona: càrrecs electes, participació en associacions, nombre d'entitats de dones de la ciutat, afiliació sindical i coneixement de l'activitat sindical.

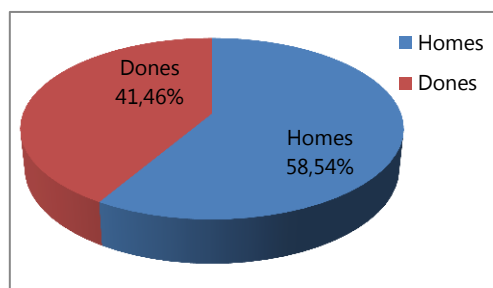
- **Càrrecs electes actuals**

Les votacions dels càrrecs electes són la forma més elemental de participació política democràtica.

A les eleccions municipals de Barcelona del maig de 2011, **la presència de dones i homes en les llistes electorals va ser força equilibrada entre els partits que han acabat formant part del consistori: 49 dones (46,6%) i 56 homes (53,3%), amb unes proporcions semblants en l'àmbit de cada partit²⁴.**

Pel que fa a la composició final del consistori, es dona una situació de paritat amb un 58,53% d'homes i un 41,41% de dones. En l'anàlisi per partits, tots es troben en situació de paritat, ara bé, tan sols Iniciativa per Catalunya Verds-Esquerra Unida i Alternativa- Entesa (ICV-EUIA-E), té una major representació de dones que d'homes entre els seus càrrecs: 3 dones i 2 homes. Per la seva banda, Unitat per Barcelona-Esquerra Republicana de Catalunya-Reagrupament-Democràcia Catalana-Acord Municipal (UpB-ERC-Ri.Cat-DCat-AM), només presenta dos homes entre els seus càrrecs²⁵.

Gràfic 38. Proporció de càrrecs electes per sexes (eleccions municipals 2011)

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

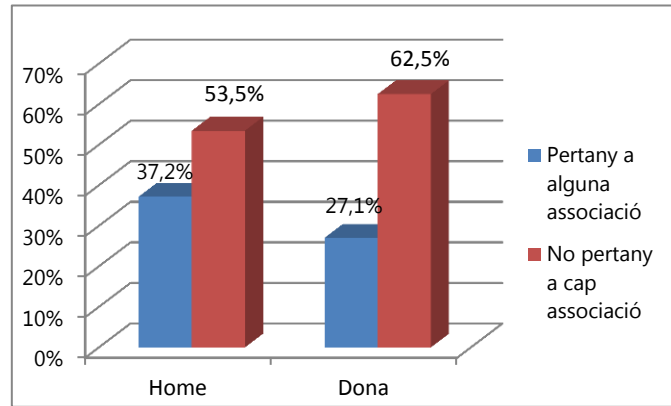
- **Pertinença a associacions**

El **37,2% dels homes pertany a associacions davant del 27,1% de les dones.** Aquest nivell de participació social, ja baix en termes de població general, cal contextualitzar-lo en una societat on el temps esdevé un recurs cada vegada més escàs. D'altra banda, tal com s'apunta al capítol d'usos del temps, l'assignació de responsabilitats tradicionalment diferenciada per a homes i dones en la nostra societat (la divisió sexual del treball), pot explicar aquesta diferència de 10 punts a favor dels homes.

²⁴Font: web de BTV, elaborat per Albert Muñoz i Francisca Coó. <http://www.btv.cat/btvnoticies/2011/04/20/les-llistes-per-a-les-eleccions-municipals-del-22-de-maig/>

²⁵Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Any: 2011

Gràfic 39. Pertinença a associacions segons sexe (població de 16 i més anys). 2011.

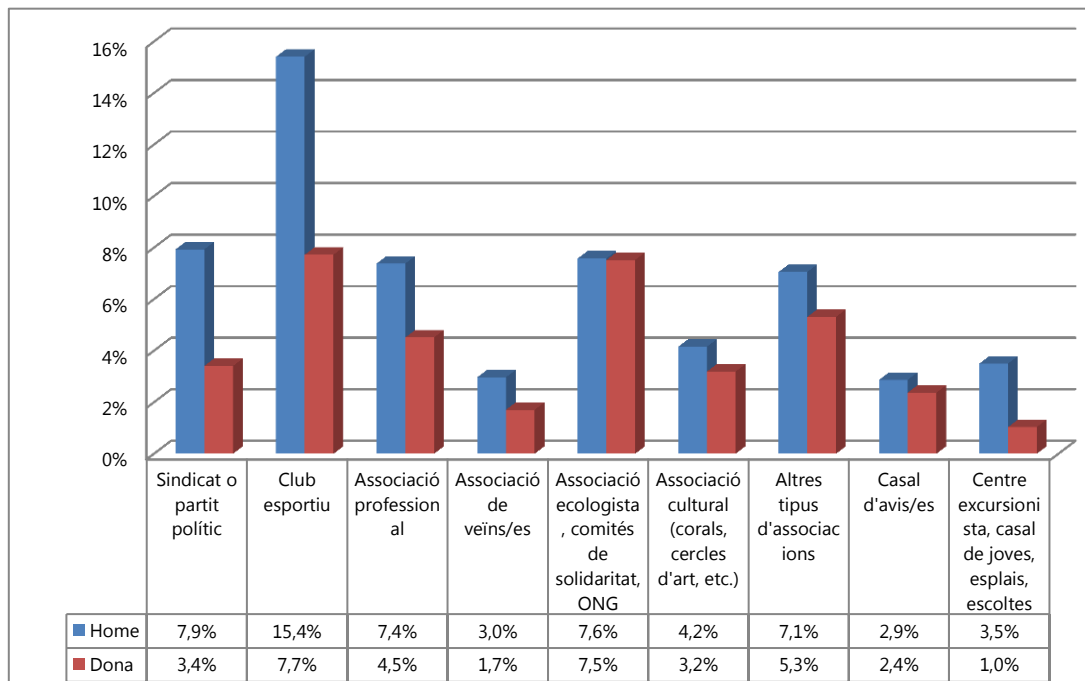

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Participació per sectors**

En el gràfic i la taula següents es pot veure com es concreta aquesta participació de dones i homes en els diferents sectors de participació.

Gràfic 40. Pertinença a diferents entitats o associacions (població de 16 i més anys).2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

Els únics sectors on els nivells de representació de dones i homes són similars són les associacions ecologistes, els comitès de solidaritat i les ONGs. En aquests darrers casos la proporció és gairebé idèntica entre homes i dones: 7,6% i 7,5% respectivament. I també en els casals d'avis i àvies, on participen el 2,9% dels homes i el 2,4% de les dones. En la resta de sectors de participació trobem molts més homes que dones. El cas que mostra una diferència més gran són els clubs esportius, en els quals participen el 15,4% d'homes davant del 7,7% de dones, i en els centres excursionistes, on participa un 3,5% dels homes i només un 1% de les dones. Això té a veure amb el fet que, segons indiquen les estadístiques d'usos del temps, les dones, en general, dediquen el temps no laboral a afers familiars. En canvi, els homes quan no treballen dediquen bona part del temps restant a activitats personals, les quals estan sovint molt vinculades a l'oci i l'esport.

Finalment, la participació política i sindical continua estant molt masculinitzada: tant els sindicats, les associacions professionals i les associacions de veïnes i veïns, compten amb més participació d'homes que de dones. Sumant els percentatges de participació en cadascun d'aquests tres sectors, s'hi observa un 18,3% d'homes davant d'un 9,6% de dones; podem dir, per tant, que hi ha el doble de participació masculina que femenina.

En la comparació de dades respecte al 2006, es produeix un descens significatiu de la participació però, en termes generals, es manté la proporcionalitat de participació per sexes i sectors.

Taula 58. Pertinença a diferents entitats o associacions (població de 16 i més anys). 2011

	2011		2006	
	Homes	Dones	Homes	Dones
Sindicat o partit polític	7,9%	3,4%	10,4%	5,6%
Club esportiu	15,4%	7,7%	25,7%	15,7%
Associació professional	7,4%	4,5%	14,2%	8,1%
Associació de veïnes/es	3,0%	1,7%	8,6%	6,2%
Associació ecologista, comitès de solidaritat, ONG	7,6%	7,5%	7,3%	7,8%
Associació cultural (corals, cercles d'art, etc.)	4,2%	3,2%	7,2%	6,8%
Altres tipus d'associacions	7,1%	5,3%	17,9%	14,0%
Casal d'avis/es	2,9%	2,4%	5,2%	4,1%
Centre excursionista, casal de joves, esplais, escoltes	3,5%	1,0%	4,2%	2,9%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

No és senzill destriar les raons per les quals ha disminuït la participació en entitats o associacions. La crisi econòmica hi pot haver tingut alguna relació, amb aquest fet, ja que les persones es concentren més en garantir les condicions de vida materials més bàsiques i no dediquen tant temps a altres activitats "extra". La desafecció i el desencant amb la política també poden haver propiciat una desmotivació en les persones a l'hora d'implicar-se en projectes socials. De fet, els dos grups de dones de Barcelona participants en aquest estudi han

corroborat que senten, tant en elles com en el seu entorn, una desafecció generalitzada envers la política. En aquest sentit, han expressat que senten que els partits polítics no incentiven prou la participació. Alhora, manifesten desencant amb la incapacitat política per gestionar la crisi econòmica i consideren que s'hauria de sensibilitzar més la ciutadania sobre la necessitat de participar.

En aquesta línia, les dones participants en els grups de discussió també han manifestat que una possible causa del desinterès de les dones per la política es deu a la manca de dones visibles en la política formal. Destaquen el fet que, encara ara, la cara visible de la política són homes, i les dones que hi ha sovint tendeixen a masculinitzar-se per adaptar-se a l'entorn polític. També identifiquen com a barrera per a l'accés de les dones a la política el fet que sovint aquestes hagin de renunciar a la família per mantenir el lloc de treball o la carrera política.

- **Nombre d'entitats de dones de Barcelona**

Si ens centrem en les entitats específiques de dones – o de composició exclusivament femenina, o ocupades en qüestions de gènere- observem que, segons dades de l'ICD (Institut Català de les Dones), **a Barcelona hi ha 328 entitats de dones i 15 vocalies de dones**, principalment d'associacions de veïns i veïnes de la ciutat.²⁶

- **Afiliació sindical**

Pel que fa a l'afiliació sindical, només Comissions Obreres (CCOO) disposa de dades segregades per sexe a escala de Barcelona. Segons dades del Centre d'Estudis i Recerca Sindicals de CCOO, a novembre de 2013 hi ha 13.611 dones (42,48%) i 18.425 homes (57,52%) afiliats a CCOO i residents a la ciutat de Barcelona. Per tant, en aquest cas la participació és paritària.

- **Coneixement de l'activitat sindical**

La població **presenta taxes baixes de coneixement de l'activitat sindical, tant dones com homes valoren amb un 3 sobre 10 el seu nivell de coneixement.**²⁷

²⁶ Font: Guia d'entitats de dones ICD.

²⁷ Font: Enquesta de qualitat de vida en el treball. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Font: Idescat. Departament de Treball. Generalitat de Catalunya i Ministerio de Trabajo e Inmigración. Any: 2010

9. TEIXIT SOCIAL I XARXA INTERPERSONAL

Les xarxes socials i interpersonalson són elements clau que poden facilitar i, fins i tot, possibilitar que les persones puguin dur a terme certes activitats gràcies al suport logístic, econòmic o emocional que aporten.

La xarxa social està molt vinculada a allò que teòrics com Robert D. Putnam anomenen “capital social”. El capital social és un recurs intangible que proveeix a l'individu de beneficis a través de la seva identificació i participació en estructures grupals basades en la confiança, la reciprocitat i la cooperació. Per tant, les relacions socials són bàsiques per disposar dels beneficis del capital social. Pierre Bourdieu (1983) també ha definit el capital social, sobretot des del punt de vista de l'individu, i entenent que és un recurs individual fruit de les relacions socials i de la interacció amb altres persones.

Aquest capítol presenta una fotografia d'aquestes xarxes socials, posant en el punt de mira les diferències entre dones i homes. Entenent que (tal com ja s'ha anat comentant al llarg de l'informe, **la tradicional divisió sexual del treball atorga uns espais i funcions de manera diferenciada a dones i homes**) **les següents dades ens aporten una mica més de claredat en relació al tipus de suport que reben o cerquen homes i dones per intentar resoldre diferents tipus de necessitats**. Les dades que es presenten també deixen palès el paper que juguen homes i dones des de la perspectiva relacional en aquesta societat.

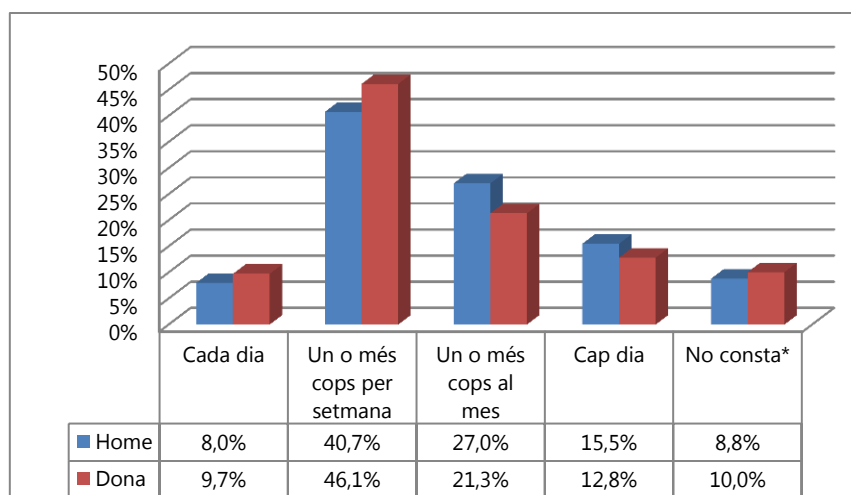
És important apuntar un matís sobre la informació que es presenta, i és que en aquest apartat s'exposen dades de la població en general. Tot i així, hi ha un col·lectiu que, per raons òbvies, mostra dificultats específiques pel que fa a les xarxes interpersonalson: el de les dones immigrantson. Aquestes, per començar, sovint tenen gran part de les seves xarxes personals als païson d'origen, fent difícil que hi puguin recórrer en cas de dificultats o problemes. I alhora, en funció del temps que porten aquí, i de l'arrelament que tingui la seva comunitat d'origen a la ciutat de Barcelona, tenen unes xarxes d'amistat molt diverses. Per tant, solen tenir més dificultats per recórrer a les xarxes personals en cas de tenir un problema.

- **Freqüència amb què es troba amb familiars que no viuen a la llar**

L'enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Barcelona (2011) ha valorat la relació amb les xarxes socials de suport de les persones. Un dels temes que ha estat analitzat és la freqüència amb què barcelonins i barcelonines es troben amb familiars que no viuen a la llar.

Tal com es pot observar, un 46,1% de les dones i un 40,7% dels homes es va trobar amb familiars que no viuen a la llar un o més cops per setmana.

Gràfic 41. Freqüència amb què es va trobar amb familiars que no viuen a la llar durant les darreres quatre setmanes (població de 16 i més anys). 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

El gràfic també mostra com en les franges de més freqüència de visita de familiars (cada dia, o bé un o més cops per setmana) hi ha més dones que homes. En aquestes dues primeres franges es troba el 55,8% de les dones, davant del 48,7% dels homes. En canvi, en les de menys freqüència (un o més cops al mes, o cap dia) hi ha més homes que dones. Això significa que **les dones visiten amb més freqüència els familiars que viuen fora de la llar que els homes**.

- **Freqüència amb què es troba amb amistats que no viuen a la llar**

També s'ha valorat la freqüència amb què s'han trobat amistats que no viuen a la llar. En aquest aspecte hi ha escassa diferència entre sexes, tot i que, **en la freqüència diària, els homes superen en quatre punts les dones**.

Les diferències són molt més marcades entre Barcelona i l'àmbit de Catalunya. S'observa com a Catalunya homes i dones visiten amistats que no viuen a la llar amb el doble de freqüència que a la mitjana de la ciutat de Barcelona. Per tant, el factor geogràfic és molt més determinant que el sexe en la freqüència amb què es veuen les amistats.

Taula 59. Freqüència amb què es va trobar amb amics/gues que no viuen a la llar durant les darreres quatre setmanes (població de 16 i més anys). 2011

	Barcelona			Catalunya		
	Home	Dona	Total	Home	Dona	Total
Cada dia	12,9%	9,3%	11,0%	21,1%	18,0%	19,5%
Un o més cops per setmana	46,1%	47,9%	47,0%	44,5%	43,0%	43,7%
Un o més cops al mes	24,6%	24,8%	24,7%	19,1%	21,1%	20,1%
Cap dia	7,5%	7,9%	7,7%	6,8%	9,6%	8,3%
No consta*	8,9%	10,2%	9,6%	8,5%	8,3%	8,4%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Possibilitat de demanar ajuda a algú que no viu a la llar per fer front a diversos problemes**

Pel que fa a la possibilitat de demanar ajuda a algú que no viu a la llar per fer front a diferents tipus de problemes, no s'han trobat diferències significatives, en termes generals, entre els dos sexes. Cal mencionar, però, que tant homes com dones expressen taxes moderadament altes de dificultat, entre un 6 i un 7 sobre 10 en la valoració de la dificultat per demanar ajuda.²⁸

Seguidament es mostren les taules detallades sobre les preferències de dones i homes a l'hora de demanar ajuda en diferents situacions. En primer lloc es presenta la taula-resum amb els principals resultats i, a continuació, es mostra taules més detallades amb la seva pròpia anàlisi particular.

Taula 60. Principals persones de referència a qui demanar ajuda en diferents tipus de necessitats

	Homes	Dones
Malaltia	Parella 38,5%	Pares 29%
Problemes personals	Altres persones conegudes 38%	Altres persones conegudes 43,6%
Problemes econòmics	Pares 37,6%	Pares 43,3%
Recerca de feina	Persones conegudes 63,8%	Persones conegudes 54,5%

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

Dones i homes prioritzen el mateix tipus de relacions a l'hora de buscar suport per afrontar diferents dificultats, excepte en el cas de malaltia. En aquest cas, els homes recorren principalment a la parella (en un 38,5% dels casos), mentre que les dones recorren principalment al pare o la mare en un 29% dels casos (seguit de prop per la parella amb un 27,9%).

²⁸ Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

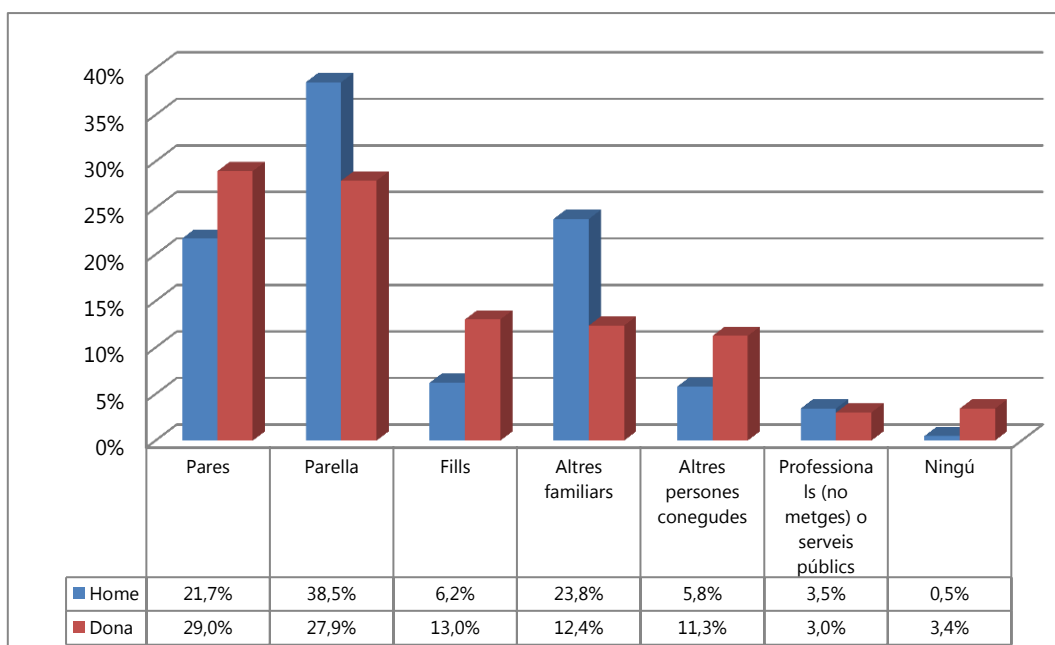
- **Persona/es que no viuen a la llar a qui acudeix prioritàriament en cas de malaltia (excloent metge)**

En cas de malaltia, les dones a qui més recorren és als pares (29%), seguit de la parella (27,9%), mentre que els homes acudeixen majoritàriament a la parella (38,5%) seguit d'altres familiars (23,8%) i, finalment, els pares (21,7%).

En menors proporcions, però, les dones recorren als fills i filles i a persones fora de la família el doble que els homes (13% enfront 6,2% i 11,3% enfront 5,8% respectivament). També cal destacar que les dones no recorren a ningú en el 3,5% dels casos, mentre que tan sols un 0,5% dels homes no ho fa.

Seria interessant poder desglossar dins del terme "pares" utilitzat per l'enquesta, en quina mesura es tracta del pare o de la mare. Normalment, a qui s'acut és a la mare, ja que arran de la socialització diferencial de gènere, tradicionalment les dones han exercit i continuen exercint el rol de cuidadores. Això implicaria el fet que quan les dones estan malaltes recorren a la mare, i els homes a la parella, amb la qual cosa sempre serien dones les persones cuidadores. Tot i així, això no es pot saber a través de l'enquesta, ja que s'utilitza el terme genèric de "pares".

Gràfic 42. Persona/es que no viuen a la llar a qui acudeix prioritàriament en cas de malaltia (excloent metge) (persones de 16 i més anys que han patit aquesta dificultat). 2011.

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Persona/es que no viuen a la llar a qui acudeix prioritàriament en cas de problemes personals**

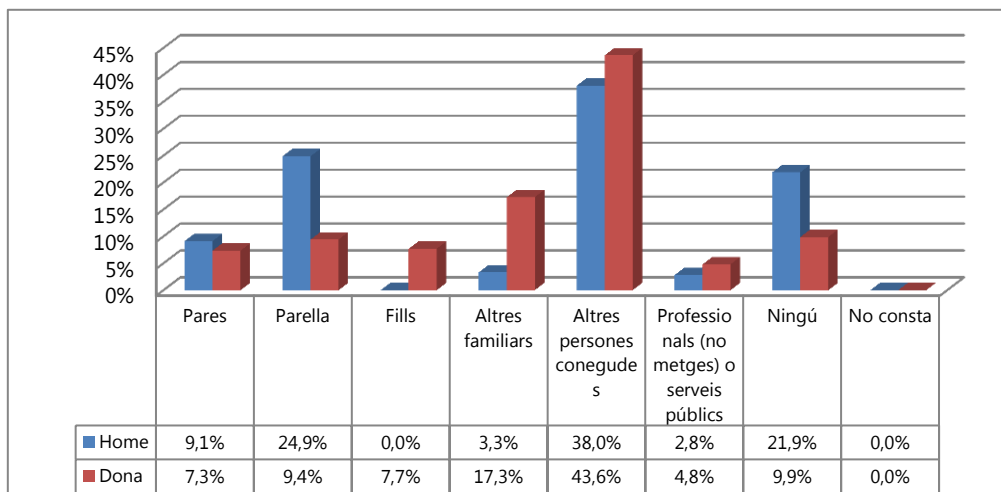
En situacions de problemes personals, els homes recorren principalment a altres persones conegudes (38%), seguit de la parella (24,9%) o de ningú (21,9%). En nivells ja molt més baixos poden també acudir als pares (9,1%), altres familiars (3,3%) o a professionals (2,8%), mentre que mai recorren als fills i filles.

Les dones, per la seva banda, acudeixen principalment a altres persones (43,6%) i a altres familiars (en un 17,3%). De forma molt més minoritària, també poden no acudir a ningú (9,9%), a fills i filles (7,7%) o a pare i mare en un (7,3%). Només un 9,4% de les dones recorre a la parella.

Cal destacar que, tant entre les dones com entre els homes, existeix molt poca cultura de demanar ajut professional, només entre un 4,8% i un 2,8% dels casos.

És rellevant que, en cas de problemes personals, tant homes com dones recorrin a altres persones conegudes abans que a la parella. Això es pot deure al fet que, potser en part, els problemes es relacionin, precisament, amb la parella. També és una dada impactant la baixa proporció de dones que recorre a la parella en cas de problemes personals. I l'última dada destacable és que molts més homes que dones no recorren a ningú quan tenen problemes. Això pot tenir a veure amb el fet que la masculinitat s'ha construït sobre la base de la fortalesa i la distància emocional i que, per tant, socialment no estigui ben vist que un home mostri els seus sentiments (l'única expressió permesa de sentiments és l'agressivitat i la violència, molt més "naturalitzada" dins dels comportaments acceptables dels homes). Les dones, en canvi, han estat educades en l'emotivitat, la sensibilitat i l'empatia, i això fa que sovint tinguin més habilitats relacionals i d'escolta, i que per això estableixin més relacions interpersonals.

Gràfic 43. Persona/es que no viuen a la llar a qui acudeix prioritàriament en cas de problemes personals (persones de 16 i més anys que han patit aquesta dificultat). 2011.

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

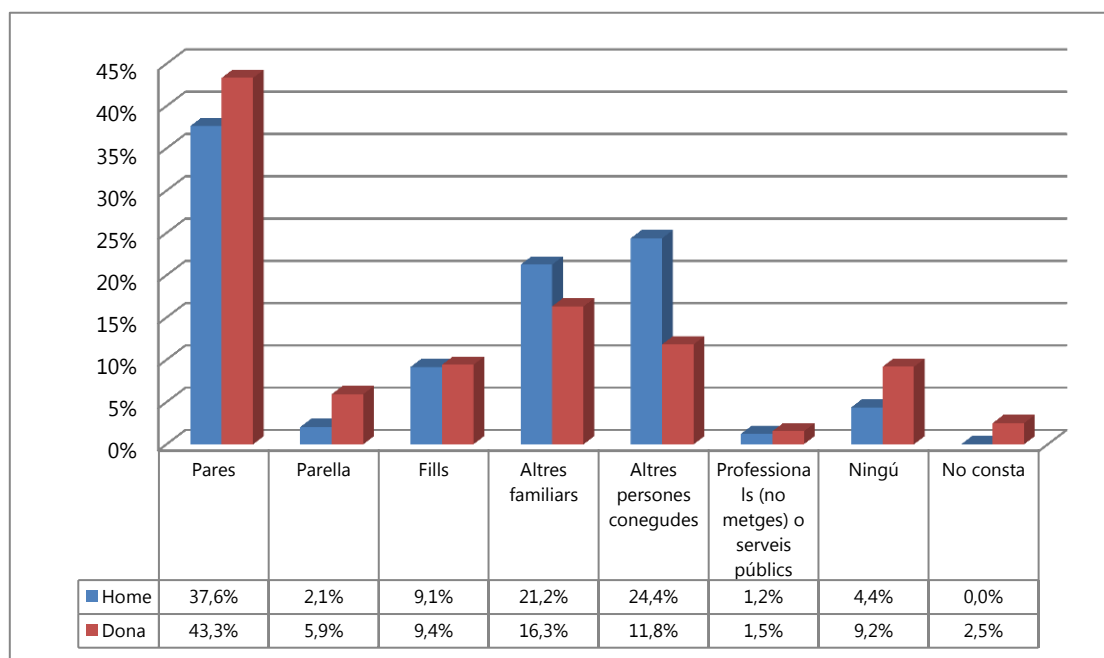
És important destacar en aquest apartat el paper que alguns equipaments municipals juguen a l'hora de contribuir a solucionar, o com a mínim a fer més portables, els problemes personals de les dones. En aquest cas, les dones dels grups de discussió que s'han creat per a l'elaboració d'aquest informe, han manifestat amb unanimitat el valor dels Punts d'Informació i Atenció a les Dones, tant pels serveis que ofereixen a les dones de Barcelona, com pels recursos d'ajuda psicològica o jurídica, els tallers que s'hi fan, i també la possibilitat que brinden a les dones de trobar-se amb altres dones.

- **Persona/es que no viuen a la llar a qui acudeix prioritàriament en cas de manca de recursos econòmics**

Quan es tracta d'un problema de falta de recursos econòmics, tant homes com dones recorren principalment a pares i mares: els homes en un 37,6% dels casos, mentre que les dones gairebé en uns 6 punts percentuals més (43,3%). També coincideixen en el bloc de la segona i tercera opció: altres persones conegudes (24,4%) i altres familiars (21,2%) en el cas dels homes, i altres familiars (16,3%) i altres persones conegudes (11,8%) en el cas de les dones.

Cal destacar les diferències en l'opció de no acudir a ningú, en la qual les dones s'aproximen al 10% mentre que els homes se situen al voltant del 4,5%; i en l'opció d'acudir a la parella, en la qual les dones gairebé tripliquen els homes: 5,9% davant del 2,1%.

Gràfic 44. Persona/es que no viuen a la llar a qui acudeix prioritàriament en cas de manca de recursos econòmics (persones de 16 i més anys que han patit aquesta dificultat). 2011

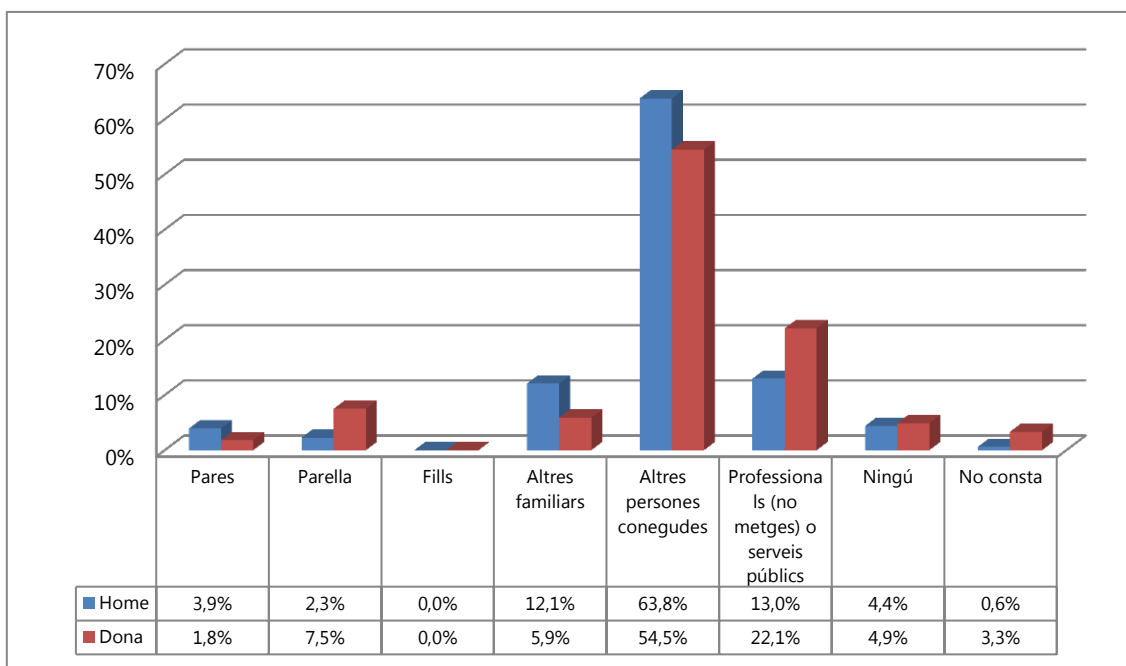
Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Persona/es que no viuen a la llar a qui acudeix prioritàment en cas de recerca de feina**

En el cas de la recerca de feina, tant homes com dones recorren principalment a persones conegudes (63,8% dels homes i 54,5% de les dones). Sembla però, que els homes utilitzen més la xarxa social de suport que les dones per a aquestes qüestions, ja que acudeixen en un 10% més dels casos a persones conegudes fora de la família. D'altra banda, aquests 10 punts percentuals de diferència es decanten cap a les dones en l'ús de serveis professionals o serveis públics de recerca de feina (22,1% davant del 13% dels homes). Els homes gairebé recorren per igual a aquesta opció com ho fan a altres familiars (12,1% davant del 5,9% de les dones). La resta d'opcions són molt minoritàries en ambdós casos.

Per tant, **és la xarxa personal extensa la que més facilita tant a homes com a dones poder trobar feina.**

Gràfic 45. Persona/es que no viuen a la llar a qui acudeix prioritàment en cas de recerca de feina segons sexe (persones de 16 i més anys que han patit aquesta dificultat). 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

10. SALUT

El coneixement de l'estat de salut de la població i la identificació de les seves necessitats i de les seves demandes en relació a aquesta qüestió són elements que han de ser presents en el disseny de les polítiques públiques, el programes i els serveis sanitaris. Malgrat això, fins fa pocs anys aquest coneixement ha estat exempt de l'anàlisi crítica que permet visibilitzar els problemes de salut que afecten dones i homes de forma diferenciada. **El fet de comptar amb l'home com a subjecte referent d'universalitat, ha propiciat que la investigació i l'assistència biomèdica patissin un biaix de gènere.** Durant anys les dones han estat excloses de nombroses cohorts en estudis d'investigació, no s'han creat metodologies específiques per investigar la seva morbiditat ni la formació del personal mèdic ha estat enfocada cap a les patologies predominants entre el sexe femení. Això està canviant. Però **encara avui dia es requereix un sobre esforç per elaborar una ciència sistematitzada que permeti apreciar la diferent expressió de la simptomatologia d'algunes malalties segons el sexe de les persones.**

D'altra banda, cal tenir en compte que l'estat de salut és el resultat d'un complex interactiu de forces biològiques, fisiològiques, psicològiques, socials i culturals. Les diferències de gènere en salut són paradoxals: les dones tenen un estat de salut pitjor però viuen més que els homes. Al llarg de la seva vida les dones experimenten més malalties no mortals, mentre que els homes desenvolupen més malalties mortals. Per analitzar aquestes desigualtats és imprescindible superar la concepció estrictament biomèdica de la salut per incloure metodologies d'investigació que incorporin una perspectiva més contextual. **Aplicar l'enfocament de gènere a l'àmbit de la salut significa investigar noves explicacions i alternatives a processos de salut i malaltia que no obviïn la poderosa influència de pertànyer a un sexe determinat com a element generador de desigualtats.**

- **Esperança de vida en néixer**

Les dones tenen una esperança de vida superior a la dels homes. Aquest és un tret comú en els països amb economies desenvolupades, on la incidència de la mortalitat vinculada al part està pràcticament eradicada. Aquesta dada té una explicació de tipus biològic, derivada del fet que al llarg de la vida els homes desenvolupen més malalties mortals, i una explicació de tipus cultural, ja que algunes d'aquestes malalties, així com una part important dels accidents de trànsit²⁹ i de les morts violentes en general, són la conseqüència directa d'unes conductes de risc molt més esteses entre la població masculina.

D'altra banda, la comparativa entre els districtes de la ciutat permet comprovar que **existeix una relació entre el nivell de renda disponible i l'esperança de vida.** Així, els dos districtes amb la renda per càpita més alta, Sarrià-Sant Gervasi i Les Corts, són també els que tenen les taxes d'esperança de vida més elevada. **Encara que més subtil, s'observa també una relació entre la renda disponible i la diferència quant a esperança de vida entre dones i homes.** Novament, Sarrià-Sant Gervasi i les Corts se situen entre els districtes on aquesta diferència és inferior, mentre que Nou Barris, el districte amb el nivell de renda familiar disponible per càpita més baix de la ciutat, presenta la desigualtat entre sexes més accentuada.

Taula 61. Esperança de vida en néixer per districtes i sexe. Barcelona, 2010.

Districtes	TOTAL	Homes	Dones
BARCELONA	82,8	79,3	85,9
1. Ciutat Vella	79,5	75,8	83,6
2. Eixample	83,2	79,8	85,9
3. Sants-Montjuïc	83,0	79,7	85,9
4. Les Corts	83,9	81,0	86,5
5. Sarrià-Sant Gervasi	84,3	81,1	86,8
6. Gràcia	82,8	79,6	85,5
7. Horta-Guinardó	82,5	78,6	86,1
8. Nou Barris	82,3	78,3	86,0
9. Sant Andreu	83,7	80,1	86,9
10. Sant Martí	82,9	79,9	85,6

Fonts: Agència de Salut Pública de Barcelona i Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

- **Mortalitat**

D'acord amb l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), l'any 2010 **la taxa bruta de mortalitat és més alta pels homes.** Això lliga amb les dades analitzades al primer capítol, sobre el perfil sociodemogràfic de la població, on s'ha exposat que, malgrat que neixen més nens que

²⁹ Segons dades de la Guàrdia Urbana de Barcelona, l'any 2011 hi ha hagut 10.239 persones lesionades per un accident de trànsit, de les quals 6.359 han estat homes i 3.880 dones. Hi ha hagut 31 persones que han mort, de les quals 24 eren homes i 7 dones.

nenes, l'esperança de vida de les dones és superior, la qual cosa està lligada al fet que la taxa de mortalitat és més elevada entre els homes.

Pel que fa a les principals causes de mortalitat prematura, l'ASPB informa que **entre els homes, la primera causa en 2010 era el càncer de pulmó, seguit de malalties isquèmiques del cor i, en tercer lloc, el suïcidi. Entre les dones, la primera era el càncer de mama, la segona el càncer de pulmó i la tercera, el càncer de còlon.**

Taula 62. Taxa bruta de mortalitat. Barcelona, 2010.

	Homes	Dones
Taxa bruta de mortalitat (1)	970,1	921,1

(1) Taxes per 100.000 habitants

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del registre de Mortalitat de Barcelona. Agència de Salut Pública de Barcelona.

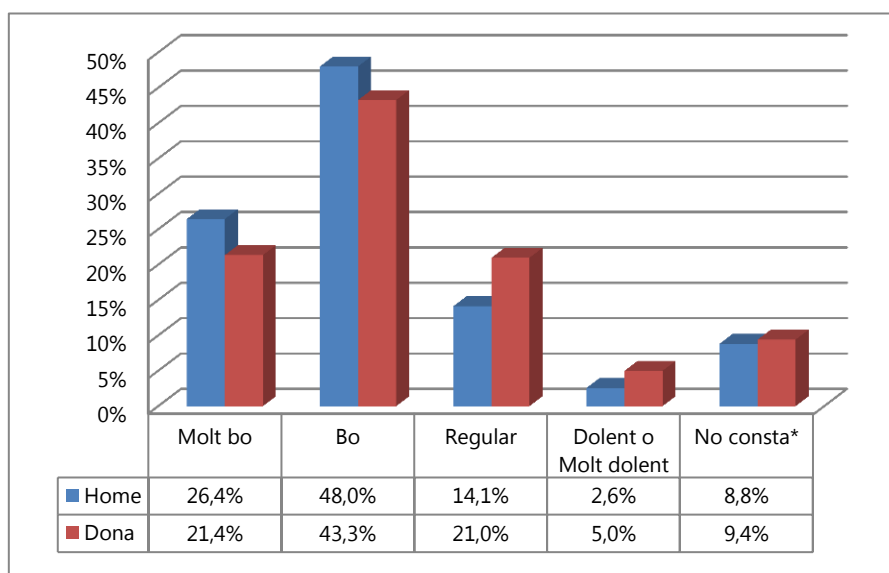
- **Valoració de l'estat de salut**

La valoració de l'estat de salut és una percepció subjectiva, de manera que es tracta d'un paràmetre especialment sensible als factors culturals i psicosocials. La forma com cada sexe percep la seva salut no només està condicionada pel seu benestar real, sinó també pel valor assignat, els estereotips i les creences al voltant de la mateixa. Per això, resulta fonamental analitzar aquesta variable des de la perspectiva de la interrelació entre una dimensió individual i una dimensió social o cultural.

La major part de la població fa una valoració moderadament positiva del seu estat de salut. Però mentre que en les categories superiors (estat de salut bo o molt bo) predominen els homes, les dones són majoria entre les persones que consideren que el seu estat de salut és regular, i pràcticament dupliquen els homes entre els individus que el qualifiquen de dolent o molt dolent. Aquesta dada es correspon amb el fet que les dones, malgrat una mortalitat inferior als homes, presenten una taxa de morbiditat (freqüència d'emmalaltir) més elevada.

Des del punt de vista del gènere, un condicionant fonamental de la diferent valoració de l'estat de salut continua sent la divisió sexual del treball. La falta de serveis públics per cobrir les necessitats de cura, les dificultats per poder compaginar les obligacions domèstiques i familiars amb el desenvolupament d'una carrera professional satisfactòria, l'escassa valoració social del paper de la mestressa de casa i la manca de coresponsabilitat dins de la llar, són factors que tenen una repercussió específica sobre la salut física i psíquica de les dones.

Gràfic 46. Valoració de l'estat de salut (població de 16 anys i més). 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011.

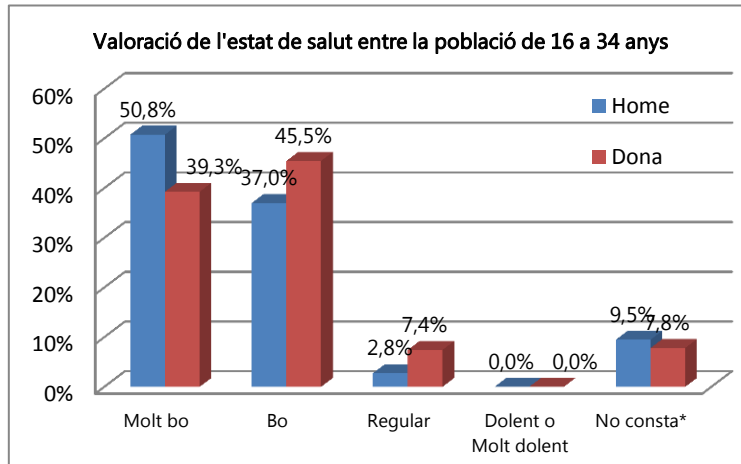
La valoració de la salut, però, és molt diferent entre les dones en funció de l'edat, el territori i la classe social, tal com mostren les dades a continuació.

Valoració de l'estat de salut segons edat

L'edat, per raons evidents, té una incidència clau en l'estat de salut de les persones. Però més enllà dels factors associats a l'envelliment, hi ha alguns trets diferencials entre dones i homes que es relacionen amb l'evolució dels rols masculí i femení al llarg de la vida.

En general, les persones joves valoren el seu estat de salut de forma positiva. En aquesta etapa el sexe no determina diferències importants. Tot i així, la major part dels homes consideren que gaudeixen d'una salut molt bona, davant d'una majoria de dones que rebaixen aquesta categoria a un bon estat de salut.

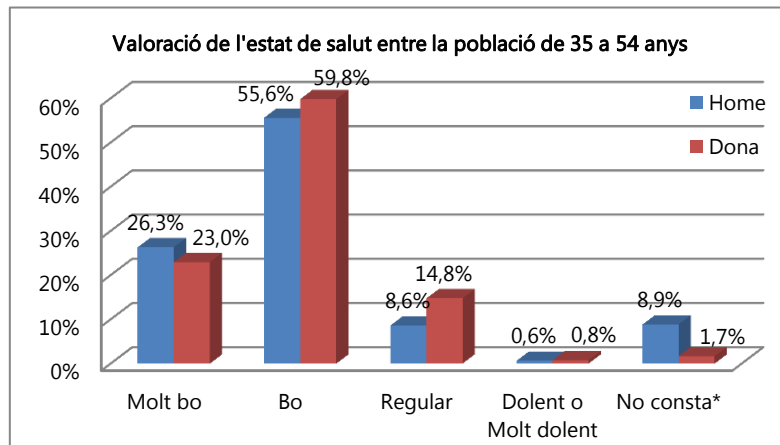
Gràfics 47. Valoració de l'estat de salut segons edat (població entre 16 i 34 anys). 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011.

A partir dels 35 anys la percepció de l'estat de salut continua sent positiva, encara que menys optimista que en la franja d'edat anterior. **Homes i dones coincideixen en afirmar majoritàriament que la seva salut és bona.** Les diferències per sexe són pràcticament imperceptibles en les categories superiors. Malgrat això, continua sent més alt el nombre d'homes que de dones que qualifica el seu estat de salut com molt bo, mentre que les dones tendeixen a qualificar-lo de bo i es duplica el percentatge (14,8% davant d'un 7,4% en l'etapa anterior) que afirma tenir una salut regular. Aquesta franja d'edat acostuma a coincidir amb la presència de criatures i/o adolescents, i de persones grans amb diferents nivells de dependència dins de la família, un període en el qual és freqüent que les dones assumeixin una sobrecàrrega de feina proporcionalment més elevada.

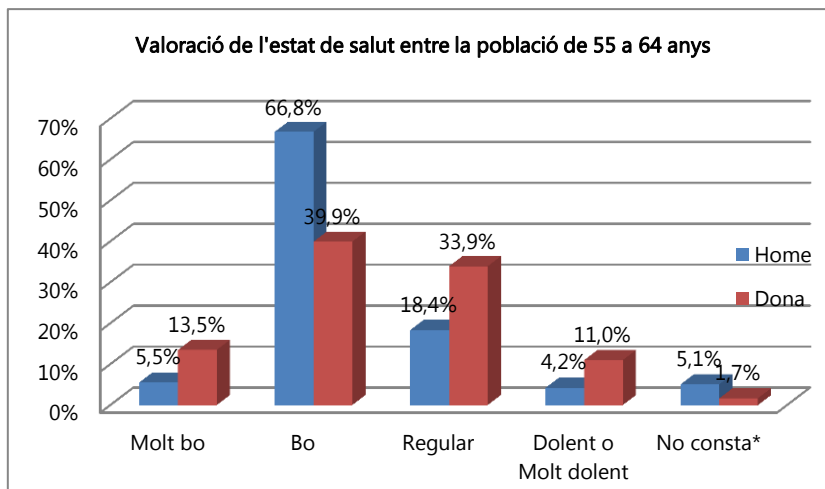
Gràfics 48. Valoració de l'estat de salut segons edat (població entre 35 i 54 anys). 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011.

És a partir dels 55 anys quan es produeixen els canvis més rellevants. Descendeix dràsticament el nombre de persones que afirma tenir una salut molt bona i pràcticament s'equipara amb el nombre de les persones situades a l'extrem contrari. També en aquesta franja el sexe comença a jugar un paper important. Per primer cop les dones superen als homes en la valoració més positiva, malgrat ser també majoria entre les persones que defineixen el seu estat de salut com dolent o molt dolent. La major part de la població es concentra en les dues categories intermèdies. Tot i així, una aclaparadora majoria d'homes afirma tenir un bon estat de salut, mentre que entre les dones aquesta valoració es reparteix a parts pràcticament iguals amb la categoria immediatament inferior.

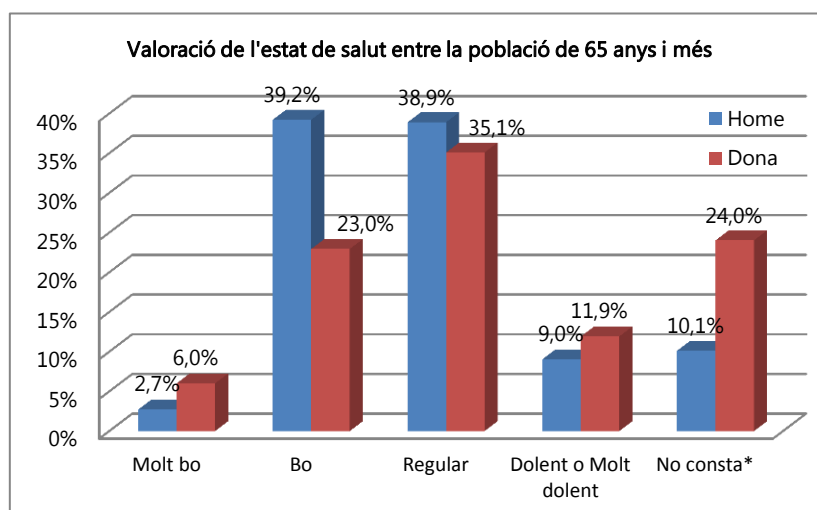
Gràfics 49. Valoració de l'estat de salut segons edat (població entre 55 i 64 anys). 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011.

A partir dels 65 anys s'accentuen les tendències observades en l'etapa anterior. El tret més destacat és que les dones superen els homes en les categories més extremes, mentre que en les categories intermèdies, que concentren la major part de la població, els homes tenen una percepció subjectiva del seu estat de salut clarament superior.

Gràfics 50. Valoració de l'estat de salut segons edat (població de 65 anys i més). 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011.

Valoració de l'estat de salut segons territori

La salut també pot estar influenciada per factors ambientals, part dels quals vénen determinats pel territori on es viu. De fet, com s'observa a continuació, hi ha certes diferències en la percepció de la pròpia salut en funció de l'anàlisi territorial:

Taula 63. Valoració de l'estat de salut percebut en els darrers 12 mesos (població de 16 anys i més). 2009

	Barcelona	Catalunya	Espanya
TOTAL			
Molt bo / Bo	72,3	74,2	70,9
Regular	19,9	17,6	20,3
Dolent / Molt dolent	7,8	8,1	8,9
Homes			
Molt bo / Bo	75,9	78,3	75,8
Regular	16,3	14,6	17,7
Dolent / Molt dolent	7,8	7,1	6,5
Dones			
Molt bo / Bo	69,4	70,3	66,1
Regular	22,8	20,5	22,8
Dolent / Molt dolent	7,8	9,2	11,1

Fonts: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona / Fitxer de microdades de l'Enquesta Europea de Salut a Espanya. INE

Una aproximació des de la perspectiva territorial posa de manifest que la població de Catalunya fa una valoració del seu estat de salut globalment més positiva que la població de la ciutat de Barcelona i, especialment, que la del conjunt de la resta d'Espanya. Tot i així, les desigualtats

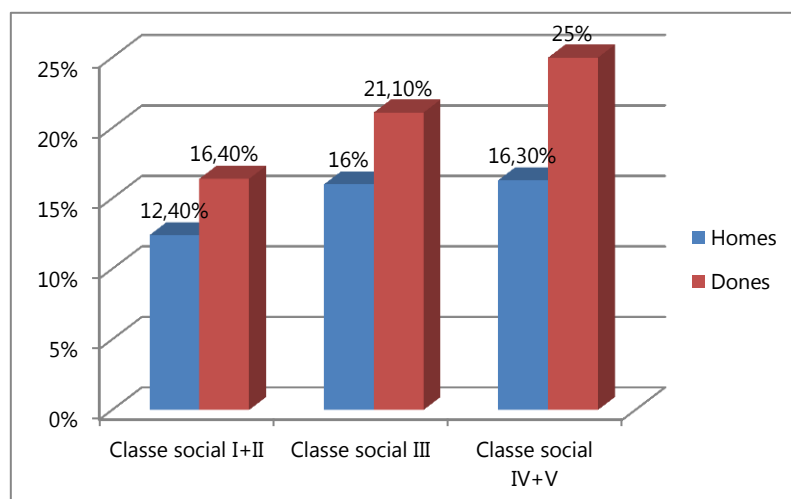
entre dones i homes es reproduïxen de forma generalitzada. Pel que fa a la diferència per sexes, **Barcelona presenta la taxa més igualitària, seguida de Catalunya i de la resta d'Espanya.**

Valoració de l'estat de salut segons la classe social

Un altre factor determinant per a la percepció de la pròpia salut és la classe social. L'Enquesta de Salut de Barcelona 2011 (ASPB) ha analitzat de manera concreta la mala salut autopercebuda en funció de les classes socials (agrupades a partir de la categoria ocupacional) per homes i dones:

La taula revela dues informacions molt clares: La primera és que **les persones de classe desafavorida tenen pitjor valoració de la seva salut que les de classe afavorida. La segona és que, sistemàticament, a totes les classes socials, les dones presenten pitjor valoració de la seva salut que els homes.** Això fa que les dones de classe desafavorida tinguin la pitjor salut autopercebuda de tots els col·lectius.

Gràfic 51. Mala salut autopercebuda segons classe social. 2011.

Nota: La classe I és la més afavorida i la classe V la més desafavorida.
Font: Elaboració pròpia a través de dades de l'enquesta de salut de Barcelona, 2011.

- **Malalties cròniques**

Les malalties cròniques són un indicador important de la salut de les persones, en tant que condicionen de manera important les condicions de vida de les persones que les pateixen.

Taula 64. Malaltia o problema de salut crònic o de llarga durada (població de 16 anys i més).
2009.

	Barcelona	Catalunya	Espanya
TOTAL			
Sí	49,3	46,3	51,2
No	50,7	53,6	48,7
Homes			
Sí	41,2	40,5	46,5
No	58,8	59,4	53,5
Dones			
Sí	56,0	51,8	55,8
No	44,0	48,1	44,1

Fonts: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona / Fitxer de microdades de l'Enquesta Europea de Salut a Espanya. INE Elaboració pròpia

Les dades relatives al patiment de malalties cròniques o problemes de salut de llarga durada confirmen la mateixa situació que s'ha pogut veure en l'apartat anterior. **Les dones són més propenses a patir aquest tipus de malalties.** Des del punt de vista territorial, les malalties cròniques tenen menys incidència a Catalunya que a Barcelona i, especialment, que al conjunt d'Espanya.

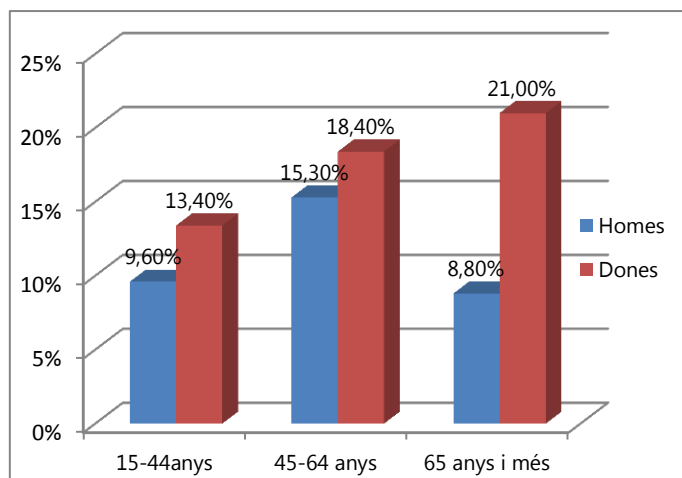
En l'anàlisi d'aquestes dades és fonamental tenir present l'existència d'un possible biaix de gènere. El consum de medicaments associats a malestars crònics mostra pautes molt diferents. Mentre que entre les persones consumidores de fàrmacs destinats al control de la diabetis i a la prevenció de les malalties del cor predominen els homes, entre les dones es dispara el consum de somnífers, tranquil·litzants i sedants, antidepressius i vitamines i minerals. Les primeres són malalties que, a més de relacionar-se amb els condicionants de tipus biològic, es relacionen principalment amb uns determinats hàbits. Per contra, els malestars que afecten especialment les dones acostumen a estar fortament condicionats per aspectes ambientals. És a dir, són malestars que, com l'esgotament o la depressió, amb molta freqüència venen desencadenats o es veuen agreujats per un component associat al rol social. I això mateix han confirmat les dones que han participat en els grups de discussió: moltes d'elles afirmen passar o haver passat períodes d'ansietat, sovint vinculats a situacions familiars o laborals.

Aquestes hipòtesis es confirmen amb les dades que es presenten tot seguit.

- **Salut mental**

L'Enquesta de salut de Barcelona 2011 (ASPB) valora la salut mental de la població adulta a través de preguntes que mesuren el risc de patiment psicològic i que es poden interpretar com una mesura global de l'estat psicològic de la població.

Taula 52. Risc de patiment psicològic segons els grups d'edat. 2011.

Font: Elaboració pròpia a través de dades de l'enquesta de salut de Barcelona, 2011.

Aquesta taula presenta informació de diferents nivells. La més important és que **en totes les franges d'edat les dones tenen un risc de patiment psicològic molt superior als homes**. La segona és que, **a mesura que avancen en edat, augmenta entre les dones el risc de patiment psicològic**. En canvi, el risc pels homes és relativament alt en la franja de 45 a 64 anys, però en la resta és baix. La diferència més gran entre homes i dones pel que fa al risc de patiment psicològic se situa en la franja de més de 65 anys, on les dones tenen quasi el triple de risc que els homes de patiment psicològic.

- **Discapacitat**

La prevalença de les situacions de discapacitat té una forta relació amb l'edat. Encara que l'augment de les taxes de prevalença és continu al llarg de la vida, és a partir dels 50 anys, i molt especialment dels 65 anys, quan l'increment s'accelera de forma notable³⁰. Aquest és un dels criteris que influeixen en el progressiu augment del percentatge de dones, que a partir de l'any 2002 supera per primer cop el dels homes, parcialment com a conseqüència de l'envelliment de la població sumat a una taxa de mortalitat femenina inferior.

Però la causa principal de l'evolució desigual per sexes té a veure amb la incorporació massiva de les dones al mercat laboral. Aquest fenomen està relacionat amb el trencament de l'esfera domèstica com a àmbit pròpiament femení, i el consegüent accés de les dones a una sèrie de drets derivats de la seva participació en l'esfera pública. **En el cas de les dones amb discapacitat, la possibilitat de beneficiar-se dels ajuts i les prestacions reconeguts per la Llei d'Integració**

³⁰García Díaz, Nicolás (2002). *La discapacidad en cifras*. Madrid: IMSERSO. MTAS

Social dels Minusvàlids (LISMI), aprovada el 1982, determina un augment de l'interès per obtenir el reconeixement oficial de la seva discapacitat.

Així doncs, en l'actualitat les taxes d'homes i dones amb discapacitat mantenen una proporcionalitat per sexe molt similar a la població masculina i femenina general.

Taula 65. Persones reconegudes legalment com a discapacitades. 1998-2011

	Absoluts				Percentatges		
	Total	Homes	Dones		Total	Homes	Dones
1998	56,028	29,059	26,969	1998	100,0	51,9	48,1
1999	60,537	31,254	29,283	1999	100,0	51,6	48,4
2000	67,661	34,57	33,091	2000	100,0	51,1	48,9
2001	74,458	37,584	36,874	2001	100,0	50,5	49,5
2002	79,16	39,469	39,691	2002	100,0	49,9	50,1
2003	85,334	42,228	43,106	2003	100,0	49,5	50,5
2004	93,128	45,687	47,441	2004	100,0	49,1	50,9
2005	99,325	48,402	50,923	2005	100,0	48,7	51,3
2006	106,274	51,48	54,794	2006	100,0	48,4	51,6
2007	106,399	50,894	55,505	2007	100,0	47,8	52,2
2008	112,169	53,459	58,71	2008	100,0	47,7	52,3
2009	109,563	51,644	57,919	2009	100,0	47,1	52,9
2010	112,875	53,069	59,806	2010	100,0	47,0	53,0
2011	118,004	55,17	62,834	2011	100,0	46,8	53,2

Fonts: Departament d'Estadística i Departament de Recerca i Coneixement. Àrea Qualitat de Vida, Igualtat i Esports. Ajuntament de Barcelona. Anys: 1998-2011

- **Dificultats de mobilitat**

La salut també té implicacions en les possibilitats i en les dificultats de mobilitat i de tenir cura d'un/a mateixa.

Les dones tenen més dificultats que els homes per a la realització de les principals activitats quotidianes, especialment per sortir al carrer i per baixar o pujar escales. L'explicació més evident és que la mortalitat masculina, més elevada que la femenina, fa que entre la població d'edat més avançada hi predominin les dones.

Taula 66. Dificultat per realitzar activitats quotidianes (població de 16 anys i més). 2011.

Grau de dificultat	Sortir al carrer		Baixar o pujar escales		Moure's dins de casa		Vestir-se i rentar-se	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Cap dificultat	93,3	86,5	90,8	83,9	96,4	91,6	95,6	92,6
Té dificultats o no pot fer-ho	6,3	13,5	8,8	16,1	3,6	8,4	4,0	7,4
No consta	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0
Total	100	100	100	100	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011.

Aquestes dades es veuen complementades amb les de l'Enquesta de salut de Barcelona, 2011 (ASPB):

Taula 67. Indicadors seleccionats de restricció funcional. 2011

	Homes	Dones
Restricció aguda de l'activitat	8,4%	12,6%
Restricció crònica de l'activitat	11,1%	15,4%
Patiment d'alguna limitació greu (població >14 anys)	14,8%	20,8%
Patiment d'alguna limitació greu (població >74 anys)	51,1%	62,9%

Font: Enquesta de salut de Barcelona 2011

Els indicadors seleccionats de restricció funcional mostren com en tots els casos les restriccions i els patiments són superiors per a les dones que per als homes: **elles tenen una restricció de l'activitat aguda superior, una restricció crònica de l'activitat superior, i pateixen limitacions greus en major mesura i independentment de l'edat que els homes.**

- **Salut sexual i reproductiva**

En aquest apartat s'analitzen dues qüestions diferenciades en relació amb la salut sexual i reproductiva. La primera fa referència a la interrupció voluntària de l'embaràs. La segona es basa en dades sobre malalties de transmissió sexual.

Interrupcions voluntàries de l'embaràs

Un acte mèdic diferencial en l'àmbit del gènere és, per raons òbvies, la interrupció voluntària de l'embaràs (IVE). Les dades sobre IVE en termes de sexe i edat són les següents:

Taula 68. Interrupcions voluntàries de l'embaràs de residents a Barcelona per edat i setmanes de gestació. 2006-2010.

	2006	2007	2008	2009	2010
Edat de la mare					
Total	5,683	6,286	7,219	6,908	6,8
<15 anys	14	64	65	21	11
15-19 anys	557	636	621	590	652
20-24 anys	1,332	1,492	1,791	1,549	1,464
25-29 anys	1,616	1,745	1,952	1,802	1,720
30-34 anys	1,139	1,272	1,538	1,574	1,521
35-39 anys	744	766	894	982	1,025
40-44 anys	268	290	335	356	376
>45 anys	13	21	23	34	31
Setmanes de gestació					
Total	5,683	6,286	7,219	6,908	6,800

1-8 setmanes	3,667	4,041	4,809	4,929	4,934
9-12 setmanes	1,458	1,626	1,836	1,477	1,400
13-16 setmanes	296	342	327	308	309
17-22 setmanes	252	271	238	192	155
No consta	10	6	9	2	2

Fonts: Agència de Salut Pública. Consorci Sanitari de Barcelona / Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona / Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. Elaboració: Agència de Salut Pública de Barcelona. Anys: 2006-2010.

Durant el període reflectit a la taula és vigent la Llei Orgànica 9/1985, que permet la interrupció voluntària de l'embaràs (IVE) en tres supòsits: risc greu per a la salut física o psíquica de la mare (supòsit terapèutic), violació (supòsit criminològic) i malformacions en el fetus (supòsit eugenèsic). Segons aquesta llei, la dona gestant pot interrompre l'embaràs durant les 12 primeres setmanes en el cas criminològic, durant les 22 primeres setmanes en l'eugenèsic, i en qualsevol moment de l'embaràs en el cas terapèutic.

Les dades mostren un descens del nombre d'interrupcions voluntàries a partir de l'any 2009, després d'un increment continuat des del 2006. Tot i que la franja d'edat dels 25 als 29 anys es manté constant com aquella en la qual més dones opten per sotmetre's a una IVE, en els darrers anys s'observa un desplaçament cap a edats més avançades. Des del 2008, el nombre de dones que prenen aquesta decisió entre els 35 i els 44 anys augmenta en detriment d'aquelles que ho fan en edats inferiors.

Pel que fa a les setmanes de gestació, des de l'any 2009 només augmenten les IVE en la franja compresa entre 1-8 setmanes d'embaràs i ho fa de manera molt lleu. A la resta de franges es manté un descens constant.

Malalties de transmissió sexual

L'any 2011 s'han detectat 400 noves infeccions per VIH. El 93,1% de persones que han estat diagnosticades per primera vegada com infectades per VIH a Barcelona són homes entre 17 i 79 anys. Per tant, només el 6,9% de les persones que s'han infectat han estat dones. Tal com diu l'estudi de "La salut a Barcelona 2011" (ASPB): "la via de transmissió més freqüent en els homes han estat les relacions homosexuals (HSH), seguides de les heterosexuals (HTS), amb el 81,3% (251) i 13,6% (42) dels casos, respectivament. En les dones, les relacions HTS han estat la via més freqüent (95,6%)".

Pel que fa a altres malalties de transmissió sexual, el mateix estudi apunta que l'any 2011 s'han detectat 396 casos de sífilis infecciosa. El 89,9% dels casos són homes entre 16 i 85 anys. Hi ha hagut 280 casos d'infecció gonocòccia, i en aquest cas, el 84,1% dels infectats han estat homes. I per últim, s'han donat 82 casos de limfogranuloma veneri, dels quals el 96,3% han estat homes. En totes aquestes malalties, el col·lectiu més afectat per les infeccions han estat els homes homosexuals.

Així doncs **les dades mostren que, pel que fa a les malalties de transmissió sexual, la major part de les persones infectades han estat homes i que només una minoria són dones.** Aquesta qüestió també pot estar relacionada amb la socialització diferencial de gènere i la consegüent aversió al risc, ja que mentre que les dones són educades amb més freqüència en la por i la prudència, els homes ho són sovint en l'atreviment i en no tenir por al risc.

11. ESPORT

L'esport ha estat tradicionalment un àmbit d'activitat masculí. Ja fa temps, però, que la dona s'ha anat incorporant a la pràctica esportiva en tots els nivells, des de l'àmbit personal i amateur, fins a l'esport d'elit. Tot i aquests avenços, les diferències amb els homes continuen sent importants. Encara avui dia queda molt camí per recórrer en l'equiparació i reconeixement de l'esport femení amb el masculí, i en el reconeixement d'activitats esportives que tradicionalment s'han associat a la feminitat. Entre d'altres, continuen destacant certes discriminacions de gènere principals en el món de l'esport:

1. **L'esport masculí gaudeix de molta més valoració social, reconeixement i visibilitat que el femení.** Els esports femenins i/o feminitzats gaudeixen, per contra, d'escassa valoració social (el que fa que quan es trasllada a nivell d'elit, també tinguin remuneracions més baixes).
2. A la vegada, es dona una segregació horitzontal en la pràctica esportiva, donada la **diferenciació d'esports considerats en l'imaginari col·lectiu com a masculins o femenins.**
3. A més a més, **quan les dones s'insereixen en pràctiques esportives masculines, no ho fan de ple dret.**

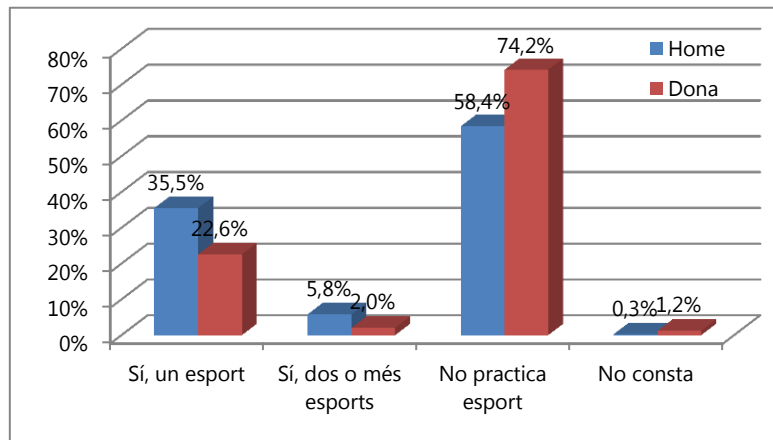
Al llarg d'aquest capítol es recull informació sobre la pràctica esportiva general d'homes i dones: si practiquen o no esport, i quants esports practiquen. S'analitza també la situació entre la població jove de la ciutat, analitzant les dades sobre la participació segregada per sexe en els jocs esportius escolars organitzats pel Consell de l'Esport Escolar de Barcelona. Es duu a terme una anàlisi detallada en relació al tipus d'activitats esportives en què participen més els joves i les joves. Per últim, s'aporten dades de la participació en curses esportives populars per part de les dones de Barcelona, i l'evolució de la seva participació en els darrers anys.

- **Pràctiques esportives principals**

Les dades mostren que, en general, la pràctica de l'esport no està generalitzada, ja que el 66,3% de la població no realitza cap pràctica esportiva. Per sexes, **les dones són qui menys esports practiquen, tan sols un 24,6% de les dones declaren practicar-ne algun**; és a dir, no arriba a una quarta part les dones que afirmen practicar esport. En els homes la proporció augmenta fins al 41,3%. **Per tant, l'esport continua sent una activitat principalment masculina.**

Les dones que han participat en els grups de discussió del present estudi han destacat motius pels quals practiquen o no practiquen esport. Un dels límits que assenyalen és el preu de les instal·lacions esportives. Alhora, algunes d'elles afirmen que hi ha poca informació sobre les possibilitats esportives de la ciutat. Tot i així, aquesta darrera resposta no és compartida per totes elles. Hi ha dones, sobretot les dones grans, que destaquen que tenen molta oferta esportiva al seu abast, amb molt bones instal·lacions. Una de les potencialitats més grans que han destacat les dones ha estat l'existència d'espais a l'aire lliure molt ben condicionats on poder practicar esports.

Gràfic 53. Practica algun esport actualment (població de 16 anys i més). 2011

Font: Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Participants en els jocs esportius escolars**

Una primera dada disponible, i que a més està disponible de manera longitudinal, és la relativa a la participació per sexe en els jocs esportius escolars.

Taula 69. Participants en els jocs esportius escolars. Cursos 2008-2012

	2007/08		2008/09		2009/10		2010/11		2011/2012	
Nois	20454	68,16%	19513	66,37%	19965	65,80%	21.138	63,90%	22.475	63,30%
Noies	9553	31,84%	9888	33,63%	10376	34,20%	11.942	36,10%	13.030	36,70%

Font: Consell de l'Esport Escolar de Barcelona CEEB. Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona 2013 (Cap. 7 — Esports). Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Des d'una perspectiva temporal, les dades conviden lleugerament a l'optimisme, ja que **les distàncies entre la participació de nois i noies van disminuint progressivament**. Si bé entre els anys 2007/2008 del total de participants només el 31,84% n'eren dones, aquesta proporció puja al 36,7% per al període 2011/2012. **Tot i així, encara els anys 2011-2012 la proporció de nois que participen és molt superior a la de noies: les noies representen poc més d'un terç de les participants dels jocs esportius escolars; els nois, els dos terços restants.**

- **Participació, promoció i activitats esportives organitzades o promogudes per l'Institut Barcelona Esports**

En aquest apartat s'analitza el tipus d'activitat dut a terme a l'Institut Barcelona Esports. L'interès se centrarà en el percentatge de nois i noies que participen en esports típicament masculins (és a dir, aquells en els quals han participat majoritàriament homes), en esports típicament femenins i, finalment, en esports amb més paritat quant a la participació.

Una primera qüestió destacable, i que es relaciona amb les dades oferides a l'apartat anterior, és que, tenint en compte que aquestes activitats són de caràcter voluntari, i que es realitzen fora de l'horari escolar, sembla clara que la motivació per fer esport entre el jovent en edat escolar és majoritàriament masculina, i que es produeix una segregació molt clara entre activitats gairebé exclusivament masculines i d'altres gairebé exclusivament femenines.

La taula mostra com **la gran majoria de persones que participen en activitats tradicionalment realitzades per les dones són, precisament, dones. Concretament, un 92,37% de les participants en jocs esportius típicament femenins són dones.**

Taula 70. Esports amb participació majoritària de noies als jocs esportius escolars. 2011-2012

	Nois	%	Noies	%	Total
Gimnàstica artística	0	0,00%	175	100,00%	175
Gimnàstica estètica de grup	0	0,00%	96	100,00%	96
Gimnàstica rítmica	1	0,16%	643	99,84%	644
Natació sincronitzada	1	0,28%	352	99,72%	353
Patinatge artístic	19	1,94%	960	98,06%	979
Voleibol	97	5,78%	1582	94,22%	1679
Vòlei platja	10	6,21%	151	93,79%	161
Rugbi		0,00%	9	100,00%	9
Trampolí	21	21,43%	77	78,57%	98
Subtotal	149	7,62%	4045	92,37%	4194

Font: Consell de l'Esport Escolar de Barcelona CEEB. Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona 2013 (Cap. 7 — Esports). Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Les dades són molt diferents quan s'analitza la participació en esports masculinitzats. En aquest cas, **el 89,63% de participants en esports típicament masculins són homes**. Tot i que la distància entre nois i noies és molt gran, no ho és tant com en el cas anterior.

Taula 71. Esports amb participació majoritària de nois en els jocs esportius escolars. 2011-2012

	Nois	%	Noies	%	Total
Escacs	436	86,68%	67	13,32%	503
Esports sense barreres	85	76,58%	26	23,42%	111
Futbol	931	100,00%	0	0,00%	931
Futbol 5	8933	88,66%	1143	11,34%	10076
Futbol 7	1280	96,39%	48	3,61%	1328
Futbol Platja	151	87,79%	21	12,21%	172
Handbol	467	95,89%	20	4,11%	487
Hoquei patins	235	93,63%	16	6,37%	251
Judo	492	77,60%	142	22,40%	634
Ll.Rec. Bàsquet	47	66,20%	24	33,80%	71
Ll.Rec. Futbol 5	561	95,57%	26	4,43%	587
Ll.Rec. Futbol 7	117	98,32%	2	1,68%	119
Ll.Rec. Hoquei P	42	89,36%	5	10,64%	47
Shoot-ball	99	71,22%	40	28,78%	139
Street hoquei	42	77,78%	12	22,22%	54
Tennis taula	67	89,33%	8	10,67%	75
Esgrima	55	76,39%	17	23,61%	72
Skate	39	95,12%	2	4,88%	41
Ultimate frisbee	23	63,89%	13	36,11%	36
Subtotal	14102	89,63%	1632	10,37%	15734

Font: Consell de l'Esport Escolar de Barcelona CEEB. Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona 2013 (Cap. 7 — Esports). Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Per últim, resulta interessant incloure els esports amb participació paritària:

Taula 72. Esports amb participació paritària als jocs esportius escolars. Barcelona, 2011-2012

	Nois	%	Noies	%	Total
Multiesport	573	59,94%	383	40,06%	956
Pla català esport i escola	1282	56,28%	996	43,72%	2278
Esquí	6	50,00%	6	50,00%	12
Natació	207	43,67%	267	56,33%	474
Trobades	1066	50,43%	1048	49,57%	2114
Atletisme	193	53,91%	165	46,09%	358
Bàsquet	3286	52,09%	3022	47,91%	6308
Cros	1567	55,98%	1232	44,02%	2799
Curses d'Orientació	59	59,00%	41	41,00%	100
Subtotal	8239	53,50%	7160	46,50%	15399

Font: Consell de l'Esport Escolar de Barcelona CEEB. Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona 2013 (Cap. 7 — Esports). Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Com s'observa, **hi ha poques activitats amb presència equilibrada de nois i noies**. Aquesta idea es reforça amb la taula que es presenta tot seguit:

Taula73. Resum de participació per tipus d'esport i sexe en els jocs esportius escolars.

2011-2012

	Nois	Noies	Total
Subtotal de participació majoritària de noies	0,66%	31,51%	11,87%
Subtotal de participació majoritària de nois	62,70%	12,71%	44,54%
Subtotal de participació majoritària paritària	36,63%	55,78%	43,59%
TOTAL	100%	100%	100%

Font: Elaboració pròpia. Consell de l'Esport Escolar de Barcelona CEEB. Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona 2013 (Cap. 7 — Esports). Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Les dades mostren un gran biaix de gènere pel que fa a l'oferta d'activitats, ja que la meitat d'elles són activitats amb participació masculina del 89,63%. Aquesta oferta possibilita que el 62,7% dels nois realitzin activitats esportives en ambients androcèntrics³¹, on les normes de comportament i relació, valors, etc. són eminentment masculins. En aquests espais tan sols participen un 12,71% del total de noies, que s'han d'integrar en aquests espais androcèntrics. Els nois només en un 0,66% dels casos participen en espais feminitzats amb normes i valors femenins.

En canvi, del total de noies, el 31,5% participa en activitats en ambients feminitzats, mentre que el gran gruix de noies (el 55,78%) se situa en les activitats paritàries. Podem afirmar, per tant, que les noies participen en activitats majoritàries en major mesura que els nois.

Es pot concloure que **els nois han participat majoritàriament en espais propis, amb normes, comportaments, relacions i valors socialment associats a la masculinitat (el 62,7% dels nois) i molt pocs han participat en activitats socialment associades a la feminitat (tan sols en un 0,66% dels casos)**. En canvi, **les dones tan sols participen en espais i activitats més pròpies en un 31,5% dels casos, i en la majoria dels casos, quan es tracta de fer esport, participen en activitats paritàries (55,78% de les noies)**.

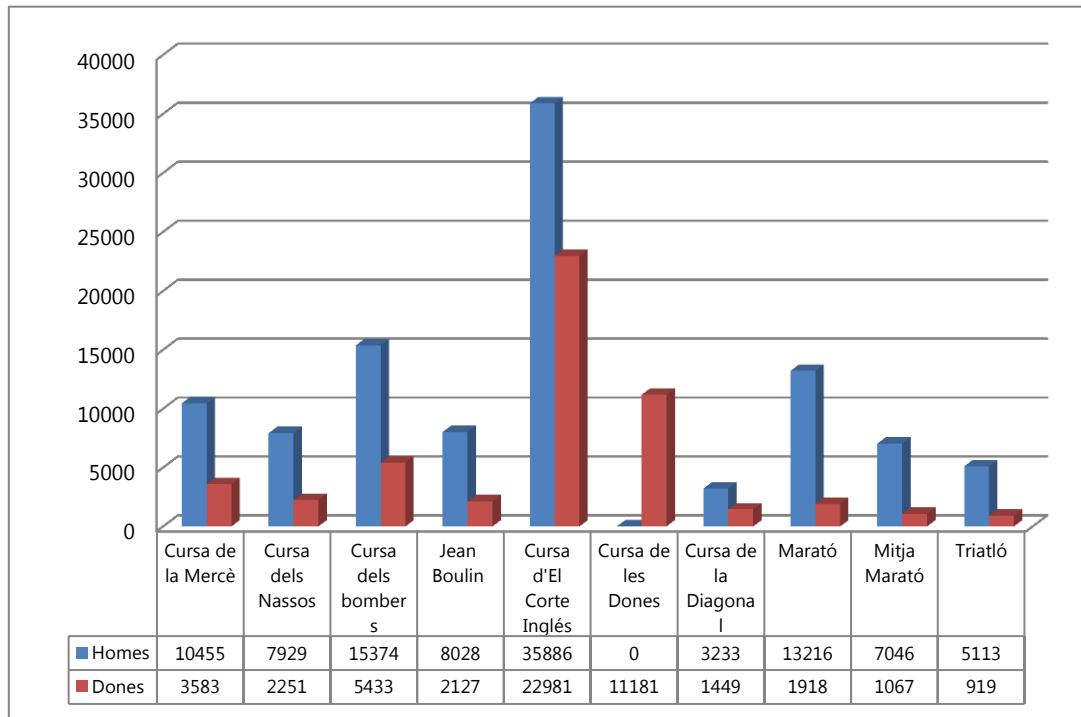
- **Inscripcions a curses**

Pel que fa al **total d'inscripcions de dones i homes a les curses de Barcelona** durant l'any 2011, aquestes sumen 159.189 persones, de les quals, **un 33,2% van ser dones i un 66,8% homes**. El percentatge de participació de les dones varia en funció del tipus de cursa, i sembla que l'element clau és la distància. **La participació femenina és més alta en les curses de menor**

³¹**Androcentrisme:** Conjunt de valors dominants basats en una percepció centrada en normes masculines. Tenir una visió androcèntrica de l'entorn suposa prendre les experiències masculines com a referent d'universalitat, situant-les com a mesura de totes les coses i obviant les visions i les aportacions femenines.

distància, i més encara si aquestes tenen un caràcter lúdic més que no pas de competició. A tall d'exemple, la Marató i Mitja Marató, les curses amb una distància més llarga, compten amb un 13% de participació femenina, mentre que les de distància més curta i naturalesa més lúdica, com la Cursa d'El Corte Inglés o la Cursa de la Diagonal de 2012, compten amb la participació més gran: 39% i 31% respectivament. Cal destacar també que la Cursa de les Dones compta amb una de les participacions més elevades (gairebé vuit vegades més que en la majoria de curses): 11.181 dones. Segons l'"Estudi de la participació femenina en les curses" editat per l'Institut Barcelona Esports en el Quadern 6 de "Dones i Esport", aquest alt nivell de participació pot ser fruit, entre altres causes, del mateix nom de la cursa que reivindica l'esport femení, i el caràcter benèfic de la cursa contra el càncer de mama.

Gràfic 54. Inscripcions de dones i homes en les curses. Barcelona, 2011

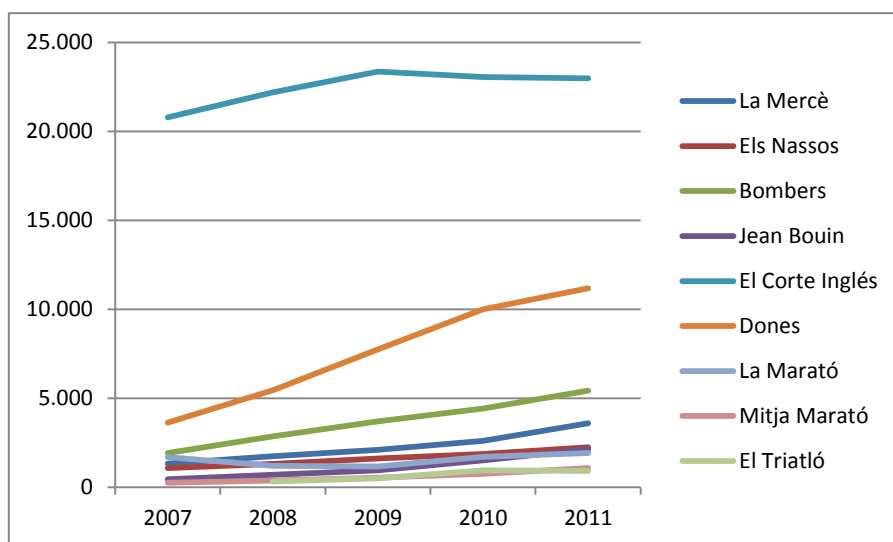

Font: "Estudi de la participació femenina en les curses" editat per l'Institut Barcelona Esports en el Quadern 6 de "Dones i Esport"

El gràfic següent mostra l'evolució de la participació de les dones en les curses de Barcelona a partir de les dades d'inscripció. S'observa una progressió en augment continuat durant els últims anys excepte en la cursa d'El Corte Inglés, tot i que també augmenta de manera important. La Cursa de les Dones és, però, la que ha experimentat un increment més gran en els darrers anys (de 3.622 a 11.181 participants). **La tendència dels darrers anys apunta cap a un**

increment de les dones en les curses populars, no tan sols en nombres absoluts sinó també en relació als homes³².

Gràfic 55. Evolució de les inscripcions de dones en les curses. 2007-2011

Font: "Estudi de la participació femenina en les curses" editat per l'Institut Barcelona Esports en el Quadern 6 de "Dones i Esport".

³² Per aprofundir en l'anàlisi d'aquest fenomen, consultar l'"Estudi de la participació femenina en les curses" editat per l'Institut Barcelona Esports en el Quadern 6 de "Dones i Esport".

12. SEGURETAT CIUTADANA I VIOLÈNCIA MASCLISTA

Tal com declara la llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, "les violències exercides contra les dones han estat anomenades amb diferents termes: violència sexista, violència patriarcal, violència viril o violència de gènere, entre altres. En tots els casos la terminologia indica que es tracta d'un fenomen amb característiques diferents d'altres formes de violència. **És una violència que pateixen les dones pel sol fet de ser-ho, en el marc d'unes relacions de poder desiguals entre dones i homes**". Com també exposa la llei, "la violència contra les dones és l'expressió més greu i devastadora d'aquesta cultura, que **no només destrueix vides, sinó que impedeix el desenvolupament dels drets, la igualtat d'oportunitats i les llibertats de les dones.** [...] La violència masclista es concreta en una diversitat d'abusos que pateixen les dones. A partir d'aquí es distingeixen diferents formes de **violència física, psicològica, sexual i econòmica, que tenen lloc en àmbits concrets, en el marc d'unes relacions afectives i sexuals, en els àmbits de la parella, familiar, laboral i sociocomunitari**".

A la Declaració de Beijing del 1995, sorgida de la IV Conferència Mundial sobre les Dones de les Nacions Unides, també es va acordar la **Declaració sobre l'eliminació de la violència contra les dones**. Per primer cop es reconeix, a través d'aquesta declaració, que les causes de la violència són estructurals i alhora es defineix la "violència de gènere" (article 113): "**l'expressió "violència contra les dones" significa qualsevol acte de violència basat en el gènere que té com a resultat, o és probable que tingui com a resultat, uns danys o patiments físics, sexuals o psicològics per a les dones, incloent-hi les amenaces dels esmentats actes, la coacció o la privació arbitrària de la llibertat, tant en la vida pública com en la privada**".

La violència envers les dones es pot emmarcar dins de l'àmbit més ampli de la seguretat ciutadana. La seguretat és un dret humà fonamental reconegut a l'article 3 de la Declaració Universal dels Drets Humans: "Tot individu té dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat de la persona". A partir d'aquí, la seguretat es pot definir com "allò necessari per poder garantir la vida i la convivència tranquil·la de les persones"³³. Es tracta d'un dret interrelacionat amb el dret a la llibertat d'expressió, de decisió i de moviment. **La seguretat, per tant, és un dret humà fonamental inherent a la qualitat de vida de les persones: sense seguretat no es disposa de les possibilitats ni de la confiança existencial per exercir altres drets. És a dir, la seguretat és el benestar, la llibertat, la plenitud de drets i les possibilitats d'accedir a un projecte de vida propi lliure de violències.**

Tradicionalment, però, la seguretat s'ha concebut com un bé objectiu percebut de forma homogènia per tota la ciutadania. A més, aquesta objectivitat s'ha fixat segons paràmetres

³³ Fernández, Marisa (2009) "Dones i seguretat". *Revista Catalana de Seguretat Pública*, Vol 20. Barcelona: Institut de Seguretat Pública de Catalunya.

androcèntrics. És a dir, **la norma que ha definit allò que és segur no s'ha basat en les vivències i necessitats de seguretat dels homes.**

Per tant, ens trobem davant d'un escenari on la construcció del concepte de seguretat no és neutral des de la perspectiva de gènere. En aquest sentit, **és imprescindible entendre que homes i dones segueixen processos de socialització diferenciats, i que la neutralitat invisibilitza les diferències de gènere i les necessitats de seguretat específiques de les dones.** Així, entenent que la seguretat no és només absència de conflicte o de delicte, cal abordar-la també des del punt de vista subjectiu de les persones que habiten, es mouen, treballen i conviuen a la ciutat.

Analitzem a continuació les dades disponibles en l'àmbit de la violència masclista. Aquestes beuen principalment de dues fonts. La primera són les dades del Consell General del Poder Judicial, del Partit Judicial de Barcelona. Aquestes dades tenen la virtut de ser molt recents, concretament de l'any 2013. Per contra, tenen l'inconvenient de fer visibles només aquelles situacions en les quals hi ha hagut denúncia. I només una minoria de les dones que pateix violència de gènere ho denuncia. L'altra font és l'Enquesta de Violència Masclista (EVM) de Barcelona (2010). El seu punt més fort és que presenta dades sobre diferents tipus de violència sense limitar-se estrictament a aquells casos en què hi ha hagut denúncia. El punt feble d'aquest conjunt de dades és el seu marc temporal poc actual, l'any 2009.

A banda d'aquestes dues fonts principals, també s'incorporen les dades més destacades d'una tercera font, l'Enquesta de Victimització de Barcelona (2013), segregades per sexe.

La combinació de totes tres fonts permet fer-se una idea exhaustiva del fenomen de la violència masclista a Barcelona.

El **Consell General del Poder Judicial** recopila dades sobre violència masclista a partir dels casos que han estat denunciats. Concretament, recopila dades de denúncies, procediments penals i civils registrats, ordres de protecció sol·licitades en tots els jutjats de violència sobre la dona (tant dels Jutjats exclusius sobre violència -106-, com dels que van compatibilitzar en el coneixement d'aquesta matèria amb altres -355-) i sentències dictades pels òrgans jurisdiccionals en aquesta matèria en el primer trimestre de l'any 2013.

A continuació presentem una síntesi d'algunes de les dades del Partit Judicial de la ciutat de Barcelona.

- **Tipus de delictes ingressats**

D'acord amb les dades presentades a la taula, **la major part dels delictes de violència masclista han estat lesions i maltractaments**. Majoritàriament aquells que tenen a veure amb l'article 153 del Codi Penal³⁴ i, en menor proporció, els relacionats amb l'article 173³⁵ del Codi Penal i amb l'article 148³⁶. Tots ells tenen relació amb la violència psicològica i física envers les dones.

³⁴ 1. El que per qualsevol mitjà o procediment causi a un altre **menyscapte psíquic o una lesió** no definits com a delicte en aquest Codi, o copegi o maltracti d'obra un altre sense causar-li lesió, quan l'ofesa sigui o hagi estat esposa, o dona que estigui o hagi estat lligada a ell per una relació d'afectivitat anàloga fins i tot sense convivència, o persona especialment vulnerable que convisqui amb l'autor, ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o de treballs en benefici de la comunitat de trenta-un a vuitanta dies i, en tot cas, privació del dret a la tinença i el portament d'armes d'un any i un dia a tres anys, així com, quan el jutge o el tribunal ho considerin adequat a l'interès del menor o incapac, inhabilitació per a l'exercici de pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment fins a cinc anys.

2. Si la víctima del delicte que preveu l'apartat anterior és alguna de les persones a què es refereix l'article 173.2, exceptuades les persones previstes a l'apartat anterior d'aquest article, l'autor ha de ser castigat amb la pena de presó de tres mesos a un any o de treballs en benefici de la comunitat de trenta-un a vuitanta dies i, en tot cas, privació del dret a la tinença i el portament d'armes d'un any i un dia a tres anys, així com, quan el jutge o el tribunal ho considerin adequat a l'interès del menor o incapac, inhabilitació per a l'exercici de pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment de sis mesos a tres anys.

3. Les penes previstes als apartats 1 i 2 s'han d'imposar en la seva meitat superior quan el delicte es perpetri en presència de menors, o utilitzant armes, o tingui lloc en el domicili comú o en el domicili de la víctima, o es realitzin trencant una pena de les que preveu l'article 48 d'aquest Codi o una mesura cautelar o de seguretat de la mateixa naturalesa.

4. No obstant el que preveuen els apartats anteriors, el jutge o tribunal, raonant-ho en la sentència, atenent les circumstàncies personals de l'autor i les concurrents en la realització del fet, pot imposar la pena inferior en grau.

³⁵ 1. El que infligeix a una altra persona un **tracte degradant, i menyscaba greument la seva integritat moral**, es castiga amb la pena de presó de sis mesos a dos anys.

2. El que habitualment exerceixi **violència física o psíquica** sobre qui sigui o hagi estat el seu cònjuge o sobre la persona que hi estigui o hi hagi estat lligada per una relació anàloga d'afectivitat fins i tot sense convivència, o sobre els descendents, ascendents o germans per naturalesa, adopció o afinitat, propis o del cònjuge o convivent, o sobre els menors o incapaces que convisqui amb ell o que estiguin subjectes a la potestat, tutela, curatela, acolliment o guarda de fet del cònjuge o convivent, o sobre la persona emparada en qualsevol altra relació per la qual estigui integrada al nucli de la seva convivència familiar, així com sobre les persones que per la seva especial vulnerabilitat estan sotmeses a custòdia o guarda en centres públics o privats, es castiga amb la pena de presó de sis mesos a tres anys, privació del dret a tenir i portar armes de dos a cinc anys i, si s'escau, quan el jutge o tribunal ho consideri adequat per a l'interès del menor o incapac, inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment per un temps d'un a cinc anys, sense perjudici de les penes que puguin correspondre als delictes o faltes en què s'hagin concretat els actes de violència física o psíquica. S'han d'imposar les penes en la seva meitat superior quan algun o alguns dels actes de violència es perpetrin en presència de menors, o utilitzant armes, o tinguin lloc al domicili comú o al domicili de la víctima, o es realitzin trencant una pena de les que preveu l'article 48 d'aquest Codi o una mesura cautelar o de seguretat o prohibició de la mateixa naturalesa.

3. Per apreciar l'habitualitat a què es refereix l'apartat anterior, cal atènyer-se al nombre d'actes de violència acreditats, així com a la seva proximitat temporal, amb independència del fet que la violència s'hagi exercit sobre la mateixa o sobre diferents víctimes de les compreses en aquest article, i que els actes violents hagin estat o no objecte d'enjudiciament en processos anteriors.

³⁶ Les lesions que preveu l'apartat 1 de l'article anterior poden ser castigades amb la pena de presó de dos a cinc anys, atenent el resultat causat o el risc produït:

També presenta un **alt nombre de delictes contra la llibertat**. La resta, tot i que són més minoritaris, no són menys significatius.

Taula 74. Resum dels tipus de delictes de violència masclista. 2013

	Nº
Homicidi	2
Avortament	0
Lesions al fetus	0
Lesions i maltractaments de l'art. 153 del CP	787
Lesions i maltractaments de l'art. 173 del CP	122
Lesions i maltractaments de l'art. 148 i ss. del CP	123
Contra la llibertat	137
Contra la llibertat i indemnitat sexual	14
Contra la integritat moral	12
Contra drets i deures familiars	0
Trencament de penes	20
Trencament de mesures	17
Altres	63

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Consell General del Poder Judicial. Secció d'Estadística Judicial.

- **Ordres de Protecció**

Totes les ordres de protecció atorgades durant el primer trimestre del 2013 ho han estat a instància de la víctima/es. No n'hi ha hagut cap a instància d'altres persones, d'ofici, o de l'administració. Sí que s'han incoat sis ordres de protecció a instància del Ministeri fiscal, les quals han estat denegades.

Del gruix d'ordres de protecció iniciades a instància de les víctimes, **324 han estat incoades i, d'aquestes, 62 han estat resoltes i adoptades; 262, resoltes denegades.**

S'observa per tant que de les peticions de protecció sol·licitades per les víctimes, la gran majoria han estat denegades. Concretament, per cada mesura de protecció adoptada, 26,26 han estat denegades.

En termes absoluts, s'han donat 181 ordres de protecció a dones i noies espanyoles, i 149 a dones i noies estrangeres. **Aquestes dades mostren que un col·lectiu especialment victimitzat és el de les dones estrangeres**, ja que malgrat representar aproximadament un 25% del total de les dones de Barcelona, presenten un nombre molt alt d'ordres de protecció.

1r. Si en l'agressió s'han utilitzat armes, instruments, objectes, mitjans, mètodes o formes concretament perilloses per a la vida o salut, física o psíquica, del lesionat. 2n. Si hi ha intervingut acarnissament o traïdoria.

3r. Si la víctima és menor de dotze anys o incapacitat.

4t. Si la víctima és o ha estat esposa, o dona que està o ha estat lligada a l'autor per una relació d'afectivitat anàloga, fins i tot sense convivència.

5è. Si la víctima és una persona especialment vulnerable que conviu amb l'autor.

S'esdevé el mateix en el cas dels homes: es dona **pràcticament el mateix nombre de denunciats estrangers (164) que espanyols (166)**, tot i que els primers només representen al voltant del 25% del total d'homes.

A escala global, del total d'ordres de protecció a les dones, el 54,55% són d'espanyoles majors d'edat; el 0,3% d'espanyoles menors d'edat; el 44,24% d'estrangeres majors d'edat i 0,91% d'estrangeres menors d'edat. En el cas dels homes denunciats, el 50,30% són espanyols i el 49,70%, estrangers.

Taula 75. Ordres de protecció: sexe i nacionalitat. 2013

	Nº	%
Víctima: Dona espanyola major d'edat	180	54,55%
Víctima: Dona espanyola menor d'edat	1	0,30%
Víctima: Dona estrangera major d'edat	146	44,24%
Víctima: Dona estrangera menor d'edat	3	0,91%
Denunciat: Home espanyol	166	50,30%
Denunciat: Home estranger	164	49,70%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Consell General del Poder Judicial. Secció d'Estadística Judicial.

- **Mesures judicials de protecció penal**

Existeixen diverses mesures de protecció penal. A Barcelona, **la majoria de mesures judicials de protecció penal han estat prohibicions de comunicació, seguides de les mesures d'allunyament.**

Taula 76. Mesures judicials de protecció penal. 2013

	Nº
Privativa de llibertat	3
Sortida del domicili	0
Allunyament	56
Prohibició de comunicació	59
Prohibició de tornar al lloc	9
Suspensió tinença, ús	1
Penal, altres	0

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Consell General del Poder Judicial. Secció d'Estadística Judicial.

- **Mesures judicials de protecció civil**

S'ha executat un **baix nombre de mesures judicials de protecció civil**, entre les quals les més nombroses han estat les relatives a atribució de l'habitatge, suspensió del règim de visites, suspensió i guarda, i prestació d'aliments.

Taula 77. Mesures judicials de protecció civil. 2013

	Nº
Atribució de l'habitatge	6
Permuta ús habitatge familiar	0
Suspensió règim visites	4
Suspensió pàtria potestat	0
Suspensió i guarda	5
Prestació aliments	7
Sobre protecció menor	0
Civil altres	0

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Consell General del Poder Judicial. Secció d'Estadística Judicial.

- **Persones jutjades**

Tant pel que fa als estrangers com als espanyols el nombre d'homes absolts ha estat lleugerament superior al nombre d'homes condemnats.

No hi ha hagut cap dona condemnada.

Taula 78. Persones jutjades. 2013

	Nº
Condemnat espanyol	15
Condemnat estranger	5
Absolt espanyol	17
Absolt estranger	6

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Consell General del Poder Judicial. Secció d'Estadística Judicial.

- **Relació entre la dona agredida i l'agressor**

És molt important en matèria de violència envers les dones determinar quina relació mantenia la dona agredida amb l'agressor. Les dades mostren tres qüestions destacables: la primera és que **hi ha (o si més no, es denuncia) més violència masclista entre relacions i exrelacions afectives que no pas entre cònjuges o excònjuges**. És a dir, hi ha més del doble de denúncies entre persones que no han formalitzat legalment la seva unió que entre les que sí que ho han fet.

Un altre factor destacable és que **mentre que en les relacions afectives es dona més violència entre aquelles on ja no hi ha relació (exrelacions afectives), en el cas de les unions formals hi ha més violència entre cònjuges que entre excònjuges**.

I per últim, s'observa com el grau de violència va decreixent entre els diversos **col·lectius per aquest ordre: exrelacions afectives, relacions afectives, cònjuges, excònjuges**.

Taula 79. Relació entre la dona agredida i l'agressor. 2013

	Nº	%
Cònjuge	47	14,24%
Excònjuge	38	11,52%
Relació afectiva	105	31,82%
Exrelació afectiva	140	42,42%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Consell General del Poder Judicial. Secció d'Estadística Judicial.

- **Denúncies-renúncies**

El total de denúncies rebudes és de 908. D'aquestes, la gran majoria vénen per atestats policials, sobretot amb denúncia de la víctima, seguides de les intervencions directes policials.

Pel que fa a les renúncies, n'hi ha hagut un total de 79. D'aquestes, la majoria han estat per part d'estrangeres.

Per últim, la ràtio de renúncies/denúncies és de 9%, el que significa que per cada 100 denúncies hi ha 9 renúncies.

Taula 80. Denúncies/renúncies. 2013

	Nº
Denúncies rebudes	908
Presentada directament per víctima	11
Presentada directament per familiars	0
Atestats	
policials	
Amb denúncia víctima	513
Amb denúncia familiar	8
Per intervenció directa policial	293
Part de lesions	81
Serveis assistència-tercers en general	2
Renúncies al procés	79
Renúncies per espanyoles	35
Renúncies per estrangeres	44
Ràtio renúncies/denúncies	0,09

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Consell General del Poder Judicial. Secció d'Estadística Judicial.

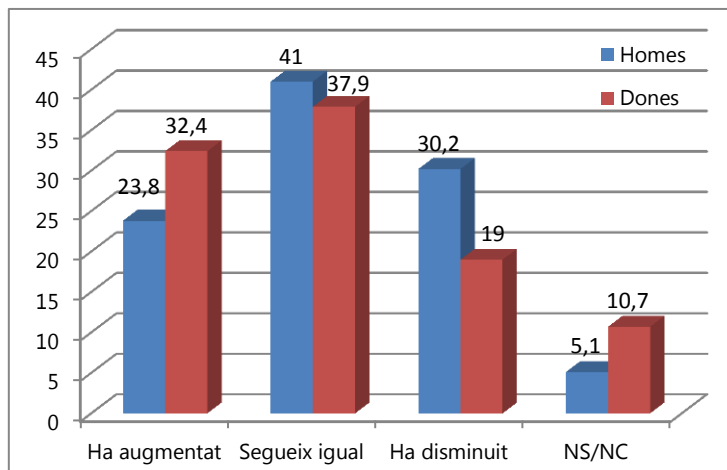
Com s'ha explicat a la introducció, una altra font de dades per aproximar-se al fenomen de la violència masclista a Barcelona és **l'Enquesta de Violència Masclista a Barcelona (2010)**, realitzada el 2010 sobre fets patits per les dones barcelonines al llarg del 2009. Aquesta enquesta destaca diversa informació analitzada tot seguit.

- **Evolució de la violència masclista**

Davant de la qüestió formulada respecte a si els comentaris grollers, els acostaments indeguts i altres agressions sexistes que pateixen les dones als espais públics han augmentat, continuen en la mateixa mesura o han minvat els darrers anys a Barcelona, són les dones qui en tenen una pitjor valoració.

Malgrat que el 41% dels homes i el 37,9% de les dones pensen que aquest conjunt de comportaments continua igual, un 32,4% de les dones considera que ha augmentat. Només un 19% creu que ha disminuït. La proporció és inversa a la dels homes, el 30,2% dels quals afirma que creu que ha disminuït.

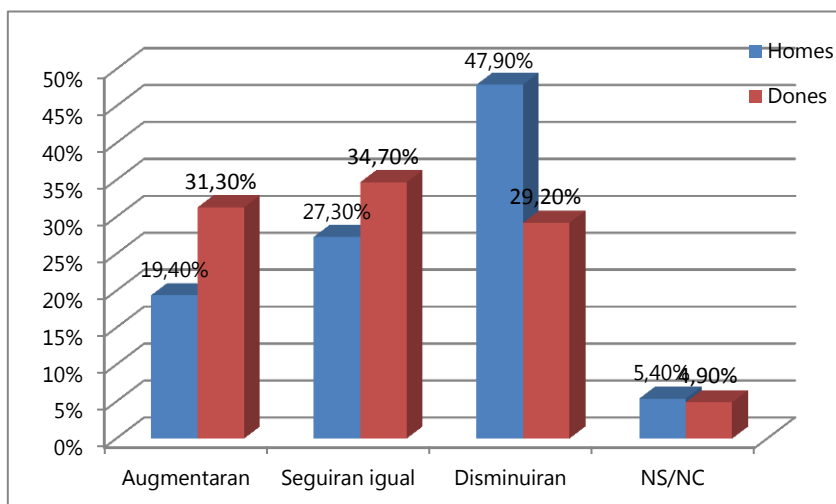
Gràfic 56. Evolució passada de la violència masclista als espais públics. 2009

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de violència masclista a Barcelona 2010

Les dones també són més pessimistes sobre l'evolució futura de la violència masclista que els homes. Mentre que gairebé la meitat dels homes pensen que disminuirà, el 31,3% de les dones pensen que augmentarà i el 34,7% consideren que seguirà igual. El 29,2%, per contra, pensen que disminuirà. Per tant, les dones no són tan optimistes com els homes respecte a l'evolució de la violència masclista.

Gràfic 57. Evolució futura de la violència masclista als espais públics. 2009

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de violència masclista a Barcelona 2010

- **Les agressions masclistes als espais públics**

L'enquesta també ha analitzat les agressions contra les dones de 18 a 70 anys residents a Barcelona l'any 2009.

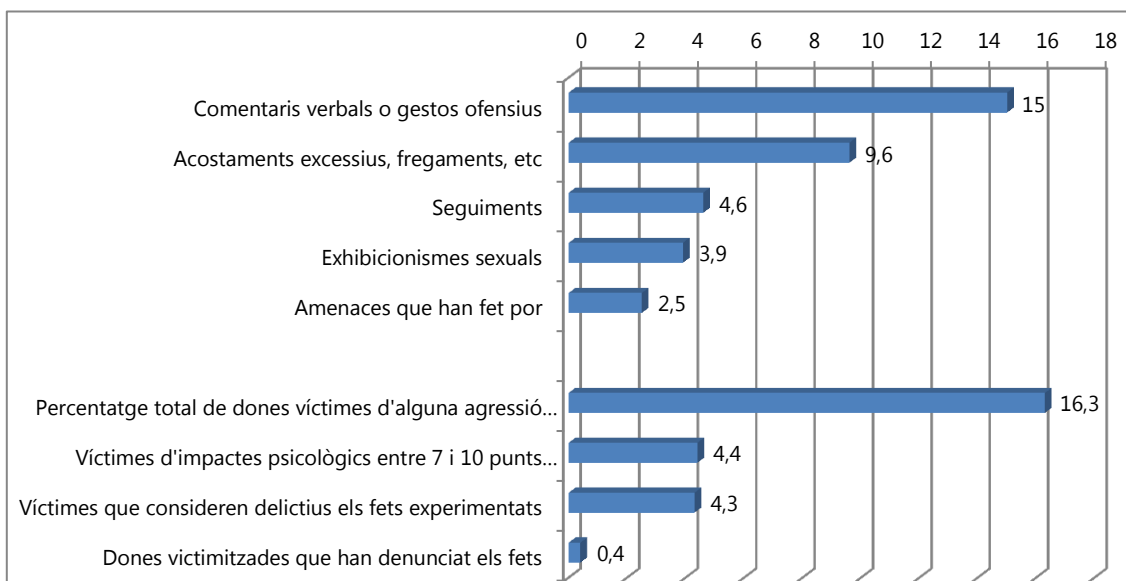
Un 16,3% de les dones de Barcelona ha patit durant l'any 2009 alguna agressió sexista. Per contra, només un 0,4% de les dones víctimitzades ha denunciat els fets.

Com mostra el gràfic, **el fet sexista més viscut per les dones són els comentaris verbals o gestos ofensius, seguits dels acostaments excessius, fregaments, etc.**

L'enquesta també preguntava si els entrevistats coneixien la persona que havia comès el fet sexista, i en un **82,9% les dones van respondre que no. Un 17,1% sí que la coneixia.**

L'Enquesta de Violència Masclista també mostra que aquests atacs sexistes tenen conseqüències: arran de les agressions sexistes viscudes per les dones a l'espai públic **ara un 9,3% d'elles porta objectes de defensa (per exemple un esprai), un 24,9% té més por de sortir, i un 29% procura no sortir mai sola.**

Gràfic 58. Percentatge de dones víctimes d'una agressió masclista als espais públics. 2009

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de violència masclista a Barcelona 2010

- **Les agressions masclistes a l'àmbit laboral**

Un 16,5% de les dones han estat víctimes d'episodis de discriminació a la feina. Per tant, més d'una de cada deu dones ha patit alguna discriminació laboral. Un 10,8% l'ha patit en els salaris, i un 9,3% en els ascensos.

L'enquesta també ha inclòs una aproximació al *mobbing* sexista i ha trobat que una de cada deu dones ha patit una manca de valoració de la seva feina, un 8% discriminació en el tipus de tasca, i un 6,1%, manca de respecte personal.

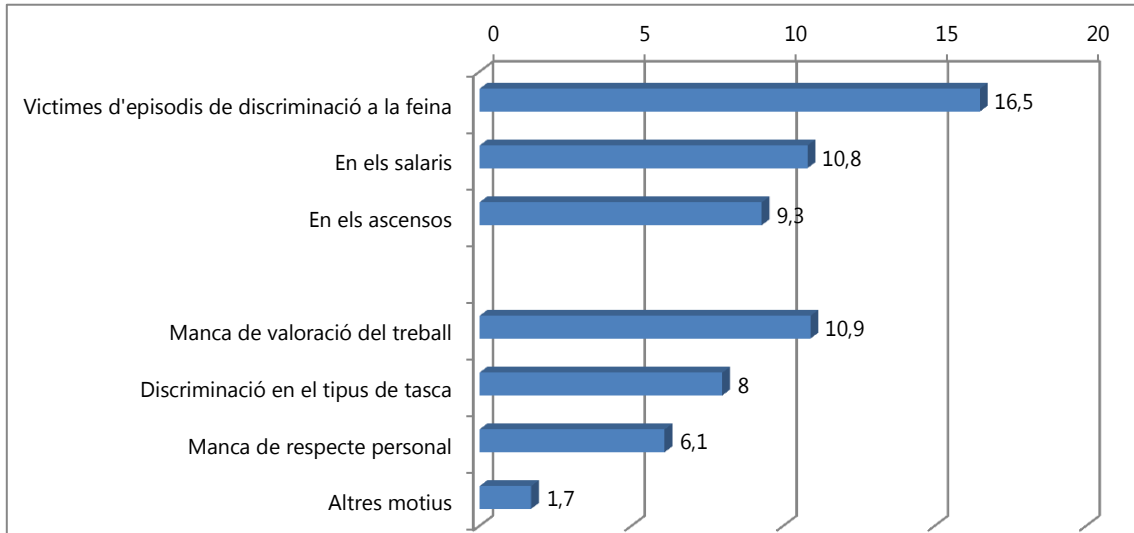
Indagant en aquest punt, l'enquesta ha aprofundit en l'assetjament psicològic per motius sexistes i ha trobat que **diverses dones van experimentar a la feina alguns fets d'assetjament psicològic** com ara els següents:

- Un 7,4% va tenir encàrrecs de feina inadequats.
- Un 6,3%, crítiques malicioses al seu treball.
- Un 4,5%, menyspreu o burles personals.
- Un 3,2%, maniobres intencionades per tal que la feina surti malament.
- Un 0,6%, trucades o missatges malintencionats, anònims.
- I un 1,1%, altres fets.

En un 82,8% dels casos, els agressors eren els superiors jeràrquics. Per ordre decreixent d'incidència, els agressors han estat: en un 43,9% dels casos, altres empleats/des de l'empresa; en un 14,7%, clients; en un 10,4%, persones a càrrec seu; i en un 9,8%, usuaris/es, pacients, proveïdors/es o alumnes.

Més enllà d'aquests fets psicològics també s'ha preguntat per altres tipus d'agressions en l'àmbit laboral. Una de les més destacades seria l'assetjament sexual: un 4,8% de dones declaren haver-ne patit. I un 5,3% de dones declara haver patit un acomiadament sexista.

Gràfic 59. Tipus de discriminació a la feina pel fet de ser dona. 2009

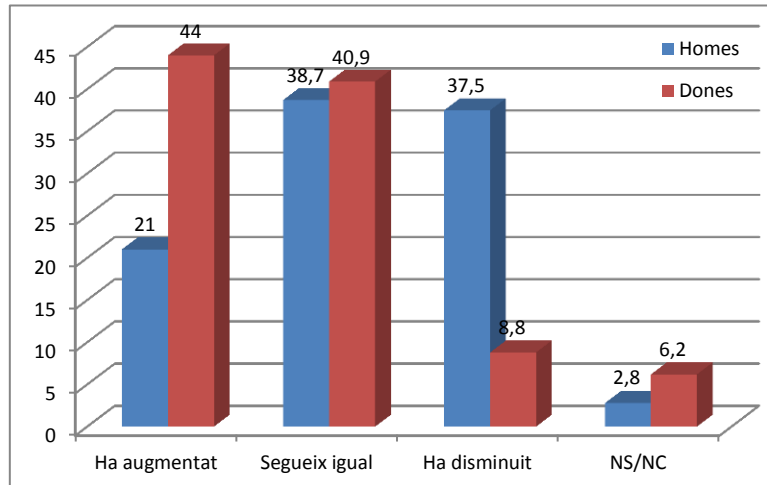
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de violència masclista a Barcelona 2010

- **Percepció de la violència masclista**

La majoria de dones, un 44%, considera que la violència per part de parelles i exparelles ha augmentat durant els darrers anys. Només el 21% dels homes comparteix aquesta opinió. Un 40,9% de dones i un 38,7% d'homes pensa que la situació continua igual. Crida l'atenció com només un 8,8% de dones pensa que ha disminuït, davant de més d'una tercera part dels homes (un 37,5%) que així ho considera.

Això es pot deure a dues raons: la primera és que cada cop hi ha més consciència social sobre el fenomen de la violència masclista, sobretot entre les dones. En canvi, pot ser que els homes afirmen que ha disminuït, bé perquè no conceben la violència masclista en totes les seves manifestacions i per tant no són conscients de la seva existència, bé perquè malgrat saber-ho, minimitzen el problema.

Gràfic 60. Evolució passada de la violència masclista per part de parelles i exparelles. 2009

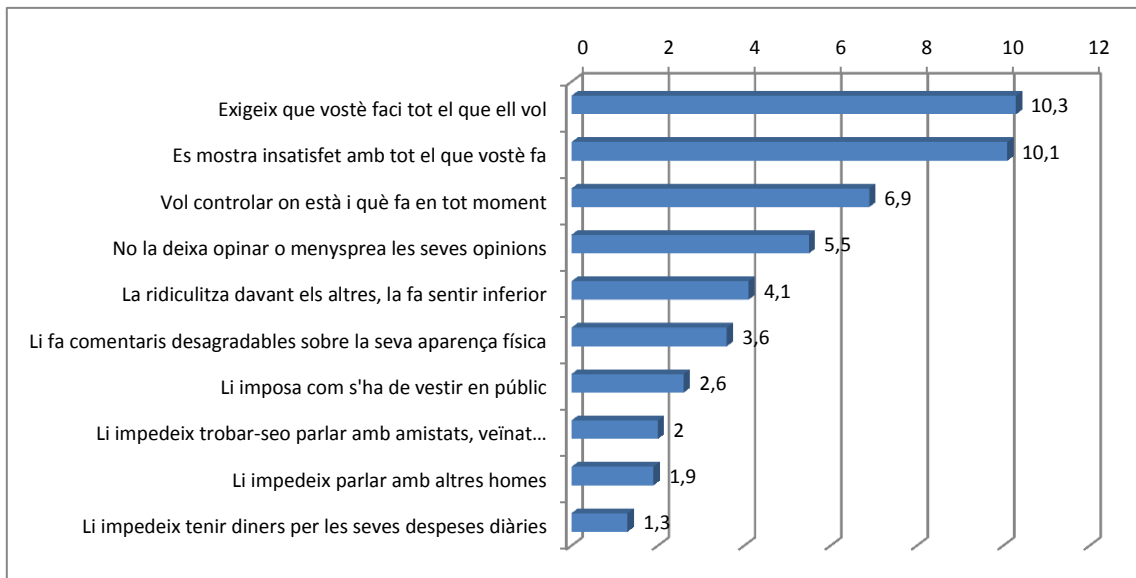

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de violència masclista a Barcelona 2010

- **Assetjament psicològic en l'àmbit de la parella actual**

Les dades mostren com **una de cada deu dones ha patit alguna vegada fets com ara l'exigència per part de la parella de fer el que ell vulgui, o mostrar-se insatisfet amb tot el que fa la dona. En menor proporció, es donen altres modes de domini masclista, com ara intentar controlar, no deixar opinar, ridiculitzar, fer comentaris desagradables, etc.**

Gràfic 61. Assetjament psicològic en l'àmbit de la parella actual. Barcelona, 2009

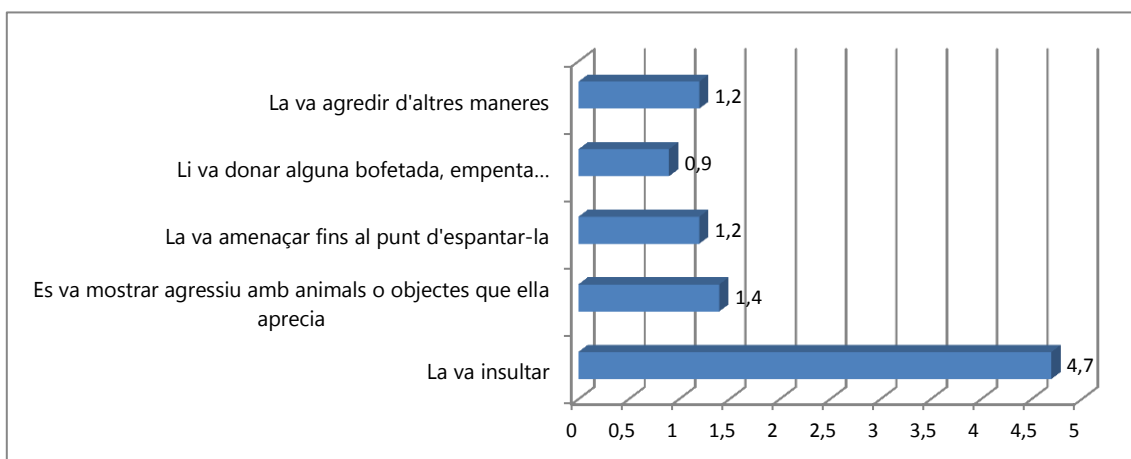
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de violència masclista a Barcelona 2010

- **Agressions masclistes en l'àmbit de la parella**

A partir de l'anàlisi de la taxa de dones que han patit alguna agressió durant el darrer any, es constata que el nivell és relativament baix. **El fet més comú que han patit les dones han estat els insults, seguit d'altres actituds agressives contra objectes o animals, amenaces, etc.**

Aquestes dades, però, són menys esperançadores si s'analitzen les agressions masclistes viscudes al llarg de tota la vida per part de les dones (tal com descriu l'apartat següent).

Gràfic 62. Agressions masclistes en l'àmbit de parella. Barcelona, 2009

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de violència masclista a Barcelona 2010

- **Agressions masclistes al llarg de tota la vida**

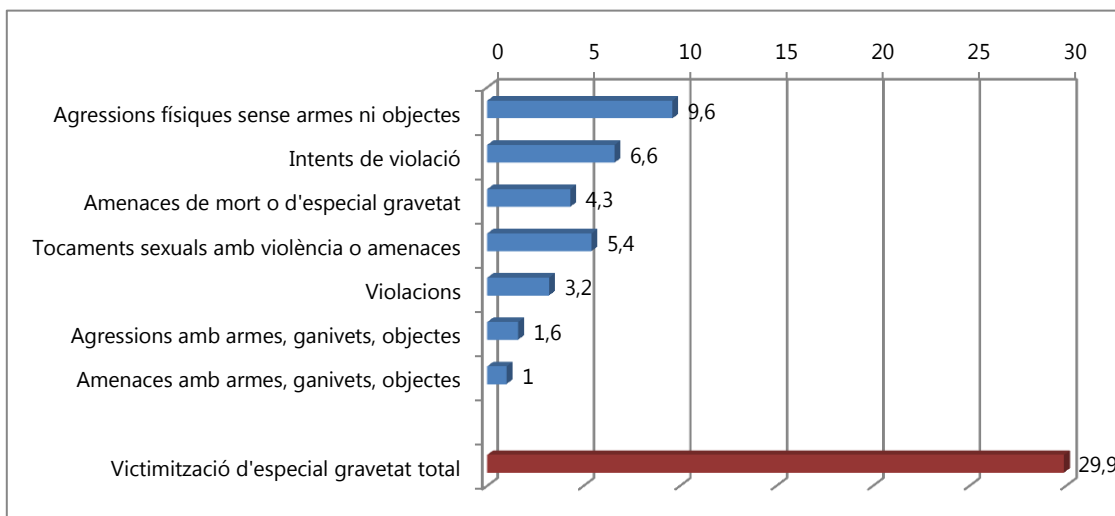
Sens dubte, la dada més significativa és la relativa a la victimització: **un 29,9% de les dones, és a dir, gairebé una de cada tres dones, ha patit una agressió sexista al llarg de la seva vida.**

Els atacs més comuns són els efectuats sense armes ni objectes, seguits dels intents de violació i dels tocaments sexuals amb violència o amenaces. Per tant, **la violència física i la violència sexual esdevenen les principals formes d'agressió patides per part de les dones.**

En aquest sentit, **quan es tracta d'agressions físiques, un 80,9% de les dones declara que coneixia l'agressor. També coneixien l'agressor un 78,1% de les dones que van ser violades** (dada que no encaixa amb l'imaginari col·lectiu de violador, que sovint es concep com una persona desconeguda que aborda la dona en l'espai públic). Succeeix el mateix amb les dones que van patir tocaments sexuals indesitjats: coneixien l'agressor en un 58,8% dels casos. En els intents de violació, les dones coneixen l'agressor en el 52,7% de les vegades. I en darrer lloc, pel que fa a les amenaces greus, en un 72,1% dels casos les dones també coneixien l'agressor. Per tant, **la majoria d'agressions sexistes greus que han patit les dones al llarg de la seva vida han estat produïdes per part de persones que elles coneixien.**

Gràfic 63. Agressions masculines d'especial gravetat sofertes al llarg de la vida.

Barcelona, 2009

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta de violència masculina a Barcelona 2010

Una anàlisi detallada sobre qui era l'agressor i quin vincle mantenia amb la víctima ofereix les dades següents:

- En un 22,7% dels casos eren familiars.
- En un 20,3%, eren l'exmarit o l'exparella.
- En un 18,3% eren coneguts.
- En un 17% eren altres.
- En un 16,2% eren l'exnòvio o exparella amb qui no convivia.
- En un 6,6% eren persones de la feina o relacionades amb la feina.
- En un 1,8% dels casos eren marit o parella.
- En un 1,3% dels casos eren el nòvio o parella amb qui no convivia.

Així doncs, **la violència és principalment de caràcter familiar, o perpetrada per l'exparella o exmarit.**

En darrer lloc, es presenten les dades més significatives per raó de gènere de l'**Enquesta de Victimització de Barcelona (2013)**.

L'**índex de victimització** mesura el nombre de persones entrevistades que han estat víctimes d'un o més fets que han considerat delictius durant l'any anterior al de la realització de l'enquesta, en relació percentual al nombre total de persones entrevistades. Per tant, es tracta d'un índex que **mesura el nombre de víctimes per cada 100 barcelonins/es de més de 16 anys.**

En les dades que es presenten es pot apreciar quins són els col·lectius més victimitzats de la ciutat, quines diferències es donen entre dones i homes pel que fa a la seguretat personal, i en darrer lloc, quin és l'impacte psicològic de la seguretat per parts dels uns i de les altres.

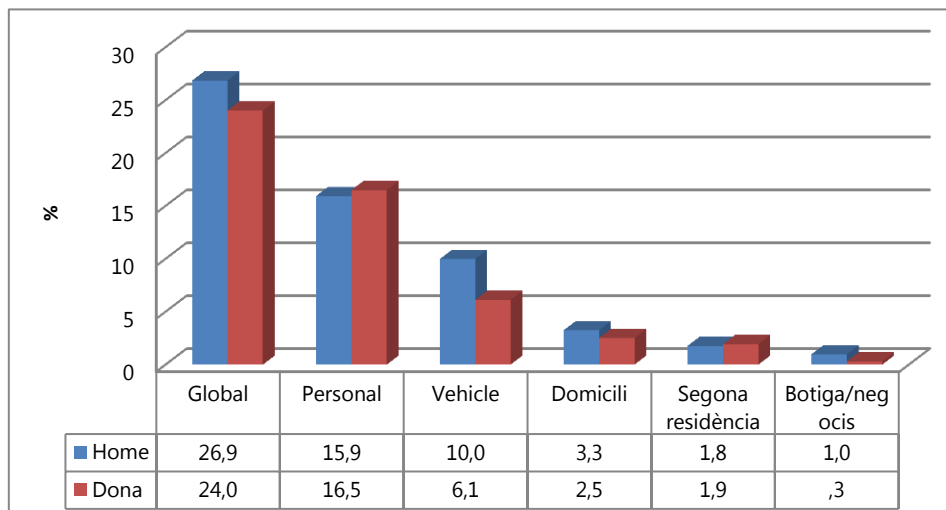
- **Àmbits de victimització**

Si s'analitza l'índex de victimització per **àmbits** i en fem la segmentació per sexe, apareixen les primeres diferències rellevants en relació amb el gènere. Tal com mostra el gràfic, l'àmbit on més diferències s'observen és el relatiu a la victimització en l'àmbit del **vehicle**. En aquest cas, **l'afectació és molt més alta entre els homes que entre les dones. Els homes també presenten més victimització en els atacs al domicili i a la botiga o negocis.**

Per contra, es detecta una **incidència de delictes contra la seguretat personal més alta en el cas de les dones**, així com en l'àmbit de victimització en la **segona residència**.

Es pot veure com, al marge del fet que predominen els atacs a segones residències patits per les dones, els **homes pateixen més atacs adreçats a la seva propietat privada mentre que les dones, en canvi, els pateixen amb més freqüència en la seva persona.**

Gràfic 64. Índex de victimització global i per àmbits segons sexe. 2012

Font: Enquesta de victimització de Barcelona (2013)

- **Victimització de fets delictius contra la seguretat personal**

Tenint en compte que les dones es veuen principalment afectades per fets delictius contra la seva seguretat personal, és important desgranar quins fets s'inclouen dins d'aquesta categoria per comprovar si es dona efectivament una diferent afectació per raó de sexe.

Tal com mostra la taula 81, **les dones es veuen més afectades que els homes en els atracaments, en les estrebades i intents d'estrebada i en els robatoris de bossa o cartera. En canvi, els homes**

es veuen més afectats que les dones pels intents d'atracament, pel robatori o intent de robatori de telèfon mòbil, i per les agressions o intents d'agressió física. Per tant, les dones són menys susceptibles de patir els delictes contra la seguretat personal que incorporen dosis de violència física explícita, com ara les agressions físiques o intents d'agressió física. Com s'apuntava a l'informe de gènere de l'enquesta de victimització de l'any 2012: "un dels principis de la teoria de l'oportunitat és la rendibilitat de les víctimes, que explica l'exposició més gran al risc per qüestions de facilitació de l'oportunitat al victimari; així, la probabilitat més alta de patir aquest tipus de delictes s'explicaria en part per la facilitat d'oportunitat que suposen els hàbits femenins en el transport dels béns personals, ja que el fet de portar habitualment bosses les converteix en més vulnerables a aquest tipus de delictes. És important, per tant, incidir en l'autoprotecció de les dones en aquest sentit".

Pel que fa a amenaces i intimidacions, ambdós sexes pateixen per igual aquests fets. Tot i així caldria veure què s'entén per intimidacions, ja que la majoria d'atacs sexistes que es pateixen a l'espai públic s'adrecen majoritàriament a les dones. En aquest sentit, hi ha comportaments i intimidacions, que generen hostilitat i sovint sensació d'inseguretat, malgrat no constituir actes delictius en ells mateixos: "piropos" o floretes, mirades, comentaris, gestos, grolleries a l'espai públic, bromes masculistes, etc. Tal com afirma la guia de la Diputació de Barcelona "Gènere, seguretat i disseny urbà" (2010): "les dones, més sovint que no pas els homes, són víctimes de [...] tot un arsenal de conductes que no estan tipificades com a delicte però que constitueixen petites agressions quotidianes fonamentals en el manteniment de les relacions de poder entre homes i dones i que incideixen en el sentiment de les dones que el seu espai personal està permanentment subjecte a 'possibles invasions'" (pàg. 5-6).

Ho expliquen també Naredo i Praxàgora Cooperativa (2012)³⁷: "les dones són més sovint víctimes d'ofenses i actituds masculistes a l'espai públic i també al laboral o comunitari. Es tracta de tota una sèrie de conductes que no estan tipificades com a delicte però que constitueixen ofenses quotidianes fonamentals en el manteniment de les relacions de poder entre homes i dones i que incideixen en el fet que les dones sentin que el seu espai personal està permanentment subjecte a una possible invasió masculina" (pàg. 13).

Es pot veure també com el fet delictiu amb un percentatge superior de victimització és, amb força diferència, **el robatori o intent de robatori de bossa**, que, com hem vist, afecta (quan és consumat) més a la població femenina que a la masculina.

³⁷ Naredo, Maria i Praxàgora Cooperativa (Barcelona, 2012). "Guia per a l'elaboració de diagnòstics de seguretat amb visió de gènere a l'àmbit rural i urbà". Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 81. Victimització per fets delictius contra la seguretat personal (%).2012

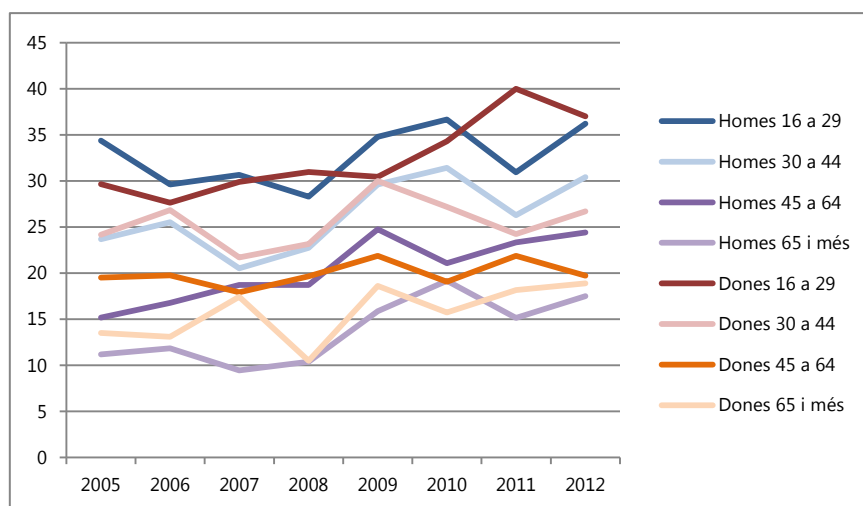
	Home	Dona	Dif d/h
Atracament	1,0	1,1	0,1
Intent d'atracament	2,3	1,5	-0,7
Estrebada	0,7	1,9	1,1
Intent d'estrebada	0,7	1,5	0,8
Robatori de bossa o cartera	3,2	5,7	2,5
Intent de robatori de bossa o cartera	3,5	3,5	0,0
Robatori de telèfon mòbil	1,7	1,5	-0,2
Intent de robatori de telèfon mòbil	1,8	1,0	-0,8
Agressió física	1,3	0,5	-0,8
Intent d'agressió física	1,3	0,2	-1,1
Amenaces, intimidacions	1,5	1,5	0,0

Font: Enquesta de Victimització de Barcelona (2013)

- **Evolució de la victimització per grups d'edat**

En 2012 el col·lectiu que té un índex de victimització més alt és el corresponent a les dones joves, de 16 a 29 anys, les quals, a més a més, presenten una evolució creixent en el temps de l'índex de victimització (tot i que hi ha hagut un lleu descens respecte a l'any 2011). Així doncs, cal destacar, per aquest any, l'anivellament de les taxes de victimització juvenils per un augment en la victimització masculina en aquesta franja d'edat i també una moderació en la taxa femenina de la mateixa franja, que l'any passat va augmentar molt sensiblement.

Gràfic 65. Índex de victimització segons sexe i grup d'edat. 2007-2012

Font: Enquesta de Victimització de Barcelona (2013)

- **Cost psicològic de la victimització i percepció de seguretat**

Quan s'analitza la seguretat des de la perspectiva de gènere, resulta imprescindible destacar el component subjectiu de la seguretat, és a dir, com aquesta és percebuda i experimentada.

D'aquesta manera, es pot indagar en quins són els factors que generen por o inseguretat a les dones, i buscar fórmules per minimitzar-ne la influència. En aquest sentit, homes i dones són socialitzats de manera diferencial, i això fa que les persones es relacionin diferent tant entre elles com amb el seu entorn. Aquest fet determina fortament la percepció que els uns i les altres tenen sobre la seguretat.

Per totes aquestes raons, la seguretat no es pot analitzar com un fenomen objectiu, sinó que s'ha de tenir en compte el gran paper que hi juga la percepció subjectiva. Tal com afirmen Naredo i Praxàgora Cooperativa (Barcelona, 2012)³⁸: "les experiències d'inseguretat de les dones van més enllà de l'equació tradicional de 'seguretat = absència de criminalitat de carrer' i conviden a reprendre el significat etimològic de *securitas* ('cuidat de si') i a abordar d'una manera connectada totes les fonts d'inseguretat. S'hauria d'ampliar, per tant, l'abast del concepte de seguretat objectiva a comportaments delictius i no delictius a l'espai públic i privat" (pàg.12).

Quan es pregunta a homes i dones com els ha afectat psicològicament un fet delictiu del 0 al 10 (on 0 equival a 'gens', i 10 'molt'), aquestes són les respostes dels uns i les altres (desagregades per consumació o no del fet):

Taula 82. Cost psicològic del delictes per consumació segons sexe. 2012

	Home	Dona
Consumat	6,2	7
No consumat	4,7	5,7

Font: Enquesta de Victimització de Barcelona (2013)

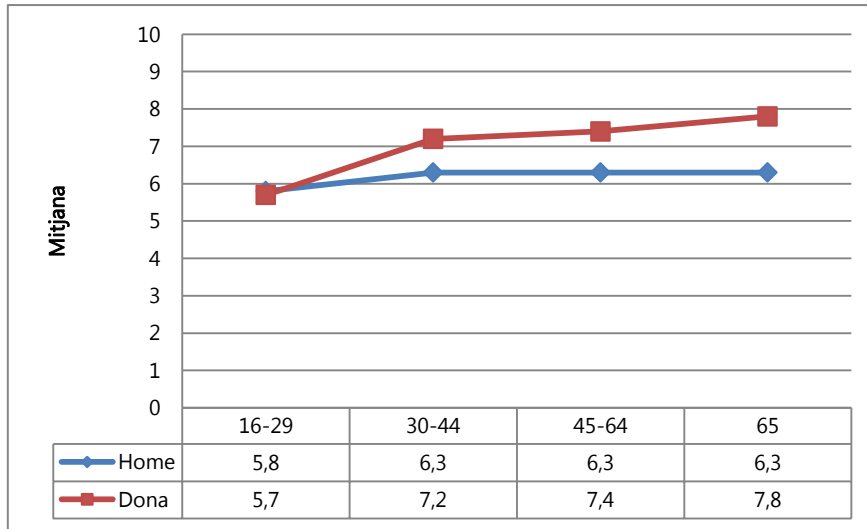
Globalment, l'afectació psicològica mitjana és de 6,1. Si desagreguem per sexe, i tal com es mostra a la taula, de mitjana es veu clarament com **les dones presenten un major impacte psicològic del delictes, tant si s'ha consumat l'acte com si no**. Això pot tenir relació amb dues variables: la primera, que les dones han estat socialitzades en la por (sobretot en l'espai públic), i en la passivitat davant d'aquests actes. Aquest fet fa que les dones prenguin més precaucions a l'hora d'exposar-se en l'espai públic. I la segona, que els homes han estat socialitzats en la valentia i la fortalesa, alhora que s'ha limitat la possibilitat que expressin els seus sentiments (fet que explicaria la seva tendència a declarar una menor afectació psicològica davant dels fets delictius).

Troblem **grans diferències quant a l'afectació psicològica en cas de delictes en funció de l'edat d'homes i dones**.

Davant de la mateixa pregunta (sobre si els va afectar psicològicament el fet delictiu, puntuant entre 0 i 10), ens trobem amb les següents mitjanes per edat:

³⁸Naredo, Maria i Praxàgora Cooperativa (Barcelona, 2012). "Guia per a l'elaboració de diagnòstics de seguretat amb visió de gènere a l'àmbit rural i urbà". Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 66. Cost psicològic del delictes consumats segons edat. 2012

Font: Enquesta de Victimització de Barcelona (2013)

En casos de delictes consumats, es poden apreciar diferències notables quant a l'afectació psicològica entre homes i dones en funció de l'edat. Així, **mentre que els homes presenten taxes d'afectació molt invariables en funció de l'edat, en el cas de les dones el cost psicològic és més gran com més edat té la dona. Alhora, el cost psicològic és sempre superior per a les dones.**

Resulta curiós observar, però, que **el punt de partida és gairebé idèntic**, i els i les joves presenten una mitjana d'afectació molt similar. D'això es pot extreure una altra conclusió: les dones joves, malgrat ser les més afectades i presentar taxes de victimització més altes d'entre totes les franges d'edat i per ambdós sexes, són les que menys cost psicològic manifesten patir respecte a la resta de dones de les altres franges d'edat.

- **Valoració del nivell de seguretat**

Davant de la pregunta relativa al nivell de seguretat que presenta el seu barri, on 0 equivalia a 'gens de seguretat' i 10 a 'molta seguretat', aquestes han estat les respostes de les persones enquestades:

Gràfic 83. Valoració del nivell de seguretat al seu barri. 2013

	Home	Dona
Victimitzat	5,5	5,5
No victimitzat	6,6	6,3

Font: Enquesta de Victimització de Barcelona (2013)

A escala global, la valoració és de 6,2. Veiem que no hi ha diferències significatives entre dones i homes. Com era d'esperar, aquelles persones que han estat victimitzades manifesten valoracions més negatives en relació amb el nivell de seguretat que les no victimitzades. I entre les no victimitzades, les dones atorguen una valoració mitjana lleugerament inferior a la dels homes.

Gràfic 84. Valoració del nivell de seguretat en el seu municipi. 2013

	Home	Dona
Victimitzat	5,3	5,1
No victimitzat	6	65,7

Font: Enquesta de Victimització de Barcelona (2013)

Davant de la mateixa resposta en l'àmbit del municipi, la mitjana és de 5,7. Trobem que les valoracions són més baixes que a escala de barri. En aquest sentit, les persones se senten més segures en els seus barris que a la resta de la ciutat.

En aquest cas, la mitjana és més baixa entre les dones que entre els homes tant en el cas de les que han patit fets delictius com en el de les que no.

Arran de les percepcions sobre barri i ciutat també podem afirmar que **les persones, i sobretot les dones, se senten més segures en entorns que ja coneixen, i que per tant els consideren més propers i controlats**. De fet, el coneixement físic i social de l'entorn és la principal font de seguretat de les dones. **Per contra, quan l'àmbit és el municipal, i per tant és més ampli i desconegut, la incertesa i el desconeixement generen menys sensació de seguretat**. Probablement també compta el fet que les xarxes personals i socials de les persones sovint se situen al barri, i per tant operen com a forma de control informal que garanteix la seguretat.

També és probable que les dones, en els seus barris, ja tinguin controlats quins són els recorreguts que les fan sentir segures, i saben com evitar els punts foscos de l'espai urbà o els espais de la por. Les dones han après al llarg de la seva vida nombroses estratègies d'autoprotecció per moure's per l'espai públic en la seva vida quotidiana. I com expliquen Naredo i Praxàgora Cooperativa (2012), aquestes estratègies limiten els seus drets de ciutadania: "apreses al llarg de la infància, les estratègies d'autoprotecció incideixen davant la menor exposició de les dones al risc a l'espai públic. Però aquestes no són innòcues. Limiten la seva llibertat de moviment i d'ús dels espais públics. No sortir de nit, no transitar per determinats carrers, controlar la forma de vestir-se, són estratègies que limiten greument la llibertat i l'autonomia personal". I com també expliquen les autores, citant la declaració de la seguretat de

les dones de Montreal (2002)³⁹, els principals efectes del sentiment d'inseguretat a la vida ciutadana de les dones són els següents:

- Restriccions en la seva mobilitat.
- Obstacles per a la participació en la vida social.
- Dependència de la protecció d'altres persones (generalment homes).
- Manca d'autoconfiança i desconfiança en altres persones.
- Aïllament.
- Transmissió del sentiment d'inseguretat a les nenes.
- Sentiment de culpabilitat i de responsabilitat davant d'un incident.
- Invalidació de la seva pròpia experiència.

³⁹ CAFSU. *La seguridad de las mujeres. De la dependencia a la autonomía*. Montreal 2002.

13. URBANISME I TERRITORI

El planejament urbanístic d'una ciutat no està exempt de les implicacions relatives al gènere. Homes i dones veuen, viuen, perceben i transiten per la ciutat de manera diferencial. Tal com afirma Bofill (2008)⁴⁰ "el planejament des de la perspectiva de gènere pot contribuir a la igualtat de gènere, perquè pot influir en la localització de les activitats, en la interrelació i la connexió d'aquestes, en les condicions i les qualitats dels llocs i en el desenvolupament sostenible" (pàg. 7).

Cal abordar l'urbanisme i el territori des d'una perspectiva de gènere per tal de poder adequar l'espai urbà a les necessitats de la vida quotidiana de totes les dones que viuen o transiten a la ciutat, i poder garantir així l'ús igualitari de tots els indrets municipals i vetllar perquè no es donin discriminacions en la mobilitat, en l'accessibilitat o en el trànsit de determinades zones.

En aquesta secció s'analitza la valoració de l'espai públic que fan les dones i els homes de Barcelona, així com l'ús de serveis i equipaments de barri i la valoració que fan de la seva accessibilitat. Així doncs, la secció analitza si existeixen diferències entre dones i homes en aquests tres ítems i, eventualment, intenta explicar-les des de la perspectiva de gènere.

⁴⁰Bofill, Anna (2008). *Guia per al planejament urbanístic i l'ordenació urbanística amb la incorporació de criteris de gènere*. Barcelona: Ara iees. Col·lecció Eines. Institut de les Dones (Generalitat de Catalunya).

- **Valoració de l'espai públic.**

Segons l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011, la **valoració dels elements propis de l'espai públic a Barcelona com, per exemple, l'enllumenat, l'asfaltat, la neteja del carrer i la recollida d'escombraries, o les zones verdes i el transport públic és pràcticament idèntica entre homes i dones, situant-se al voltant del 6,8** en una escala del 0 al 10 on 0 equival a "molt dolent" i 10 significa "molt bo". De fet, l'únic ítem que treu una nota inferior a 5 en la valoració de les dones és la disponibilitat d'aparcament.

Aquestes valoracions, que ara són pràcticament idèntiques entre sexes i per tots els ítems, han millorat en relació a les dades de 2006. Aleshores, la mitjana era lleugerament més baixa tot i que tampoc s'observaven diferències entre homes i dones.

D'altra banda, **els elements que més valoren les dones de l'entorn urbà són la tranquil·litat i, en una ciutat on la mobilitat és un aspecte molt important, la bona localització. L'element valorat més negativament és la contaminació.**

- **Ús dels serveis i equipaments municipals**

Pel que fa als **usos dels equipaments i serveis de proximitat**, s'observa que **les dones fan un ús elevat** (per sobre del 75%) **de les botigues del barri, tant si són d'ús diari com si es tracta d'establiments especialitzats, així com dels bancs i dels Centres d'Assistència Primària (CAPs).** Només s'observen diferències destacades (de més de 3 punts percentuals) en l'ús que fan homes i dones dels equipaments i serveis vinculats a la cura d'infants i dels esportius. Mentre que **els centres d'ensenyament obligatori, les llars d'infants i els parcs infantils són més utilitzats per les dones, els equipaments esportius són més utilitzats pels homes.** Això encaixa perfectament amb els rols tradicionals de gènere que assigna a les dones la cura dels infants i, a la vegada, deixen més temps per a l'autocura i la pràctica esportiva als homes. És a dir, les dones dediquen el seu temps extralaboral a les altres persones mentre que els homes el dediquen a ells mateixos.

Taula 85. Ús dels serveis i equipaments de proximitat al barri. 2011.

Fan ús de:	Botigues ús diari	Comerços especialitzats	Bancs	Correus	CAPs	CEO*	Llars d'infants	Parc infantil	Biblioteques	Equipaments esportius	Equipaments oci i lleure	Serveis socials bàsics	Casals de gent gran
Homes	85,5%	76,0%	83,7%	52,8%	74,0%	18,2%	9,5%	21,8%	31,3%	26,7%	44,5%	13,9%	9,1%
Dones	86,7%	77,0%	83,1%	53,4%	76,4%	22,4%	12,7%	25,0%	33,9%	23,3%	41,5%	15,2%	11,6%
Dif. d/h	1,2%	1,1%	-0,7%	0,6%	2,5%	4,3%	3,2%	3,2%	2,6%	-3,4%	-2,9%	1,4%	2,4%

*CEO= Centres d'Ensenyament Obligatori

Font: Elaboració pròpia a partir de Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

- **Accessibilitat**

Pel que fa a l'**accessibilitat dels serveis i equipaments que anteriorment s'han identificat com els més utilitzats per les dones**, s'observa que en tots els casos aquestes els valoren, majoritàriament, com a accessibles amb facilitat o amb molta facilitat. No s'observen diferències significatives entre dones i homes en aquesta valoració. Curiosament, però, **els homes tenen més tendència a valorar com a molt accessibles tots els serveis i equipaments**.

Taula 86. Valoració de l'accessibilitat a serveis i equipaments més utilitzats des del domicili. 2011

	Comerços especialitzats		Botigues d'ús diari		Bancs		CAPs	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Amb dificultats	4,50%	5,10%	3,40%	4,70%	3,20%	3,70%	5,20%	4,60%
Amb facilitat	52,20%	53,30%	53,30%	54,80%	56,70%	58,70%	59,60%	62,60%
Amb molta facilitat	33,10%	30,70%	33,50%	30,50%	30,70%	27,40%	24,70%	21,80%
No consta	10,20%	10,90%	9,80%	10,00%	9,30%	10,20%	10,40%	11,00%

Font: Elaboració pròpia a partir de Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

Pel que fa a l'**accessibilitat dels serveis i equipaments que mostren pautes d'ús diferenciat** entre homes i dones, **no s'observa que uns i altres mostrin valoracions diferents**. En aquest sentit, la taula següent mostra que els homes no consideren poc accessibles els centres d'ensenyament obligatori i els parcs infantils, i les dones tampoc consideren poc accessibles els equipaments esportius. La diferència d'ús, per tant, no s'explica per percepcions diferenciades de l'accessibilitat.

Taula 87. Valoració de l'accessibilitat a serveis i equipaments que mostren pautes d'ús diferenciat per sexe. 2011

	Centres d'ensenyament obligatori		Parcs infantils		Equipaments esportius	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Amb dificultats	1,6%	3,7%	1,4%	1,8%	3,1%	4,2%
Amb facilitat	58,9%	56,4%	49,8%	47,5%	52,8%	52,1%
Amb molta facilitat	6,5%	10,2%	20,5%	23,4%	19,6%	14,9%
No consta	33,0%	29,7%	28,3%	27,3%	24,4%	28,8%

Font: Elaboració pròpia a partir de Idescat i IERMB, Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població de Catalunya, 2011

14. CONCLUSIONS

La radiografia **sociodemogràfica** de les dones de Barcelona és similar a la de la resta de Catalunya. Elles són poc més de la meitat de la població. Més de la meitat d'aquestes dones han nascut a Catalunya. Quant a l'edat, mentre que els homes són majoria en les primeres etapes de creixement i en la joventut, les dones ho són en els trams d'edat superiors als 44 anys. Si ens fixem en la diversitat ètnica i de procedència, l'anàlisi mostra com a Barcelona, de cada mil habitants, 55,4 són persones immigrants. A tots els districtes hi ha més dones immigrants que homes, amb una sola excepció: Ciutat Vella.

Tot i que **la majoria de les dones estan casades, les taxes no són tan altes com en el cas dels homes. Un terç de les dones de Barcelona no té actualment cap fill/a; un 28,5% en té dos, i un 17,3% en té un.** Comparant el 2011 i el 2006 s'observen canvis molt importants en relació a la maternitat a la franja de 25-34 anys: el 2011 les dones d'entre 25 i 34 anys tenen molts menys fills de mitjana que el 2006.

Pel que fa als **nivells formatius, les dones són majoritàries en els extrems**: és a dir, tant en el col·lectiu de persones sense estudis com en el col·lectiu de persones amb titulacions universitàries.

L'estructura de les llars de Barcelona presenta diferències rellevants pel que fa al gènere. Pel que fa a les famílies monoparentals, hi ha pràcticament **5 vegades més de llars de dones amb menors a càrrec que d'homes**. A la vegada, pràcticament **dues terceres parts de la població que viu sola són dones**. Aquestes diferències són molt més grans si ens fixem a les llars unipersonals de les persones de més de 65 anys, el 82% de les quals estan conformades per dones.

En l'àmbit **econòmic**, la **renda anual mitjana de les dones de Barcelona és d'11.760,30€, gairebé 900€ per sota de la dels homes**. Alhora, més de la meitat de les dones de Barcelona no té una renda que superi els 18.999€ l'any.

El tipus d'ingrés principal de les dones de Barcelona parteix, majoritàriament, de les rendes del treball. Amb tot, molts més homes que dones perceben aquest tipus d'ingrés. A la vegada, el **percentatge de dones que no rep cap ingrés és significativament superior als dels homes**.

Pràcticament la meitat de les dones s'ubiquen en llars que tenen dificultats per arribar a finals de mes.

La **taxa de risc de pobresa de les dones se situa en el 19,2% davant del 17,3% dels homes**. En el cas de les famílies monoparentals, a Barcelona aquestes mostren una major taxa de risc de pobresa quan són encapçalades per dones. Les **transferències socials redueixen efectivament el risc de pobresa d'ambdós sexes**. En el cas de les dones, la taxa passa del 49 al 19,2%. Entre els homes, la reducció és lleugerament menor.

En l'àmbit del **mercat laboral**, els homes segueixen presentant taxes d'activitat superior a les femenines. Per contra, les dones són majoritàries dins de la població inactiva.

Els homes també presenten taxes d'ocupació més elevades (tot i que en termes absoluts, i en relació al fet que hi ha més dones que homes vivint a Barcelona, hi ha més dones ocupades que homes). En relació al matís que s'acaba de fer, els homes també presenten taxes més altes que les dones d'atur (recordem que hi ha molts més homes que dones dins de la població activa). La crisi econòmica ha estat un factor determinant de l'augment de l'atur, tot i que aquest augment ha estat molt més dràstic per als homes que per a les dones.

El nivell formatiu és un gran esmorteïdor de l'atur: com més estudis, menys atur, tant per homes com per dones. Alhora, com més estudis, menys risc de pobresa. Tot i així, les dones presenten clarament un risc més gran de pobresa quan no tenen estudis o només tenen estudis primaris. Per contra, és en les franges d'estudis superiors on l'atur és sistemàticament més alt entre les dones que entre els homes.

Dins de la població ocupada, trobem una majoria de persones treballant de forma assalariada. Aquesta és una modalitat més estesa entre les dones que entre els homes.

Proporcionalment més homes estan contractats de manera indefinida que dones. En canvi, hi ha el doble de dones que d'homes treballant amb un contracte temporal. I també més dones treballant sense contracte. És obvi que això determina de manera important l'estabilitat laboral, en favor dels homes. A la vegada, existeix una desigualtat salarial forta entre dones i homes. Per tant, les dones estan situades al mercat laboral en condicions més precàries que els homes.

Pel que fa als usos del temps, la majoria de la població en actiu té una dedicació al treball propera a la jornada completa, però els homes són els que excedeixen principalment aquesta dedicació, i les dones les que ocupen en major grau les jornades més curtes.

Tot i que els homes cada cop tenen una major participació i responsabilitat en les tasques de la llar, avui dia encara ho fan en unes proporcions molt inferiors a la de les dones. Les dones continuen sent les responsables principals de l'organització de les tasques domèstiques i familiars. De fet, les dones s'acullen més sovint que els homes a les mesures de conciliació, i són elles les que també identifiquen més dificultats a l'hora de sol·licitar mesures de conciliació en el lloc de treball.

Pel que fa a la participació política i social, i en termes de política institucional, la paritat en el marc de les llistes i de conformació del consistori és molt equilibrada. Tot i així, pel que fa al sector associatiu, les dones participen en associacions en menor mesura que els homes. Els únics sectors on les proporcions entre dones i homes són semblants són les associacions

ecologistes, comitès de solidaritat i ONGs, així com en els casals d'avis i àvies. En la mateixa línia, la participació en sindicats, associacions professionals i associacions de veïnes i veïns es troba encara molt masculinitzada.

Es poden identificar patrons diferencials en el **teixit social d'homes i dones**. **Les dones visiten amb més freqüència familiars que viuen fora de la llar que els homes**. Quant a les visites a amiguets que no viuen a la llar hi ha poca diferència entre sexes, tot i que, en termes de freqüència diària, els homes superen les dones.

En cas de malaltia, les dones acudeixen més habitualment als pares, seguit de la parella, mentre que els homes acudeixen majoritàriament a la parella seguit d'altres familiars.

En cas de problemes personals tant homes com dones recorren a altres persones conegudes abans que a la parella. Resulta impactant la **baixa proporció de dones que recorre a la parella en cas de problemes personals, i alhora, el fet que hi hagi molts més homes que dones que no recorren a ningú quan tenen problemes**.

Quan es tracta d'un problema de **falta de recursos econòmics, tant homes com dones acullen principalment a pares i mares**. En el cas de la recerca de feina, tant homes com dones recorren principalment a persones conegudes.

Pel que fa a la **salut**, les dones tenen una **esperança de vida superior però una taxa de morbiditat (freqüència d'emmalaltir) més elevada que els homes**. Pel que fa a les principals causes de mortalitat prematura entre les dones, la primera és el càncer de mama, la segona el càncer de pulmó, i la tercera el càncer de còlon. **Els homes fan una valoració del seu estat de salut lleugerament més positiva que les dones**. Per contra, les dones tenen un risc de patiments psicològic més alt que els homes.

La **pràctica esportiva** continua molt masculinitzada, i el **percentatge d'homes que practiquen esport és molt superior al de dones**. A la vegada, **en l'àmbit esportiu els rols de gènere estan molt marcats**, sobretot entre els homes, els quals no participen pràcticament mai en activitats relacionades amb el rol femení. Les dones, per contra, tenen una participació molt alta en activitats amb una participació paritària entre sexes.

Pel que fa a la **seguretat ciutadana i a la violència masclista**, un **16,3% de les dones de Barcelona ha patit durant l'any 2009 alguna agressió sexista**. El fet sexista experimentat amb més freqüència per les dones són els comentaris verbals o gestos ofensius, seguits dels acostaments excessius, fregaments, etc. Un 82,9% de les dones afirmen que no coneixien la persona que havia comès el fet sexista patit durant el darrer any. Una altra informació a destacar és que

pràcticament **un terç de les barcelonines ha patit una agressió sexista al llarg de la seva vida**. La violència física i la violència sexual esdevenen les principals agressions patides per part de les dones.

Analitzant les dades de la victimització a Barcelona, s'observa que **els homes pateixen més atacs contra les seves propietats privades, mentre que les dones ho fan més contra la seva persona**. Aquestes dades també mostren que el col·lectiu que presenta un **índex de victimització més alt és el de les dones joves**, de 16 a 29 anys. Per últim, exposen que les **dones presenten un major impacte psicològic del delicte**, tant si s'ha consumat l'acte com si no.

En l'àmbit **d'urbanisme i territori**, s'evidencien molt els rols de gènere quant a l'ús d'espais i **equipaments**: mentre que els centres d'ensenyament obligatori, les llars d'infants i els parcs infantils són més utilitzats per les dones, els equipaments esportius són més utilitzats pels homes.

ANNEXOS

Annexos perfil sociodemogràfic

Annex 1. Població per barris. 2012

	TOTAL	Homes	Dones
BARCELONA	1.619.839	769.492	850.347
1 1. el Raval	49.844	27.344	22.500
1 2. el Barri Gòtic	16.754	9.070	7.684
1 3. la Barceloneta	15.745	7.894	7.851
1 4. Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera	22.873	11.394	11.479
2 5. el Fort Pienc	32.225	15.156	17.069
2 6. la Sagrada Família	52.007	23.922	28.085
2 7. la Dreta de l'Eixample	43.436	19.805	23.631
2 8. l'Antiga Esquerra de l'Eixample	41.887	19.228	22.659
2 9. la Nova Esquerra de l'Eixample	57.760	26.683	31.077
2 10. Sant Antoni	38.277	17.920	20.357
3 11. el Poble Sec - AEI Parc Montjuïc	41.380	20.416	20.964
3 12. la Marina del Prat Vermell - AEI Zona Franca	1.046	540	506
3 13. la Marina de Port	30.256	14.680	15.576
3 14. la Font de la Guatlla	10.236	4.853	5.383
3 15. Hostafrancs	16.094	7.748	8.346
3 16. la Bordeta	18.498	8.783	9.715
3 17. Sants - Badal	24.574	11.569	13.005
3 18. Sants	41.530	19.792	21.738
4 19. les Corts	46.698	21.898	24.800
4 20. la Maternitat i Sant Ramon	23.762	11.117	12.645
4 21. Pedralbes	11.778	5.459	6.319
5 22. Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes	4.398	2.130	2.268
5 23. Sarrà	24.362	11.268	13.094
5 24. les Tres Torres	16.008	7.397	8.611
5 25. Sant Gervasi - la Bonanova	24.552	11.102	13.450
5 26. Sant Gervasi - Galvany	46.466	20.912	25.554
5 27. el Putxet i el Farró	29.618	13.611	16.007
6 28. Vallcarca i els Penitents	15.521	7.157	8.364
6 29. el Coll	7.222	3.403	3.819
6 30. la Salut	13.196	6.074	7.122
6 31. la Vila de Gràcia	51.025	23.375	27.650
6 32. el Camp d'en Grassot i Gràcia Nova	34.582	15.874	18.708
7 33. el Baix Guinardó	25.768	11.836	13.932
7 34. Can Baró	8.990	4.226	4.764
7 35. el Guinardó	35.697	16.519	19.178
7 36. la Font d'en Fargues	9.498	4.551	4.947
7 37. el Carmel	32.323	15.535	16.788
7 38. la Teixonera	11.410	5.516	5.894
7 39. Sant Genís dels Agudells	6.922	3.290	3.632
7 40. Montbau	5.090	2.262	2.828
7 41. la Vall d'Hebron	5.545	2.620	2.925
7 42. la Clota	456	220	236
7 43. Horta	26.816	12.767	14.049
8 44. Vilapicina i la Torre Llobeta	25.584	11.780	13.804
8 45. Porta	24.772	11.815	12.957
8 46. el Turó de la Peira	15.428	7.145	8.283
8 47. Can Peguera	2.242	1.054	1.188
8 48. la Guineueta	15.143	7.082	8.061
8 49. Canyetes	7.144	3.425	3.719
8 50. les Roquetes	16.018	7.828	8.190

8	51. Verdun	12.407	5.797	6.610
8	52. la Prosperitat	26.515	12.664	13.851
8	53. la Trinitat Nova	7.692	3.702	3.990
8	54. Torre Baró	2.178	1.110	1.068
8	55. Ciutat Meridiana	10.709	5.441	5.268
8	56. Vallbona	1.329	652	677
9	57. la Trinitat Vella	10.487	5.523	4.964
9	58. Baró de Viver	2.393	1.161	1.232
9	59. el Bon Pastor	12.990	6.698	6.292
9	60. Sant Andreu	56.204	26.614	29.590
9	61. la Sagrera	29.038	13.604	15.434
9	62. el Congrés i els Indians	14.112	6.407	7.705
9	63. Navas	21.728	10.142	11.586
10	64. el Camp de l'Arpa del Clot	38.232	17.980	20.252
10	65. el Clot	27.201	13.122	14.079
10	66. el Parc i la Llacuna del Poblenou	14.147	6.703	7.444
10	67. la Vila Olímpica del Poblenou	9.322	4.586	4.736
10	68. el Poblenou	32.816	16.048	16.768
10	69. Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou	12.701	6.213	6.488
10	70. el Besòs i el Maresme	23.732	12.328	11.404
10	71. Provençals del Poblenou	19.952	9.652	10.300
10	72. Sant Martí de Provençals	26.152	12.247	13.905
10	73. la Vereda i la Pau	29.201	13.979	15.222
	No consta	145	74	71

Font: Lectura del Padró Municipal d'Habitants a 30.06.2012. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

Annex 2. Població immigrant de Barcelona per barris. 2011

	TOTAL	Homes	Dones
BARCELONA	89,492	45,88	43,612
1 1. el Raval	6,588	4,156	2,432
1 2. el Barri Gòtic	1,78	1,011	769
1 3. la Barceloneta	1,369	754	615
1 4. Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera	2,35	1,213	1,137
2 5. el Fort Pienc	1,924	932	992
2 6. la Sagrada Família	2,912	1,432	1,48
2 7. la Dreta de l'Eixample	2,625	1,234	1,391
2 8. l'Antiga Esquerra de l'Eixample	2,857	1,405	1,452
2 9. la Nova Esquerra de l'Eixample	3,426	1,644	1,782
2 10. Sant Antoni	2,28	1,177	1,103
3 11. el Poble-sec – Parc de Montjuïc	3,481	1,935	1,546
3 12. la Marina del Prat Vermell - Zona Franca	57	33	24
3 13. la Marina de Port	1,385	710	675
3 14. la Font de la Guatlla	657	320	337
3 15. Hostafrancs	1,275	684	591
3 16. la Bordeta	1,019	529	490
3 17. Sants – Badal	1,663	828	835
3 18. Sants	2,634	1,377	1,257
4 19. les Corts	2,195	1,029	1,166
4 20. la Maternitat i Sant Ramon	1,308	622	686
4 21. Pedralbes	728	370	358
5 22. Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes	194	87	107
5 23. Sarrià	1,159	547	612
5 24. les Tres Torres	633	290	343
5 25. Sant Gervasi - la Bonanova	914	424	490
5 26. Sant Gervasi - Galvany	1,982	874	1,108
5 27. el Putxet i el Farró	1,417	668	749
6 28. Vallcarca i els Penitents	639	304	335
6 29. el Coll	356	158	198

6 30. la Salut	547	268	279
6 31. la Vila de Gràcia	3,174	1,484	1,69
6 32. el Camp d'en Grassot I Gràcia Nova	1,581	774	807
7 33. el Baix Guinardó	1,134	557	577
7 34. Can Baró	420	236	184
7 35. el Guinardó	1,538	733	805
7 36. la Font d'en Fargues	233	121	112
7 37. el Carmel	1,094	549	545
7 38. la Teixonera	514	254	260
7 39. Sant Genís dels Agudells	266	136	130
7 40. Montbau	210	97	113
7 41. la Vall d'Hebron	216	103	113
7 42. la Clota	28	18	10
7 43. Horta	914	435	479
8 44. Vilapicina i la Torre Llobeta	952	445	507
8 45. Porta	1,029	510	519
8 46. el Turó de la Peira	793	359	434
8 47. Can Peguera	61	28	33
8 48. la Guineueta	419	194	225
8 49. Canyelles	180	91	89
8 50. les Roquetes	923	455	468
8 51. Verdun	641	290	351
8 52. la Prosperitat	998	492	506
8 53. la Trinitat Nova	416	213	203
8 54. Torre Baró	109	60	49
8 55. Ciutat Meridiana	1,021	583	438
8 56. Vallbona	83	43	40
9 57. la Trinitat Vella	937	583	354
9 58. Baró de Viver	122	64	58
9 59. el Bon Pastor	610	348	262
9 60. Sant Andreu	1,866	930	936
9 61. la Sagrera	1,168	574	594
9 62. el Congrés i els Indians	613	332	281
9 63. Navas	947	472	475
10 64. el Camp de l'Arpa del Clot	1,831	914	917
10 65. el Clot	1,246	651	595
10 66. el Parc la Llacuna del Poblenou	876	424	452
10 67. la Vila Olímpica del Poblenou	417	200	217
10 68. el Poblenou	1,686	878	808
10 69. Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou	676	332	344
10 70. el Besòs i el Maresme	2,07	1,315	755
10 71. Provençals del Poblenou	965	500	465
10 72. Sant Martí de Provençals	992	475	517
10 73. la Verneda i la Pau	1,166	613	553
No consta	3	0	3

Font: Moviments demogràfics 2011. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Annex 3. Origen demogràfic. 2006 i 2011.

Lloc de naixement	2011			2006		
	Home	Dona	Total	Home	Dona	Total
Catalunya	347,0	403,9	750,9	427,0	475,8	902,8
Resta d'Espanya	141,1	179,1	320,2	152,2	183,5	335,7
Resta d'UE 27	27,2	20,9	48,2	5,8	14,5	20,3
Resta del món	145,2	141,8	287,0	65,0	87,0	152,0
Total	660,6	745,7	1.406,3	649,9	760,7	1.410,7

Font: Moviments demogràfics 2011. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

Annex 4. Persones emigrants per barris. 2011 .

	TOTAL	Homes	Dones
BARCELONA	56.999	28.893	28.106
1 1. el Raval	2.679	1.628	1.051
1 2. el Barri Gòtic	1.061	618	443
1 3. la Barceloneta	667	339	328
1 4. Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera	1.101	564	537
2 5. el Fort Pienc	1.174	593	581
2 6. la Sagrada Família	1.686	816	870
2 7. la Dreta de l'Eixample	1,34	652	688
2 8. l'Antiga Esquerra de l'Eixample	1.428	688	740
2 9. la Nova Esquerra de l'Eixample	2.052	971	1.081
2 10. Sant Antoni	1.318	658	660
3 11. el Poble-sec – Parc de Montjuïc	1.877	1.009	868
3 12. la Marina del Prat Vermell - Zona Franca	37	13	24
3 13. la Marina de Port	1.052	543	509
3 14. la Font de la Guatlla	425	212	213
3 15. Hostafrancs	781	407	374
3 16. la Bordeta	744	372	372
3 17. Sants – Badal	1.173	575	598
3 18. Sants	1.921	996	925
4 19. les Corts	1.539	781	758
4 20. la Maternitat i Sant Ramon	835	377	458
4 21. Pedralbes	367	182	185
5 22. Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes	165	88	77
5 23. Sarrià	678	306	372
5 24. les Tres Torres	422	201	221
5 25. Sant Gervasi - la Bonanova	688	320	368
5 26. Sant Gervasi - Galvany	1.215	555	660
5 27. el Putxet i el Farró	1.006	511	495
6 28. Vallcarca i els Penitents	404	182	222
6 29. el Coll	238	121	117
6 30. la Salut	391	197	194
6 31. la Vila de Gràcia	1.788	871	917
6 32. el Camp d'en Grassot i Gràcia Nova	941	443	498
7 33. el Baix Guinardó	797	386	411
7 34. Can Baró	274	134	140
7 35. el Guinardó	1.109	533	576
7 36. la Font d'en Fargues	216	100	116
7 37. el Carmel	963	495	468
7 38. la Teixonera	397	193	204
7 39. Sant Genís dels Agudells	224	113	111
7 40. Montbau	170	76	94
7 41. la Vall d'Hebron	133	64	69

7 42. la Clota	25	18	7
7 43. Horta	852	452	400
8 44. Vilapicina i la Torre Llobeta	678	305	373
8 45. Porta	848	465	383
8 46. el Turó de la Peira	498	250	248
8 47. Can Peguera	65	28	37
8 48. la Guineueta	402	199	203
8 49. Canyelles	175	90	85
8 50. les Roquetes	624	316	308
8 51. Verdun	384	183	201
8 52. la Prosperitat	793	406	387
8 53. la Trinitat Nova	321	170	151
8 54. Torre Baró	112	46	66
8 55. Ciutat Meridiana	668	355	313
8 56. Vallbona	91	41	50
9 57. la Trinitat Vella	684	397	287
9 58. Baró de Viver	139	67	72
9 59. el Bon Pastor	591	342	249
9 60. Sant Andreu	1.636	775	861
9 61. la Sagrera	1.018	490	528
9 62. el Congrés i els Indians	438	218	220
9 63. Navas	651	335	316
10 64. el Camp de l'Arpa del Clot	1.208	587	621
10 65. el Clot	934	480	454
10 66. el Parc la Llacuna del Poblenou	460	227	233
10 67. la Vila Olímpica del Poblenou	288	140	148
10 68. el Poblenou	1.05	552	498
10 69. Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou	342	167	175
10 70. el Besòs el Maresme	1.311	804	507
10 71. Provençals del Poblenou	623	318	305
10 72. Sant Martí de Provençals	764	364	400
10 73. la Verneda i la Pau	848	422	426
No consta	2	1	1

Font: Moviments demogràfics 2011. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

Annex 5. Taxes d'emigració per barris. Taxa per 1000 habitants. 2011 .

	Taxa emigració
BARCELONA	35,3
1 1. el Raval	56,2
1 2. el Barri Gòtic	60,0
1 3. la Barceloneta	42,3
1 4. Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera	49,1
2 5. el Fort Pienc	36,3
2 6. la Sagrada Família	32,4
2 7. la Dreta de l'Eixample	31,2
2 8. l'Antiga Esquerra de l'Eixample	34,4
2 9. la Nova Esquerra de l'Eixample	35,6
2 10. Sant Antoni	34,7
3 11. el Poble-sec – Parc de Montjuïc	46,3
3 12. la Marina del Prat Vermell - Zona Franca	32,9
3 13. la Marina de Port	34,8
3 14. la Font de la Guatlla	41,6
3 15. Hortafrancs	49,3
3 16. la Bordeta	40,2
3 17. Sants – Badal	48,2
3 18. Sants	45,8
4 19. les Corts	32,6

4 20. la Maternitat i Sant Ramon	35,3
4 21. Pedralbes	31,5
5 22. Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes	38,4
5 23. Sarrià	28,3
5 24. les Tres Torres	26,8
5 25. Sant Gervasi - la Bonanova	28,3
5 26. Sant Gervasi – Galvany	26,3
5 27. el Putxet i el Farró	33,5
6 28. Vallcarca i els Penitents	26,2
6 29. el Coll	32,6
6 30. la Salut	29,7
6 31. la Vila de Gràcia	34,9
6 32. el Camp d'en Grassot i Gràcia Nova	27,3
7 33. el Baix Guinardó	30,6
7 34. Can Baró	30,7
7 35. el Guinardó	31,1
7 36. la Font d'en Fargues	22,7
7 37. el Carmel	30,0
7 38. la Teixonera	33,7
7 39. Sant Genís dels Agudells	31,8
7 40. Montbau	32,6
7 41. la Vall d'Hebron	23,8
7 42. la Clota	54,1
7 43. Horta	30,9
8 44. Vilapicina i la Torre Llobeta	26,7
8 45. Porta	35,7
8 46. el Turó de la Peira	29,8
8 47. Can Peguera	29,0
8 48. la Guineueta	26,3
8 49. Canyelles	24,2
8 50. les Roquetes	39,0
8 51. Verdun	31,2
8 52. la Prosperitat	29,9
8 53. la Trinitat Nova	41,7
8 54. Torre Baró	51,6
8 55. Ciutat Meridiana	61,4
8 56. Vallbona	67,8
9 57. la Trinitat Vella	65,9
9 58. Baró de Viver	57,6
9 59. el Bon Pastor	43,5
9 60. Sant Andreu	29,2
9 61. la Sagrera	34,9
9 62. el Congrés i els Indians	31,3
9 63. Navas	30,0
10 64. el Camp de l'Arpa del Clot	31,8
10 65. el Clot	34,1
10 66. el Parc la Llacuna del Poblenou	33,5
10 67. la Vila Olímpica del Poblenou	31,1
10 68. el Poblenou	32,7
10 69. Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou	28,5
10 70. el Besòs i el Maresme	54,7
10 71. Provençals del Poblenou	31,9
10 72. Sant Martí de Provençals	29,2
10 73. la Verneda i la Pau	29,2

Font: Moviments demogràfics 2011. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

Annex 6. Naixements segons sexe per barris. 2011

	TOTAL	Nens	Nenes
BARCELONA	13,887	7,078	6,809
1 1. el Raval	477	239	238
1 2. el Barri Gòtic	108	50	58
1 3. la Barceloneta	119	52	67
1 4. Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera	213	114	99
2 5. el Fort Pienc	245	132	113
2 6. la Sagrada Família	412	229	183
2 7. la Dreta de l'Eixample	370	192	178
2 8. l'Antiga Esquerra de l'Eixample	314	172	142
2 9. la Nova Esquerra de l'Eixample	413	226	187
2 10. Sant Antoni	293	157	136
3 11. el Poble-sec – Parc de Montjuïc	400	204	196
3 12. la Marina del Prat Vermell - Zona Franca	5	1	4
3 13. la Marina de Port	275	158	117
3 14. la Font de la Guatlla	71	36	35
3 15. Hostafrancs	122	61	61
3 16. la Bordeta	170	79	91
3 17. Sants – Badal	192	114	78
3 18. Sants	340	167	173
4 19. les Corts	373	190	183
4 20. la Maternitat i Sant Ramon	181	92	89
4 21. Pedralbes	79	43	36
5 22. Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes	37	22	15
5 23. Sarrià	223	118	105
5 24. les Tres Torres	146	74	72
5 25. Sant Gervasi - la Bonanova	227	95	132
5 26. Sant Gervasi – Galvany	387	188	199
5 27. el Putxet i el Farró	274	132	142
6 28. Vallcarca i els Penitents	127	68	59
6 29. el Coll	72	31	41
6 30. la Salut	116	63	53
6 31. la Vila de Gràcia	503	277	226
6 32. el Camp d'en Grassot i Gràcia Nova	284	141	143
7 33. el Baix Guinardó	200	105	95
7 34. Can Baró	54	18	36
7 35. el Guinardó	287	150	137
7 36. la Font d'en Fargues	66	33	33
7 37. el Carmel	267	138	129
7 38. la Teixonera	102	40	62
7 39. Sant Genís dels Agudells	46	15	31
7 40. Montbau	40	20	20
7 41. la Vall d'Hebron	34	19	15
7 42. la Clota	4	2	2
7 43. Horta	199	101	98
8 44. Vilapicina i la Torre Llobeta	202	97	105
8 45. Porta	201	91	110
8 46. el Turó de la Peira	135	72	63
8 47. Can Peguera	26	19	7
8 48. la Guineueta	108	60	48
8 49. Canyelles	48	27	21
8 50. les Roquetes	191	86	105
8 51. Verdun	116	48	68
8 52. la Prosperitat	232	118	114

8 53. la Trinitat Nova	84	36	48
8 54. Torre Baró	20	8	12
8 55. Ciutat Meridiana	114	62	52
8 56. Vallbona	12	6	6
9 57. la Trinitat Vella	127	71	56
9 58. Baró de Viver	19	9	10
9 59. el Bon Pastor	145	85	60
9 60. Sant Andreu	519	281	238
9 61. la Sagrera	256	114	142
9 62. el Congrés i els Indians	115	48	67
9 63. Navas	179	101	78
10 64. el Camp de l'Arpa del Clot	296	159	137
10 65. el Clot	222	107	115
10 66. el Parc la Llacuna del Poblenou	120	63	57
10 67. la Vila Olímpica del Poblenou	84	38	46
10 68. el Poblenou	380	174	206
10 69. Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou	202	109	93
10 70. el Besòs i el Maresme	233	124	109
10 71. Provençals del Poblenou	206	102	104
10 72. Sant Martí de Provençals	217	106	111
10 73. la Verneda i la Pau	209	98	111
BARCELONA	2	1	1

Font: Moviments demogràfics 2011. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

Annex 7. Nivell d'estudis de la població masculina de 16 anys i més. 2012

	TOTAL HOMES	Sense estudis	Estudis primaris / certificate d'escolaritat / EGB	Batxillerat elemental / graduat escolar / ESO / FPI	Batxillerat superior / BUP / COU / FPII / CFGM grau mitjà	Estudis universitaris / CFGS grau superior	No consta
BARCELONA	660.681	44.508	132.490	136.518	177.476	169.355	334
1. Ciutat Vella	49.520	3.446	15.606	9.670	9.699	11.079	20
2. Eixample	107.083	4.393	13.795	18.099	31.844	38.902	50
3. Sants-Montjuïc	76.672	5.456	19.739	17.436	19.607	14.390	44
4. Les Corts	33.112	1.517	3.795	4.987	9.875	12.917	21
5. Sarrià-Sant Gervasi	54.155	1.793	3.454	6.140	15.608	27.130	30
6. Gràcia	48.263	2.159	6.509	8.454	14.333	16.792	16
7. Horta-Guinardó	68.236	6.006	14.551	16.369	18.876	12.387	47
8. Nou Barris	67.872	8.151	19.940	18.170	15.174	6.407	30
9. Sant Andreu	59.764	4.416	13.760	14.687	17.084	9.798	19
10. Sant Martí	96.004	7.171	21.341	22.506	25.376	19.553	57

Font: Lectura del Padró Municipal d'Habitants a 30.06.2012. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

Annex 8. Nivell d'estudis de la població femenina de 16 anys i més de Barcelona. 2012

	TOTAL DONES	Sense estudis	Estudis primaris / certificat d'escolaritat / EGB	Batxillerat elemental / graduat escolar/ ESO / FPI	Batxillerat superior / BUP / COU / FPII/ CFGM grau mitjà	Estudis universita ris / CFGS grau superior	No consta
BARCELONA	747.239	70.403	157.909	144.134	173.732	200.703	358
1. Ciutat Vella	43.823	4.524	11.081	7.618	8.298	12.284	18
2. Eixample	128.1	7.615	21.572	22.017	<i>31.837</i>	<i>45.005</i>	<i>54</i>
3. Sants-Montjuïc	84.363	8.640	22.147	17.292	18.067	18.171	46
4. Les Corts	38.724	2.331	5.922	6.564	10.508	13.377	22
5. Sarrià-Sant Gervasi	67.07	2.570	6.479	9.361	19.793	28.826	41
6. Gràcia	58.546	3.743	9.497	9.877	13.941	21.466	22
7. Horta-Guinardó	78.514	9.649	18.004	16.777	17.944	16.089	51
8. Nou Barris	76.462	<i>12.773</i>	22.337	17.535	14.731	9.048	38
9. Sant Andreu	66.945	6.910	16.635	14.821	15.463	13.089	27
10. Sant Martí	<i>104.692</i>	11.648	<i>24.235</i>	<i>22.272</i>	23.150	23.348	39

Font: Lectura del Padró Municipal d'Habitants a 30.06.2012. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

Annexos estructura de les llars

Annex 1. Estructura de les llars per districtes. Barcelona, 2012.

	TOTAL	Una dona de 16 a 64 anys	Un home de 16 a 64 anys	Una dona de 65 anys o més	Un home de 65 anys o més	Una dona de 16 anys i més amb un o més menors	Un home de 16 anys i més amb un o més menors	Dos adults de 16 a 64 anys, sense menors	Dos adults, un almenys de 65 anys o més, sense menors	Dos adults i un menor	Dos adults i dos menors	Dos adults i tres o més menors	Dos adults de 35 anys o més, un de 16 a 34 anys, sense menors	Dos adults de 35 anys o més, un de 16 a 34 anys i un menor	Dos adults de 35 anys o més, un de 16 a 34 anys i dos o més menors	Altra llar de tres adults, amb o sense menors	Dos adults de 35 anys o més, dos de 16 a 34 anys, sense menors	Dos adults de 35 anys o més, dos de 16 a 34 anys i un menor	Altra llar de quatre adults, amb o sense menors	Cinc o més adults, amb o sense menors	No consta	
BARCELONA	660.232	59.615	57.549	67.602	19.373	13.106	2.895	89.408	95.607	37,49	31.467	5.989	41.653	12.419	3.654	49.297	22.611	3.415	1.399	20,85	24.341	492
1. Ciutat Vella	41.648	4.815	5.895	3.555	1.482	703	153	6.739	3.933	1.544	954	286	1.611	482	241	3.321	714	194	159	1.701	3,13	36
2. Eixample	113,45	11.824	10.565	12.755	3.433	2.131	501	15.768	15,91	5,56	4.537	886	6.598	1,81	483	8,61	3.775	527	144	3.681	3.872	80
3. Sants-Montjuïc	74.481	6.903	6,76	7.131	2.281	1.347	271	10.659	10.235	4,21	3.186	472	4.949	1.409	375	5.515	2.593	355	170	2.466	3.133	61
4. Les Corts	33.122	2.849	2.451	3.332	1.008	693	167	3,82	5.411	1.554	1.629	364	2.381	609	213	2,63	1.602	164	54	1.091	1.063	37
5. Sarrià-Sant Gervasi	56.111	5.099	4,45	5.991	1,6	1.491	459	5,79	8,01	2,67	3.078	1.428	2.875	867	629	4.503	2.337	505	142	1.786	2.348	53
6. Gràcia	53.325	6,34	5.177	5.786	1.511	1.145	253	7.915	7,08	2.778	2.394	455	3.005	797	203	3.698	1,65	207	65	1.485	1.346	35
7. Horta-Guinardó	69.307	5.397	5.427	7.382	1.967	1.394	278	9.173	11.291	4.354	3,66	480	4.765	1.458	310	5.166	2.398	331	129	1.964	1.937	46
8. Nou Barris	66.149	4.415	4.472	7.377	2.045	1.168	216	7.984	11.627	4.162	3.273	436	4.578	1,55	411	4.994	2,11	395	219	2.067	2.607	43
9. Sant Andreu	58.896	4.531	4.524	5.611	1.529	1.149	196	8.304	8,73	4.122	3.382	425	4.438	1.301	301	4.069	2.207	280	121	1.733	1.897	46
10. Sant Martí	93.743	7.442	7.828	8.682	2.517	1.885	401	13.256	13,38	6.536	5.374	757	6.453	2.136	488	6.791	3.225	457	196	2.876	3.008	55

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Font: Lectura del Padró Municipal d'Habitants a 30 juny 2012.

Annex 2. Estructura de les llars per barris. Barcelona, 2012.

	TOTAL	Una dona de 16 a 64 anys	Un home de 16 a 64 anys	Una dona de 65 anys o més	Un home de 65 anys o més	Una dona de 16 anys i més amb un o més menors	Un home de 16 anys i més amb un o més menors	Dos adults de 16 a 64 anys, sense menors	Dos adults, un almenys de 65 anys o més, sense menors	Dos adults i un menor	Dos adults i dos menors	Dos adults i tres o més menors	Dos adults de 35 anys o més, un de 16 a 34 anys, sense menors	Dos adults de 35 anys o més, un de 16 a 34 anys i un menor	Dos adults de 35 anys o més, un de 16 a 34 anys i dos o més menors	Altra llar de tres adults, amb o sense menors	Dos adults de 35 anys o més, dos de 16 a 34 anys, sense menors	Dos adults de 35 anys o més, dos de 16 a 34 anys i un menor	Dos adults de 35 anys o més, dos de 16 a 34 anys i dos o més menors	Altra llar de quatre adults, amb o sense menors	Cinc o més adults, amb o sense menors	No consta
BCN	660.232	59.615	57.549	67.602	19.373	13.106	2.895	89.408	95.607	37,49	31.467	5.989	41.653	12.419	3.654	49.297	22.611	3.415	1.399	20,85	24.341	492
11. el Raval	17.503	1.779	2.336	1.436	657	242	53	2.574	1.556	614	360	152	665	212	140	1,39	292	108	95	831	1.998	13
12. el Barri Gòtic	6.892	829	1.125	474	233	126	42	1.221	596	254	150	33	243	61	25	563	113	27	19	295	455	8
13. la Barceloneta	7.115	826	980	742	251	143	20	1.138	850	293	200	37	306	101	33	549	132	31	17	218	241	7
14. Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera	10.138	1.381	1.454	903	341	192	38	1.806	931	383	244	64	397	108	43	819	177	28	28	357	436	8
25. el Fort Pienc	13.123	1.267	1.177	1.316	338	254	67	1.814	1.846	713	594	107	852	222	55	1.025	491	62	19	414	480	10
26. la Sagrada Família	22.314	2.341	1.921	2.547	683	368	75	3.118	3.167	1.138	890	124	1,42	372	86	1.728	773	93	26	722	705	17
27. la Dreta de l'Eixample	18.449	2.052	1.915	1.961	632	390	96	2.533	2.298	872	834	216	873	302	111	1.381	588	88	21	603	666	17
28. l'Antiga Esquerra de l'Eixample	18.281	2,09	1.813	2.093	542	372	97	2.528	2.536	837	664	181	912	248	64	1.431	557	96	24	582	605	9
29. la Nova Esquerra de l'Eixample	24.687	2.497	2.178	2.755	729	432	107	3.451	3,58	1.208	996	160	1,58	381	106	1.824	905	119	23	815	824	17
210. Sant Antoni	16.596	1.577	1.561	2.083	509	315	59	2.324	2.483	792	559	98	961	285	61	1.221	461	69	31	545	592	10
311. el Poblesec - Parc de Montjuïc	16.383	1.623	1.656	1.608	535	282	52	2.458	1.991	867	541	101	870	257	100	1.285	419	77	48	609	993	11
312. la Marina del Prat Vermell - Zona Franca	428	24	55	50	16	6	3	43	60	20	11	4	21	13	5	31	10	6	3	20	26	1
313. la Marina de Port	11.677	745	949	1.009	352	258	49	1.448	1.688	821	716	93	892	335	81	859	439	75	38	370	451	9
314. la Font de la Guatlla	4.299	409	419	419	135	80	18	650	577	219	203	24	303	59	13	320	148	16	11	132	138	6
315. Hostafrancs	6.652	688	646	594	207	101	24	1.061	828	318	257	47	455	107	33	510	241	17	18	218	277	5

316. la Bordeta	7.512	648	592	662	207	130	32	1.063	1,13	487	334	33	626	171	23	530	309	42	7	236	240	10
317. Sants – Badal	10.077	969	810	940	293	181	28	1.455	1.506	537	385	60	755	197	55	712	405	46	16	333	387	7
318. Sants	17.453	1.797	1.633	1.849	536	309	65	2.481	2.455	941	739	110	1.027	270	65	1.268	622	76	29	548	621	12
419. les Corts	19.163	1.779	1.512	1.993	599	391	101	2.271	2.987	923	886	190	1.377	346	98	1.474	922	93	31	616	549	25
420. la Maternitat i Sant Ramon	9.674	772	687	913	282	199	43	1.168	1.683	492	498	60	733	197	44	757	476	43	13	325	282	7
421. Pedralbes	4.285	298	252	426	127	103	23	381	741	139	245	114	271	66	71	399	204	28	10	150	232	5
522. Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes	1.528	113	152	83	29	44	21	184	143	125	128	39	89	24	23	102	61	13	5	62	86	2
523. Sarrià	8.947	729	749	875	235	293	93	855	1.221	460	597	243	447	133	100	714	381	93	26	280	416	7
524. les Tres Torres	5.576	358	354	489	165	159	48	490	828	239	315	213	310	110	101	523	269	71	21	215	293	5
525. Sant Gervasi - la Bonanova	9,23	766	685	941	278	246	80	867	1.384	416	503	233	474	159	115	768	409	91	28	324	452	11
526. Sant Gervasi – Galvany	18.567	1.668	1.411	2.257	562	452	139	1.898	2.865	795	928	466	882	257	200	1.503	781	145	34	587	718	19
527. el Putxet i el Farró	12.263	1.465	1.099	1.346	331	297	78	1.496	1.569	635	607	234	673	184	90	893	436	92	28	318	383	9
628. Vallcarca i els Penitents	6.519	634	574	686	195	155	45	831	960	360	349	84	387	123	26	473	218	28	14	197	176	4
629. el Coll	3,06	282	288	296	77	89	16	444	387	208	153	33	217	55	12	224	110	11	9	85	62	2
630. la Salut	5.448	512	424	631	150	108	27	681	875	268	282	55	345	77	29	423	231	26	3	154	143	4
631. la Vila de Gràcia	23.306	3.307	2.627	2.489	661	500	105	3.849	2.676	1.157	911	173	1.104	284	76	1.546	517	72	21	610	608	13
632. el Camp d'en Grassot i Gràcia Nova	14.992	1.605	1.264	1.684	428	293	60	2,11	2.182	785	699	110	952	258	60	1.032	574	70	18	439	357	12
733. el Baix Guinardó	10.905	990	882	1,24	298	191	38	1.478	1.752	621	497	70	685	209	39	857	402	35	11	320	281	9
734. Can Baró	3.782	322	319	411	111	71	15	497	584	225	187	31	271	73	21	298	133	16	9	90	95	3
735. el Guinardó	15.136	1.354	1.272	1,68	432	328	75	2.131	2.299	939	747	103	967	275	53	1.072	493	70	33	390	416	7
736. la Font d'en Fargues	3.703	251	263	293	85	89	24	464	611	244	271	42	309	110	28	249	153	16	7	100	92	2
737. el Carmel	12.833	902	992	1.207	333	276	41	1.714	2.059	891	672	82	939	303	69	1.001	435	81	32	398	393	13
738. la Teixonera	4.788	339	424	433	126	109	18	673	742	359	259	29	355	116	18	314	155	30	13	127	147	2
739. Sant Genís dels Agudells	2.868	185	218	321	99	57	10	328	576	138	134	16	191	51	17	248	91	14	8	88	74	4
740. Montbau	2.141	122	145	335	98	32	7	243	435	148	123	15	73	48	7	153	43	9	2	61	42	0
741. la Vall	2.204	123	130	235	87	37	12	282	378	127	153	18	182	33	6	154	99	11	4	71	61	1

d'Hebron																						
742. la Clota	177	11	14	15	7	4	1	24	35	7	10	1	10	3	1	17	1	2	1	5	8	0
743. Horta	10,77	798	768	1.212	291	200	37	1.339	1,82	655	607	73	783	237	51	803	393	47	9	314	328	5
844. Vilapicina i la Torre Llobeta	10.458	799	665	1.245	285	188	41	1.283	1.781	641	535	45	792	255	43	768	383	51	18	290	345	5
845. Porta	10.135	808	720	1.146	337	160	35	1.251	1.862	643	449	52	623	182	54	764	296	56	26	315	349	7
846. el Turó de la Peira	6.126	383	401	937	211	90	16	588	1.184	320	246	41	330	112	47	465	158	38	30	203	323	3
847. Can Peguera	926	62	86	111	23	25	1	110	157	51	36	10	54	15	10	83	23	4	2	41	22	0
848. la Guineueta	6,22	399	320	685	211	105	24	655	1.342	385	347	38	460	154	23	476	226	34	10	187	136	3
849. Canyelles	2.788	136	126	270	86	39	11	384	452	157	176	15	317	78	10	214	138	12	7	87	72	1
850. les Roquetes	5.939	338	450	511	166	120	16	791	856	414	343	60	440	173	42	431	189	43	31	206	312	7
851. Verdun	5,09	422	396	555	161	94	17	635	910	329	200	26	303	103	32	376	139	32	18	146	192	4
852. la Prosperitat	10.691	654	690	1.156	350	178	32	1.325	2.027	738	567	62	774	271	53	740	348	53	23	294	353	3
853. la Trinitat Nova	3.001	163	258	394	107	67	6	371	420	186	134	28	183	73	35	236	81	24	17	86	130	2
854. Torre Baró	717	31	67	44	18	26	2	86	64	40	29	11	49	21	12	73	21	7	7	45	63	1
855. Ciutat Meridiana	3.585	184	225	298	83	62	9	445	528	206	187	39	229	104	46	325	99	41	25	151	292	7
856. Vallbona	473	36	68	25	7	14	6	60	44	52	24	9	24	9	4	43	9	0	5	16	18	0
957. la Trinitat Vella	3.513	194	320	229	79	65	11	456	433	247	187	47	241	88	42	248	116	42	24	143	297	4
958. Baró de Viver	941	73	119	79	34	25	4	111	102	53	55	21	64	15	11	63	29	13	6	33	31	0
959. el Bon Pastor	4.702	251	389	367	127	113	20	618	646	420	406	49	272	120	35	345	128	35	17	139	201	4
960. Sant Andreu	23.243	1.964	1.877	2.033	583	480	79	3.482	3.294	1.738	1.441	182	1,88	498	109	1.466	952	67	27	608	462	21
961. la Sagrera	11.695	907	819	1.069	309	220	34	1.714	1.841	745	551	57	987	240	45	822	476	53	23	359	412	12
962. el Congrés i els Indians	5.968	465	436	851	173	111	19	737	961	385	294	21	337	148	25	448	177	25	6	156	192	1

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Font: Lectura del Padró Municipal d'Habitants a 30 juny 2012.

Annex 1. Evolució de la població activa (en milers de persones). 2001-2012

Període	TOTAL	Homes	Dones
Any 2012			
4t. trimestre	784,9	398,8	386,1
3r. trimestre	779,8	406,0	373,8
2n. trimestre	791,3	401,0	390,3
1r. trimestre	790,9	408,5	382,4
Any 2011			
4t. trimestre	800,4	420,5	379,9
3r. trimestre	811,5	416,2	395,3
2n. trimestre	797,0	412,9	384,1
1r. trimestre	800,9	420,0	380,9
Any 2010			
4t. trimestre	795,7	422,9	372,8
3r. trimestre	791,2	422,5	368,7
2n. trimestre	793,1	418,7	374,4
1r. trimestre	791,1	415,9	375,2
Any 2009			
4t. trimestre	810,4	425,8	384,6
3r. trimestre	811,8	423,8	388,0
2n. trimestre	803,6	424,8	378,8
1r. trimestre	813,4	421,9	391,5
Any 2008			
4t. trimestre	814,8	429,1	385,7
3r. trimestre	820,5	440,5	380,0
2n. trimestre	835,4	452,6	382,8
1r. trimestre	801,9	440,8	361,1
Any 2007			
4t. trimestre	811,6	441,2	370,4
3r. trimestre	813,5	447,3	366,2
2n. trimestre	799,9	447,2	352,7
1r. trimestre	807,6	450,8	356,8

Període	TOTAL	Homes	Dones
Any 2006			
4t. trimestre	812,6	449,8	362,8
3r. trimestre	806,7	450,7	356,0
2n. trimestre	810,5	446,4	364,1
1r. trimestre	832,6	445,3	387,3
Any 2005			
4t. trimestre	828,0	453,9	374,1
3r. trimestre	781,6	432,7	348,9
2n. trimestre	801,2	438,2	363,0
1r. trimestre	771,3	416,9	354,4
Any 2004			
4t. trimestre	768,3	414,7	353,6
3r. trimestre	775,8	418,8	357,0
2n. trimestre	752,1	406,3	345,8
1r. trimestre	750,5	409,3	341,2
Any 2003			
4t. trimestre	740,7	412,3	328,4
3r. trimestre	728,7	404,6	324,1
2n. trimestre	714,4	390,8	323,6
1r. trimestre	700,3	389,6	310,7
Any 2002			
4t. trimestre	683,0	377,2	305,8
3r. trimestre	674,4	371,3	303,1
2n. trimestre	662,9	358,1	304,8
1r. trimestre	668,1	359,4	308,7
Any 2001			
4t. trimestre	662,5	358,7	303,8
3r. trimestre	687,3	369,6	317,7
2n. trimestre	681,1	370,6	310,5
1r. trimestre	683,0	379,0	304,0

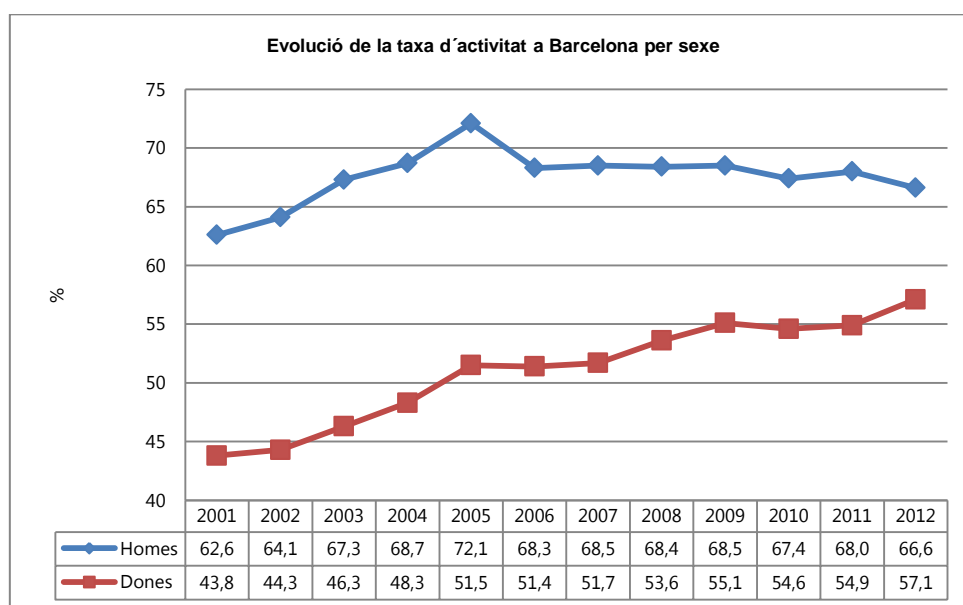
Font: Enquesta de Població Activa, INE

Annex 2. Evolució de la població activa (en %). 2001-2012

Període	TOTAL	Homes	Dones
Any 2012			
4t. trimestre	61,5	66,6	57,1
3r. trimestre	61,3	68,3	55,2
2n. trimestre	61,4	66,8	56,7
1r. trimestre	61,0	66,9	55,7
Any 2011			
4t. trimestre	61,1	68,0	54,9
3r. trimestre	62,3	68,8	56,7
2n. trimestre	61,3	67,8	55,6
1r. trimestre	61,5	68,0	55,7
Any 2010			
4t. trimestre	60,7	67,4	54,6
3r. trimestre	60,7	67,7	54,2
2n. trimestre	60,3	66,9	54,4
1r. trimestre	60,5	67,6	54,2
Any 2009			
4t. trimestre	61,4	68,5	55,1
3r. trimestre	61,2	67,9	55,2
2n. trimestre	60,0	67,1	53,7
1r. trimestre	60,8	67,1	55,2
Any 2008			
4t. trimestre	60,5	68,4	53,6
3r. trimestre	61,0	69,9	53,2
2n. trimestre	61,9	70,2	54,3
1r. trimestre	59,8	69,5	51,1
Any 2007			
4t. trimestre	59,6	68,5	51,7
3r. trimestre	59,3	67,7	51,5
2n. trimestre	58,7	66,8	50,8
1r. trimestre	59,2	66,9	51,8

Període	TOTAL	Homes	Dones
Any 2006			
4t. trimestre	59,6	68,3	51,5
3r. trimestre	59,4	69,3	50,4
2n. trimestre	60,2	69,8	51,5
1r. trimestre	61,8	71,4	53,5
Any 2005			
4t. trimestre	61,1	72,1	51,5
3r. trimestre	57,4	69,4	47,2
2n. trimestre	58,9	69,8	49,5
1r. trimestre	57,2	67,5	48,4
Any 2004			
4t. trimestre	57,5	68,7	48,3
3r. trimestre	58,0	68,5	49,1
2n. trimestre	57,2	68,0	48,2
1r. trimestre	57,1	67,9	47,9
Any 2003			
4t. trimestre	56,0	67,3	46,3
3r. trimestre	55,8	67,1	46,2
2n. trimestre	55,1	65,4	46,3
1r. trimestre	54,3	65,4	44,8
Any 2002			
4t. trimestre	53,4	64,1	44,3
3r. trimestre	53,1	63,7	44,2
2n. trimestre	52,4	62,2	44,2
1r. trimestre	53,0	62,7	44,9
Any 2001			
4t. trimestre	52,3	62,6	43,8
3r. trimestre	53,5	64,4	44,7
2n. trimestre	53,0	63,9	44,0
1r. trimestre	52,9	64,4	43,3

Font: Enquesta de Població Activa, INE

Annex 3. Evolució de la població ocupada (en milers de persones). 2001-2012

Període	TOTAL	Homes	Dones
Any 2012			
4t. trimestre	637,9	315,3	322,6
3r. trimestre	632,3	323,6	308,7
2n. trimestre	654,7	328,5	326,2
1r. trimestre	651,0	332,2	318,8
Any 2011			
4t. trimestre	665,2	346,1	319,1
3r. trimestre	676,4	344,8	331,6
2n. trimestre	684,7	349,9	334,8
1r. trimestre	672,7	347,2	325,5
Any 2010			
4t. trimestre	668,6	343,4	325,2
3r. trimestre	657,2	343,4	313,8
2n. trimestre	658,7	352,2	306,5
1r. trimestre	672,2	350,0	322,2
Any 2009			
4t. trimestre	687,4	358,2	329,2
3r. trimestre	704,2	368,5	335,7
2n. trimestre	699,9	364,6	335,3
1r. trimestre	704,3	366,1	338,2
Any 2008			
4t. trimestre	746,9	396,0	350,9
3r. trimestre	756,5	402,2	354,3
2n. trimestre	776,8	418,9	357,9
1r. trimestre	743,7	411,2	332,5
Any 2007			
4t. trimestre	764,9	416,6	348,3
3r. trimestre	760,6	419,6	341,0
2n. trimestre	744,4	415,3	329,1
1r. trimestre	752,3	421,1	331,2

Període	TOTAL	Homes	Dones
Any 2006			
4t. trimestre	761,6	426,2	335,4
3r. trimestre	761,7	429,9	331,8
2n. trimestre	752,3	422,0	330,3
1r. trimestre	771,3	418,2	353,1
Any 2005			
4t. trimestre	768,6	429,3	339,3
3r. trimestre	735,5	407,2	328,3
2n. trimestre	736,8	402,4	334,4
1r. trimestre	703,9	390,5	313,4
Any 2004			
4t. trimestre	684,4	375,8	308,6
3r. trimestre	687,1	374,7	312,4
2n. trimestre	667,1	364,3	302,8
1r. trimestre	665,5	366,9	298,6
Any 2003			
4t. trimestre	672,7	380,6	292,1
3r. trimestre	643,6	363,0	280,6
2n. trimestre	629,4	348,0	281,4
1r. trimestre	611,8	343,9	267,9
Any 2002			
4t. trimestre	599,4	331,2	268,2
3r. trimestre	595,4	336,5	258,9
2n. trimestre	589,7	327,3	262,4
1r. trimestre	588,3	324,1	264,2
Any 2001			
4t. trimestre	592,8	331,2	261,6
3r. trimestre	611,5	338,4	273,1
2n. trimestre	609,6	337,3	272,3
1r. trimestre	616,4	344,4	272,0

Nota: Dades en milers. L'any 2005 ha canviat la metodologia de l'EPA. Les dades entre el 2001 i el 2004 s'han revisat amb la nova metodologia per poder establir comparacions.

Annex 4. Evolució de la població ocupada (en %). 2001-2012

Període	TOTAL	Homes	Dones
Any 2012			
4t. trimestre	50,0	52,7	47,7
3r. trimestre	49,7	54,4	45,6
2n. trimestre	50,8	54,7	47,4
1r. trimestre	50,2	54,4	46,5
Any 2011			
4t. trimestre	50,8	56,0	46,1
3r. trimestre	51,9	57,0	47,5
2n. trimestre	52,6	57,4	48,4
1r. trimestre	51,7	56,2	47,6
Any 2010			
4t. trimestre	51,0	54,8	47,6
3r. trimestre	50,4	55,0	46,1
2n. trimestre	50,1	56,3	44,5
1r. trimestre	51,4	56,8	46,6
Any 2009			
4t. trimestre	52,1	57,7	47,1
3r. trimestre	53,1	59,0	47,8
2n. trimestre	52,3	57,6	47,5
1r. trimestre	52,6	58,3	47,6
Any 2008			
4t. trimestre	55,5	63,2	48,8
3r. trimestre	56,2	63,8	49,6
2n. trimestre	57,5	64,9	50,8
1r. trimestre	55,4	64,8	47,1
Any 2007			
4t. trimestre	56,2	64,7	48,6
3r. trimestre	55,4	63,5	47,9
2n. trimestre	54,6	62,1	47,4
1r. trimestre	55,2	62,5	48,1

Període	TOTAL	Homes	Dones
Any 2006			
4t. trimestre	55,9	64,7	47,6
3r. trimestre	56,1	66,1	46,9
2n. trimestre	55,9	66,0	46,7
1r. trimestre	57,2	67,1	48,7
Any 2005			
4t. trimestre	56,7	68,2	46,7
3r. trimestre	54,0	65,3	44,4
2n. trimestre	54,1	64,1	45,6
1r. trimestre	52,2	63,2	42,8
Any 2004			
4t. trimestre	51,2	62,3	42,1
3r. trimestre	51,3	61,3	43,0
2n. trimestre	50,7	61,0	42,2
1r. trimestre	50,6	60,9	41,9
Any 2003			
4t. trimestre	50,9	62,2	41,2
3r. trimestre	49,3	60,2	40,0
2n. trimestre	48,5	58,2	40,2
1r. trimestre	47,5	57,8	38,6
Any 2002			
4t. trimestre	46,8	56,3	38,8
3r. trimestre	46,9	57,8	37,7
2n. trimestre	46,6	56,8	38,1
1r. trimestre	46,7	56,5	38,5
Any 2001			
4t. trimestre	46,8	57,9	37,7
3r. trimestre	47,6	59,0	38,4
2n. trimestre	47,4	58,1	38,6
1r. trimestre	47,8	58,6	38,7

Nota: Dades en milers. L'any 2005 ha canviat la metodologia de l'EPA. Les dades del 2001 al 2004 s'han revisat amb la nova metodologia per poder establir comparacions.

Annex 5. Evolució de la població aturada (en milers de persones), 2001-2012

Període	TOTAL	Homes	Dones
Any 2012			
4t. trimestre	147,0	83,5	63,5
3r. trimestre	147,5	82,4	65,1
2n. trimestre	136,6	72,6	64,0
1r. trimestre	139,9	76,4	63,5
Any 2011			
4t. trimestre	135,2	74,4	60,8
3r. trimestre	135,1	71,4	63,7
2n. trimestre	112,3	63,0	49,3
1r. trimestre	128,2	72,8	55,4
Any 2010			
4t. trimestre	127,1	79,5	47,6
3r. trimestre	134,0	79,1	54,9
2n. trimestre	134,4	66,6	67,8
1r. trimestre	118,9	66,0	52,9
Any 2009			
4t. trimestre	123,0	67,6	55,4
3r. trimestre	107,6	55,3	52,3
2n. trimestre	103,7	60,2	43,5
1r. trimestre	109,1	55,8	53,3
Any 2008			
4t. trimestre	67,8	33,1	34,7
3r. trimestre	64,0	38,3	25,7
2n. trimestre	58,6	33,8	24,8
1r. trimestre	58,2	29,6	28,6
Any 2007			
4t. trimestre	46,7	24,6	22,1
3r. trimestre	52,9	27,7	25,2
2n. trimestre	55,5	31,9	23,6
1r. trimestre	55,3	29,7	25,6

Període	TOTAL	Homes	Dones
Any 2006			
4t. trimestre	51,0	23,6	27,4
3r. trimestre	45,0	20,8	24,2
2n. trimestre	58,2	24,4	33,8
1r. trimestre	61,3	27,1	34,2
Any 2005			
4t. trimestre	59,4	24,6	34,8
3r. trimestre	46,1	25,5	20,6
2n. trimestre	64,4	35,9	28,5
1r. trimestre	67,4	26,3	41,1
Any 2004			
4t. trimestre	83,9	38,9	45,0
3r. trimestre	88,7	44,2	44,5
2n. trimestre	85,0	41,9	43,1
1r. trimestre	84,9	42,4	42,5
Any 2003			
4t. trimestre	68,0	31,7	36,3
3r. trimestre	85,1	41,5	43,6
2n. trimestre	85,0	42,8	42,2
1r. trimestre	88,5	45,6	42,9
Any 2002			
4t. trimestre	83,6	46,0	37,6
3r. trimestre	79,0	34,8	44,2
2n. trimestre	73,2	30,8	42,4
1r. trimestre	79,7	35,2	44,5
Any 2001			
4t. trimestre	69,7	27,4	42,3
3r. trimestre	75,8	31,2	44,6
2n. trimestre	71,5	33,2	38,3
1r. trimestre	66,6	34,5	32,1

Nota: Dades en milers. L'any 2005 ha canviat la metodologia de l'EPA. Les dades del 2001 al 2004 s'han revisat amb la nova metodologia per poder establir comparacions.

Annex 6. Evolució de la població aturada (en %), 2001-2012

Període	TOTAL	Homes	Dones
Any 2012			
4t. trimestre	18,7	20,9	16,5
3r. trimestre	18,9	20,3	17,4
2n. trimestre	17,3	18,1	16,4
1r. trimestre	17,7	18,7	16,6
Any 2011			
4t. trimestre	16,9	17,7	16,0
3r. trimestre	16,7	17,2	16,1
2n. trimestre	14,1	15,3	12,8
1r. trimestre	16,0	17,3	14,6
Any 2010			
4t. trimestre	16,0	18,8	12,8
3r. trimestre	16,9	18,7	14,9
2n. trimestre	16,9	15,9	18,1
1r. trimestre	15,0	15,9	14,1
Any 2009			
4t. trimestre	15,2	15,9	14,4
3r. trimestre	13,3	13,0	13,5
2n. trimestre	12,9	14,2	11,5
1r. trimestre	13,4	13,2	13,6
Any 2008			
4t. trimestre	8,3	7,7	9,0
3r. trimestre	7,8	8,7	6,8
2n. trimestre	7,0	7,5	6,5
1r. trimestre	7,3	6,7	7,9
Any 2007			
4t. trimestre	5,8	5,6	6,0
3r. trimestre	6,5	6,2	6,9
2n. trimestre	6,9	7,1	6,7
1r. trimestre	6,9	6,6	7,2

Any 2006			
4t. trimestre	6,3	5,3	7,6
3r. trimestre	5,6	4,6	6,8
2n. trimestre	7,2	5,5	9,3
1r. trimestre	7,4	6,1	8,8
Any 2005			
4t. trimestre	7,2	5,4	9,3
3r. trimestre	5,9	5,9	5,9
2n. trimestre	8,0	8,2	7,9
1r. trimestre	8,7	6,3	11,6
Any 2004			
4t. trimestre	10,9	9,4	12,8
3r. trimestre	11,4	10,6	12,5
2n. trimestre	11,3	10,3	12,5
1r. trimestre	11,3	10,4	12,5
Any 2003			
4t. trimestre	9,2	7,7	11,0
3r. trimestre	11,7	10,3	13,4
2n. trimestre	11,9	11,0	13,1
1r. trimestre	12,6	11,7	13,8
Any 2002			
4t. trimestre	12,2	12,2	12,3
3r. trimestre	11,7	9,4	14,6
2n. trimestre	11,0	8,6	13,9
1r. trimestre	11,9	9,8	14,4
Any 2001			
4t. trimestre	10,5	7,7	13,9
3r. trimestre	11,0	8,4	14,0
2n. trimestre	10,5	9,0	12,3
1r. trimestre	9,8	9,1	10,6

Nota: Dades en milers. L'any 2005 ha canviat la metodologia de l'EPA. Les dades del 2001 al 2004 s'han revisat amb la nova metodologia per poder establir comparacions.

Annex 7. Evolució de la població aturada per barris (en milers de persones). Gener 2013

		Total Aturats	Homes	Dones
BCN		114,443	58,268	56,175
1	1. el Raval	4,802	3,012	1,79
1	2. el Barri Gòtic	1,357	799	558
1	3. la Barceloneta	1,506	802	704
1	4. Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera	2,09	1,109	981
2	5. el Fort Pienc	2,039	997	1,042
2	6. la Sagrada Família	3,3	1,623	1,677
2	7. la Dreta de l'Eixample	2,209	1,035	1,174
2	8. l'Antiga Esquerra de l'Eixample	2,567	1,252	1,315
2	9. la Nova Esquerra de l'Eixample	3,532	1,733	1,799
2	10. Sant Antoni	2,594	1,302	1,292
3	11. el Poble-sec - AEI Parc Montjuïc	3,622	1,941	1,681
3	12. la Marina del Prat Vermell - AEI Zona Franca	147	88	59
3	13. la Marina de Port	2,437	1,213	1,224
3	14. la Font de la Guatlla	906	484	422
3	15. Hostafrancs	1,096	542	554
3	16. la Bordeta	1,285	635	650
3	17. Sants - Badal	1,425	680	745
3	18. Sants	2,667	1,298	1,369
4	19. les Corts	2,749	1,327	1,422
4	20. la Maternitat i Sant Ramon	1,409	673	736
4	21. Pedralbes	342	144	198
5	22. Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes	136	65	71
5	23. Sarrià	728	321	407
5	24. les Tres Torres	529	251	278
5	25. Sant Gervasi - la Bonanova	879	393	486
5	26. Sant Gervasi - Galvany	1,798	819	979
5	27. el Putxet i el Farró	1,564	741	823
6	28. Vallcarca i els Penitents	992	496	496
6	29. el Coll	419	208	211
6	30. la Salut	834	402	432
6	31. la Vila de Gràcia	3,368	1,597	1,771
6	32. el Camp d'en Grassot i Gràcia Nova	2,136	1,042	1,094
7	33. el Baix Guinardó	1,637	800	837
7	34. Can Baró	597	287	310
7	35. el Guinardó	2,526	1,222	1,304
7	36. la Font d'en Fargues	786	397	389
7	37. el Carmel	2,683	1,353	1,33
7	38. la Teixonera	783	408	375
7	39. Sant Genís dels Agudells	468	247	221
7	40. Montbau	338	178	160
7	41. la Vall d'Hebron	361	190	171
7	42. la Clota	25	13	12
7	43. Horta	2,158	1,118	1,04
8	44. Vilapicina i la Torre Llobeta	1,99	1,038	952
8	45. Porta	1,973	1,03	943
8	46. el Turó de la Peira	1,219	640	579
8	47. Can Peguera	172	91	81
8	48. la Guineueta	1,421	758	663
8	49. Canyelles	694	370	324
8	50. les Roquetes	1,503	801	702
8	51. Verdun	1,152	614	538
8	52. la Prosperitat	2,217	1,157	1,06
8	53. la Trinitat Nova	959	565	394
8	54. Torre Baró	264	157	107
8	55. Ciutat Meridiana	1,378	820	558
8	56. Vallbona	160	95	65
9	57. la Trinitat Vella	1,276	759	517
9	58. Baró de Viver	188	92	96
9	59. el Bon Pastor	1,067	524	543
9	60. Sant Andreu	4,322	2,122	2,2
9	61. la Sagrera	2,061	1	1,061
9	62. el Congrés i els Indians	1,004	487	517
9	63. Navas	1,541	746	795
10	64. el Camp de l'Arpa del Clot	2,889	1,459	1,43
10	65. el Clot	1,981	973	1,008

10	66. el Parc i la Llacuna del Poblenou	956	464	492
10	67. la Vila Olímpica del Poblenou	618	311	307
10	68. el Poblenou	2,134	1,069	1,065
10	69. Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou	1,016	542	474
10	70. el Besòs i el Maresme	2,327	1,243	1,084
10	71. Provençals del Poblenou	1,551	780	771
10	72. Sant Martí de Provençals	2,147	1,086	1,061
10	73. la Verneda i la Pau	2,428	1,231	1,197
	No consta	9	7	2

Nota: Estimació per barris a partir de dades facilitades per codis postals. Font : Departament d'Empresa i Ocupació. Generalitat de Catalunya.

Elaboració del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

ANNEX. INFORME DE CONDICIONS DE VIDA DE LES DONES DE
BARCELONA. Actualització 2015

Auditoria de les desigualtats de gènere a la ciutat

Ajuntament de
Barcelona

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ.....	169
2. PERFIL SOCIODEMOGRÀFIC	170
• Població barcelonina.....	170
• Taxes d'immigració	170
• Taxa emigració.....	171
• Nivell d'estudis.....	171
• Taxa de fecunditat	172
3. ESTRUCTURA DE LES LLARS	173
• Estructura de les llars	173
4. MERCAT LABORAL.....	175
• Evolució de la població activa.....	175
• Evolució de la població ocupada	176
• Evolució de la població aturada.....	177
• Atur registrat per barris i districtes	178
• Població inactiva	179
• Contractació.....	180
5. USOS DEL TEMPS, CONCILIACIÓ I CORESPONSABILITAT	182
• Permisos de maternitat i paternitat	182
6. SALUT	183
• Esperança de vida en néixer.....	183
• Mortalitat	183
• Salut mental.....	183
• Interrupcions voluntàries de l'embaràs.....	184
• Malalties de transmissió sexual.....	185
7. ESPORT	187
• Pràctiques esportives principals.....	187
8. SEGURETAT CIUTADANA I VIOLÈNCIA MASCLISTA	188
• Homicidis per violència masclista	188
• Delictes i faltes de violència masclista	188
• Ordres de protecció	189
• Índex de victimització	190

•	Nivell de seguretat.....	192
•	Percepció de seguretat durant el darrer any.....	192
9.	URBANISME I TERRITORI.....	193
•	Motiu dels desplaçaments.....	193
•	Mode de transport.....	193
•	Distribució horària dels desplaçaments.....	194

16. INTRODUCCIÓ

Aquest document és un Annex a l'*Informe de condicions de vida de les dones de Barcelona (2013). Auditoria de les desigualtats de gènere a la ciutat*. En aquest annex s'actualitzen totes aquelles dades que, a data de febrer del 2015, estan disponibles públicament i són més properes en el temps que les presentades en l'informe del 2013. Principalment, les dades actualitzades són les que provenen de fonts oficials, com és el Padró Actiu, o l'Enquesta de Població Activa. També s'exposen dades actualitzades procedents de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, del Departament d'Empresa i Ocupació, del Ministerio de Empleo y Seguridad Social, de l'Estudi d'Hàbits Esportius Escolars a Barcelona 2013 i de l'Enquesta Mobilitat en dia Feiner (EMEF).

17. PERFIL SOCIODEMOGRÀFIC

- **Població barcelonina**

Actualment, la població barcelonina està integrada per un 53% de dones i un 47% d'homes.

Taula 1. Població de Barcelona (2012-2014)

	Padró municipal d'habitants				Total
	Homes		Dones		
2012	769.819	47,49%	851.124	52,51%	1.620.943
2013	763.701	47,38%	848.121	52,62%	1.611.822
2014	758.316	47,32%	844.070	52,68%	1.602.386

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat

Aquesta distribució també es manté quan s'analitzen les xifres per districtes. D'acord amb les dades del Padró Municipal d'Habitants, **a tots els districtes hi ha més dones que homes, amb una sola excepció, Ciutat Vella, on hi viuen més homes que dones.**

Taula 2. Població de Barcelona per districtes (1 de gener de 2014)

Districtes	TOTAL	Homes	Dones
BARCELONA	1.602.386	758.316	844.070
1. Ciutat Vella	100.685	52.807	47.878
2. Eixample	263.565	121.976	141.589
3. Sants-Montjuïc	180.824	86.568	94.256
4. Les Corts	81.200	37.872	43.328
5. Sarrià-Sant Gervasi	145.761	66.647	79.114
6. Gràcia	120.273	54.943	65.330
7. Horta-Guinardó	166.950	78.477	88.473
8. Nou Barris	164.516	77.688	86.828
9. Sant Andreu	145.983	69.294	76.689
10. Sant Martí	232.629	112.044	120.585

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Instituto Nacional de Estadística. INE.

- **Taxes d'immigració**

Respecte l'any 2011, destaca el **descens de la població immigrant a Barcelona**: la taxa d'immigració era de 55,4 persones per cada 1.000 habitants el 2011, i descendeix al 47,1 el 2013.

Taula 3. Taxes d'immigració (2012-2014)

Taxa d'immigració (per 1.000)	
2011	55,4
2012	49,1
2013	47,1

Nota: les taxes estan calculades amb la població oficial de l'INE.
 Font: Moviments demogràfics 2011, 2012 2013. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

- **Taxa emigració**

També han descendit les taxes d'emigració; és a dir, hi ha menys persones el 2013 que el 2011 que marxin de Barcelona per viure a fora.

Taula 4. Taxes d'emigració (2012-2014)

Taxa d'emigració (per 1.000)	
2011	35,3
2012	35,1
2013	33,3

Nota: les taxes estan calculades amb la població oficial de l'INE.
 Font: Moviments demogràfics 2011, 2012 2013. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

- **Nivell d'estudis**

Pel que fa al nivell d'estudis de la població barcelonina, les dades indiquen **un augment en el nivell educatiu de la ciutadania, tant per homes com per dones.** S'observa una tendència a la disminució de la població sense estudis, i un augment de la població amb estudis superiors. Les **dones són majoritàries en els extrems dels nivells educatius:** predominen a la categoria de sense estudis i a les de amb estudis universitaris / CFGS grau superior.

Taula 5. Població de Barcelona segons titulació acadèmica (2011-2013)

Població de Barcelona segons titulació acadèmica						
	Sense estudis	Estudis primaris /certificat d'escolaritat /EGB	Batxillerat elemental /graduado escolar / ESO / FPI	Batxillerat superior / BUP / COU /FP II / CFGM grau mitjà	Estudis universitaris / CFGS grau superior	No consta
HOMES						
2011	8,6%	21,0%	20,6%	25,2%	24,5%	0,1%
2012	6,7%	20,1%	20,7%	26,9%	25,6%	0,1%
2013	6,2%	17,4%	22,2%	27,3%	26,8%	0,0%
DONES						
2011	11,2%	22,0%	19,6%	21,8%	25,4%	0,1%
2012	9,4%	21,1%	19,3%	23,2%	26,9%	0,0%
2013	8,9%	19,3%	20,1%	23,5%	28,1%	0,0%

Nota: població classificada de 16 anys i més.
 Font: Lectures del Padró Municipal d'Habitants a 30 de juny del any 2009 al 2013. Ajuntament de Barcelona.

Aquestes dades mostren que, encara a dia d'avui, homes i dones ocupen posicions diferents dins el sistema educatiu, i això repercuteix en uns nivells d'estudis diferenciats (en aquest cas, més polaritzats per les dones).

- **Taxa de fecunditat**

La taxa de fecunditat de Barcelona és de 36,2 l'any 2013. Aquesta ha descendit respecte anys anteriors. També s'observa un lleu endarreriment en l'edat mitjana de tenir el primer fill de les mares respecte el 2011, sent el 2013 de 33,1 anys.

Taula 6. Taxes de fecunditat de Barcelona (2011-2013)

Taxes de fecunditat de Barcelona			
	2011	2012	2013
Global	37,7	37,2	36,2
15-19 anys	6,8	6,9	7,0
20-24 anys	23,1	22,1	20,8
25-29 anys	38,3	36,5	37,0
30-34 anys	76,7	75,2	73,1
35-39 anys	68,7	68,5	66,2
40-44 anys	18,0	18,9	19,3
45-49 anys	1,1	1,7	1,6
MITJANA EDAT DE LA MARE	32,8	32,9	33,1
ISF	1,16	1,15	1,12

Taxa de fecunditat: relació entre els naixements i el nombre de dones en edat fètil.

ISF: Índex Sintètic de Fecunditat o nombre de fills per cada dona en edat fètil

Font: Agència de Salut Pública de Barcelona. Ajuntament de Barcelona.

18. ESTRUCTURA DE LES LLARS

- **Estructura de les llars**

Entenent la coresponsabilitat com el repartiment equilibrat de les tasques de la llar per part de totes les persones que hi viuen, és necessari analitzar quina és l'estructura de les llars de Barcelona.

Existeixen dues informacions clau a nivell de gènere en quant a les estructures familiars. La primera, és la relativa a les **llars unipersonals**. Així, **si només s'observen les llars unipersonals integrades per persones d'entre 16 i 64 anys, els percentatges són molts similars entre homes i dones**. En canvi, si s'analitzen les llars unipersonals de les persones de més de 65 anys, les diferències entre homes i dones són molt grans: **hi ha un nombre molt elevat de dones grans vivint soles a Barcelona**. De fet, el 2014, les llars unipersonals femenines de més de 65 anys suposaven un 10,4% del total de llars de la ciutat.

La segona qüestió destacable a nivell de gènere es troba entre les persones que tenen al càrrec un/a o més menors en solitari: a Barcelona, a data de 2014, només hi ha un 0,45% de llars amb un home de 16 anys i més, i un/a o més menors a càrrec; mentre que existeixen 2,04% de llars amb dones en aquesta situació. És a dir, hi ha pràcticament 5 vegades més de llars de dones amb menors a càrrec que d'homes.

En qualsevol cas, a nivell genèric, les llars majoritàries a Barcelona són les de dues persones adultes sense menors a càrrec.

L'estructura de les llars s'ha mantingut bastant invariable entre el 2012 i el 2014. Només es pot destacar la disminució d'homes i dones d'entre 16 i 64 anys que viuen sols, i l'augment d'homes i dones de més de 65 anys que viuen en solitari.

Taula 7. Estructura de les llars (2012-2014)

Estructura de les llars				
	2012	2013	2014	%2014
Una dona de 16 a 64 anys	59.615	58.694	57.810	8,79%
Un home de 16 a 64 anys	57.549	57.284	56.755	8,63%
Una dona de 65 anys o més	67.602	68.250	68.416	10,40%
Un home de 65 anys o més	19.373	19.768	20.190	3,07%
Una dona de 16 anys i més amb un/a o més menors	13.106	13.142	13.417	2,04%
Un home de 16 anys i més amb un/a o més menors	2.895	2.911	2.951	0,45%
Dos adults/es de 16 a 64 anys, sense menors	89.408	87.448	85.051	12,93%
Dos adults/es, un almenys de 65 anys o més, sense menors	95.607	96.347	96.965	14,75%
Dos adults/es i un/a menor	37.490	37.466	37.611	5,72%
Dos adults/es i dos menors	31.467	31.826	32.140	4,89%
Dos adults/es i tres o més menors	5.989	6.135	6.044	0,92%
Dos adults/es de 35 anys o més, un de 16 a 34 anys, sense menors	41.653	40.685	40.162	6,11%
Dos adults/es de 35 anys o més, un de 16 a 34 anys i un/a menor	12.419	12.443	12.431	1,89%
Dos adults/es de 35 anys o més, un de 16 a 34 anys i dos o més menors	3.654	3.540	3.674	0,56%
Tres adults/es, amb o sense menors	49.297	50.290	51.155	7,78%
Dos adults/es de 35 anys o més, dos de 16 a 34 anys, sense menors	22.611	22.843	22.883	3,48%
Dos adults/es de 35 anys o més, dos de 16 a 34 anys i un/a menor	3.415	3.486	3.449	0,52%
Dos adults/es de 35 anys o més, dos de 16 a 34 anys i dos o més menors	1.399	1.421	1.424	0,22%
Quatre adults/es, amb o sense menors	20.850	20.883	21.048	3,20%
Cinc o més adults/es, amb o sense menors	24.341	23.766	23.620	3,59%
NC	492	371	371	0,06%

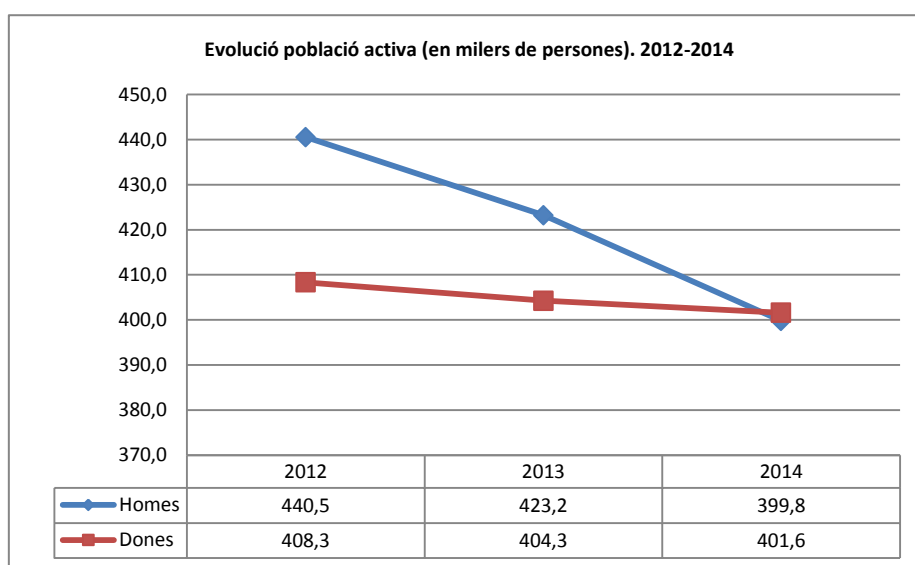
Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Lectura del Padró Municipal d'Habitants a 30 juny 2012.

19. MERCAT LABORAL

- **Evolució de la població activa**

El gràfic següent mostra l'evolució del nombre de persones que conformen la població activa, és a dir, totes aquelles persones que declaren treballar o bé trobar-se en situació de buscar feina; inclou, per tant, tant les persones ocupades com les aturades. L'anàlisi del gràfic indica, principalment, que **per primer cop entre la població activa el nombre de dones supera el d'homes**.

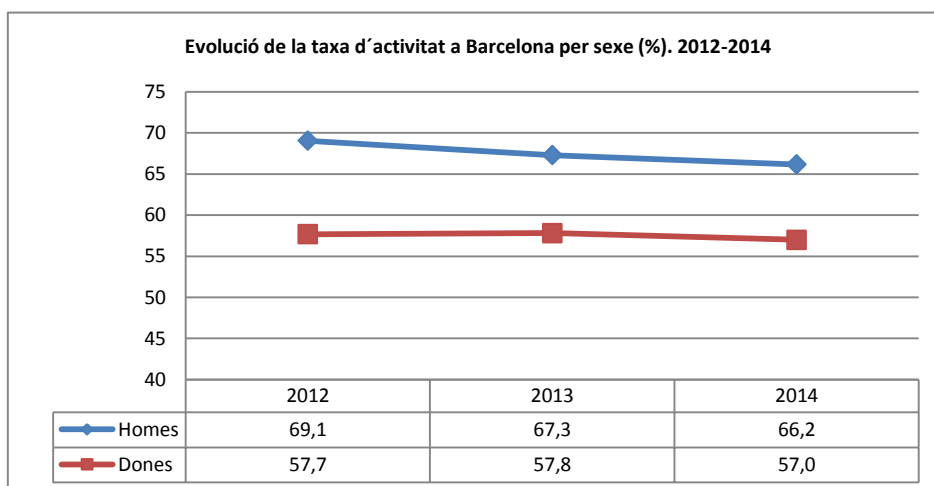
Taula 8. Evolució població activa (2012-2014)

Font: elaboració pròpia a través de dades de l'EPA

Pel que fa a la **taxa d'activitat**, malgrat que en xifres absolutes hi ha més dones que homes al mercat laboral (cal recordar que hi ha més població femenina que masculina a la ciutat) **en xifres relatives les dones tenen menys presència**.

Taula 9. Taxa d'activitat (2012-2014)

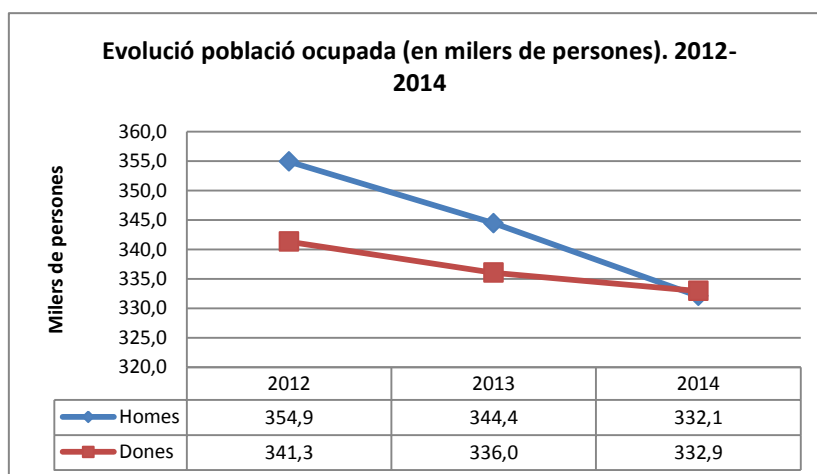
Font: elaboració pròpia a través de dades de l'EPA

- **Evolució de la població ocupada**

La població ocupada inclou les persones que treballen al mercat laboral formal de manera remunerada. Les dades sobre el nombre de persones que integren la població ocupada ofereixen informació molt rellevant quant a les diferències existents en aquest àmbit entre homes i dones.

El 2014 es dona un fenomen insòlit dins del mercat laboral barceloní, i és que el nombre de dones ocupades és superior al nombre d'homes ocupats. Tot i així, cal tenir en compte que, tal com s'ha dit anteriorment, el nombre de dones que viuen a la ciutat de Barcelona és superior al d'homes. Així, el percentatge d'homes ocupats sobre el total d'homes de la ciutat és del 55%. És a dir, poc més de la meitat dels barcelonins estan ocupats. En canvi, la taxa d'ocupació femenina és del 47,3%. Per tant, **proporcionalment, hi ha més homes ocupats que dones.**

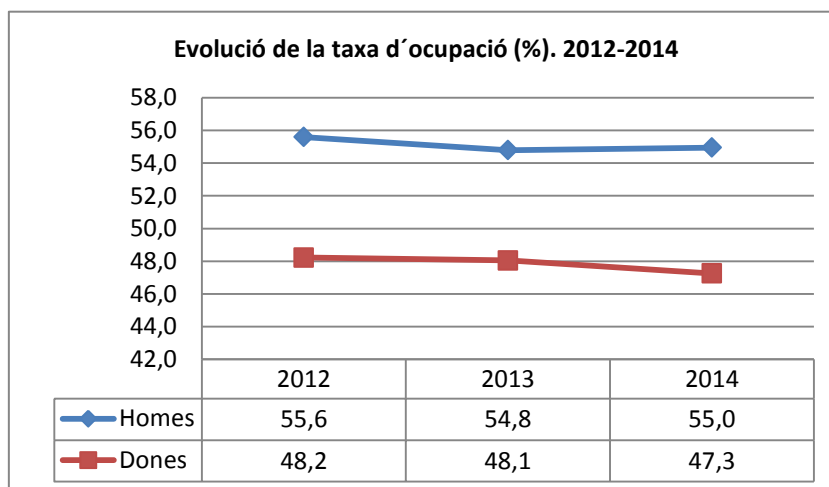
Taula 10. Població ocupada (2012-2014)

Font: elaboració pròpia a través de dades de l'EPA

A continuació s'exposa l'evolució de la taxa d'ocupació tot analitzant el percentatge de població ocupada sobre el total de població activa.

Taula 11. Taxa d'ocupació (2012-2014)

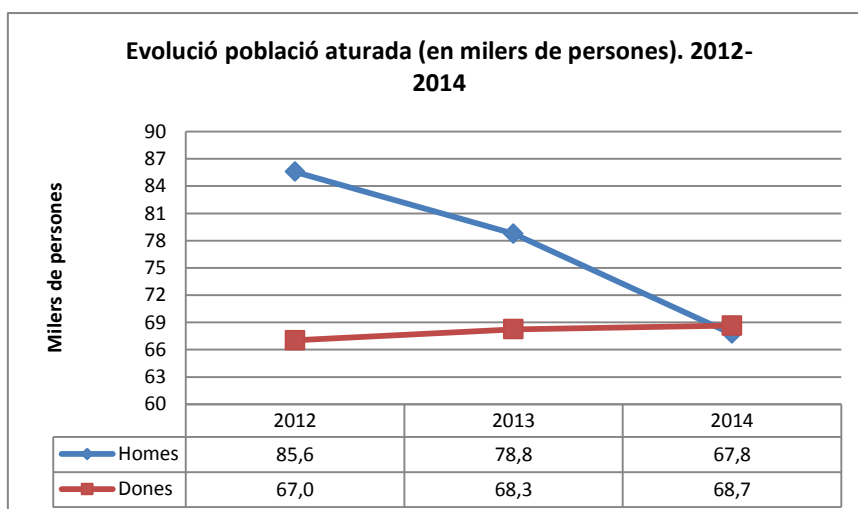
Font: elaboració pròpia a través de dades de l'EPA

- **Evolució de la població aturada**

La població aturada és aquella que no treballa però que vol fer-ho. Inclou tant les persones que perceben la prestació d'atur com aquelles que no la perceben però que estan buscant feina.

En el cas de la població aturada, el gràfic evidencia **una aproximació de les taxes d'homes i dones**. Si bé la població aturada femenina es manté constant durant el període, la masculina ha disminuït en més de deu mil persones l'últim any, deixant el lideratge de l'atur a les dones.

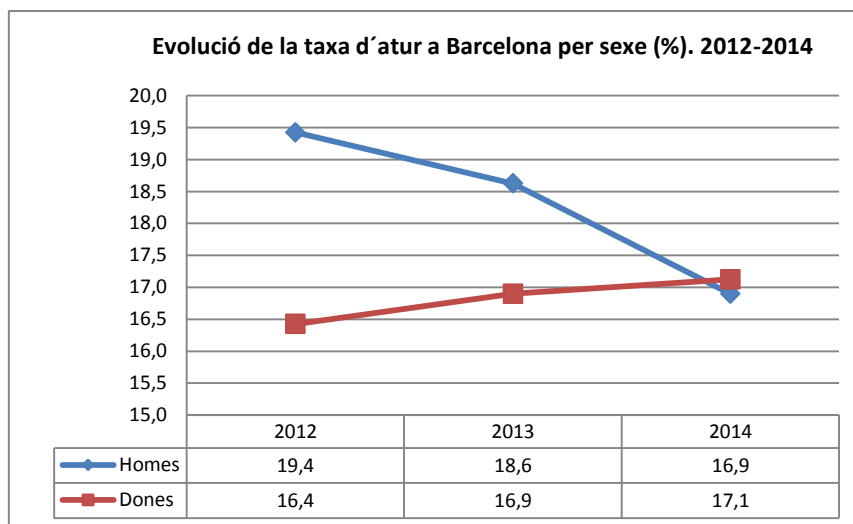
Taula 12. Població aturada (2012-2014)

Font: elaboració pròpia a través de dades de l'EPA

De fet, si s'analitza l'evolució de la taxa d'atur, es consolida un lleuger augment de la taxa en les dones, i una major variabilitat en els homes. En qualsevol cas, es dona un acostament de la situació d'ambdós.

Taula 13. Taxa d'atur (2012-2014)

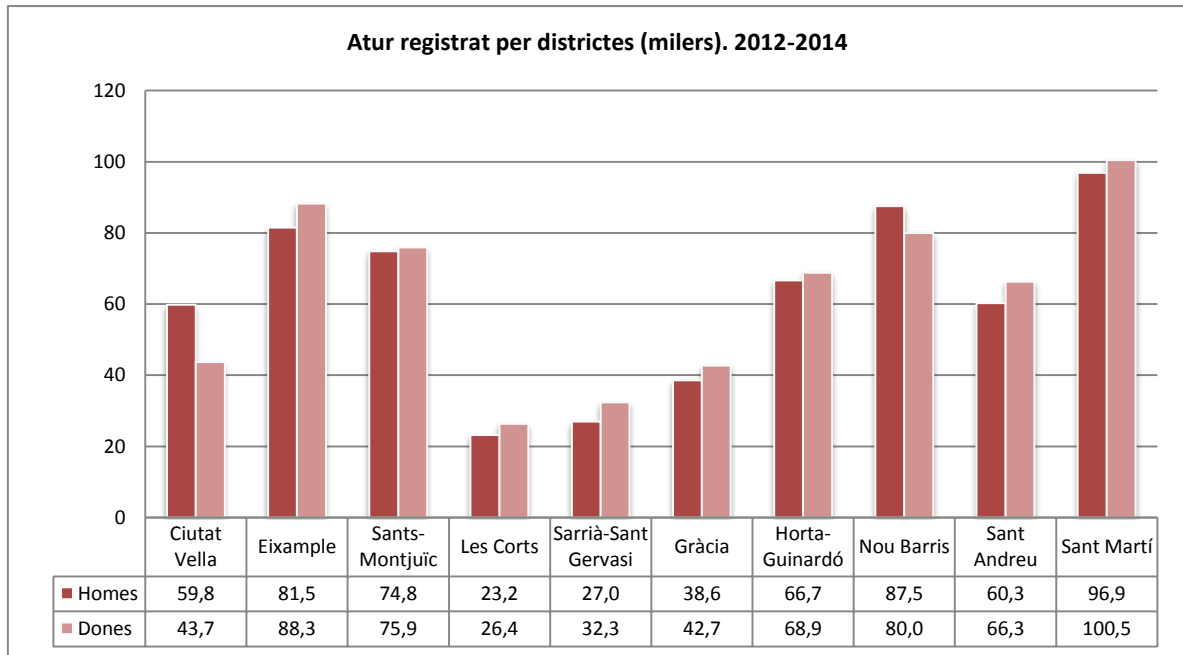
Font: elaboració pròpia a través de dades de l'EPA

- **Atur registrat per barris i districtes**

A continuació s'exposa l'evolució de l'atur registrat per districtes, en milers de persones. Cal tenir en compte que no són dades ponderades segons la població de cada districte. Per tant, és lògic que els districtes amb més població, tinguin més persones aturades.

En quant a les diferències de gènere per districtes, el comportament és desigual: **si bé a la majoria destaquen les dones amb taxes lleugerament més altes que els homes, aquest patró s'inverteix a Nou Barris i a Ciutat Vella.** Destaca especialment aquest últim cas on el nombre d'homes desocupats és significativament més gran que el de les dones.

Taula 14. Atur registrat per districtes, milers (2012-2014)

Nota: Estimació per barris a partir de dades facilitades per codis postals. Font: Elaboració pròpia a través de dades del Departament d'Empresa i Ocupació. Generalitat de Catalunya. Elaboració del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

- **Població inactiva**

Deixant de banda la població que treballa o vol treballar, dins de la població d'entre 16 i més anys només queda la població inactiva.

Per tant, la població inactiva és aquella que no treballa ni està buscant feina. Inclou estudiants, pensionistes, jubilats/des, retirats/des, persones dedicades a les feines de la seva llar i persones amb discapacitat permanent, entre d'altres.

Tal com s'apuntava anteriorment, **el nombre de dones incloses dins de la categoria de població inactiva és superior que el nombre d'homes. Concretament, 134.000 dones més que homes.**

Sovint, moltes dones incloses dins de la categoria d'inactivitat s'han ocupat de les feines de la llar, mentre que la majoria d'homes inactius són jubilats. En aquest sentit, es dona una segregació de gènere també en la població inactiva.

Taula 15. Població inactiva (2011)

Població inactiva (en milers de persones). 2011		
	Homes	Dones
Població inactiva	240,2	374,4

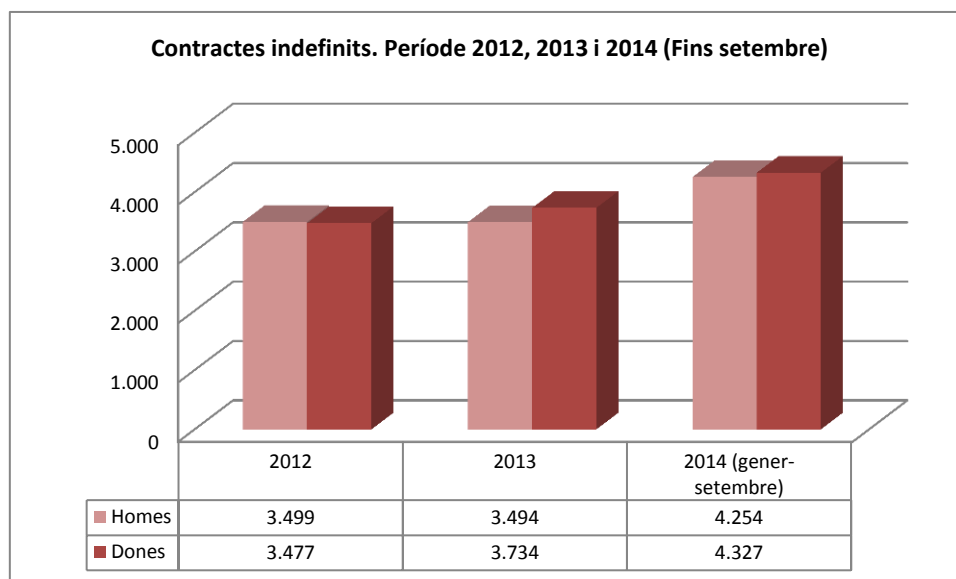
Font: Idescat a través de l'Enquesta de Població Activa

- **Contractació**

Els últims anys **han estat contractades més dones que homes tant en caràcter indefinit com temporal**. Cal recordar que, a Barcelona, les dones són més nombroses que els homes entre la població en edat de treballar i que, per tant, és lògic en termes proporcionals que hi hagi més contractació femenina. Alhora cal tenir present que l'augment del volum de contractació també **pot tenir relació amb un augment del nombre de les entrades i sortides del mercat laboral i, per tant, no implica necessàriament ni millor contractació ni més estabilitat econòmica**.

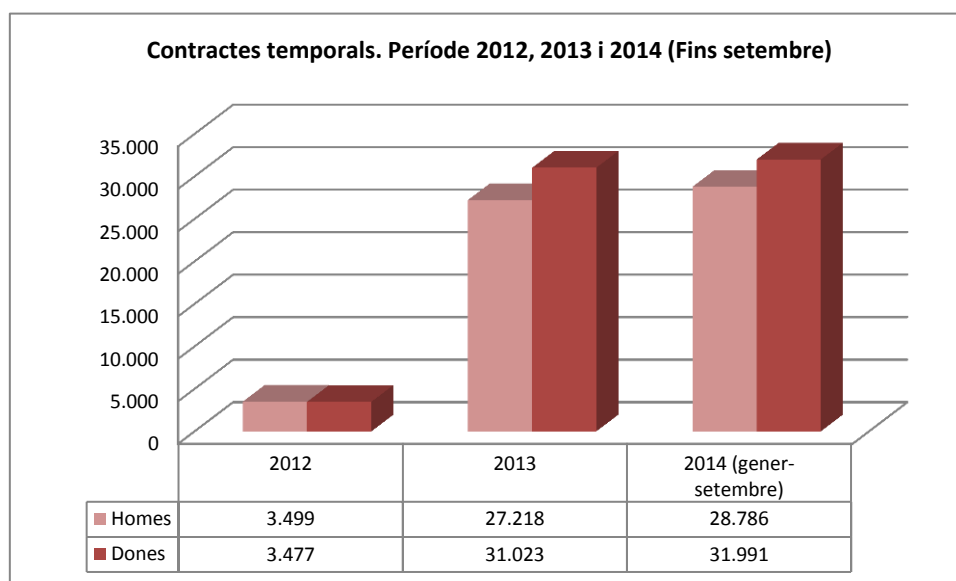
Les diferències entre dones i homes són **més significatives en la contractació temporal que en la indefinida**.

Taula 16. Contractes indefinits (2012-2014)

Font: Elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Ocupació. Generalitat de Catalunya.

Taula 17. Contractes temporals (2012-2014)

Font: Elaboració pròpia a partir del Departament d'Empresa i Ocupació. Generalitat de Catalunya.

20. USOS DEL TEMPS, CONCILIACIÓ I CORESPONSABILITAT

- **Permisos de maternitat i paternitat**

D'acord amb dades de l'ICVDB 2013, **els homes s'acullen molt menys a les mesures de conciliació que les dones**; l'any 2011 es van acollir al permís de paternitat a la província de Barcelona 38.357 homes, i 42.468 dones al permís de maternitat.

Pel que fa al permís de maternitat, l'any 2014, 597 homes el van compartir amb les mares dels seus fills o filles. Les dades són molt semblants l'any 2013:

Taula 18. Permís de maternitat (2013-2014)

Permís de maternitat (província de Barcelona)		
	Processos percebuts mare	Processos percebuts pare
2013	37.536	618
2014	36.561	597

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Ministerio de Empleo y Seguridad Social

21. SALUT

- **Esperança de vida en néixer**

Les últimes dades d'esperança de vida en néixer de Barcelona són del 2012, i demostren que **les dones tenen una esperança de vida superior a la dels homes**.

Taula 19. Esperança de vida en néixer (2010-2012)

Esperança de vida en néixer		
Any	Home	Dona
2010	79,3	85,9
2011	80,0	86,2
2012	79,9	85,7

Font: ASPB

- **Mortalitat**

La taxa bruta de mortalitat és més alta pels homes que per les dones. D'acord amb l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), "a Barcelona, l'any 2012 van ocórrer 15.897 defuncions, 7.572 homes i 8.325 dones, suposant una taxa bruta de 981,6 per 100.000 habitants. Respecte l'any 2011 es van registrar 701 defuncions més, el que representa un augment del 4,6%, coincidint amb l'augment descrit a Catalunya (4,6%) i a Espanya (3,9%)"⁴¹.

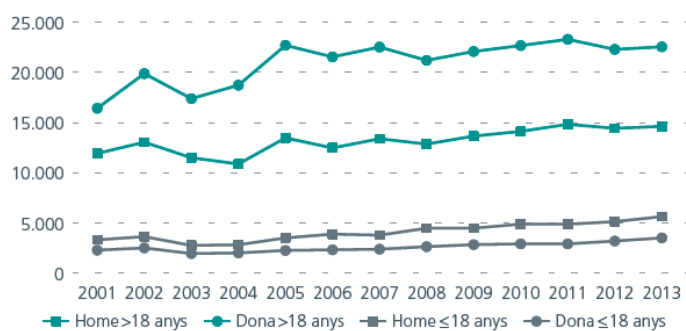
- **Salut mental**

En els darrers anys s'ha donat un augment de persones ateses en centres de salut mental. Tal i com exposa l'ASPB: "a la figura 24 es pot observar l'increment acumulat de la població atesa als centres de salut mental del període que va del 2001 al 2013, amb un 66,8% de població infantil i juvenil i un 32,9% de població adulta. **L'any 2013, el 61,7% de les persones ateses als centres de salut mental infantil i juvenil eren homes i el 38,3% eren dones.** En comparació, pel que fa a les **persones ateses als centres de salut mental d'adults, el 60,8% eren dones i el 39,2% homes**" (op.cit. pàg 66).

⁴¹ http://www.aspb.cat/quefem/docs/Mortalitat_2012.pdf (pàg. 8)

Taula 20. Salut mental (2001-2013)

Figura 24. Població atesa als centres de salut mental per grup d'edat i sexe. Barcelona, 2001-2013.

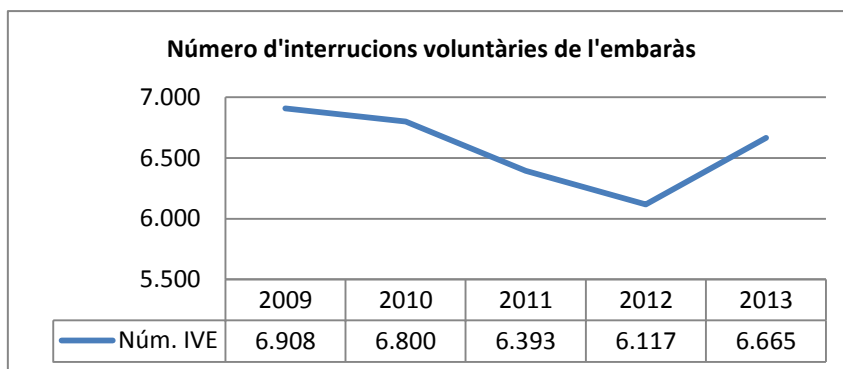
Font: Conjunt mínim de base de dades de salut mental (CMBD-SM). CatSalut.

Font: ASPB

- **Interrupcions voluntàries de l'embaràs**

Després d'un període d'increment continuat des del 2006, les dades mostren un descens del nombre d'interrupcions voluntàries de l'embaràs a partir de l'any 2009 fins el 2012, coincidint amb la introducció de la llei d'interrupció voluntària per terminis (Llei orgànica 2/2010, de 3 de març, de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs). **El 2013, però, s'ha donat un augment notable del nombre d'IVE.**

Taula 21. Interrupcions voluntàries de l'embaràs (2009-2013)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'ASPB

Interrupcions voluntàries de l'embaràs de residents a Barcelona per edat i setmanes de gestació. 2009-2013					
	2009	2010	2011	2012	2013
Edat de la mare					
Total	6.908	6.800	6.393	6.117	6.665
<15 anys	21	11	24	27	18
15-19 anys	590	652	619	589	579
20-24 anys	1.549	1.464	1.303	1.255	1.349
25-29 anys	1.802	1.720	1.529	1.408	1.494
30-34 anys	1.574	1.521	1.494	1.467	1.561
35-39 anys	982	1.025	1.016	983	1.182
40-44 anys	356	376	380	355	449
>45 anys	34	31	28	33	33
Setmanes de gestació					
Total	6.908	6.800	6.393	6.117	6665
1-8 setmanes	4.929	4.934	4.619	4.408	5028
9-12 setmanes	1.477	1.400	1.289	1.223	1201
13-16 setmanes	308	309	307	293	289
17-22 setmanes	192	155	157	177	136
No consta	2	2	21	16	11

Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Font: Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. Elaboració: Agència de Salut Pública de Barcelona.

- **Malalties de transmissió sexual**

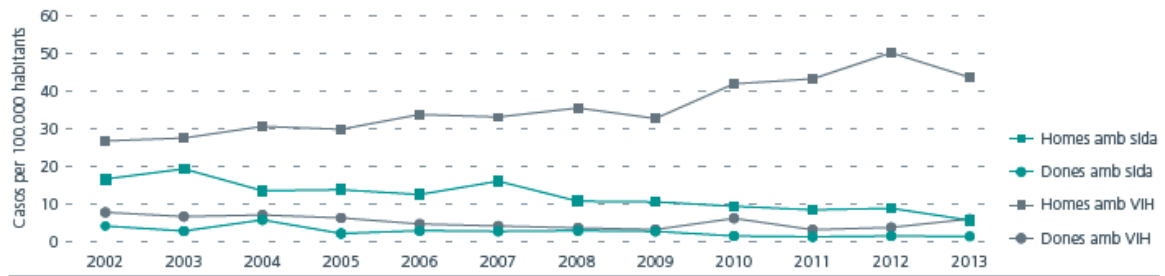
D'acord amb l'ASPB, "l'any 2013, a un total de 438 persones han diagnosticat per primera vegada la infecció pel **VIH**, el 86% (378) residia a Barcelona, cosa que situa la taxa d'infecció en 23,42 casos/100.000 habitants i representa un **descens del 8,2% respecte a l'any 2012**. A la figura es mostren les taxes d'incidència per 100.000 habitants per a homes i dones residents a la ciutat. El 87% (329) del casos han estat homes entre els 18 i els 76 anys (mediana de 34 anys)"⁴².

En aquest sentit, s'ha donat un descens, després de varis anys de creixement continu:

⁴² http://www.aspb.cat/quefem/docs/Informe_Salut_2013.pdf, pàg. 55.

Taula 22. VIH (2002-2013)

Figura 3. Evolució de les taxes d'infecció pel VIH i de sida per sexe. Barcelona, 2002-2013.

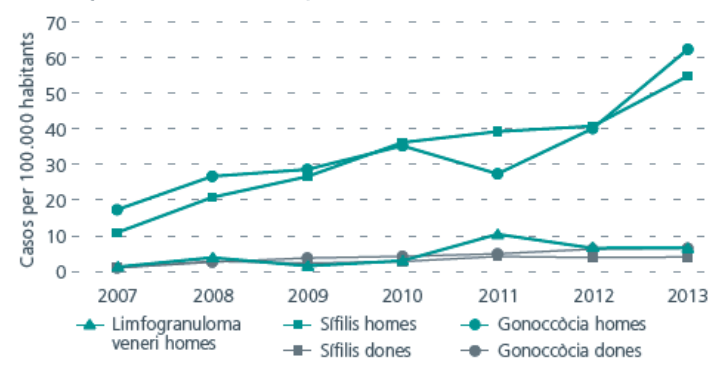
Font: Registre de Sida i de VIH de Barcelona. Servei d'Epidemiologia. Agència de Salut Pública de Barcelona.

Font: ASPB

Hi ha altres malalties de transmissió sexual, com la sífilis, gonocòccia i limfogranuloma veneri, però, que han augmentat la seva incidència, tot i que només pels homes. Les dones han continuat mantenint taxes molt baixes:

Taula 23. Altres malalties de transmissió sexual (2007-2013)

Figura 12. Incidència de sífilis, gonocòccia i limfogranuloma veneri per sexe. Barcelona, 2007-2013.

Font: Registre d'ITS. Servei d'Epidemiologia. Agència de Salut Pública de Barcelona.
Nota: LGV: limfogranuloma veneri.

Font: ASPB

En totes aquestes malalties, el col·lectiu més afectat per les infeccions han estat els homes homosexuals.

Així doncs les dades mostren que pel que fa a les malalties de transmissió sexual, la major part de les persones infectades han estat homes i que només una minoria són dones.

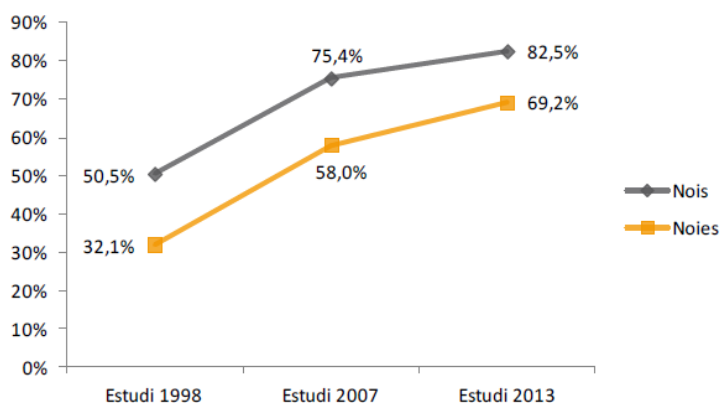
22. ESPORT

- **Pràctiques esportives principals**

A l'*Estudi d'Hàbits Esportius Escolars a Barcelona 2013*, de l'Institut Barcelona Esports (IBE) de l'Ajuntament de Barcelona es destaquen diferències significatives entre nois i noies en relació a la pràctica esportiva. En el gràfic que s'adjunta a continuació, s'observa que el percentatge de nois que practica esport (82,5%) és superior al de noies (69,2%). Existeix, doncs, una diferència del 13,3%, sent els nois els qui més esport practiquen.

Taula 24. Evolució pràctica esportiva (1998-2013)

Gràfic 2. Evolució de l'índex de pràctica en els diferents estudis realitzats, segons gènere

Font: estreta directament de l'*Estudi d'Hàbits Esportius Escolars a Barcelona 2013*, IBE de l'Ajuntament de Barcelona

23. SEGURETAT CIUTADANA I VIOLÈNCIA MASCLISTA

- **Homicidis per violència masclista**

La violència masclista segueix sent present a Barcelona. Les dades al respecte varien en funció de la font analitzada.

D'acord amb dades del Consell General del Poder Judicial, **el nombre de dones mortes per violència masclista a Barcelona ha augmentat els darrers anys**. Si el 2012 van morir 4 dones, el 2014 aquesta xifra creix fins a 11 dones mortes.

DONES MORTES PER VIOLÈNCIA MASCLISTA		
2012	2013	2014
4	8	11

Font: Consell General del Poder Judicial

- **Delictes i faltes de violència masclista**

A banda de la violència masclista més extrema, com són els homicidis, als Jutjats de Violència sobre la dona **s'han denunciat altres delictes relacionats amb la violència masclista, principalment lesions**.

El 2013 van ser un total de 4.037 les denúncies per lesions que van interposar dones de Barcelona. A banda també s'han denunciat altres delictes, en proporcions molt més baixes: delictes contra la llibertat, trencament de mesures, delictes contra la integritat moral (que sí han disminuït molt amb els anys, tot i que el 2013 van repuntar lleument), etc.

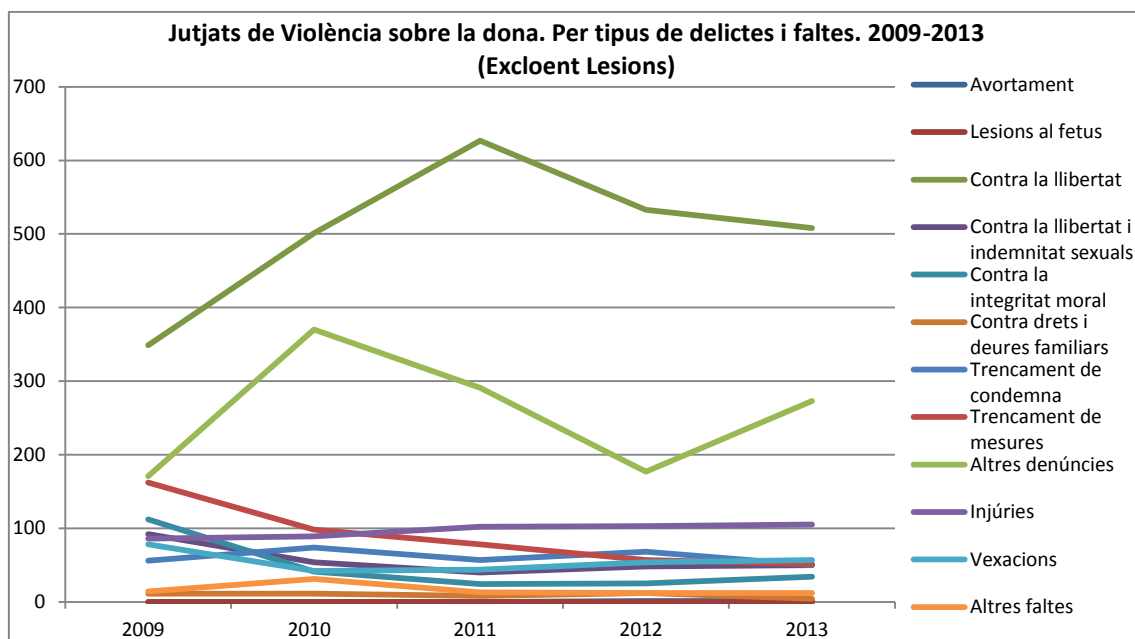
Taula 26. Delictes i faltes per violència masclista (2009-2013)

Jutjats de Violència sobre la dona. Per tipus de delictes i faltes (excloent homicidis), 2009-2013					
Tipus	2009	2010	2011	2012	2013
Delictes	4.985	4.61	5.296	4.915	5.008
Avortament provocat	0	0	0	1	1
Lesions al fetus	0	0	0	0	0
Lesions	4.032	3.462	4.171	3.994	4.037
Contra la llibertat	349	501	627	533	508
Contra la llibertat i indemnitat sexuals	92	54	40	48	50
Contra la integritat moral	112	41	24	25	34
Contra drets i deures familiars	11	11	8	12	4
Trencament de condemna	56	74	57	68	50
Trencament de mesures	162	98	78	57	51

Altres	171	370	291	177	273
Faltes	178	162	159	169	174
Injúries	86	89	102	103	105
Vexacions	78	42	44	54	57
Altres	14	31	13	12	12

Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Font: Jutjat Degà de Barcelona. Memòria 2013.

El nombre de denúncies per lesions és oscil·lant i no segueix una tendència clara. El següent gràfic mostra les evolucions de les denúncies per delictes i faltes diverses:

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona. Font: Jutjat Degà de Barcelona. Memòria 2013

S'observa com la majoria de delictes són contra la llibertat, seguits d'altre tipus de denúncies. Les proporcions de la resta de faltes i delictes són similars i no solen implicar més de 100 per any.

- **Ordres de protecció**

L'evolució de petició d'ordres de protecció per part de les dones de Barcelona és descendent. Alhora, però, el 2014 augmenta el nombre d'ordres de protecció denegades respecte el 2013: del total d'ordres de protecció sol·licitades al 2014, el 84,66% van ser denegades.

Malgrat que cap de les dones mortes a Barcelona en els últims dos anys havia sol·licitat protecció, aquesta informació és fonamental per contextualitzar el fenomen de la violència masclista.

Taula 27. Ordres de protecció (2012-2014)

	Ordres de protecció		
	Incoades	Resoltes Adoptades	Resoltes Denegades
2014	1180	181	999
	100,00%	15,34%	84,66%
2013	1.275	223	1.052
	100,00%	17,49%	82,51%
2012	1.394	202	1.192
	100,00%	14,49%	85,51%

Font: Consell General del Poder Judicial

- **Índex de victimització**

L'Enquesta de Victimització de Barcelona (2014) mostra com **la victimització global segueix essent lleugerament més alta per homes que per dones**. Tot i així, existeixen diferències substancials en funció de l'àmbit de victimització analitzat. Tal i com afirma l'estudi *La Victimització a Barcelona: anàlisi des d'una perspectiva de gènere. Enquesta de Victimització de Barcelona 2014*: "Una anàlisi de la prevalença de les diverses tipologies delictives demostra com **les dones tenen una probabilitat més gran de ser víctimes dels delictes relacionats amb l'àmbit de la seguretat personal**, que són els més habituals".

Taula 28. Índex de victimització (2013)

Índex de victimització per sexe. 2013			
Àmbits	TOTAL	Home	Dona
GLOBAL	20,8	21,5	20,2
Seguretat personal	12,1	10,2	13,8
Vehicles	6,0	8,7	3,7
Domicilis	2,3	2,1	2,5
Segona residència	1,7	1,8	1,5
Negoci	0,7	1,1	0,3

Font: Enquesta de Serveis Municipals. Gerència de Prevenció, Seguretat i Mobilitat. Ajuntament de Barcelona.

El mateix estudi analitza com "en conjunt, els homes joves són el col·lectiu més victimitzat; si parlem de seguretat personal i de victimització no consumada, però, les dones presenten taxes

més altes". En aquest sentit, s'ha reduït la victimització del col·lectiu de dones joves, que l'any anterior era superior a la dels seus homòlegs masculins.

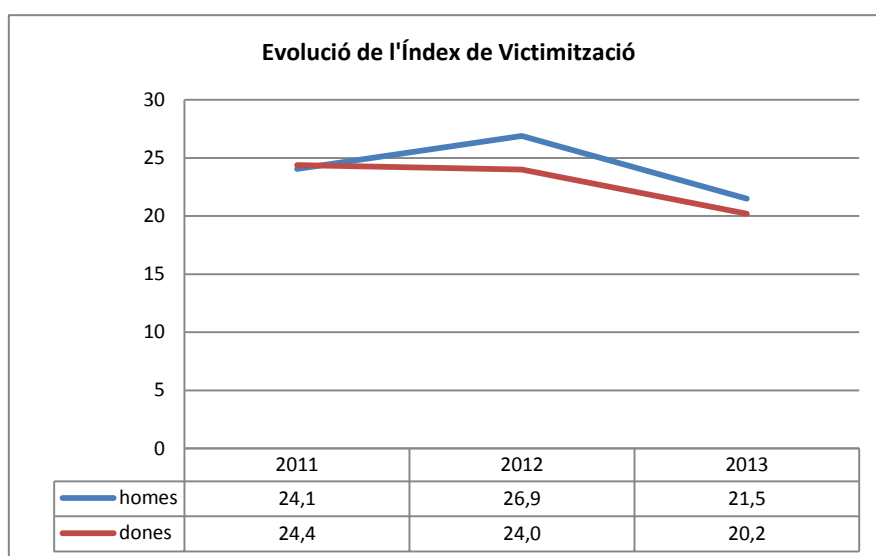
Taula 29. Índex de victimització per edat (2009-2013)

		ÍNDEX DE VICTIMITZACIÓ (%)					Dif. 2013-2009
		2009	2010	2011	2012	2013	
HOMES	Homes 16 a 29	34,8	36,7	30,9	36,2	29,9	-4,9
	Homes 30 a 44	29,6	31,4	26,3	30,4	26,9	-2,7
	Homes 45 a 64	24,7	21,1	23,3	24,4	17,3	-7,4
	Homes 65 i més	15,9	19,2	15,1	17,5	13,1	-2,8
DONES	Dones 16 a 29	30,4	34,3	40,0	37,0	28,4	-2,0
	Dones 30 a 44	30,0	27,2	24,2	26,7	21,4	-8,6
	Dones 45 a 64	21,9	19,1	21,9	19,7	19,2	-2,7
	Dones 65 i més	18,6	15,7	18,2	18,9	16,0	-2,6
Total Barcelona		25,6	24,8	24,2	25,3	20,8	-4,8

Font: taula extreta de l'estudi "La Victimització a Barcelona: anàlisi des d'una perspectiva de gènere. Enquesta de Victimització de Barcelona 2014"

L'anàlisi de l'evolució de l'Índex de Victimització és molt positiu ja que, malgrat hi va haver un increment entre el 2011 i el 2012, el 2013 es va donar una davallada important en l'Índex de Victimització, tant per homes com per dones.

Taula 30. Evolució Índex de victimització (2009-2013)

Font: Enquesta de Serveis Municipals. Gerència de Prevenció, Seguretat i Mobilitat. Ajuntament de Barcelona.

- **Nivell de seguretat**

Els homes presenten una lleugera millor percepció de la seguretat que les dones, tant a nivell de ciutat com de barri.

Les valoracions són més baixes a nivell de ciutat que de barri. En aquest sentit, les dades indiquen que **les persones, i sobretot les dones, se senten més segures en entorns que ja coneixen, i que per tant els consideren més propers i controlats**. De fet, el coneixement físic i social de l'entorn és la principal font de seguretat de les dones. **Per contra, quan l'àmbit és el municipal i, per tant és més ampli i desconegut, la incertesa i el desconeixement generen menys sensació de seguretat**. Probablement també té incidència el fet que les xarxes personals i socials de les persones sovint es situen al barri, i per tant operen com a forma de control informal que garanteix la seguretat.

Taula 31. Nivell de seguretat (2014)

Nivell de seguretat durant el darrer any per sexe i edat. 2014		
	Home	Dona
Nivell de seguretat al barri (puntuació)	6,5	6,4
Nivell de seguretat a la ciutat (puntuació)	6,1	5,9

Font: Enquesta de Serveis Municipals. Gerència de Prevenció, Seguretat i Mobilitat. Ajuntament de Barcelona.

- **Percepció de seguretat durant el darrer any**

La percepció d'evolució de la seguretat és molt diferent a nivell de barri que a nivell de ciutat. A nivell de barri, la gran majoria de persones pensen que segueix igual: ho considera així un 66,02% d'homes i un 60,4% de les dones. La resta de valoracions es divideixen entre qui opina que ha millorat i qui opina que ha empitjorat, tot i que la proporció de persones que pensen que ha millorat és superior.

A nivell de ciutat, proporcionalment hi ha més persones que pensen que ha millorat, sobretot els homes: un 23,3% d'homes ho pensa front un 19,4% de les dones. També és major que a nivell de barri, però, el percentatge de persones que pensen que ha empitjorat. De fet, el 20,6% de les dones pensen que la seguretat a nivell de ciutat ha empitjorat.

Taula 32. Percepció de seguretat (2014)

Percepció de seguretat durant el darrer any per sexe i edat. 2014								
	Nivell de seguretat al barri %				Nivell de seguretat a la ciutat %			
	Ha millorat	Segueix igual	Ha empitjorat	No ho sap/nc	Ha millorat	Segueix igual	Ha empitjorat	No ho sap/nc
Home	17,2	66,2	13,0	3,6	23,3	48,6	17,6	10,5
Dona	18,8	60,4	14,9	6,0	19,4	43,1	20,6	16,9

Font: Enquesta de Serveis Municipals. Gerència de Prevenció, Seguretat i Mobilitat. Ajuntament de Barcelona.

24. URBANISME I TERRITORI

- **Motiu dels desplaçaments**

L'Enquesta de Mobilitat en Dia Feiner (EMEF) presenta diverses qüestions destacables sobre mobilitat i gènere. La primera, és el motiu dels desplaçament d'homes i dones. Tenint en compte quatre tipus de motius de desplaçament, ocupacionals, personals, familiars i socials, es pot afirmar que **les dones es desplacen majoritàriament per motius familiars**, tal i com s'observa a la taula següent.

Taula 33. Motius de desplaçament (2013)

Motiu de desplaçament	Homes		Dones		Total	
	Despl.	%	Despl.	%	Despl.	%
Treball	351.220	15,1%	332.441	11,2%	683.661	12,9%
Estudis	101.478	4,4%	102.128	3,4%	203.606	3,9%
Mobilitat ocupacional	452.698	19,5%	434.569	14,7%	887.267	16,8%
Compres	196.101	8,5%	373.676	12,6%	569.777	10,8%
Metge/Hospital	31.106	1,3%	75.319	2,5%	106.426	2,0%
Visita amic/familiar	93.255	4,0%	98.573	3,3%	191.828	3,6%
Acompanyar persones	127.666	5,5%	260.359	8,8%	388.024	7,3%
Gestions personals	103.477	4,5%	145.594	4,9%	249.070	4,7%
Oci/diversió/àpats/esport	188.020	8,1%	180.744	6,1%	368.764	7,0%
Passeig	113.241	4,9%	97.145	3,3%	210.386	4,0%
Mobilitat personal	852.866	36,8%	1.231.409	41,6%	2.084.275	39,5%
Tornada a casa ocupacional	342.789	14,8%	317.205	10,7%	659.995	12,5%
Tornada a casa personal	670.975	28,9%	978.984	33,0%	1.649.959	31,2%
Tornada a casa	1.013.764	43,7%	1.296.190	43,8%	2.309.954	43,7%
Total	2.319.327	100,0%	2.962.168	100,0%	5.281.496	100,0%

Font: EMEF, 2013. Pàg. 34

El **segon motiu principal pel qual les dones es desplacen és l'ocupacional (15,1%)**. No obstant, els homes tenen una major proporció en aquesta categoria amb un 19,5%. Així mateix, si s'analitzen exclusivament els desplaçaments laborals, la diferència també és significativa: representen un 15,1% dels desplaçaments dels homes i un 11,2% de les dones.

- **Mode de transport**

Tal com senyala l'Enquesta de Mobilitat En dia Feiner, **existeix una diferència entre homes i dones molt significativa en l'ús dels transports privats**. Mentre l'ús del "cotxe com a conductor" representa el 13,3% en els homes, en el cas de les dones només és un 5,3%. Així mateix, la població masculina dobla la femenina en l'ús de la moto; amb 9,6% i 4,8% respectivament.

Hi ha un nombre molt més elevat de dones que d'homes que no tenen accés de manera quotidiana a un vehicle privat. Evidentment, això té un impacte negatiu en la inserció laboral de les dones i en d'altres aspectes de la seva vida social.

Per contra, **les dones són més usuàries dels serveis de transport públic**, i per tant són més dependents de les prestacions de la xarxa de transports públics.

Taula 34. Mitjà de transport (2013)

Mitjà de transport	Homes		Dones		Total	
	Despl.	%	Despl.	%	Despl.	%
Caminant	1.078.702	46,5%	1.591.634	53,7%	2.670.336	50,6%
Bicicleta	87.707	3,8%	39.755	1,3%	127.462	2,4%
Total no motoritzat	1.166.409	50,3%	1.631.389	55,1%	2.797.798	53,0%
Autobús	182.571	7,9%	384.231	13,0%	566.802	10,7%
Metro	305.262	13,2%	389.098	13,1%	694.360	13,1%
Altres ferroviaris (FGC, Rodalies Renfe, Tramvia)	84.072	3,6%	116.745	3,9%	200.817	3,8%
Resta transport públic	12.303	0,5%	37.945	1,3%	50.248	1,0%
Total transport públic	584.208	25,2%	928.020	31,3%	1.512.227	28,6%
Cotxe conductor	307.693	13,3%	157.000	5,3%	464.693	8,8%
Cotxe acompanyant	27.613	1,2%	103.971	3,5%	131.584	2,5%
Moto	222.801	9,6%	141.789	4,8%	364.591	6,9%
Resta transport privat	10.603	0,5%	0	0,0%	10.603	0,2%
Total transport privat	568.710	24,5%	402.760	13,6%	971.471	18,4%
Total	2.319.327	100,0%	2.962.168	100,0%	5.281.496	100,0%

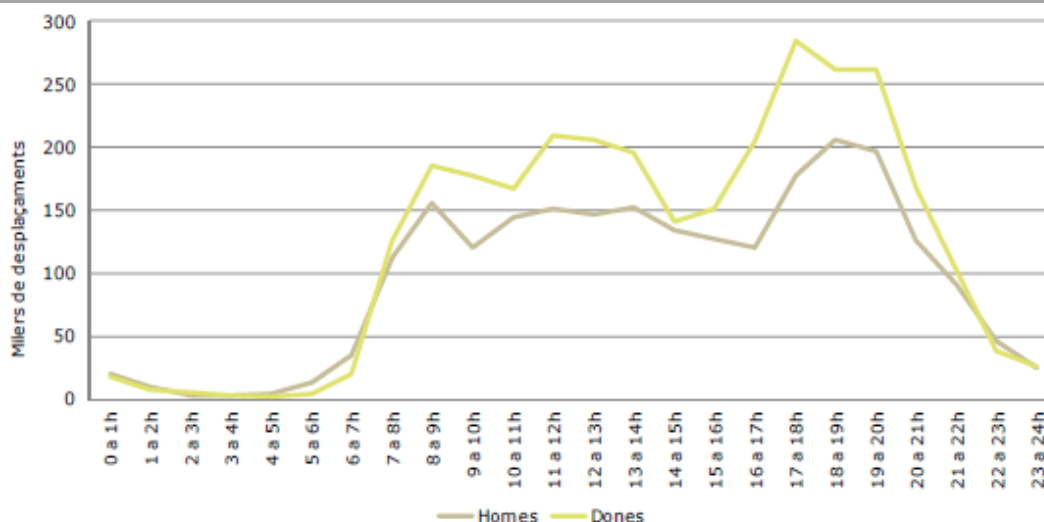
Els valors *en cursiva* s'han de considerar de caràcter orientatiu, ja que la submostra no supera el llindar de significació estadística, marcat en 30 casos.

Font: EMEF, 2013. Pàg. 40

- **Distribució horària dels desplaçaments**

Si s'analitza la distribució horària dels desplaçaments, l'EMEF 2013 exposa que **els homes destinen la major part del seu temps al treball remunerat, i això es tradueix en què els pics horaris dels seus desplaçaments concorden amb els d'entrada i sortida de la feina. Les dones, en canvi, combinen les responsabilitats del mercat laboral amb les tasques de cura i reproducció, i això fa que durant tot el dia presentin un volum superior de desplaçament al dels homes.** S'observa també que els homes comencen els seus desplaçaments abans que les dones, i acaben més tard. A partir de les 5 del matí presenten desplaçaments. El gruix de les dones comença més tard.

Taula 35. Distribució horària dels desplaçaments (2013)

Font: EMEF, 2013. Pàg. 42